This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.

+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.

+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.

+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

HD WIDENER
HW DWKU C

08
25
8)

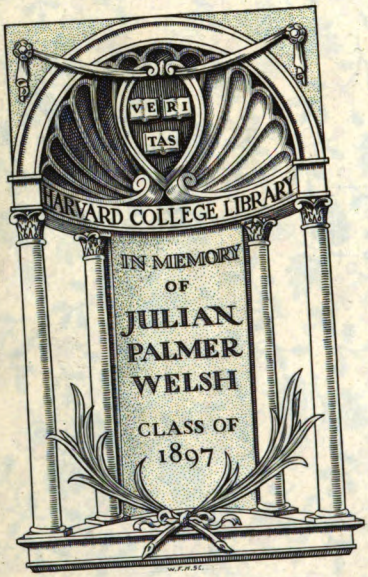

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

overſatte

af

P. Foerſom og Edv. Lembcke.

Syvende Del.

Kjøbenhavn.

Forlagt af F. H. Schubothes Boghandel.

Trykt i Græbes Bogtrykkeri.

1866.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

overſatte

af

Edv. Lembcke.

Anden Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1866.

Digitized by Google

13498.6.25

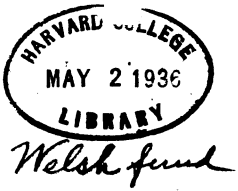

Digitized by Google

Indhold af syvende Del.

Side

Othello. Moren i Venedig..... 1.

Stormen .....171.

Digitized by Google

Digitized by Google

Othello,

Moren i Venedig.

Digitized by Google

Personer.

Hertugen af Venedig.
Brabantio, Senator.
To andre Senatorer.
Gratiano, Brabantios Broder.
Lodovico, Brabantios Frænde.
Othello, Feltherre, Mor.
Cassio, hans Lieutenant.
Jago, hans Fændrik.
Roderigo, en venetianſk Adelsmand.
Montano, Statholder paa Cypern.
En Nar, i Othellos Tjeneſte.
En Herold.
Desdemona, Brabantios Datter, Othellos Huſtru.
Emilia, Jagos Huſtru.
Bianca, Caſſios Elſkerinde.
Officerer, Adelsmænd, Sendebud, Spillemænd, Matroſer, Følge o. ſ. v.

Handlingen foregaaer i førſte Act i Venedig, ſiden paa Cypern.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

En Gade i Venedig.

(Roderigo og Jago træde ind.)

Roderigo.

Nei, ti kun stille! det er ikke smukt,
at du, for hvem min Pung har staaet aaben,
som om den var din egen, er Medvider
i denne Sag.

Jago.

Guds Blod! I vil ei høre; —
hvis jeg har nogensinde tænkt paa stigt,
saa maa I afskye mig!

Roderigo.

Du har jo sagt mig,
du hader ham.

Jago.

I maa foragte mig,
om ei jeg gjør det. Tre af Stadens Stormænd
med bøiet Ryg har bedet ham at gjøre
mig til sin Lieutenant, — og paa mit Ord,
jeg veed, hvad jeg er værd; den Plads er ikke
for god til mig. Men han, forgabet i
sin egen stolte Grille, snøer sig fra dem
med svulstigt Omsvøb, frygtelig udspækket

Digitized by Google

med Krigertalemaader; kort og godt,
han giver mine Talsmænd Afslag; thi
„jeg har alt valgt min Lieutenant," siger han. —
Og hvem er det? — Ja vist; en Regnemester,
en Florentiner, Michel Cassio,
en Karl, som med en vakker Kvinde snart
vil gaae ad Helved til, som aldrig førte
en Eskadron i Kamp, som ikke veed,
hvordan man stiller op en Hær til Slag,
meer end en Spindekjælling; kun af Bøger
har han sin Kunst; hver togaklædt Senator
kan tale med saa mesterligt som han;
i Snak, ei i Erfaring er han Krigsmand.
Men han fik Pladsen dog, og mig, min Herre,
hvis Dygtighed han selv med egne Øine
har været Vidne til paa Rhodus, Cypern,
paa christen og paa hedensk Grund, mig tages
nu Luven fra af denne Debet-Credit,
det Regnebræt! han bliver Lieutenant,
og jeg, saamænd, hans sorte Maades Fændrik.

Roderigo.

Ved Gud! jeg vilde før hans Bøddel være!

Jago.

Hvad hjælper det? saadan er Tjenesten.
Forfremmelsen steer efter Brev og Gunst,
ei paa den gamle Trappestiges Vis,
hvor Eftermanden var sin Formands Arving.
Dom selv, min Herre, om med gyldig Grund,
jeg skylder Moren Kjærlighed.

Roderigo.

Saa vilde
jeg ikke tjene ham.

Digitized by Google

Jago.

Vær I kun rolig.
Jeg tjener ham for at faae Ram til ham.
Vi kan jo dog ei Alle være Herrer,
og alle Herrer kan ei tjenes tro.
I seer hel mangen myg, krumknæet Træl,
som i sit eget Trælleſind forelſket
henſlider Tiden, lig ſin Herres Æſel,
for Foret og kasſeres, naar han ældes.
Tvi ſligt et ærligt Drog! — Der gives Andre,
ſom pynte ſig med lydig Skik og Mine,
mens deres Hjerte tjener kun dem ſelv;
ſom tjene deres Herrer kun paa Skrømt
og trives vel hos dem, og naar de vel
har melet deres Kage, hylde de
ſig ſelv. Deslige Karle har Forſtand,
og jeg bekjender, ſaadan en er jeg;
thi vid, ſaa viſt ſom I er Roderigo,
at derſom jeg var Moren, vilde jeg
ei være Jago. Mens jeg tjener ham,
jeg tjener kun mig ſelv; det ſkal Gud vide,
jeg gjør det ei af Kjærlighed og Troſkab,
men for et Syns Skyld, for min egen Fordel;
thi hvis engang min ydre Adfærd røber
i Komplimenterne mit Hjertes Væſen
og ſande Skikkelſe, da vil jeg ſnart
mit Hjerte bære udenpaa mit Ærme
og lade Krager hakke det. Jeg er
ei den, jeg er.

Roderigo.

Hvor den Tyklæbe dog
har gjort en Lykke, hvis han vinder hende!

Digitized by Google

Jago.

Kald hendes Fader op, væk ham af Søvne; —
sæt efter ham, forgift hans Glæde, strig
det ud i Byen; opæg hendes Frænder;
om end han boer i et velsignet Jordstrøg,
lad Myg ham plage; er hans Glæde Glæde,
saa gyd deri saa stor en Blanding Ufred,
at den maa tabe noget af sin Glands.

Roderigo.

Her boer jo hendes Fader; jeg vil raabe.

Jago.

Raab med en Angstens Lyd, et Rædselshyl,
som naar i Nattens Tryghed brat der lyder
et Brandraab gjennem folkerige Stæder.

Roderigo.

Brabantio! Hei, Herr Brabantio!

Jago.

Vaagn op, Brabantio! Tyve! Tyve! Tyve!
See til Jert Hus, Jer Datter, Jere Kister!
Hei, Tyve! Tyve! Tyve!

(Brabantio viser sig i et Vindue.)

Brabantio.

Hvad betyder
den skrækkelige Larm? hvad er paafærde?

Roderigo.

Er alle Husets Folk derinde, Herre?

Jago.

Er alle Døre lukte?

Brabantio.

Hvad er det?
Hvad mener I?

Digitized by Google

Jago.

For Djævlen, I er plyndret.
Kom flux i Eders Klæder! Eders Hjerte
er bristet; Eders halve Sjæl er borte;
i denne Stund en gammel fulsort Vædder
har fat paa Eders hvide Lam. Op! op!
lad Klokken vække Borgerne, der snorke!
ellers gjør Djævlen Jer til Bedstefader.
Op, siger jeg.

Brabantio.

Er I fra Vid og Sands?

Roderigo.

Min ædle Herre, kjender I min Røst?

Brabantio.

Nei, hvem er I?

Roderigo.

Mit Navn er Roderigo.

Brabantio.

Desmindre her velkommen. Jeg har sagt dig,
at du skal ikke luske ved min Dør,
og jeg har sagt dig ærligt, ligefrem,
du faaer min Datter ei; nu kommer du
halvgal fra Nadverbordet, ør af Drik,
med Trods og Ondskab her for at forstyrre
min Fred og Ro.

Roderigo.

Men Herre, Herre dog!

Brabantio.

Men du kan være vis paa, jeg har Mod
saavelsom Magt, og du skal bitterlig
fortryde dette.

Digitized by Google

Roderigo.

Vær dog rolig, Herre.

Brabantio.

Hvad snakker du om Plyndring? I Venedig
er vi jo her, og dette Hus er ikke
et Landsbyskur.

Roderigo.

Høitærede Brabantio,
jeg kommer her i god og ærlig Hensigt.

Jago.

For en Ulykke, Herre, I er af de Folk, der ikke ville tjene Gud, naar Djævelen opfordrer dem dertil. Fordi vi komme for at gjøre Jer en Tjeneste, troer I, at vi er Røverpak. I vil have Eders Datter parret med en Hingst fra Barbariet; I vil have Børnebørn, der vrinske ad Jer; I vil have Gangere til Fættere og andalusiske Hingster til Svogre.

Brabantio.

Og hvem er du, mundkaade frække Slyngel?

Jago.

Jeg er En, der kommer for at fortælle Jer, Herre, at Eders Datter og Moren nu ere ifærd med at lege „Dyret med to Rygge".

Brabantio.

Du er en Skurk!

Jago.

Og I er en — Senator.

Brabantio.

Det skal du staae til Ansvar for, Rodrigo!
jeg kjender dig.

Roderigo.

Ja, jeg vil staae til Ansvar

Digitized by Google

for Alting, Herre. Men jeg beder Jer,
Er det med Eders vise Raad og Minde, —
jeg troer det næsten, — at Jer skjønne Datter
i denne Nattens dunkle Time føres,
beskyttet hverken bedre eller værre
end af en Leiesvend, en Gondoleer,
hen til en lysten Mors gemene Favntag; —
er det med Eders Vidende og Villie,
saa har vi grovt og frækt fornærmet Jer;
men hvis I veed det ei, saa handler I
ei smukt, idet I skjælder os med Uret.
Tro ikke, jeg vil være saa uhøvisk
at drive Gjæk med Eders høie Rang.
Men Eders Datter, siger jeg igjen, —
hvis ikke det er skeet med Eders Minde, —
har svært forbrudt sig ved at give hen
sin Skjønhed, Ære, Vid og høie Stilling
til slig en fremmed, hjemløs Eventyrer.
Søg efter selv, og er hun i sit Kammer,
er hun i Huset, saa lad Statens Love
kun ramme mig, fordi jeg gjækked Jer.

Brabantio.

Holla! tænd Ilden op; giv mig et Lys! —
Væk alle mine Folk! — Hvad her er skeet,
har Lighed med min Drøm, og Troen paa det
nedtynger alt min Sjæl. — Hei, Lys! bring Lys!

(gaaer bort fra Vinduet.)

Jago.

Farvel, jeg maa forlade Jer. Det er
ei sømmeligt, ei gavnligt for min Stilling
at træde frem mod Moren, — som jeg maa,
hvis her jeg bliver; — thi jeg veed, at Raadet, —

Digitized by Google

om denne Sag endog ham volder Dadel, —
tør ei forkaste ham; thi han er sendt
med saa høirøstet Kald til denne Krig,
der er i Gang paa Cypern, at om Livet
det gjaldt, de har dog ingen anden Mand
som ham til dette Hverv at lede. Derfor,
endskjøndt jeg hader ham som Helveds Pine,
saa maa for Øieblikkets Nødtørfts Skyld
jeg tone Venskabs Flag og ydre Tegn,
men kun et ydre Tegn. For at I sikkert
kan finde ham, saa bring Forfølgerne
til „Skytten"; jeg er hos ham der. Farvel!

(gaaer.)

(Brabantio kommer ind med Tjenere, der bære Fakler.)

Brabantio.

Det er kun altfor sandt! forsvunden er hun;
og hvad der levnes af mit usle Liv
er ikkun Bitterhed, — Sig, Roderigo,
hvor saae I hende? O, det stakkels Barn! —
Hos Moren? — Hvem vil nu dog være Fader? —
Hvor veed I, det var hende? — Hvem kan tænke,
hvor du bedrager mig! — Hvad sagde hun? —
Bring flere Fakler! Kald paa mine Frænder! —
Troer I, at de er viede?

Roderigo.

Ja, Herre,
det troer jeg sikkerlig.

Brabantio.

O gode Gud!
hvorledes slap hun bort? — O falske Blod!
Er der ei Trolddomskunster, som kan daare

Digitized by Google

det unge Pigesind? Sig, Roderigo,
har I ei læst om sligt?

Roderigo.

Det har jeg, Herre.

Brabantio.

Kald paa min Broder! — O Gud give, hun
var bleven Eders! — Hver sin Vei! — Veed I,
hvor vi kan gribe denne Mor og hende?

Roderigo.

Jeg skal vel finde dem, hvis I behager
at skaffe mig en Vagt og følge med.

Brabantio.

Gaa foran! jeg vil banke paa hvert Hus;
jeg byder i de fleste. — Hei, skaf Vaaben
og hent mig nogle Folk af Nattevagten. —
Kom, Roderigo; jeg vil lønne Jer.

(de gaae.)

Anden Scene.

En anden Gade.

(Othello, Jago og Følge komme ind.)

Jago.

Skjøndt jeg har fældet Mænd i Krigens Færd,
saa har dog min Samvittighed en Sky
for et forsætligt Mord. Det hænder stundom,
jeg har ei Ondskab nok. En halv Snes Gange
slk jeg vel Lyst at prikke ham her under
hans Ribben.

Othello.

Det var vel, du lod det være.

Jago.

Ja, men han førte saadan lumpen Snak

Digitized by Google

og saa fornærmelig mod Eders Ære,
at det var haardt nok for min Smule Fromhed
at finde mig deri. Men, sig mig, Herre,
er I ret gift? Thi det er ganske vist,
at hans Magnificents er meget yndet,
og at hans Stemme gjælder ikke mindre
end Fyrstens. Han vil stille Jer, hvad eller
paalægge Jer saa svær en Bod og Tvang,
som Loven ved den stærke Magt, han øver,
tilstéder ham.

Othello.

Sit Værste maa han gjøre;
de Tjenester, som jeg har gjort Senatet,
vil tale meer høirøstet end hans Klager.
End veed man ei, — hvad jeg vil lydt forkynde,
naar jeg har seet, at Praleri er Hæder, —
jeg fik mit Liv af Mænd paa Kongestole,
og mine Heltegjerninger tør tale
med Hatten paa til nok saa stolt en Lykke,
som denne, jeg har naaet; thi, Jago, vid,
hvis ei jeg elsked Desdemona, lagde
jeg ikke Tvang og Lænke paa mit frie,
hjemløse Liv for hele Havets Rigdom.
Men see, hvad kommer der for Lys?

Jago.

Det er
den vrede Fader med en Skare Venner.
Gaa heller ind.

Othello.

Nei, han bør finde mig.
Min Rang, mit Embed og mit høie Sind
tør aabenbart sig vise. Er det dem?

Digitized by Google

Jago.

Bed Janus, nei.

Othello.

Det er min Lieutenant
og Fyrstens Svende. — Nattens gode Magter
beskjærme Jer! hvad er paafærde, Venner?

Cassio.

Hertugen hilser Jer, min General,
og byder Jer i største Skyndsomhed
at komme straz.

Othello.

Hvad troer I vel, det gjælder?

Cassio.

Det er vel Nyt fra Cypern, tænker jeg;
det er en Sag, der haster stærkt. Fra Flaaden
er vel en halv Snes Ilbud sendt inat,
den Ene næsten i den Andens Hæle.
Der er alt mange Senatorer oppe
og samles hos hans Høihed. Ivrigt spørges
der efter Jer, og da man ikke fandt Jer
i Eders Herberg, har Senatet sendt
tre Bud ad hver sin Vei ud efter Jer.

Othello.

Nu, det var vel, at det var Jer, der traf mig;
jeg siger blot et Ord i Huset her;
saa gaaer jeg med. (gaaer ind.)

Cassio.

Hvad har han her at gjøre?

Jago.

Han entret har inat en Landgallei,
og hvis den kjendes for god Prise, har
han gjort sin Lykke.

Digitized by Google

Cassio.

Jeg forstaaer Jer ikke.

Jago.

Ei, han er gift.

Cassio.

Med hvem?

Jago.

Ih nu, med en —

(Othello kommer ind.)

Kom, General, og lad os gaae.

Othello.

Ja, skynd dig.

Cassio.

See der en anden Flok, som søger Jer.

(Brabantio og Roderigo komme med Vagt og Fakler.)

Jago.

Det er Brabantio; vær varsom, Herre;
thi han har Ondt ifinde.

Othello.

Holla! staa!

Roderigo.

Min Herre, det er Moren!

Brabantio.

Ned med Tyven!

(Begge Partier drage Sværdene.)

Jago.

I, Roderigo! jeg er Mand for Jer.

Othello.

Gjem Eders blanke Klinger; de vil ruste
i Duggen. — Herre, I har større Magt
i Eders Alder end i Eders Vaaben.

Digitized by Google

Brabantio.

Du falske Tyv, hvor har du gjemt min Datter?
Fordømte Skurk, du har forhexet hende;
thi jeg vil kalde al Fornuft til Vidne,
hvis ei hun bunden var i Trolddoms Lænker,
om nogen Mø saa skjøn og ung og rig,
saa lidet giftelysten, at hun skyede
vort Folks haarfagre, ædle Ungersvende,
nu vilde gjøre sig til Spot for Alle
og flye fra Hjemmets Ly til slig en Trolds
kulsorte Favn, til Rædsel, ei til Lyst!
Lad Hvermand dømme, om det ei er klart,
at du har brugt mod hende Djævelskunster,
bedaaret hendes bløde Barnesind
med Urtesaft og Gift, der pirrer Blodet.
Den Sag skal undersøges. Det er troligt
og høist sandsynligt. Derfor griber ham,
og gjør han Modstand, brug kun Magt; paa ham
Ansvaret falder.

Othello.

Bort med Eders Vaaben,
I, som vil staae mig bi; de Andre med!
ifald min Rolle byder mig at fægte,
det kan jeg uden Hjælp af en Sufflør. —
Hvor hen forlanger I at jeg skal gaae,
for at forsvare mig mod Eders Klage?

Brabantio.

I Fængsel, til du kan, naar det er Tid
ved lovligt Retterthing til Ansvar stævnes.

Othello.

Og hvis jeg lød Jer nu, hvorledes, troer I,
Hertugen blev tilfreds dermed, hvis Bud

Digitized by Google

staaer ved min Side for at kalde mig
til ham i styndsomt Ærinde for Staten?

Hertugens Bud.

Høiædle Herre, det er ganske vist.
Hertugen sidder nu i Raadet; sikkert
er Eders Raade ogsaa kaldt derhen.

Brabantio.

Hvad! sidder Hertugen i Raadet nu,
paa denne Tid af Natten? — Bring ham vid.
Min Sag er ingen Smaating. Fyrsten selv
og mine Embedsbrødre maa jo føle
min Krænkelse, som var det deres egen.
Om slig en Gjerning skal for straflos gjælde,
faae vi til Herrer Hedninger og Trælle.

(de gaae.)

Anden Scene.

Raadsalen.

(Hertugen og Senatorerne sidde ved et Bord. Følge i Baggrunden.)

Hertugen.

Hvad her os meldes, stemmer ikke sammen,
saa man kan neppe fæste Lid dertil.

Første Senator.

Sandt nok, der er Forskjellighed deri;
mit Brev har hundrede og syv Galeier.

Hertugen.

Mit hundredfyrretyve.

Anden Senator.

Mit tohundred.
Men om end Tallet ikke ganske stemmer, —
som tidt der er Uenighed, naar Gisning

Digitized by Google

gjør Overslag, — saa melde de dog alle,
at Tyrkens Flaade stævner ind mod Cypern.

Hertugen.

Ja, det er muligt og vel tænkeligt.
Jeg dysser mig ei ind i saadan Tryghed,
at jeg jo fuldtvel troer paa Hovedsagen
og nærer Frygt.

En Matros (udenfor.)

Holla, Holla, Holla!

(En Drabant kommer ind med Matrosen.)

Drabanten.

Et Bud fra Flaaden.

Hertugen.

Hvad er der paafærde?

Matrosen.

De tyrkiske Galeier gaae mod Rhodus,
saa bød Herr Angelo mig melde til
det høie Raad.

Hertugen.

Nu da, hvad siger I
om den Forandring?

Første Senator.

Det er ikke muligt;
det er mod al Fornuft; det er et Paafund,
der skal os lede vild; — naar vi betænke,
hvor saare vigtigt Cypern er for Tyrken,
og mindes ret, at som det gjælder ham
langt meer end Rhodus, kan han ogsaa faae det
langt lettere, fordi det ikke staaer
saa stærkt krigsrustet, men er ganske blottet
for alt det Værn, som Rhodus har; — naar dette
betænkes ret, maa man ei troe, at Tyrken

Digitized by Google

er daarlig nok til sidst at gribe det,
der først er ham til Gavn, og at forsømme
en let og fordelagtig Idræt for
at prøve Kamp og Fare uden Fordel.

Hertugen.

Nei, det er sikkert nok; at gaae mod Rhodus
er ei hans Agt.

(Et Bud kommer ind.)

Drabanten.

Her kommer end et Bud.

Budet.

Høiædle Herrer! Ottomanerne,
der stævned lige løs paa Øen Rhodus,
har med en anden Flaade sig forstærket.

Første Senator.

Det tænkte jeg; hvor stærk anslaaer I den?

Budet.

Til tredive Seilere; nu har den vendt
og stiler aabenlyst sin Fart mod Cypern;
Jer tro og tappre Tjener, Herr Montano,
formelder med sin Hilsen dette Budskab
og beder Jer at stole trygt derpaa.

Hertugen.

Det er da sikkert, at det gjælder Cypern. —
Marcus Luccheſe, er han ei i Byen?

Første Senator.

Han er i Florenz nu.

Hertugen.

Skriv i vort Navn;
bed ham at komme skyndsomst hid; men hurtigt!

Første Senator.

Der er Brabantio med den tappre Mor.

Digitized by Google

(Brabantio, Othello, Jago, Roderigo og Drabanter komme ind.)

Hertugen.

Tappre Othello, vi maa sende Jer
flux ud imod Osmanen, Alles Fjende. —
(til Brabantio.)
Jeg saae Jer ei; velkommen, ædle Herre!
vi har inat Jert Raad og Bistand savnet.

Brabantio.

Jeg ogsaa Jert. Tilgiv mig, Eders Naade!
ei Embedspligt, ei heller Rygtet drev mig
op af min Seng; det er ei Statens Fare,
der trykker mig; det er min egen Sorg,
der som en aabnet Sluse overskyller
og drukner og opsluger andre Sorger,
men bliver selv den samme.

Hertugen.

Hvad er skeet?

Brabantio.

Min Datter! o, min Datter!

Hertugen.

Død?

Brabantio.

For mig.
Hun er forført, fraskjaalen mig og lokket
af Hexekunster og Kvaksalverdrikke;
thi aldrig kunde dog Naturen komme, —
naar den er ikke blind og lam og sløv, —
saa rent paa Vildspor uden Hexeri.

Hertugen.

Hvem det end er, der paa slig skjændig Vis
har lokket Eders Datter bort fra Jer
og bort fra hende selv, — i Lovens Blodskrift

Digitized by Google

I selv skal læse, selv skal I fortolke
dens strænge Bogstav, om vor egen Søn
var Gjerningsmand.

Brabantio.

Jeg takker Eders Naade.
Her seer I Manden, denne Mor, som I
udtrykkelig har hidkaldt, som det synes,
i Statens Hverv.

Hele Raadet.

Det gjør os ondt at høre.

Hertugen. (til Othello.)

Hvad kan I svare paa hans Klagemaal?

Brabantio.

Ei Andet end, det er som jeg har sagt.

Othello.

Stormægtige, ærværdige Senat,
I ædle Herrer, som har vist mig Godhed!
at jeg har taget denne Gubbes Datter,
er sandt; sandt er, at jeg har ægtet hende;
saa stor er Hovedsummen af min Brøde,
ei større. Jeg er ei i Talen sleben,
ei rig paa Fredens sindig milde Ord;
thi siden syv Aars Marv var i min Arm
til nu, — ni Maaneder omtrent undtagen, —
har den i Krigens Leire gjort sit Bedste.
Jeg kjender lidt kun til den vide Verden
undtagen, hvor det gjælder Stridens Færd,
og derfor kan kun lidt min Sag jeg smykke,
naar for mig selv jeg taler. Men, hvis I
vil gunstigt høre mig, saa vil jeg give
en ligefrem, usminket Skildring af,
hvorledes det er gaaet med min Elskov,

Digitized by Google

ved hvilken Trylleſaft og Hexekunſt,
ved hvilken Galdreſang og mægtig Trolddom, —
thi ſaadan Fremfærd er jeg ſigtet for, —
jeg vandt hans Datter.

Brabantio.

En blufærdig Pige,
et ſaa ſtilfærdigt Sind, at hendes Attraa
undſaae ſig for ſig ſelv! — Og hun — trods Alt,
Natur og Alder, Fædreland og Rygte, —
hun ſkulde give hen ſin Kjærlighed
til den, ſom hun var bange for at ſee paa!
Den Dømmekraft er lam og magtesløs
der tilſtaaer, Dyden kan forvilde ſig
ſaa mod Naturens Lov; Fornuften tvinges
jo til at tænke falſke Helvedrænker
ſom Grund dertil. Derfor jeg paaſtaaer atter,
at han med Drikke, der oprøre Blodet,
eller med andre ſlige Tryllemidler
har daaret hende.

Hertugen.

Denne blotte Paaſtand
beviſer Intet, naar ei mere ſikkert
og aabent Vidnesbyrd end løs Formodning
og ſvag Sandſynlighed med liden Grund
kan føres frem imod ham.

Første Senator.

Tal, Othello!
Har I med Svig og underfundig Magt
bevunget og forgiftet Pigens Hu,
hvad eller ſkete det ved ærligt Spørgsmaal
og Veilen, ſom kan føre Sjæl til Sjæl?

Digitized by Google

Othello.

Jeg beder Jer, hent hende hid fra Skytten;
lad hende tale til sin Fader om mig.
Sees det af hendes Ord, jeg foer med Svig,
saa tag ei blot den Tillid og det Embed,
I gav mig; men lad Ebers strænge Dom
paa Livet ramme mig!

Hertugen.

Hent Desdemona.

(Nogle af Følget gaae.)

Othello.

Fændrik, gaa med; du kjender Stedet bedst.

(Jago gaaer.)

Indtil hun kommer, skal jeg saa sandfærdigt,
som jeg for Gud bekjender Kjødets Brøst,
fremstille her for Ebers strænge Øren,
hvordan jeg vandt den skjønne Frøkens Elskov,
og hun vandt min.

Hertugen.

Ja, sig os det, Othello.

Othello.

Jeg kom i Gunst hos hendes Fader; tidt
indbød han mig og bad mig at fortælle
mit Levnetsløb fra Aar til Aar, om Slag
Beleiringer og Eventyr, jeg fristed.
Jeg gjennemgik det fra min Drengetid
indtil den Stund, da han mig bød fortælle;
da meldte jeg om alskens Nød og Fare,
om svare Hændelser paa Land og Sø,
hvor paa et Haarsbred nær jeg havde været
i Dødens Gab, blev grumme Fjenders Fange,
blev solgt i Trældom og blev atter udløst,

Digitized by Google

ſamt ſiden færdedes paa lange Reiſer;
der ſik jeg Leilighed til at fortælle
om afgrundsdybe Huler, golde Orkner,
om Ur og Fjeld, om himmelhøie Klipper, —
ſaaledes gik det frem, — om Kannibaler,
der aad hinanden, om Anthropofager,
om Folk, hvis Hoved under deres Skuldre
var voxet. Dette vilde Desdemona
helt gjerne høre paa; men altid kaldte
en huslig Syssel hende bort, og altid,
ſaa hurtig, ſom hun ſik beſørget den,
kom hun igjen og fulgte min Fortælling
med graadigt Øre. Da jeg mærked det,
tog jeg min Tid iagt og hitted Raad til
at faae en ret indſtændig Bøn af hende
om at fortælle helt min Pilgrimsfærd,
hvoraf hun havde hørt lidt hiſt og her,
men ei fuldſtændigt. Hendes Bøn jeg føied,
og tidt jeg lokked hendes Taarer frem,
naar jeg fortalte om de ſvare Trængſler,
jeg i min Ungdom led. Da min Fortælling
var ude, lønned hun mig med en Verden
af Sukke, og hun raabte: „underfuldt!
høiſt underfuldt! — hvor det var tungt! hvor tungt!"
Hun ønſked, at hun aldrig havde hørt det,
og ønſked dog igjen, at Himlen havde
gjort hende til en ſaadan Mand; hun takked,
og bad, at hvis jeg ſik engang en Ven,
der elſked hende, ſkulde jeg kun lære
ham at fortælle min Hiſtorie;
det vilde vinde hende. Dette Vink
lød jeg og beiled. Hun gav mig ſit Hjerte

Digitized by Google

for al den Fares Skyld, jeg havde fristet,
jeg hende mit for hendes Medynks Skyld.
Det er den Trolddomskunst, som jeg har øvet; —
der kommer hun; nu kan hun vidne selv.

(Desdemona og Jago komme ind.)

Hertugen.

Jeg troer, at den Fortælling vilde vinde
min Datter med. — Min Ven, Brabantio,
tag denne slemme Sag paa bedste Maade;
en Mand slaaes heller med sin brustne Klinge
end med den blotte Haand.

Brabantio.

Hør hende selv;
og hvis hun tilstaaer, at hun halvt har beilet,
da være jeg forbandet, om min Dadel
skal ramme ham! — Kom hid, min vakkre Frøken;
ved I, hvem mest I dette ædle Selskab
I skylder Lydighed?

Desdemona.

Min ædle Fader,
jeg seer, at her min Lydighed er delt.
Liv og Opdragelse jeg skylder Jer;
Liv og Opdragelse mig lære begge
at ære Jer. Min Lydighed er Eders;
thi jeg er Eders Datter hidindtil;
men denne er min Mand. Den Lydighed
min Moder viste Jer, da for sin Fader
hun foretrak Jer, denne, paastaaer jeg,
at jeg er Moren her, min Husbond, skyldig.

Brabantio.

Gud være med dig! — Jeg er færdig nu. —
Min Hertug, nu om Staten, hvis Jer tykkes. —

Digitized by Google

Jeg maatte heller taget i mit Hus
et fremmed Barn end avlet et. — Kom, Mor,
her giver jeg dig det af Hjertens Grund,
som jeg af Hjertens Grund dig vilde nægte,
hvis ei du allerede havde det. —
Og du, Juvel! det glæder mig i Sjælen,
jeg har ei flere Døttre; thi din Flugt
mig havde lært at være haard mod dem
og lægge dem i Lænker. — Jeg er færdig.

Hertugen.

Lad mig nu tale, som I selv, og fælde
en Dom, der som et Trappetrin kan hjælpe
de Elskende til Eders Gunst at naae.
Naar Hjælp ei findes meer, maa Sorgen ende;
det Værste er da steet, som kunde hænde.
Den som for svundet Vanheld sørge vil,
han føier kun en ny Ulykke til.
Kan vi end ikke Skjæbnens Slag afbøde,
kan Taalmod dog med Spot dens Brede møde.
Fra Tyven stjæler, hvo ad Tyven leer;
den stjæler fra sig selv, der sørger meer.

Brabantio.

Saa lad kun Tyrkens Magt mod Cypern gaae;
mens vi kan lee, skal han det ikke faae.
Den bærer let din Dom, som har at bære
ikkun den Trøst, som han deraf kan lære.
Men den maa bære baade Dom og Sorg,
som skal hos Taalmod tage Hjælp paa Borg.
Tvetydigt maa hvert saadant Ordsprog falde;
det vendes kan til Sukker og til Galde.
Men Ord er Ord; end har jeg aldrig hørt,
at Hjertets Byld blev gjennem Øret rørt. —

Digitized by Google

Jeg beder ydmygst, at I vil gaae over til Statens Sager.

Hertugen.

Tyrken stævner med vældig Udrustning mod Cypern. Othello, I kjender bedst Pladsens Styrke, og skjøndt vi have en Statholder der, hvis Dygtighed er almindelig erkjendt, saa sætter den offentlige Mening, som er Begivenhedernes mægtige Herskerinde, en endnu større Tillid til Jer. Derfor maa I finde Jer i, at lade Eders nye Lykkes Glands formørke ved denne strænge og stormfulde Orlogsfærd.

Othello.

Tyrannen Vane, høie Raad, har gjort,
at Krigens stenede, staalhaarde Seng
er bløden Edderdun for mig. Jeg tilstaaer,
der er i min Natur en livlig Lyst
til Kampens Fare. Jeg paatager mig
den Orlogsfærd imod Osmannerne.
Idet jeg ydmygt bøier mig for Raadet,
begjærer jeg tilbørlig Omsorg for
min Hustru med anstændigt Opholdssted
og Underhold, samt passende Forsyning
og Følge, som for hendes Byrd sig sømmer.

Hertugen.

Lad hende være i sin Faders Hus,
om saa Jer tykkes.

Brabantio.

Nei, det vil jeg ikke.

Othello.

Jeg heller ei.

Desdemona.

Ei heller jeg. Jeg vil
ei boe hos ham; det vil kun plage ham

Digitized by Google

at see mig daglig. — Hør mig, ædle Hertug,
laan min Begjæring nu et naadigt Øre,
og lad i Eders Røst som i et Fribrev
mig finde Hjælp for min Enfoldighed.

Hertugen.

Hvad vil I, Desdemona?

Desdemona.

Moren gav jeg
min Elskov for at leve med ham. Dette
kan jo min Skjæbnes bratte Storm basune
for Verden ud. Mit Hjerte blev betvunget
af ham, min Husbond, saadan som han er.
Jeg saae Othellos Ansigt i hans Sjæl,
og for hans Ære, for hans Heltemod
gav jeg min Sjæl, min Lykke hen til Offer.
Hvis nu jeg blev tilbage, ædle Herrer,
en Fredens Orm, imens han drog i Orlog,
saa var jo Kjærlighedens Ret mig røvet,
og tungt vil Mellemtiden trykke mig,
mens han er borte. Lad mig følge ham!

Othello.

Samtykt i hendes Bøn, høiædle Herrer;
jeg beder Jer, lad hende faae sin Villie.
Gud er mit Vidne, jeg begjærer det
ei for at stille kjælen Elskovs Attraa
og føie Blodets Brand, den unge Lyst,
ei for mig selv at gjøre til Behag,
men for at føie venligt hendes Ønske.
Og Gud forbyde, at I skulde troe,
at Eders alvorsfulde, store Hverv
jeg skulde svigte, fordi hun er hos mig.
Nei, hvis den vingede Cupidos lette,

Digitized by Google

flygtige Fjas i kjælen Slaphed kuer
mit Øies skarpe Blik og Armens Kraft,
saa min Bedrift tog Skade ved min Lyst, —
lad Kvinder bruge da min Hjelm til Gryde
og lad al skjændig lav Forhaanelse
imod mit Rygte storme!

Hertugen.

Hun maa reise,
og hun maa blive, som I selv bestemmer;
men Sagen raaber: „Ja", og Skyndsomhed
maa være Svaret. I maa bort inat.

Desdemona.

Inat?

Hertugen.

I denne Nat.

Othello.

Af ganske Hjerte.

Hertugen. (til Senatorerne.)

Imorgen Klokken Ni vi mødes her. —
Othello, En af Eders Mænd maa blive,
at vi med ham kan sende Jer vor Fuldmagt
og andet Bud, som kunde være vigtigt
for Eders Hverv.

Othello.

Min Fændrik, Eders Naade;
det er en hæderlig og fuldtro Mand;
hans Omsorg tør jeg vel betrove min Hustru
samt Alt, hvad Eders Høihed ellers agter
at sende til mig.

Hertugen.

Lad det være saa.
God Nat nu Allesammen. (til Brabantio.)

Digitized by Google

Ædle Herre,
saasandt som Manddom i sig selv er skjøn,
er mere skjøn end sort Jer Svigerson.

Første Senator.

Gaa, tappre Mor! vær god mod Desdemona.

Brabantio.

Vogt hende, Mor, jeg siger dig, pas paa;
mig sveg hun, dig kan det gaae ligesaa.

(Hertugen, Senatorerne og Følget gaae.)

Othello.

Mit Liv for hendes Troskab! — Brave Jago,
til dig maa jeg betroe min Desdemona;
lad hende faae din Hustru med til Selskab
og bring dem saa til mig paa bedste Maade. —
Kom, Desdemona, jeg har kun en Time
tilovers for vor Kjærlighed og til
vort Hus at ordne. Vi maa lyde Tiden.

(Othello og Desdemona gaae.)

Roderigo.

Jago, —

Jago.

Hvad vil du, ædle Hjerte?

Roderigo.

Hvad troer du, jeg har isinde?

Jago.

Jh, at gaae tilsengs og sove.

Roderigo.

Jeg har isinde at gaae strax hen og drukne mig.

Jago.

Gjør du det, saa vil jeg aldrig være din Ven mere.
Hvad er du for en taabelig Kavaler?

Digitized by Google

Roderigo.

Det er taabeligt at leve, naar Livet er en Lidelse; og vi have Recept paa at døe, naar Døden er vor Læge.

Jago.

Jammerlighed! Jeg har betragtet Verden i fire Gange syv Aar; men siden jeg har kunnet skjelne en Velgjerning fra en Fornærmelse, har jeg aldrig truffet en Mand, der forstod at elske sig selv. Førend jeg vilde sige, at jeg vilde drukne mig af Kjærlighed til en Putte Høne, før vilde jeg bytte min Menneskeskabning med en Bavians.

Roderigo.

Hvad skal jeg gjøre? jeg tilstaaer, at det er en Skam at være saa forelsket; men det staaer ikke i Dydens Magt at ændre det.

Jago.

Dydens? Sladder! Det staaer i vor egen Magt at være saa eller saa. Vort Legeme er vor Have, og vor Villie er Urtegaardsmanden. Enten vi ville plante Nelder eller Salat, dyrke Isop eller udrydde Timian, besaae den med een Slags Udsæd eller afvexle med flere, lade den blive gold af Dovenskab eller gjøde den med Flid: — Evnen og Styrelsen af alt dette ligger i vor Villie. Hvis vort Livs Vægtskaal ikke havde en Skaal fuld af Fornuft til at opveie den anden, som er fuld af Sandselighed, saa vilde vort Blod og vor strøbelige Natur forlede os til de urimeligste Følger; men vi have Fornuft til at kjøle vore rasende Lidenskaber, vore kjødelige Lyster, vore tøileløse Begjærligheder; og af dem, troer jeg, at det, som I kalder Kjærlighed, er et Skud, en Aflægger.

Roderigo.

Umuligt!

Jago.

Det er kun en Blodets Lyst, en Eftergivenhed mod Drif-

Digitized by Google

ten. Naa, vær en Mand! — Gaae hen og drukne sig! — Kattekillinger og blinde Hundehvalpe drukner man. Jeg har erklæret mig for din Ven, og jeg tilstaaer, at jeg er knyttet til dine gode Egenskaber med stærke og feige Touge. Jeg har aldrig været bedre istand til at staae dig bi end nu. Fyld din Pung med Penge og gaa med i denne Krig. Gjør dit Ansigt ukjendeligt med et falskt Skjæg; fyld din Pung, siger jeg dig. Det er umuligt, at Desdemona i Længden kan elske Moren; — fyld din Pung med Penge; — heller ikke han hende; det var en voldsom Begyndelse, og du skal faae at see en Udgang, der svarer dertil; fyld blot din Pung med Penge. Disse Morer ere ustadige i deres Attraa; — fyld din Pung med Penge; — den Føde, der nu er sød som Honning, vil snart blive ham bedsk som Malurt. Hun er ung; hun trænger til Forandring; naar hun er mæt af ham, vil hun indsee, at hun har gjort et galt Valg. Hun maa have Forandring; det m a a hun; — derfor fyld blot Pungen med Penge. Vil du endelig fare til Helved, saa gjør det paa en behageligere Maade end at drukne dig. Skrab alle de Penge sammen, du kan. Hvis ikke Helligbed og et strøbeligt Løfte imellem en Landstryger fra Barbariet og en listig Venetianerinde ere for stærke for min Klogt og hele Helvedes Hærskare, saa skal du komme til at nyde hende; skaf dig blot Penge. Pokker ivold med at drukne dig! Det er langt fra din Vei. Tænk heller paa at nyde og blive hængt end drukne dig og miste hende.

R o d e r i g o.

Kan jeg da stole trygt paa dig, hvis jeg lader det komme an paa et Forsøg?

J a g o.

Mig kan du stole paa; gaa blot og skaf Penge. Jeg har tidt nok sagt dig, og jeg gjentager det atter og atter, at

Digitized by Google

jeg hader Moren. Jeg har inderlig Grund dertil, og du ikke mindre; lad os hævne os paa ham med forenede Kræfter. Kan du gjøre ham til Hanrei, saa gjør du dig selv en Fornøielse og mig en Morskab. Der ligge mange Begivenheder i Tidens Skjød, som vente paa Forløsning. Naa da; høire om, Marsch! Skaf dig Penge. Imorgen skal vi tale mere om Sagen. Farvel!

Roderigo.

Hvor mødes vi imorgen?

Jago.

Hos mig.

Roderigo.

Jeg skal komme i god Tid.

Jago.

Det er godt. Farvel! — Hør engang, Roderigo!

Roderigo.

Hvad vil du?

Jago.

Ikke mere om at drukne dig; hører du?

Roderigo.

Nu har jeg faaet andre Tanker. Jeg vil sælge mine Godser.

Jago.

Godt. Farvel! kun Penge nok i Pungen.

(Roderigo gaaer.)

Saa bruger jeg min Nar til Kassemester;
det var at kaste bort min vundne Klogskab,
ifald jeg spildte Tid paa slig en Tosse,
naar ei det var mig selv til Gavn og Morskab.
Jeg hader Moren, og der ymtes om,
at han har i min Ægteseng mig krænket;
om det er Sandhed, veed jeg ei saa lige;

Digitized by Google

men paa Formodningen alene handler
jeg dog, som det var vist. Han ynder mig;
desbedre vil mit Paafund lykkes hos ham.
En vakker Mand er Cassio. — Lad see! —
at faae hans Plads og skaffe mig en Hævn, —
en dobbelt Skurkestreg! — Bi, lad mig see: —
at smugle Moren listeligt i Øret,
at der er altfor stor Fortrolighed
imellem Cassio og hans Hustru. Han
er artig og beleven og kan let
mistænkes, skabt til at bedaare Kvinder.
Moren er en frimodig, aaben Sjæl,
der anseer alle Folk for ærlige,
naar de kun synes saa; han kan saa let
som noget Æsel trækkes om ved Næsen. —
Jeg har det; — det er født; — fra Mørkets Hjem
skal mit Uhyre gaae til Lyset frem.

(gaaer.)

Anden Act.

Første Scene.

En Søstad paa Cypern. Havnen.

(Montano og to Adelsmænd komme ind.)

Montano.

Er der fra Næsset Ingenting istgte
paa Havet?

Første Adelsmand.

Intet. Søen gaaer saa høit;

Digitized by Google

jeg siner ikke mellem Hav og Himmel
en Seiler.

Montano.

Stormen, tykkes mig, har talt
høirøstet nok tillands; saa haardt et Veir
har aldrig rystet vore Mure før.
Har den huseret ligesaa tilsøes, —
hvor kan et Egestrog vel holde tæt,
naar Bølgebjerge smelte ned derover?
Hvad Nyt mon der vil spørges?

Anden Adelsmand.

Tyrkeflaaden
maa være splittet ad; thi staa engang
paa den skumhvide Strand, — det er, som om
den vrede Sø slog efter Himlens Skyer,
som om den stormoprørte Bølge spruded
imod Nordstjernens Ild og vilde slukke
den evigfaste Pols Bevogter. Aldrig
har paa det vrede Hav jeg seet et Oprør
som dette.

Montano.

Hvis ei Tyrkeflaaden er
i Havn og sikkert Ly, saa er den sunken;
den kan umulig holde dette ud.

(En tredie Adelsmand kommer ind.)

Tredie Adelsmand.

Stort Nyt, I Herrer! Krigen er forbi;
den vilde Storm har rammet Tyrkeflaaden,
saa hele deres Plan er lammet nu.
En prægtig Seiler fra Venedig saae
den største Del af Flaaden lide
et grusomt Skibbrud.

Digitized by Google

Montano.

Hvad? er dette sandt?

Tredie Adelsmand.

Her i vor Havn er Skibet løbet ind;
en Veroneser, Michael Cassio,
den tappre Mors, Othellos, Lieutenant
er alt i Land; men Moren selv er end
tilsøes og kommer som Befalingsmand
herhid til Cypern.

Montano.

Nu, det glæder mig;
en værdig Guvernør!

Tredie Adelsmand.

Men Cassio,
skjøndt trøsteligt om Tyrkens Tab han taler,
seer sorgfuld ud og beder Gud, at Moren
maa være frelst; thi de blev skilte ad
af svar og voldsom Storm.

Montano.

Gud give det!
Jeg har gjort Felttog med ham. Han befaler
som ægte Krigsmand. — Lad os gaae til Stranden
og see paa Skibet, som er løbet ind,
og holde flittigt Udkig efter Moren,
til Havet gaaer i Et med Himlens Blaa
for vore Øine.

Tredie Adelsmand.

Lad os gjøre det;
thi hvert Minut er en Forventning nu
om flere Skibes Komme.

(Cassio kommer ind.)

Digitized by Google

Cassio.

Tappre Mænd
paa denne Krigerø, jeg takker Jer
for den Hengivenhed, I vise Moren.
Gud skjærme ham mod Elementerne;
thi paa et stormfuldt Hav vi skiltes ad.

Montano.

Har han et dygtigt Skib?

Cassio.

Hans Fartøi er
forsvarlig tømret, og hans Styrmand kyndig
og prøvet i sit Haandværk. Derfor tør
mit Haab, end ei til Døden overspændt,
paa Redning vente trygt.

(Raab udenfor.)

Et Skib! Et Skib!

Cassio.

Hvad er det for en Tummel?

Første Adelsmand.

Hele Staden
er tom; paa Stranden staaer i lange Rækker
det tætte Folk og raaber høit: „et Skib!"

Cassio.

Mit Haab indbilder sig, at det er Moren.

(Kanonskud.)

Anden Adelsmand.

De hilse høsligt os med Skud; ialtfald
er det da Venner.

Cassio.

Herre, gaa, jeg beder,
og skaf Besked om, hvem der kom.

Digitized by Google

Anden Adelsmand.

Det skal jeg.

Montano.

Sig, Lieutenant, er Generalen gift?

Cassio.

Ja, saare lykkeligt; han vandt en Jomfru,
der kappes kan med Skildring og med Rygte,
gaaer over alle Smigerpennes Roes
og eier hver Naturens rige Gave
i fuldendt Herlighed.

(Anden Adelsmand kommer ind.)

Hvem var det saa!

Anden Adelsmand.

Hans Navn er Jago, Generalens Fændrik.

Cassio.

Hans Fart er gaaet meget rask og heldig.
Uveiret, Bølgerne, den vilde Storm,
de blinde Skjær, Sandbankerne, der lumsk
vil lægge Snarer for de stakkels Snekker,
har aflagt deres morderske Natur,
som om de havde Følelse for Skjønhed,
og aabnet fri og sikker Gjennemfart
for den guddommelige Desdemona.

Montano.

Og hvem er det?

Cassio.

Den, som jeg nylig nævned,
vor store Høvdings Høvding, som han havde
betroet den tappre Jago hid at bringe;
nu gaaer en Uge forud for vort Haab
hans Komme. — Store Gud, beskjærm Othello,
og med din Almagts Aande fyld hans Seil,

Digitized by Google

at med sit stolte Skib han snart maa naae
vor Havn, og favne sødt sin Desdemona,
paany opflamme vort udslukte Mod
og bringe hele Cypern Trøst! — O, see!
(Desdemona, Jago, Roderigo og Emilie komme ind.)
See nu er Skibets rige Ladning landet! —
I Cyperns Mænd, bøi Eders Knæ for hende!
Hil Jer, min ædle Frue! Himlens Naade
omgjærde Jer, trindt om paa alle Sider.

Desdemona.

Jeg takker Jer, min tappre Cassio;
hvad Efterretning har I om min Husbond?

Cassio.

End er han ikke landet; men jeg troer,
han er i god Behold og kommer snart.

Desdemona.

Men jeg er bange; — hvordan blev I skilte?

Cassio.

Den store Kamp imellem Hav og Himmel
os skilte fra hinanden, — Hør, et Skib!
(Raab udenfor.)
Et Skib! et Skib!

Anden Adelsmand.

De hilse Fæstningen;
Det er igjen en Ven.

Cassio.

See, hvem det er.
(Anden Adelsmand gaaer.)
Velkommen, Fændrik, vær velkommen, Frue!
bliv ei fortrydelig, min kjære Jago,
for denne Frihed; i min Fødestavn
jeg lærte saadan dristig Artighed.
(han kysser Emilie.)

Digitized by Google

Jago.

Hvis I af hendes Læber faaer saameget,
som jeg faaer mangen Gang af hendes Tunge,
saa faaer I nok.

Desdemona.

Ak! hun kan neppe tale.

Jago.

Kun altfor meget; det faaer jeg at føle,
naar jeg har Lyst at sove. Jeg vil troe,
i Eders Naades Selskab gjemmer hun
sin Tunge sagtens lidt i Hjertekrogen
og stjælder blot i Tankerne.

Emilie.

Du har
kun liden Grund til saadan Snak.

Jago.

Nei hør!
Ja, ude, der er I som Billedstøtter,
Sangklokker i Jer Stue, Rappenstraller
i Kjøknet, Helgener, naar I har Uret,
og Djævle, naar man har fornærmet Jer;
I gantes i Husholdningen, — i Sengen
I holde Hus.

Desdemona.

O Fy, hvor I bagtaler!

Jago.

Kald mig en Tyrk, hvis det er ikke sandt;
op staae de for at løbe Fastelavn
og gaae til Sengen for at gjøre Gavn.

Emilie.

Nu, min Lovtale skal du ikke skrive.

Jago.

Nei, lad mig ikke det.

Digitized by Google

Desdemona.

Men hvis I skulde
lovprise mig, hvad vilde I saa skrive?

Jago.

Ak, ædle Frue, driv mig ei dertil;
jeg er slet Intet, naar jeg ei kan skumle.

Desdemona.

Prøv kun. — Er Nogen gaaet ned til Havnen?

Jago.

Ja, Frue.

Desdemona (afsides.)

Jeg er ikke munter stemt;
men jeg vil dølge det og vise mig
hel anderledes, end jeg er i Sandhed.
(høit.) Nu, hvordan vil I saa lovprise mig?

Jago.

Jeg er ifærd dermed; men ak, mit Indfald
gaaer fra mit Hoved løs som Fuglelim
fra Vadmel; hele Hjernen følger med.
Min Muse strider; nu forløses hun:
„Hvis hun har Skjønhed og Forstand dertil,
den sidste snildt den første bruge vil."

Desdemona.

En smuk Lovtale! men hvis hun nu er styg og klog?

Jago.

Hvis hun er styg og klog, det gaaer vel an,
hun skaffer sig en smuk, enfoldig Mand.

Desdemona.

Det bliver værre og værre!

Emilie.

Men naar hun var smuk og dum?

Digitized by Google

Jago.

Helt dum er Ingen, naar hun kun er stjøn;
thi ved sin Dumhed selv hun faaer — en Søn.

Desdemona.

Det er gamle, taabelige Vittigheder, som Narre kan lee ad paa Ølhuset. Hvad for Jammerligheder kan I sige til Pris for den, der er styg og dum?

Jago.

Den, der er styg og dum, hun driver dog
det samme Spil, som var hun smuk og klog.

Desdemona.

O, hvilken Taabelighed! Den værste roser du mest. Men, hvorledes vilde du rose en virkelig god Kvinde? en Kvinde, der i Tillid til sin Dyd med Rette turde udæske Ondskaben selv til at aflægge Vidnesbyrd?

Jago.

Den, som er stjøn og Ydmyghed dog øver,
som taler vel og dog ei Øret døver,
som Penge har og dog kan Pynt forsmaae,
som ei begjærer Alt, hvad hun kan faae,
den, som er vred og Hævnen har i Haand
og dog kan lægge paa sin Brede Baand,
som er saa klog, at Ingen hende byder
at bytte Karper bort for tørre Syder,
som tænke kan og dog sin Tanke dølge,
ei liger efter Beilerne, der følge, —
hun er vel værd, — det Speil for alle Dyder, —

Desdemona.

Nu da, hvad er hun værd?

Jago.

At amme Tosser op og røre Gryder.

Digitized by Google

Desdemona.

Ak, hvad det var for en ynkelig og haltende Slutning! — Lær ikke af ham, Emilie, skjøndt han er din Mand. — Hvad synes Jer, Cassio? Er det ikke en ugudelig og letfærdig Snak, han fører?

Cassio.

Han taler noget ligefrem, Eders Naade; I vil snarere skjænke ham Eders Bifald som Krigsmand end som Lærd.

Jago. (affides.)

Han griber hendes Haand; ja, meget godt, hvist kun! i saadan en lille Spindevæv skal jeg fange en Flue saa stor som Cassio. — Ja, smil du kun til hende; jeg vil lænkebinde dig i dine egne Komplimenter. — Ja, det har du Ret i; det er fuldkommen sandt. Hvis disse nette Fagter skille dig af med din Lieutenantspost, saa havde det været bedre, om du ikke havde kysset saa tidt paa dine tre Fingre, som du nu igjen nok saa net spiller Kavaleer med. — Meget godt! vel kysset! udmærket godt neiet! — Ja, det er ganske rigtigt. — Nu Fingrene til Læberne igjen? Det var heldigt for dig selv, hvis de var Klysteersprøiter! — (Trompetklang) (høit) Moren! jeg kjender hans Trompet.

Cassio.

Ja, det er ham.

Desdemona.

Lad os gaae ham imøde og tage imod ham.

Cassio.

See, der kommer han.

(Othello kommer ind med Følge.)

Othello.

O, du min skjønne Skjoldmø!

Desdemona.

Min Othello!

Digitized by Google

Othello.

Hvor det forbauser og henrykker mig,
at du kom førend jeg. O, hvilken Glæde!
Hvis hver en Storm med sligt et Havblik ender,
saa lad den blæse, til den vækker Døden!
lad Skibet klattre op ad Bølgebjerge
saa høie som Olymp og dukke ned
saa dybt som Helved. Skulde nu jeg døe,
det var den største Lykke; thi jeg frygter,
mit Hjerte har alt naaet sin Glædes Maal,
og at den dunkle Fremtid ei kan bringe
saa stor en Lykke mere.

Desdemona.

Gud forbyde,
at ei vor Elskovs Lykke skulde voxe
med vore Dage!

Othello.

Amen, Godheds Magter! —
Jeg har ei Ord for min Lykksalighed;
her standser det; det er for stor en Glæde!
Giv dette Kys og dette maatte være
den største Mislyd, som skal nogensinde
imellem vore Hjerter lyde!

(kysser hende.)

Jago. (aflides.)

Ja,
nu stemmer det jo godt; men jeg skal stemme
Musiken ned, saasandt som jeg er ærlig!

Othello.

Kom lad os gaae til Slottet. — Mine Venner,
Tyrken er druknet; Krigen er forbi. —
Hvor gaaer det vore gamle Venner her? —

Digitized by Google

Min Skat, du kommer høit i Gunst paa Cypern;
jeg fandt saameget Venskab her, — du Søde,
jeg sladdrer uden Sammenhæng! jeg sværmer
i lutter Glæde. — Gaa, min kjære Jago,
lad mine Sager bringe op fra Havnen;
bring Skipperen her op til Fæstningen;
det er en Hædersmand, hvis Dygtighed
fortjener Agtelse. — Kom Desdemona,
endnu engang velkommen hid paa Cypern!

(Othello, Desdemona og Følget gaaer.)

Jago. (til en Tjener.)

Mød mig om lidt ved Havnen. (til Roderigo.) Kom hid! Hvis du har Mod, — man siger jo, at ogsaa Kryſtere, naar de ere forelskede, faa noget mere ædelt i deres Natur end der er dem medfødt, — saa hør mig. Lieutenanten er paa Fæstningsvagt inat. — Først maa jeg fortælle dig dette: Desdemona er ligefrem forelsket i ham.

Roderigo.

I ham! det er umuligt.

Jago.

Læg din Finger — saaledes, og lad mig belære dig. Læg blot Mærke til, med hvilken Heftighed hun blev forelsket i Moren, blot fordi han pralede og fortalte hende urimelige Løgne. Troer du, at hendes Kjærlighed evigt kan holdes vedlige med Snak? Lad ikke dit kloge Hjerte troe det. Hendes Øine maa have nogen Næring, og hvad Fornøielse skulde hun have af at see paa Fanden? Naar Blodet er blevet mæt af Ganteri, saa behøves der — for at opflamme det igjen og give Mætheden ny Lyst, — et elskværdigt Udvortes, Overensstemmelse i Alder, Sæder og Skjønhed; alt hvad der fattes Moren. Naar hun nu savner disse nødvendige Betingelser for sin Tilfredshed, vil hendes ømme Følelse finde sig skuffet,

Digitized by Google

begynde at blive beklemt om Hjertet, faae Lede og Afsky for Moren; Naturen selv vil veilede hende deri og drive hende til et nyt Valg. Naar nu dette maa indrømmes mig, — og det er en meget rimelig og naturlig Forudsætning, — hvem staaer da paa saa høit et Trin til denne Lykke som Cassio? En meget smidig Skjelm er han; Samvittighed har han netop saa meget af, at han paatager sig det ydre Skin af en anstændig og sømmelig Opførsel for desto lettere at kunne tilfredsstille sin listige, skjulte, letfærdige Lidenskab. — Ei, der er Ingen som han. — En glat og snedig Skjelm! en Karl, der kan finde Leiligheder; som har et Øie, der kan opfinde og opdigte Anledninger, om der saa aldrig tilbød sig en virkelig Anledning. En Helvedes Skjelm! Desuden er Slynglen smuk og ung og har alle de Egenskaber, som Daarskab og en umoden Forstand seer efter. En bansat topmaalt Skjelm! og Kvinden har allerede lagt Mærke til ham.

Roderigo.

Jeg kan aldrig troe det om hende; hun, som er velsignet med saamange Fuldkommenheder!

Jago.

Velsignet Visvas! Den Vin, hun drikker, er presset af Druer. Havde hun været velsignet, saa var hun ikke bleven forelsket i Moren. Velsignet Sliddersladder! Saae du ikke, hvor hun stod og fingererede med hans Haand? lagde du ikke Mærke til det?

Roderigo.

Ja vist; men det var jo kun Høflighed.

Jago.

Løsagtighed, paa min Ære! en Indholdsangivelse og dunkelt Forspil til Skuespillet „Letfærdighed og onde Tanker". De kom hinanden saa nær med Læberne, at deres Aandedræt kysfedes. Slemme Tanker, Roderigo! Naar saadanne For-

Digitized by Google

troligheder ere Forløbere, saa følger Herskabet tæt bag efter, Gjerningen selv, den kjødelige Forbrydelse, — Fy! — Men lyd du mit Raad; — jeg har bragt dig herhid fra Venedig; — gaa du paa Vagt inat; at du bliver befalet dertil, skal jeg sørge for. Cassio kjender dig ikke; jeg skal ikke være langt fra dig. Find paa en Leilighed til at opirre Cassio, enten ved at være høirøstet eller ved at drive Gjæk med hans Krigstugt, eller hvorledes du ellers vil, efter som Tid og Omstændigheder give dig en gunstig Leilighed.

Roderigo.

Godt!

Jago.

Han er ilsindet og snar til Vrede; det kunde hænde, at han slog efter dig med sin Embedsstav; tir ham til at gjøre det. Det er nok for mig til at faae en Tumult istand imellem Cyprierne, og den vil ikke blive bragt til Ro igjen uden ved Cassios Affættelse. Saaledes faaer du en kortere Vei til Maalet for dine Ønsker ved den Magt, jeg da faaer til at fremme dem, og du faaer Hindringen paa det heldigste ryddet af Veien, uden hvilket vi ikke kunde vente nogen Fremgang.

Roderigo.

Det vil jeg gjøre, hvis du blot kan skaffe mig Leilighed.

Jago.

Det indestaaer jeg for. Mød mig om lidt ved Fæstningen. Jeg maa skaffe hans Reisegods iland. Farvel!

Roderigo.

Farvel! (gaaer.)

Jago.

At Cassio elsker hende, troer jeg nok;
at hun kan elske ham, — er meget troligt!

Digitized by Google

Jeg kan ei udstaae Moren; men han har
et trofast, ømt og ædelt Sind og bliver
mod hende, troer jeg vist, en kjærlig Husbond.
Min Hu staaer og til hende; det er dog
ei Lyst alene, skjøndt det kan vel hænde,
at jeg er skyldig i saa svar en Synd,
men for at stille Tørsten efter Hævn,
fordi jeg troer, den lystne Mor har jaget
paa mine Enemærker; denne Tanke
vil som en giftig Rust mit Indre gnave,
og aldrig kan og skal min Sjæl faae Ro,
før vi har lige Spil, — Hustru for Hustru,
og slaaer det feil, vil jeg dog gjøre Moren
saa voldsomt skinsyg, at Fornuften ei
kan læge ham. Men for at gjøre dette, —
naar kun min stakkels Køter fra Venedig,
som jeg i Kobbel holder til min Jagt,
kan gjøre Tjeneste, — saa faaer jeg snart
vor gode Michael Cassio i Skindet;
jeg rakker ham hos Moren dygtigt til;
thi ogsaa Cassio, frygter jeg, er kommen
min Hustru altfor nær. Af Moren faaer
jeg Tak og Løn og Venskab til, fordi
jeg gjør ham hel og holden til en Æsel,
og driver ham fra Fred og Ro til Vanvid. —
End staaer det dunkelt for mig. — Falskheds Raad
afsløres aldrig, før det bliver Daad.

(gaaer.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En Gade.

(En Herold kommer ind fulgt af en Skare Folk.)

Herolden.

Det er Othellos, vor ædle og tappre Generals Villie, at i Anledning af det nylig ankomne sikkre Budskab om den tyrkiske Flaades fuldkomne Ødelæggelse, maa Enhver vise sin Glæde offentlig ved Dands, Glædesild eller hvad Leg og Lystighed ham bedst lykkes; thi foruden dette glade Budskab feires i Aften ogsaa hans Bryllupsfest. Dette gjøres herved bekjendt paa hans Befaling. Alle Slottets Haller ere aabne, og der er fri Gjæsterering for Alle fra denne Time, Klokken Fem, indtil Klokken slaaer Elleve. Gud bevare Den Cypern og vor ædle General Othello!

(gaaer.)

Tredie Scene.

En Sal i Slottet.

(Othello, Desdemona, Cassio og Følge komme ind.)

Othello.

Pas godt inat paa Vagten, kjære Cassio.
Lad smukt os holde Maade, saa Fornuften
ei gaaer tilgrunde rent i Lystigheden.

Cassio.

Jeg har alt givet Jago sin Befaling,
men skal dog give selv med egne Øine
paa Alting Agt.

Othello.

Paa Jago kan man stole.
God Nat, min Ven; imorgen ganske tidlig
vi tales ved. — Kom nu, min Elskede?
Naar Handelen er sluttet, maa vi nyde

Digitized by Google

den Frugt, som denne Time vil os byde. —
God Nat!

(gaaer med Desdemona.)

(Jago kommer ind.)

Cassio.

Velkommen Jago. Vi maa paa Vagt.

Jago.

Endnu ikke, Lieutenant; Klokken er ikke Ti endnu. Generalen har blot givet os Afsked, fordi han er forelsket i sin Desdemona. Det kan man ikke dadle ham for. Det er jo hans Brudenat, og hun er Jupiters Favntag værdig.

Cassio.

Hun er en udmærket Dame.

Jago.

Og fyrig; det svarer jeg for.

Cassio.

Det er virkelig en yndig og blomstrende Skabning.

Jago.

Og hvilke Øine hun har! Det er ligesom Angrebssignaler, synes mig.

Cassio.

Indbydende Øine, og dog meget blufærdige, synes mig.

Jago.

Og, naar hun taler, er det ikke ligesom Elskovs Generalmarsch?

Cassio.

Hun er virkelig Fuldkommenheden selv.

Jago.

Naa, Lykke til Brudenatten! Kom Lieutenant; jeg har en Kande Vin, og her udenfor er der et Par af Cyperns raske Fyre, som gjerne vilde drikke den sorte Othellos Skaal.

Digitized by Google

Cassio.

Ikke iaften, gode Jago; jeg har en meget ströbelig Hjerne, naar det gjælder at drikke. Jeg vilde ønske, at Selskabeligheden kunde opfinde en anden Maade at more sig paa.

Jago.

Aa, det er jo gode Venner! et eneste Bæger! Jeg skal drikke for Jer.

Cassio.

Jeg har ikke drukket mere end et eneste Bæger iaften, og det var endda saa listeligt blandet med Vand; — men see, hvor det har virket paa mig. Det er uheldigt for mig, at jeg ingenting kan taale; jeg tør ikke friste min Skrøbelighed mere.

Jago.

Ei hvad! det er en Glædes Nat! de unge Herrer ønske det.

Cassio.

Hvor er de?

Jago.

Her udenfor Døren; jeg beder Jer, kald dem ind.

Cassio.

Jeg vil gjøre det; men det er mig meget imod.

Jago.

Kan jeg paaskde ham et Bæger blot
til det, som han har drukket alt iaften,
saa bliver han saa trættekjær og bidsk
som nogen Fruerhund. — Mit Fjog, Rodrigo,
paa hvem nu Elskov har vendt op og ned,
har tømt for Desdemona mangt et Krus
tilbunds iaften og er nu paa Vagt.
Tre Junkere fra Cypern, — raske, stolte,
som passe meget skrapt paa deres Ære,

Digitized by Google

ret ægte Prøver af den Krigers, —
har jeg med fulde Bægre bragt i Hede,
og de er med paa Vagt. Blandt denne Flok
af Drukne faaer jeg Cassio til en Handling,
der bringer Den i Tumult. — Der er de.
Hvis Sagens Udgang svarer til min Drøm,
da seiler frist min Baad for Vind og Strøm.

(Cassio kommer ind med Montano og flere Adelsmænd.)

Cassio.

Ved Gud, de have allerede drukket mig en Rus til.

Montano.

Den var min Tro kun lille; ikke over en halv Pot, saa sandt jeg er en Krigsmand.

Jago.

Heida, Vin!

(synger.)

Kom hid og fyld mit Krus,
kom hid og fyld mit Krus! —
en Krigsmand er dog ingen Hund,
og Livet er en flygtig Stund;
thi und ham en ærlig Rus.

Cassio.

Ved Gud! det var en ypperlig Vise!

Jago.

Den har jeg lært i England, og der forstaaer man sig rigtig paa at drikke tilpæls. Dansken, Tydsken, den tykmavede Hollænder, — jo vist! naar det gjælder om at drikke, ere de Ingenting mod Engelsmanden.

Cassio.

Er Engelsmanden saa stiv i at drikke?

Jago.

O! han drikker med største Lethed en Dansker under

Digitized by Google

Bordet; han sveder ikke ved at faae Bugt med en Tydster, og Hollænderen maa kaste op, førend den næste Kande fyldes.

Cassio.

Vor General skal leve!

Montano.

Den drikker jeg med, Lieutenant; jeg skal gjøre Jer ærlig Besked.

Jago.

O, det skjønne England! —

(synger.)

Kong Steffen, han var en Herre klog;
hans Buxer kosted to Daler ialt;
sex Styver for dyrt det tyktes ham dog;
han sagde: „du snød mig, du Skræderpjalt!" —

Han var en mægtig, høibaaren Mand,
og du er kun af de ganske Smaa;
Hovmod kan øde Rige og Land:
træk du kun din gamle Kjortel paa!

Heida, mere Vin!

Cassio.

Ei! den Vise var endnu prægtigere end den anden.

Jago.

Vil I høre den engang endnu?

Cassio.

Nei; thi jeg agter den uværdig til sit Embed, der bærer sig saaledes ad. — Naada, — Himlen er over os alle, og der ere nogle Sjæle, der skal blive salige, og der ere andre Sjæle, der ikke skal blive salige.

Jago.

Det er sandt, kjære Lieutenant.

Digitized by Google

Cassio.

Jeg for min Del, — uden Fornærmelse for Generalen eller nogen anden høifornem Mand, — jeg haaber at blive salig.

Jago.

Det gjør jeg ogsaa, Lieutenant.

Cassio.

Ja, men, — undskyld, — ikke førend jeg; Lieutenanten maa blive salig før Fændriken. Men nu ikke mere om det; lad os nu gaae til vor Gjerning. — Forlad os vor Skyld. — Mine Herrer, nu til vore Forretninger! — I maa ikke troe, at jeg er drukken, mine Herrer; der er min Fændrik; — dette er min høire Haand, og dette er min venstre Haand; drukken er jeg ikke; jeg kan staae ret godt og tale ret godt.

Alle.

Overmaade godt!

Cassio.

Naa det var jo meget godt; altsaa maa I ikke troe, at jeg er drukken.

(gaaer.)

Montano.

Kom nu til Skandsen, I Herrer, lad os sætte Vagterne ud.

Jago.

I seer den unge Mand, som nu gik ud; —
han er en Krigsmand, som var værdig til
at tjene Cæsar selv som Høvedsmand.
Men see hans Feil; den staaer i Jevndøgn med
hans Fortrin; begge vare lige længe.
Hvor det er Skade for ham! og jeg frygter,
den Tillid, som Othello skjænker ham,
kan let i en uheldig Svagheds Stund
forvolde stor Ulykke her paa Øen.

Digitized by Google

Montano.

Men er han ofte saadan?

Jago.

Altid er
en Rus Indledning til hans Søvn; han vaaged
Ursliven tvende Gange rundt, hvis Vin
ei rokkede hans Vugge.

Montano.

Det var godt,
om Generalen fik et Nys derom.
Maaskee han ikke seer det, eller og
hans ædle Sind kun agter Cassios Fortrin
og overseer hans Feil. Er det ei sandt?

(Roderigo kommer ind.)

Jago. (afsides til Roderigo.)

Hvad gjør du, Roderigo? skynd dig dog;
jeg beder dig, følg efter Lieutenanten!

(Roderigo gaaer.)

Montano.

Det er dog Skade, at den ædle Mor
betroer saa høi en Post, — sin næste Mand, —
til En, der har en saadan indgroet Lyde.
Det var kun Ret at sige det til Moren.

Jago.

Jeg gjør det ei for hele Cyperns Ø;
jeg er hans Ven og vilde gjøre meget
for at forbedre ham. — Hør! hvilken Støi!

(Raab udenfor.)

Hjælp! Hjælp!

(Cassio kommer tilbage forfølgende Roderigo.)

Cassio.

Du Skurk! du Niding!

Digitized by Google

Montano.

Lieutenant!

Hvad er der dog paafærde?

Cassio.

Ha, den Slyngel! —
vil lære mig min Pligt! men jeg skal prygle
den Kjeltring strax ind i en Kurveflaske.

Roderigo.

Mig vil I prygle!

Cassio.

Slyngel! tør du knye?

(slaaer ham.)

Montano. (holder Cassio tilbage.)

Nei, bedste Lieutenant, jeg beder Jer,
hold Eders Haand tilbage!

Cassio.

Slip mig, Herre!
hvis ikke, hugger jeg Jer over Kjæven!

Montano.

Hvad nu! hvad nu? I er jo drukken.

Cassio.

Drukken?

(de fægte.)

Jago. (affides til Roderigo.)

Nu skynd dig; løb! raab høit paa Mord og Oprør.

(Roderigo gaaer.)

(høit.)

Nei bedste Lieutenant! — Ak, mine Herrer! —
Hjælp! Hjælp! — Herr Lieutenant! — O, Herr Montano! —
I Herrer, Hjælp! — det var en skjønne Vagt! —

(Stormklokken klemter.)

Hvem lader ringe Storm? — Diavolo!

Digitized by Google

Der bliver Larm i Byen! — Lieutenant!
for Gud! det bliver Jer en evig Skam!
(Othello kommer med Følge.)

Othello.

Hvad er paafærde her?

Montano.

Jeg bløder; — han
har saaret mig til Døden! — han skal døe!

Othello.

Hold op, hvis Livet er Jer kjært!

Jago.

Hold op,
Montano! — Lieutenant! — I gode Herrer,
har I forglemt al Pligt og Tjeneste? —
Holdt! Generalen taler til Jer. — Holdt!

Othello.

Hvad nu? hvem har begyndt paa denne Kiv?
Er vi nu Tyrker, at imod hverandre
vi gjør, hvad Gud forbød Osmanerne?
Skam Jer, I Christne, ved den Hedningkiv!
Den, der tør løfte først sin Haand i Vrede,
har lidet kjært sit Liv; han døer paa Stedet!
Stands Klokkens Rædselslyd; den strømmer Den
op af sin Ro. — Hvad er der skeet, I Herrer? —
Min hæderlige Jago, som staaer der
dødbleg af Sorg, fortæl mig, hvem begyndte?
tal, ved dit Venskab, jeg besværger dig!

Jago.

Jeg veed det ikke. Nylig var de Venner,
hel nylig her i Salen, enige
som Brud og Brudgom, naar de gaae tilsengs.
Og nu, — som onde Stjerner havde dem

Digitized by Google

med Vanvid slaaet, — dragne Sværd med Odden
imod hinandens Bryst i blodig Strid.
Jeg kan ei sige, hvad Begyndelsen
har været til den sære Kiv, og gid
jeg havde mistet i en ærlig Kamp
de Ben, der bar mig hid som Vidne til den.

Othello.

Michael, hvor kunde du forglemme dig?

Cassio.

Jeg beder, tilgiv mig, jeg kan ei tale.

Othello.

Ædle Montano, I var altid høvisk;
og Eders Ungdoms Sindighed og Alvor
er kjendt af Verden. Eders Navn er stort
blandt vise Dommere. Hvor gaaer det til,
at I bortslænger Eders gode Navn
og offrer Eders Rygte for at kaldes
en Natteswærmer? Giv mig Svar derpaa!

Montano.

Ædle Othello, jeg er farligt saaret;
af Eders Fændrik, Jago, kan I høre, —
saa kan jeg spare mine Ord; det falder
mig svært at tale, — Alt, hvad selv jeg veed.
Dog veed jeg Intet, som jeg har inat
sagt eller gjort med Uret, dersom ikke
Omsorgen for os selv kan være Brøde,
og Selvforsvar mod Overfald en Synd.

Othello.

Ved Gud, mit Blod begynder at faae Magten
med min Fornuft, og Vreden, som formørker
Forstandens Lys, vil gjøre sig til Leder.
Hvis blot jeg rører mig, blot løfter Armen,

Digitized by Google

da styrter for min Haand den Bedste her.
Sig frem: hvorledes kom den usle Kiv?
hvem var dens Ophavsmand? Den, som er skyldig
i Brøden, om han var min Tvillingbroder,
vil jeg forstøde ham. — Hvordan? i Krigstid?
midt i en ængstet By, hvor Skrækken sidder
endnu i Folkets Hjerter, der begynder
ved Nattetid I Klammeri og Slagsmaal,
og det paa Vagten, som skal sikkre Freden!
Utroligt! Jago, sig mig, hvem begyndte?

Montano.

Hvis du af Frændskab eller Kammeratskab
fortæller mindre eller meer end Sandhed,
saa er du ingen Krigsmand.

Jago.

Frist mig ikke
saa haardt; før maatte Tungen skjæres mig
af Munden, før den skulde skade Cassio!
Dog, jeg er vis paa, ved at tale Sandhed
gjør jeg ham intet Ondt. — See, General,
imens jeg stod og talte med Montano,
kom der et Menneske, der skreg om Hjælp,
og Cassio bagefter med sit Sværd
til Hug opløftet. Herr Montano gaaer
iveien for ham, beder ham at standse;
jeg selv løb efter ham, der skreg, af Frygt for,
at Byen skulde, — som det siden skete, —
opskrømmes ved hans Skrig; han, rap tilfods,
løb mig for rask; jeg vendte strax tilbage,
fordi jeg hørte Sværdegny og Klirren,
og Cassio, der bandede; hvilket aldrig
jeg hørte før iaften; da jeg kom, —

Digitized by Google

det vared kun et Øieblik, — da traf
jeg dem i heftig Kamp med Hug og Stød,
just som de var, da selv I stilte dem.
Meer kan jeg ei om denne Sag fortælle; —
dog Mennesker er jo kun Mennesker;
den Bedste stundom kan sig selv forglemme; —
om Cassio end har gjort ham nogen Uret, —
i Vrede kan man slaae sin bedste Ven, —
saa troer jeg sikkert, Cassio har lidt
af den, der flygted, en uhyre Haan,
som ei var til at taale.

Othello.

Nu, jeg mærker,
at du af ærligt Venskab mildner Sagen
og gjør den lettere for Cassio; —
Jeg nærer Venskab for dig, Cassio;
men du er ikke meer min Lieutenant. —

(Desdemona kommer ind med Følge.)

See der! min søde Brud er stræmmet op; —
paa dig skal et Exempel statueres.

Desdemona.

Hvad er paafærde?

Othello.

Alt er godt igjen;
mit lille Hjerte, kom du kun til Ro. —
For Eders Saar vil selv jeg være Læge. —
Bring ham tilsengs. —

(Montano føres bort.)

See nu godt efter, Jago,
omkring i Staden og bring dem til Ro,
som denne skjændige Tumult har stræmmet. —

Digitized by Google

Kom, Elskede; — det er en Krigsmands Liv
at vækkes af sin søde Søvn ved Kiv.

(Alle gaae undtagen Jago og Cassio.)

Jago.

Er I saaret, Lieutenant?

Cassio.

Ja, uhelbredeligt.

Jago.

Det forbyde Gud!

Cassio.

Min Ære, min Ære, min Ære! O, jeg har mistet min Ære! jeg har mistet min udødelige Del, og kun den dyriske er tilbage. — Min Ære, Jago, min Ære!

Jago.

Jeg troede, saasandt jeg er en ærlig Mand, at I havde faaet et legemligt Saar; det havde min Tro været værre. Æren er kun en tom og falsk Indbildning; den kan vindes uden Fortjeneste og mistes uden Skyld. I har ingen Ære mistet, naar I ikke selv anseer den for tabt. Kjære Ven! der er Midler og Veie til at vinde Generalens Gunst igjen. Han har kun forstødt Jer i Hidsighed; han har straffet Jer mere af Politik end, fordi han mente Jer det ilde, ganske som naar man slaaer sin uskyldige Hund for at skræmme en overmodig Løve. Giv ham et godt Ord, saa er han Eders Ven igjen.

Cassio.

Jeg vil heller bede om at blive forstødt end bedrage saa god en Befalingsmand med saa daarlig, saa drikfældig, saa tankeløs en Officeer. Være drukken, og snakke som en Papagøie, og klamres og skjælde og bande! gjøre Optøier med sin egen Skygge! O, du Vinens usynlige Aand! hvis

Digitized by Google

du ikke har noget Navn, hvorpaa du kan kjendes, saa lad os kalde dig — Djævel!

Jago.

Hvem var det, som I forfulgte med Sværd i Haand! hvad havde han gjort Jer?

Cassio.

Det veed jeg ikke.

Jago.

Er det muligt?

Cassio.

Jeg erindrer en stor Mængde Ting, men Ingenting tydelig, — et Klammeri, men ikke, hvorfor. O, hvor kan dog et Menneske tage en Fjende i sin Mund, der stjæler hans Hjerne bort! Hvor kan vi dog med Glæde, Lystighed, Fornøielse og Jubel forvandle os selv til Dyr!

Jago.

Men nu feiler I jo Intet mere; hvor gaaer det til, at I saaledes er kommen til Jer selv igjen.

Cassio.

Det behagede Drukkenskabens Djævel at give Plads for Vredens Djævel; den ene Last viser mig den anden, for at jeg ret hjertelig skal foragte mig selv.

Jago.

Nei, nu dømmer I altfor strængt. Med Hensyn til Tid, Sted og Landets Tilstand vilde jeg inderligt ønske, at dette ikke var skeet; men da det nu er som det er, saa søg at vende det til det Bedste.

Cassio.

Jeg vil bede ham om at faae min Post igjen; han vil svare mig, at jeg er en Drukkenbolt! Om jeg havde saamange Munde som Hydra, — dette Svar vilde stoppe dem alle. — At være det ene Øieblik et fornuftigt Menneske, strax

Digitized by Google

efter en Nar og derpaa et Umælende! — Hvor grueligt! — ethvert Bæger over det rette Maal er usaligt, og dets Indhold er en Djævel.

Jago.

Naa, naa! God Vin er en god og fornøielig Ting, naar den bliver vel brugt; skjæld ikke Vinen ud. Men hør, gode Lieutenant, jeg troer, I er overbevist om, at jeg er Eders Ven.

Cassio.

Jeg har havt Beviser derpaa, Herre. — Jeg drukken!

Jago.

I og enhver levende Sjæl kan blive drukken engang. Jeg vil sige Jer, hvad I skal gjøre. Vor Generals Hustru er nu General; det kan jeg sige i den Betydning, at han har ganske hengivet og offret sig til at beskue, betragte og agte paa hendes Væsen og Ydigheder. — Skrift oprigtig for hende; træng paa hende med Bønner; hun vil hjælpe Jer til Eders Post igjen; hun har saa aabent, saa venligt, saa hjælpsomt og velsignet et Sind, at hun betragter det som en Plet paa sin Godhed, naar hun ikke gjør mere, end man beder hende om. Bed hende at forbinde dette Venbrud, der er kommet i Venskabet mellem Jer og hendes Mand, og jeg vædder Alt, hvad jeg eier, imod hvad I vil nævne, det Brud skal voxe sammen og blive stærkere end før.

Cassio.

I giver mig et godt Raad.

Jago.

Idetmindste kan jeg forsikre, at det er givet i oprigtigt Venskab og ærlig Velvillie.

Cassio.

Det er jeg fuldt overbevist om; imorgen tidlig vil jeg

Digitized by Google

bede den dydige Desdemona om at antage sig min Sag. Alt mit Haab er ude, hvis Lykken svigter mig der.

Jago.

I har Ret. God Nat, Lieutenant; jeg gaaer paa Vagt.

Cassio.

God Nat, brave Jago!

(gaaer.)

Jago.

Hvem siger nu, jeg handler som en Riding?
Jeg giver her et aabent, ærligt Raad,
som høist sandsynligt er den rette Vei
til at forsone Moren; det er let
at faae den milde Desdemona til
en Forbøn i en ærlig Sag. Hun er
saa gavmild som Naturen, og den Magt,
hun eier over Moren, — om han skulde
afsværge Daabens Pagt, hvert Segl og Pant
paa sin Forløsning, — saadan er hans Sjæl
af Kjærlighed til hende lænkebundet,
at hun kan gjøre, hvadsomhelst hun lyster,
naar hun det Lune faaer at lege Gud
med Morens Svaghed. — Er jeg da en Skurk,
naar jeg tilraader Cassio denne Vei
saa lige til hans Gavn? O, Helvedvisdom!
naar Djævlen har det Sorteste ifinde,
saa lokker han med Himmelsyner først,
som jeg gjør nu; mens denne brave Tosse
anraaber Desdemona om at hjælpe,
og hun hos Moren ivrigt beder for ham,
saa gyder jeg den Gift ind i hans Øre,
at kun af Kjødets Lyst hun er hans Talsmand;

Digitized by Google

jo mere da hun stræber for hans Gavn,
Desmeer forspilder hun jo Morens Tillid.
Saaledes gjør jeg hendes Dyd til Skarn;
af hendes Godhed væver jeg det Net,
som fanger dem tilhobe. — Roderigo?

(Roderigo kommer ind.)

Roderigo.

Jeg følger med paa denne Jagt, ikke som en Hund, der jager, men som en Hund, der hjælper til at gjøe. Mine Penge har jeg snart Ende paa; jeg har inat faaet et godt Livfuld Hug, og Enden bliver nok den, at det er den Erfaring, jeg har vundet for min Uleilighed; og saaledes kan jeg vende tilbage til Venedig med slet ingen Penge og en Smule mere Forstand.

Jago.

Hvor den er fattig, som er uden Taalmod! —
Naar blev et Saar da lægt i samme Nu?
Vi virke jo ved Klogt og ei ved Trolddom,
og Klogt afhænger af den sene Tid.
Gaaer det ei godt? — Vel fik du Prygl af Cassio,
men med det Rap har du kasseret ham.
Skjøndt mangen Urt i Solstin voxer stjønt,
den Frugt dog modnes først, som blomstrer først. —
Slaa dig tiltaals! — For Pokker, det er Morgen!
Ved Skjemt og Arbeid synes Tiden kort. —
Gaa nu din Vei; gaa hjem i dit Kvarteer.
Afsted; du skal faae meer at vide siden. —
Nu gaa din Vei!

(Roderigo gaaer.)

To Ting staae nu tilbage;
min Hustru baner Veien hos sin Frue
for Cassio; det vil jeg byde hende.

Digitized by Google

Imens maa jeg faae Moren til en Side
og ind igjen, at han kan træffe Cassio
just, naar han varmt bønfalder Desdemona. —
Ja, det er Veien; her maa ikke nøles;
nu maa der smedes, førend Jernet kjøles!

(gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

Udenfor Slottet.

(Cassio kommer ind med Musikanter.)

Cassio.

Spil her, Godtfolk; — jeg skal betale Jer
for Eders Umag; — Noget, som er kort,
og bring vor General en Morgenhilsen.

(Musik.)

(Narren kommer ind.)

Narren.

Hei, Godtfolk, har Eders Instrumenter været i Neapel, siden de saaledes tale gjennem Næsen?

En Musikant.

Hvad skal det sige, gode Herre?

Narren.

Maa jeg spørge, om det ikke kaldes Blæseinstrumenter?

Musikanten.

Jo, det gjør det rigtignok, Herre.

Narren.

Ja, den Ting har en Hale.

Digitized by Google

Musikanten.

Hvad for Noget har en Hale?

Narren.

Det har mange blæsende Instrumenter, som jeg kjender. — Men der har I Penge, Godtfolk; Generalen synes saa godt om Jer Musik, at han beder Jer for Alting ikke at gjøre mere Støi med den.

Musikanten.

Godt, Herre, saa skal vi lade det være.

Narren.

Hvis I har en Musik, som ikke er til at høre, saa spil kun op igjen. Men at høre Musik, som man siger, det bryder Generalen sig ikke stort om.

Musikanten.

Saadan en Musik har vi ikke.

Narren.

Saa stik Eders Pibe i Sækken; for jeg skal videre. — Gaa! forsvind i Luften! afsted!

(Musikanterne gaae.)

Cassio.

Hør, min ærlige Ven!

Narren.

Nei, jeg hører ikke Eders ærlige Ven; jeg hører Jer.

Cassio.

Vær saa god at beholde dine Vittigheder. Der har du et lille Guldstykke; hvis den Dame, der holder Generalens Frue med Selskab, er oppe, saa sig hende, at En ved Navn Cassio beder hende at forunde ham en Samtale. Vil du gjøre det?

Narren.

Jo, hun er oppe; om hun vil oppe sig herhen, saa skal jeg paa en Maade bringe hende Budskab.

(gaaer.)

Digitized by Google

Cassio.

Gjør det, min Ven.

(Jago kommer ind.)

I kom som kaldet, Jago.

Jago.

Saa har I været oppe hele Natten?

Cassio.

Ja; da vi skiltes, var det høilys Dag. —
Jeg var saa drisstig nys at sende Bud
til Eders Frue; jeg vil bede hende,
at hun vil skaffe mig en Adgang til
den ædle Desdemona.

Jago.

Jeg vil kalde
paa hende strax, og jeg skal finde Raad
til at faae Moren for en Stund tilside,
at I kan tale sammen mere frit. (gaaer.)

Cassio.

Jeg takker Jer. — Jeg har end aldrig truffet
en Florentiner mere god og ærlig.

(Emilie kommer ind.)

Emilie.

God Morgen, bedste Lieutenant; Jert Uheld
bedrøver mig; men Alt vil blive godt.
Nu taler Generalen med sin Frue
om Eders Sag; hun taler varmt for Jer.
Han svarer, at den Mand, I saared, er
paa Cypern høit anseet, af mægtig Slægt,
at Klogskab bød ham at forstøde Jer;
men han forsikrer, han er Eders Ven,
og der behøves ingen anden Talsmand
end hans Hengivenhed for at benytte

Digitized by Google

den første gode Leilighed til atter
at give Jer en Post.

Cassio.

Og dog jeg beder,
hvis det er muligt og gaaer an, saa skaf mig
den Gunst at tale kun et Ord i Enrum
med Desdemona.

Emilie.

Kom kun indenfor.
Jeg skal vel sørge for, at I faaer Tid
og Ro til frit at sige, hvad I har
paa Hjerte.

Cassio.

Jeg er dybt i Eders Gjæld.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Værelse i Slottet.

(Othello, Jago og flere Adelsmænd komme ind.)

Othello.

Jago, giv dette Brev til Skipperen
og send med ham min Hilsen til Senatet;
naar det er gjort, mød mig ved Udenværket;
der gaaer jeg hen.

Jago.

Det skal jeg Eders Naade.

(gaaer.)

Othello.

I Herrer, skal vi see paa disse Skandser?

Adelsmændene.

Vi er til Eders Naades Tjeneste.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Udenfor Slottet.

(Desdemona Cassio og Emilie komme.)

Desdemona.

Det kan I stole paa, min gode Cassio;
Alt, hvad jeg evner, vil jeg gjøre for Jer.

Emilie.

Gjør det, min Frue. Denne Sag gaaer Jago
saa nær til Hjerte, som det var hans egen.

Desdemona.

Det er en ærlig Sjæl. — Nu, Cassio,
tvivl ikke paa, jeg skal jo gjøre Jer
til fuldt saa gode Venner med min Husbond
som nogensinde før.

Cassio.

Min ædle Frue,
hvordan det gaaer med Michael Cassio,
for evigt er han Eders fuldtro Tjener.

Desdemona.

Jeg takker Jer; I er min Husbonds Ven,
har kjendt ham længe; I kan stole paa,
han vil ei større Kulde vise Jer,
end Politiken kræver.

Cassio.

Ja, min Frue,
men denne Politik kan vare længe,
kan næres af saa tynd og vandet Føde,
og skabes af Omstændigheders Magt,
saa, naar min Plads er fyldt, og jeg er borte,
kan Generalen snart mit Venskab glemme.

Desdemona.

Frygt ei; Emilie skal være Vidne,

Digitized by Google

jeg svarer Jer for Eders Post. Vær rolig;
naar jeg har lovet Venskab, holder jeg
mit Ord indtil det sidste. Aldrig skal
min Mand faae Ro; jeg under ham ei Søvn,
før han er tam; jeg plager ham med Snak;
hans Seng skal være ham en Skolestue,
hans Bord en Skriftestol; jeg blander ind
i hver en Ting, han gjør, en Bøn for Cassio.
Derfor vær I kun rolig; Eders Talsmand
vil heller døe end svigte Eders Sag.

(Othello og Jago komme ind i Baggrunden.)

Emilie.

Der kommer Generalen.

Cassio.

Ædle Frue,
jeg anbefaler mig.

Desdemona.

Nei, bliv kun her
og hør mig tale.

Cassio.

Ikke nu, min Frue,
Jeg er hel ilde stemt, ustikket til
at tale selv min Sag.

Desdemona.

Vel, som I vil.

(Cassio gaaer.)

Jago.

Ha! det var ikke godt!

Othello.

Hvad siger du?

Jago.

O, Ingenting! — Men, hvis, — jeg veed ei, hvad —

Digitized by Google

Othello.

Var det ei Cassio, der nu gik bort?

Jago.

Cassio? Nei! det kan jeg aldrig troe,
at han vil stjæle sig saaledes bort
som en Forbryder, naar han seer Jer komme.

Othello.

Jeg troer, at det var ham.

Desdemona.

See der, min Husbond!
Jeg talte her med En, der bad om Naade,
En som er dybt nedbøiet af din Vrede.

Othello.

Hvem mener du?

Desdemona.

Ei, Michael Cassio,
Din Lieutenant. — Hør mig, min kjære Husbond,
hvis over dig jeg eier nogen Magt,
saa skjænk ham nu igjen dit fordums Venskab;
thi hvis han ikke er din fuldtro Ven,
der kun foer vild af Svaghed, uden Forsæt,
saa troer jeg aldrig meer et ærligt Ansigt.
Kald ham tilbage!

Othello.

Var det ham, der gik?

Desdemona.

Ja vist, saa sønderknust, at jeg beholdt
Halvdelen af hans Sorg; jeg lider med ham.
Min Ven, kald ham tilbage!

Othello.

Ikke nu,
min Desdemona, men en anden Gang.

Digitized by Google

Desdemona.

Men vil det blive snart?

Othello.

For din Skyld, Kjære,
des snarere.

Desdemona.

Ved Nadvertid i Aften?

Othello.

Aften ikke.

Desdemona.

Men imorgen Middag?

Othello.

Jeg spiser ikke hjemme; jeg skal samles
med Høvedsmændene paa Citadellet.

Desdemona.

Imorgenaften eller Tirsdagmorgen?
paa Tirsdagmiddag eller Aften eller
paa Onsdagmorgen? Nævn dog blot en Tid;
men lad ei meer end tvende Dage gaae.
Han er saa fuld af Anger, og hans Brøde
er efter Verdens gjængse Foreſtilling, —
endskjøndt man siger, Krigens Lov er ſtræng
selv mod de Bedſte, — knap en Feil, der kræver
en simpel Dadel. Sig, naar maa han komme?
Othello, svar mig! O, jeg undres paa,
hvad du vel kunde bede om, som jeg
dig kunde nægte eller staae tvivlraadig!
Hvad? Michael Cassio, som beiled for dig,
og tidt, naar jeg omtalte dig ugunstigt,
tog dig i Forsvar, — skal det falde mig
saa svært nu at forsone dig med ham?
O, tro du mig, jeg kunde gjøre Meget —

Digitized by Google

Othello.

O, ti kun! lad ham komme, naar han vil;
dig vil jeg Intet nægte.

Desdemona.

Det er ikke
en Gunst; det er, som om jeg bad dig gaae
med Handsker, nyde sund og kraftig Føde,
bad dig at sørge for dit eget Bedste.
Nei, naar jeg har engang en Bøn, hvormed
jeg prøve vil din Kjærlighed, da bliver
det noget Stort og vanskeligt og farligt
at tilstaae.

Othello.

Jeg vil Intet nægte dig;
nu vil jeg bede dig, tilstaa mig dette,
lad mig et Øieblik alene være.

Desdemona.

Skal jeg nu nægte? Nei Farvel, min Husbond!

Othello.

Farvel! jeg kommer snart, min Desdemona.

Desdemona.

Emilie, kom.

(til Othello.)

Det være, som du lyster.
Hvordan end du mon være, — jeg er lydig.

(gaaer med Emilie.)

Othello.

Du søde Barn! Forbandet vil jeg være,
om ei jeg elsker dig, og naar ei mere
jeg elsker dig, er Chaos kommen atter!

Jago.

Min ædle Herre!

Digitized by Google

Othello.

Nu, hvad vil du, Jago?

Jago.

Har Michael Cassio kjendt Eders Elskov,
dengang I bellede til hendes Naade?

Othello.

Fra først til sidst; men hvorfor spørger du?

Jago.

Det var en Tanke kun, der faldt mig ind;
det er slet intet Ondt.

Othello.

Hvad tænkte du?

Jago.

Jeg havde ikke troet, han kjendte hende.

Othello.

Jo; han bar ofte Bud imellem os.

Jago.

Saa? virkelig?

Othello.

Ja, virkelig! opdager
du Noget, som er mærkeligt deri?
Er han ei ærlig?

Jago.

Ærlig, Eders Naade?

Othello.

Ja, ærlig.

Jago.

Jeg har ikke mærket andet.

Othello.

Hvad troer du?

Jago.

Troer, min Herre?

Digitized by Google

Othello.

Troer, min Herre!
Ved Gud, han er mit Ekko! ret som om
der gjemtes i hans Tanker et Uhyre
for rædsomt til at sees. — Du mener Noget;
du sagde nylig: „det var ikke godt!“
da Cassio gik. Sig, hvad var ikke godt?
og da du hørte, at han havde været
min Kjærligheds Raadgiver, raabte du:
„saa? virkelig?“ og trak din Pande sammen
i Rynker, som du gjemte i din Hjerne
en rædsom Tanke; — hvis du er min Ven,
saa vis mig dine Tanker.

Jago.

Eders Naade,
I veed, at jeg er Eders Ven.

Othello.

Jeg troer det.
Og, just fordi jeg veed, at du er ærlig
og fuld af Venskab og besindig veier
dit Ord, forinden du det sender ud,
desmere stræmme disse Udbrud mig;
thi sligt er hos en falsk og snedig Skjelm
kun Hverdagskneb, men hos en ærlig Mand
et Vink, der trænger lønligt frem fra Hjertet,
som ei kan tvinge sig.

Jago.

Det tør jeg sværge,
at Michael Cassio er ærlig, troer jeg.

Othello.

Det troer jeg med.

Digitized by Google

Jago.

En Mand bør altid være
det, som han synes; er han ikke det,
saa var det bedst, om ei han syntes det.

Othello.

Vistnok, en Mand bør være det, han synes.

Jago.

Nu vel, saa troer jeg, Cassio er ærlig.

Othello.

Der stikker Noget under; tal til mig,
som om du talte til dig selv; hvad er det,
du ruger paa? giv dine værste Tanker
de værste Ord.

Jago.

Tilgiv mig, Eders Naade,
endskjøndt jeg skylder Jer al Lydighed,
saa skylder jeg dog ei, hvad Trællen selv
fritages for, at røbe mine Tanker.
Sæt nu, at de var skjændige og falske!
Hvor findes det Palads, hvor Ondt ei stundom
kan trænge ind? Hvem har et Bryst saa reent,
at jo den smudsige Mistænksomhed
kan holde Retterting og sidde der
paa Dommerbænken mellem gode Tanker.

Othello.

Du sammensværger dig imod din Ven,
naar du formoder, at han lider Uskjel,
og holder fjern din Tanke fra hans Øre.

Jago.

Jeg beder Jer, — om end jeg er maaskee
tilbøielig til Mistro, som jeg tilstaaer,
det er en Feil i min Natur at speide

Digitized by Google

om Ondt, og tidt kan min Mistænksomhed
opfinde Brøde, hvor der ingen er; —
jeg beder Jer, giv ingen Agt paa den,
der famler kun i dunkle Anelser,
og byg ei heller Eder selv Bekymring
paa hans usikkre, løse Gisninger.
Det var ei godt for Eders Fred og Held,
ei heller for min Klogt og Manddomsære,
om jeg for Jer udtalte mine Tanker.

Othello.

Hvad mener du?

Jago.

Godt Navn og Rygte, Herre,
er Sjælens kosteligste Ædelsten
for Mand og Kvinde. Stjæler En min Pung,
saa stjæler han en Smaating; det er Intet;
nys var den min, nu er den hans, og før
har den jo været Træl for tusind Andre.
Men den, som raner mig mit gode Navn,
han røver det, som ei beriger ham,
men som gjør mig dog til en fattig Mand.

Othello.

Ved Himlen, jeg vil vide, hvad du tænker!

Jago.

Det kan I ei, om end mit Hjerte var
i Eders Haand, ei heller skal I det,
mens det er i mit eget Værge.

Othello.

Ha!

Jago.

Skinsygen, Herre, vogt Jer vel for den;
den er det grumme Dyr med grønne Øine,

Digitized by Google

der leger med det Bytte, den fortærer.
Den Hanrei lever lykkelig, der kjender
sin Lod og elsker ikke den, der sveg ham;
men hvilken Kval er hvert Minut for den,
der elsker ømt og tvivler dog og mistroer
og desuagtet elsker høit!

Othello.

O, Jammer!

Jago.

Den, som er fattig og tilfreds, er rig
og rig i fuldest Maal; men bundløs Rigdom
er fattig som Midvintertid for den,
der altid frygter for at blive fattig. —
Skinsygen, o du gode Gud, bevare
du mit og alle Mines Hjerter for!

Othello.

Hvad skal det sige? troer du, jeg vil leve
et skinsygt Liv og fange nye Griller,
saa tidt som Maanen skifter? Nei naar først
engang jeg fatter Mistro, har jeg flux
en fast Beslutning. Sælg mig for en Gjed,
hvis nogentid jeg giver hen mit Sind
til slige luftige Mistankens Bobler,
som du har nævnt. Det gjør mig ikke skinsyg,
om Nogen siger, at min Viv er smuk
og elsker Bordets Lyst og muntert Selskab,
er skjemtsom, synger, spiller, dandser godt; —
hvor der er Dyd, er det kun flere Dyder; —
ei heller henter jeg fra mine Mangler
den mindste Frygt for hendes Utroskab;
hun var ei blind, dengang hun valgte mig.
Nei, Jago, før jeg mistroer, vil jeg see,

Digitized by Google

og naar jeg mistroer, søger jeg Bevis,
og har jeg det, er der kun Et at gjøre:
Skinsygen eller Kjærligheden bort!

Jago.

Det glæder mig; thi nu er jeg istand til
at vise Jer mit Venskab og min Troskab
foruden Sky. Saa hør da, hvad der er
min Pligt at sige; om Beviser taler
jeg ikke nu: — Vogt Eders Hustru vel!
giv Agt paa hendes Sammentræf med Cassio, —
luk Øiet op, ei skinsygt og ei sorgløst.
Jeg vil ei see Jert aabne, ædle Sind
bedraget ved sin Ædelmodighed.
Pas paa! jeg kjender Landets Sæder vel.
Venedigs Kvinder lade Himlen see
det Spil, de tør ei vise deres Mænd;
i deres Hjerters Lov staaer ei „lad være!"
men kun: „lad Ingen see!" —

Othello.

Det siger du? —

Jago.

Dengang hun ægted Jer, bedrog hun jo
sin Fader; da hun syntes, som hun skjælved
og frygted Eders Blik, da elsked hun
det allermest.

Othello.

Det gjorde hun.

Jago.

Nu vel!
Den, der saa ung, saaledes kunde hykle,
og blinde saa stoktæt sin Faders Øine, —
han troede, det var Trolddom; — dog, nu handler

Digitized by Google

jeg saare slet; jeg beder Eder ydmygt,
tilgiv mig, at mit Venskab gaaer for vidt.

Othello.

Jeg er for evigt i din Gjæld.

Jago.

Jeg seer,
at dette trykker Eders Sind en Smule.

Othello.

Aldeles ikke!

Jago.

Jo, det frygter jeg!
Jeg haaber, I betænker, jeg har talt
af Venskab. — Men jeg seer, I er forstemt;
jeg beder, læg dog ingen værre Slutning
og ingen større Vægt i mine Ord
end blot Formodning.

Othello.

Nei.

Jago.

Thi, om I gjorde,
da kunde let mit Ord saae slemme Følger,
som jeg har aldrig tænkt paa. Jeg har Venskab
og Agtelse for Cassio. — Eders Naade,
I er forstemt.

Othello.

Nei, ikke synderligt;
jeg troer dog, Desdemona er mig tro.

Jago.

Gid længe hun maa være det, I troe det.

Othello.

Og dog, om nu Naturen kom paa Vildspor, —

Digitized by Google

Jago.

Ja, det er Sagen; — som, — hvis jeg tør tale
saa frit, — at sige Nei til mangen Veiler
fra samme Himmelstrøg, af samme Farve
og samme Stand; thi dertil see vi jo,
Naturen stiler hen i alle Ting, —
fy! — deri sporer man en uren Villie,
et unaturligt, stygt forvildet Sind! —
Tilgiv, jeg sigter ei ved det Exempel
til hende just, endskjøndt jeg frygter for
at hendes Sind ved bedre Eftertanke
kan komme til at sammenligne Jer
med sine Landsmænds Ansigtstræk og saa —
maaskee — fortryde det.

Othello.

Farvel, Farvel!
hvis meer du mærker, lad mig vide meer,
og lad din Hustru passe paa. — Forlad mig.

Jago.

Jeg anbefaler mig. (gaaer.)

Othello.

O, hvorfor har
jeg giftet mig! — Det er jo tydeligt,
den brave Karl seer mere, veed langt mere,
end han vil røbe.

Jago. (kommer tilbage.)

Tilgiv, Eders Naade,
jeg beder Jer, I maa ei gruble meer
paa denne Sag; lad Tiden klare det;
og om end Cassio bør atter have
sin Post, som han jo saare vel bestrider,
saa lad ham vente dog en Stund; derved

Digitized by Google

kan I udforske, hvilken Vei han gaaer.
Læg Mærke til, om Eders Frue beder
med heftig Ivrighed om hans Benaadning;
deraf kan Meget sees. Imidlertid
tro kun, at jeg er altfor ængstlig nidkjær, —
som virkelig jeg frygter, at jeg er, —
og anfee hende for uskyldig, Herre.

Othello.

Frygt ikke; jeg kan vel bevinge mig.

Jago.

Jeg anbefaler mig endnu engang. (gaaer.)

Othello.

Den Mand er overmaade brav og har
en klar Forstand paa alle Livets Forhold. —
Seer jeg, hun er en slet, halv tæmmet Falk, —
om hun var bundet ved mit Hjertes Strænge,
saa slap jeg hende løs, lod hende flyve
med Vinden for at søge selv sit Bytte.
Maaskee fordi jeg er en Mor, og ei
saa sødt kan tale som en Jomfrusvend, —
eller fordi jeg gaaer alt ned ad Bakke
i Alder, — det er dog just ikke meget, —
har hun forladt og sveget mig, og jeg
maa trøste mig ved at foragte hende.
O Ægteskabets tunge Dom, at vi
kan kalde disse søde Væsner vore,
men ikke deres Hjerter! — Heller være
en Tudse, der af Kjælderdunster lever,
end at en Vraa kun af min Elskovs Rige,
skal være til for Andre. Dog, det er
de Stores bittre Lod; de staae tilbage
i Vilkaar for de Ringeste. Det er

en Skjæbne, uundgaaelig som Døden;
saasnart vi røre os i Moders Liv
er sligt tvekløftet Skjændselstegn os tilkjendt.
Der kommer Desdemona! — Er hun falsk,
o, saa forhaaner Himlen jo sig selv! —
jeg vil ei troe det.

(Desdemona og Emilie komme ind.)

Desdemona.

Kjæreste Othello,
dit Maaltid og de Herrer, du har indbudt
fra Den, vente paa dit Komme.

Othello.

Af,
jeg er uhøflig.

Desdemona.

Hvorfor taler du
saa mat? befinder du dig ikke vel?

Othello.

Jeg føler kun en Smerte her i Panden.

Desdemona.

Det er af Nattevaagen, kan du troe;
det gaaer vel over. Lad mig binde haardt
om Panden; om en Time er det godt.

Othello.

(støder Tørklædet tilbage; det falder paa Gulvet.)

Dit Klæde er for lidet; lad det være;
kom, jeg vil følge med dig ind.

Desdemona.

Det gjør
mig meget ondt, at du er ikke vel.

Emilie. (tager Tørklædet op.)

Det glæder mig, jeg fik Tørklædet fat;

Digitized by Google

det fik hun jo som Morens første Gave.
Min slemme Mand bad mig vel hundred Gange
at stjæle det; men hun har det saa kjært, —
thi han bød hende vogte vel derpaa, —
at hun bestandig har det hos sig, kysser
og taler til det. — Broderiet vil
jeg tegne af og give det til Jago. —
Hvad han vil gjøre med det, det veed Himlen
og ikke jeg; jeg føier kun hans Lune.

(Jago kommer.)

Jago.

Hvad gjør du her alene?

Emilie.

Skjænd nu ikke;
jeg har jo Noget her til dig.

Jago.

Til mig?
Det er vel noget dagligdags.

Emilie.

Hvad da?

Jago.

At faae en tosset Kone.

Emilie.

Ih, ja saa!
Tørklædet her, hvad giver du for det?

Jago.

Tørklæde? hvilket?

Emilie.

Hvilket? — det, som Moren
har givet Desdemona, og som du
har bedet mig saa ofte om at stjæle.

Digitized by Google

Jago.

Har du da stjaalet det?

Emilie.

Nei ingenlunde.
Hun lod det falde af Uagtsomhed,
og jeg var da ved Haanden just og tog det.
Her er det.

Jago.

Vakker Kone! — giv mig det.

Emilie.

Hvad vil du med det, siden du saa ivrigt
har fordret, at jeg skulde stjæle det?

Jago. (snapper det fra hende.)

Det kommer ikke dig ved.

Emilie.

Jago, hør,
hvis det er ikke til et vigtigt Formaal,
saa giv mig det igjen. Den stakkels Frue
gaaer fra Forstanden, naar hun savner det!

Jago.

Lad helt uskyldig; jeg har Brug derfor.
Gaa nu, forlad mig. — (Emilie gaaer.)
Dette vil jeg tabe
i Cassios Herberg; han skal finde det.
En ringe Ting, saa løs og let som Luften,
er for en Skinsyg et Bevis saa stærkt
som Skriftens Ord. — Ja, det kan gjøre Virkning.
Min Gift begynder alt at pine Moren; —
Mistanken er jo i sig selv en Gift,
hvis ilde Smag i Førstningen knap mærkes;
men naar den kun har virket lidt paa Blodet,
saa brænder den som Svovelminerne.

Digitized by Google

(Othello kommer ind.)

See, tænkte jeg det ikke nok! der er han. —
Nu skal ei Valmu, ei Alruneſaft,
ei nogen Sovedrik i Verden vide
dig mere dybſe i ſaa ſød en Søvn
ſom den, du ſov igaar.

Othello.

Ha! falſk mod mig!
mod mig!

Jago.

Nu, General, ei meer om dette.

Othello.

Bort, bort! paa Pinebænken har du lagt mig!
Langt bedre er at være helt bedragen
end kun at vide lidt.

Jago.

Hvorledes, Herre?

Othello.

Hvad mærked jeg til hendes ſtjaalne Lyſt?
jeg ſaae det ei; jeg anede det ikke;
det ſmertede mig ikke; næſte Nat
ſov jeg i Fred, var freidig og var glad;
jeg fandt ei Caſſios Kys paa hendes Læber;
naar den Beſtjaalne ſavner ei det Stjaalne, —
røb Intet, ſaa er Intet ſtjaalet fra ham.

Jago.

Det ſmerter mig at høre.

Othello.

Lykkelig
jeg havde været, om den hele Leir,
hver Skandſegraver, Alle havde nydt
al hendes Gunſt, naar jeg kun Intet vidſte.

Digitized by Google

O nu Farvel, Tilfredshed, Sjælens Ro!
Farvel du Hjelmbuſtrimmel! ſtolte Krig,
ſom gjør Ærgjerrighed til Dyd, Farvel!
Farvel, min vrinſte Hingſt, Trompetens Skingren,
Larmtrommens Kampraab, Pibens ſkarpe Hvin,
det kongelige Banner, Krigens Glands
og Pomp og Pragt og ſtolte Skuespil!
I Døds-Kartover med den barſte Røſt,
forfærdelig ſom Tordengudens Raab,
Farvel! Othellos Krigerfærd er endt!

Jago.

Er dette muligt, Eders Naade?

Othello. (griber ham i Struben.)

Skurk!
bevis mig, at min Huſtru er en Skjøge;
bevis det klart; lad mig for Øine ſee det,
eller, ved min udødelige Sjæl,
du maatte heller være født ſom Hund
end møde min opvakte Vredes Storm.

Jago.

Saavidt er det da kommet?

Othello.

Lad mig ſee det;
giv mig ialtfald et Bevis ſaa klart,
at der er ingen Krog og Hage, ſom
en Tvivl kan hænges paa; hvis ikke, Vee dig!

Jago.

Min Herre, —

Othello.

Derſom du bagtaler hende
og piner mig, — bed aldrig meer en Bøn,
kaſt bort Samvittighed og Hjertets Røſt,

Digitized by Google

dyng Rædsler op paa Rædslers Hoved, gjør,
hvad Himlen græder, Jorden gyser ved;
thi du kan ei Fordømmelsen forøge
ved noget Værre.

Jago.

Naade! Himmel, frels mig!
Er I en Mand? har I Forstand og Sands? —
Gud være med Jer! tag min Post! — Jeg Daare,
der seer min Ærlighed til Synd forvandlet! —
O lumpne Verden! Mærk det, mærk det, Verden,
at være gjæv og ærlig, det er farligt. —
Tak for den Lære! aldrig elsker meer
jeg nogen Ven, da Venskabs Løn jeg seer.

Othello.

Nei, bliv; — du skulde være ærlig.

Jago.

Klog
jeg skulde være. Ærlighed er Daarskab;
dens Arbeid er forspildt.

Othello.

O, Jord og Himmel!
jeg troer, at hun er kydsk, og troer det ikke;
jeg troer, at du er brav, og troer det ikke;
Bevis er det, jeg fordrer. Hendes Navn
var nylig som Dianas Ansigt rent,
og nu er det besudlet, sort som mit.
Hvis der er Strikker, Dolke, Gift og Ild,
og Bølger, til at drukne i, vil jeg
ei taale det. O, gid jeg havde Visshed!

Jago.

Jeg seer, at Lidenskab fortærer Jer;

Digitized by Google

jeg angrer, jeg har sagt Jer det. — Forvisses
var det, I vilde?

Othello.

Vilde? Nei, jeg vil.

Jago.

Og kan, — men dog, — hvordan forvisses, Herre!
vil I som Tilsynsmand staae hos og see,
hvordan han favner hende?

Othello.

Død og Helved!

Jago.

Det var vel ogsaa svært at faae dem til
et saadant Optrin. Rent bansatte var de,
om de for Andres Øie redte Leiet
end deres egne! — Men hvad da? hvorledes?
at I saaer det at see, det er umuligt,
om end de kaade var som Gjeder, lystne
som Aber, hidsige som gridske Ulve
og taabelige som den drukne Dumhed;
men desuagtet vil jeg sige dette:
hvis Slutninger og stor Sandsynlighed,
der leder lige hen til Sandheds Dør,
kan give Jer Forvisning, skal I faae den.

Othello.

Giv mig et klart Bevis for hendes Svig.

Jago.

Jeg ynder ei det Hverv; men da jeg nu
saa dybt er kommen ind i denne Sag,
forført af tosset Ærlighed og Venskab,
saa vil jeg blive ved. Jeg laa forleden
med Cassio sammen, og forstyrret af
en Tand, der værked, fik jeg ingen Søvn.

Digitized by Google

Der gives Folk, hvis Tanker er saa løse,
at de maa pjatte Alting ud isøvne;
saa gaaer det Cassio; jeg hørte ham
isøvne sige: „Søde Desdemona,
lad os vor Elskov dølge; vær forsigtig!“ —
han greb min Haand og trykked den og raabte:
„O, søde Glut,“ og kysted mig saa fast,
som om han vilde rykke op med Rode
de Kys, der voxede paa mine Læber;
saa lagde han sit Ben paa mit og sukked
og kysted mig, og skreg: „fordømte Skjæbne,
der gav dig hen til Moren!“

Othello.

Græsseligt!
o, græsseligt!

Jago.

Nu, det var kun hans Drøm.

Othello.

Men den beviser forudgangen Handling;
fordømt mistænkeligt, om end det er
en Drøm!

Jago.

Og den kan hjælpe til at styrke
de andre Vidnesbyrd, som kun er svage.

Othello.

Ha! jeg vil sønderrive hende.

Jago.

Nei!
vær klog; vi har end ingen Gjerning seet;
end hun kan være skyldfri. Sig mig blot,
har I ei stundom seet i hendes Haand
et Lommetørklæde med Jordbærmønster?

Digitized by Google

Othello.

Et saadant gav jeg hende selv; det var
min første Gave.

Jago.

Nu, det veed jeg ikke;
men sligt et Klæde, som jeg sikkert troer,
var hendes, saae jeg Cassio idag
at tørre Skjægget med.

Othello.

Hvis det var dette, —

Jago.

Hvis det var dette eller et af hendes,
saa taler det mod hende, i Forening
med andre Vidnesbyrd.

Othello.

O gid den Niding
dog havde syrretyvetusind Liv!
Eet er for svagt, for fattigt for min Hævn!
Nu seer jeg, det er sandt. — See, Jago, see!
Jeg blæser al min Elskov, al min Ømhed
mod Himlens Vinde ud; den er forbi. —
Op, sorte Hævn, op fra din dybe Hule!
Vig fra din Hjertethrone, Kjærlighed,
og ræk din Krone til Voldsherren Had!
Svulm høit, mit Bryst, af Gift; thi du er fyldt
med Øglebraade!

Jago.

Giv Jer dog tilfreds.

Othello.

Blod, Jago, Blod!

Jago.

O, vær dog blot taalmodig;

Digitized by Google

det kunde hændes, at I skifted Sind.

Othello.

Nei, aldrig, Jago! Retsom Ponterhavet
med sin iskolde Strøm i mægtigt Løb
ei kjender Ebbe, men ustandset iler
ud i Propontis og i Hellespont,
saa skal min Blodtørst i sin vilde Fart
ei see tilbage, aldrig synke lavt
igjen til Elskov, før en vidtudstrakt,
en ubegrændset Hævn har slugt den op.

(knæler.)

Ved Himlens Hvælving hist bekræfter jeg
mit Ord med al den Ærefrygt, der skyldes
en dyr og hellig Ed!

Jago. (knæler.)

Staa end ei op! —
Hør det, I Himlens Lys, der aldrig slukkes,
I Elementer, som os trindt omslutte,
vær Vidner til, at Jago her indvier
sit Vid, sin Haand, sit Hjerte, sine Kræfter
til den fornærmede Othellos Bistand.
Han byde, hvilken blodig Daad han vil,
at lyde ham er mig en hellig Pligt.

Othello.

Jeg tager mod dit Venskab, ei med tomme
Taksigelser, men med frimodig Hu.
Jeg sætter dig i Arbeid ufortøvet:
meld mig, forinden tvende Døgn er omme,
at Cassio er ikke meer ilive.

Jago.

Min Ven er død; I har begjæret det,
og det er skeet; men lad dog hende leve.

Digitized by Google

Othello.

Til Helved med den Skjøgekvind, til Helved!
Kom nu med mig; jeg vil gaae bort og skaffe
et kraftigt Middel til en hurtig Død
for denne skjønne Djævel. Nu er du
min Lieutenant.

Jago.

For evig er jeg Eders.

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Sammesteds.

(Desdemona, Emilie og Narren komme ind.)

Desdemona.

Troer du ikke, min Ven, at du kunde træffe Lieutenant Cassio etsteds?

Narren.

Nei, det skal jeg nok vogte mig for at prøve paa.

Desdemona.

Hvorfor det?

Narren.

Jo, han er en Karl, der forstaaer at bruge sin Klinge, og naar jeg vilde prøve at træffe ham, kunde det være, at han traf mig, saa jeg havde nok for min Livstid.

Desdemona.

O, jeg mener jo blot, at du skal sige mig, hvor han boer.

Narren.

Jeg veed ikke, hvor han boer; og hvis jeg gjættede paa hans Bolig og sagde, han boer her eller han boer der, saa var det jo Løgn i min Hals.

Digitized by Google

Desdemona.

Kan du ikke opspørge ham og faae Underretning af Andre?

Narren.

Jeg vil katekisere hele Verden om ham, det vil sige, gjøre Spørgsmaal og svare ved Hjælp af dem.

Desdemona.

Søg ham op og bed ham komme herhen. Sig ham, at jeg har talt hans Sag hos min Husbond og haaber, at Alt skal blive godt.

Narren.

At gjøre det, gaaer ikke over et Menneskes Forstand, og derfor vil jeg forsøge paa at gjøre det.

(gaaer.)

Desdemona.

Tørklædet! ak, Emilie, hvor kan
det være tabt?

Emilie.

Jeg veed det ikke, Frue.

Desdemona.

Tro mig, jeg havde heller tabt min Pung
helt fuld af Guld. Var ei min ædle Mor
saa gjæv og brav og skabt af bedre Stof
end stinsyg Lavhed, maatte han jo fristes
til slemme Tanker.

Emilie.

Er han ikke stinsyg?

Desdemona.

Hvem? han? Jeg troer, at Solen i hans Hjemstavn
har udbrændt denne Smitte.

Emilie.

See, der er han.

Digitized by Google

Desdemona.

Nu lader jeg ham ikke slippe meer,
før han har kaldet Cassio tilbage.

(Othello kommer ind.)

Hvorledes har du det, min kjære Husbond?

Othello.

Helt vel, min Kjære! (afsides) det er haardt at hykle! —
(høit) Og du, min Desdemona?

Desdemona.

Godt, min Husbond.

Othello.

Giv mig din Haand; — det er en fugtig Haand.

Desdemona.

End kjender den ei Sorg og Alderdom.

Othello.

Det varsler Frugtbarhed og gavmildt Sind; —
varm, varm og fugtig; denne Haand udkræver
Afholdenhed og megen Bøn og Faste
og fromme Øvelser, der spæge Kjødet;
thi ung og snedig sidder der en Djævel,
som let gjør Oprør. O, det er en venlig,
en gavmild Haand.

Desdemona.

Det maa du sagtens sige;
det var den Haand, der skjænked dig mit Hjerte.

Othello.

En gavmild Haand! før skjænked Hjertet Haanden;
nu staae i Skjoldet Hænder, ikke Hjerter.

Desdemona.

Jeg fatter ei den Tale. — Nu dit Løfte.

Othello.

Hvad for et Løfte, Barn?

Digitized by Google

Desdemona.

Jeg har sendt Bud
til Cassio, at han skal komme til dig.

Othello.

Jeg plages af en slem, haardnakket Snue;
laan mig dit Lommetørklæde.

Desdemona.

Her, min Husbond.

Othello.

Det, jeg dig gav.

Desdemona.

Det har jeg ikke hos mig.

Othello.

Du har det ikke?

Desdemona.

Nei, i Sandhed ikke.

Othello.

Da var det ilde. Dette Klæde har
min Moder faaet af en Taterkvinde,
en Hex, som næsten kunde see Folks Tanker.
Hun sagde hende, mens hun gjemte det,
det vilde gjøre hende elskelig
og binde fast til hendes Kjærlighed
min Faders Sjæl, men hvis hun tabte det
hvad eller gav det bort, da vilde flux
han blive led ved hende og hans Hu
sig vende til en anden Kjærlighed.
Hun gav det ved sin Død til mig og bød mig,
hvis Skjæbnen vilde skjænke mig en Hustru,
at give hende det. Det har jeg gjort.
Pas paa det; vogt det som din Øieſten;

Digitized by Google

thi tabte du det eller gav det bort,
da kunde Intet dette Tab opveie.

Desdemona.

Er dette muligt?

Othello.

Det er sandt; der er
en Trolddom i dets Væv; thi en Sibylle,
der har i Verden seet tohundred Solhverv,
har spet det ud, af Spaadomsaanden greben;
indviede Silkeorme spandt dets Traade,
og det blev farvet vel i Mumiesaft,
som ved sin Kunst hun drog af Jomfruhjerter.

Desdemona.

Er dette sandt?

Othello.

Hel vist! pas vel derpaa!

Desdemona.

Saa give Gud, jeg aldrig havde seet det!

Othello.

Ha! hvorfor det?

Desdemona.

Hvi taler du saa brat,
saa heftigt?

Othello.

Er det borte? er det tabt?
Sig, har du mistet det?

Desdemona.

Gud vær mig naadig!

Othello.

Nu?

Desdemona.

Det er ikke tabt; men, om saa var?

Digitized by Google

Othello.

Ha!

Desdemona.

Jeg har sagt dig, det er ikke tabt.

Othello.

Saa hent det, lad mig see det!

Desdemona.

Ja det kan jeg,
men vil nu ikke. Det er kun et Paafund,
der skal forstyrre mig i min Begjæring.
Jeg beder dig, kald Cassio tilbage.

Othello.

Tørklædet! hent mig det! jeg aner Ondt.

Desdemona.

Hør nu, du finder ei en bedre Mand.

Othello.

Tørklædet! —

Desdemona.

Tal dog nu om Cassio.

Othello.

Tørklædet!

Desdemona.

Og en Mand, der al sin Tid
har grundet al sin Lykke paa dit Venskab
og Nød og Fare delt med dig. —

Othello.

Tørklædet!

Desdemona.

Tilvisse, det er ikke smukt.

Othello.

Ha! bort!

(gaaer ud.)

Digitized by Google

Emilie.

Er denne Mand ei ſtinſyg?

Desdemona.

Saadan har
jeg aldrig ſeet ham før. Ja ſandelig,
der er en Troldomskraft i dette Klæde;
jeg er ulykkelig, at jeg har tabt det.

Emilie.

En Mand udgrundes ei paa et Par Aar;
de er kun lutter Bug, vi lutter Føde;
de ſluger os helt gridſk og ſpyer os ud,
naar de er mætte. — See, min Mand og Caſſio.

(Jago og Caſſio komme ind.)

Jago.

Der er ei anden Udvei; hun maa hjælpe; —
og ſee, hvor heldigt! gaa og bønfald hende.

Desdemona.

Nu, gode Caſſio, har I noget Nyt?

Caſſio.

Min gamle Bøn; jeg beder, ædle Frue,
ſkjænk mig ved Eders godhedsfulde Mægling
igjen mit Liv og fordums Venſtabsplads
hos ham, ſom med mit Hjertes hele Troſtab
jeg ærer høit. Kun ingen Omſvøb længer.
Er det ſaa ſvar en Dødsſynd, jeg har øvet,
at fordums Tjeneſter og nu min Sorg
og Forſæt om Bedrift i Fremtids Dage
kan ikke kjøbe mig igjen hans Venſtab,
men Vished kun er det, ſom jeg kan vinde,
ſaa gjør jeg af Nødvendighed en Dyd
og nøies med en mere ſnæver Bane
til Lykkens Naadſensbrød.

Digitized by Google

Desdemona.

Ak, ædle Cassio,
min Forbøn klinger nu ei godt. Min Mand
er ei min Mand; jeg kjendte ham ei meer,
var han i Træk forvandlet som i Sind.
Saasandt staa hver en hellig Aand mig bi,
som jeg har talt Jer Sag af bedste Evne
og gjort mig selv til Skive for hans Mishag
ved min Frimodighed. Bær dog taalmodig;
jeg gjør Alt, hvad jeg kan, meer end jeg voved,
hvis mig det gjaldt; giv Jer tilfreds med det.

Jago.

Er Generalen vred?

Emilie.

Han gik nu nylig,
og sandelig, hans Sind var sælsomt oprørt.

Jago.

Han vred? — Jeg har dog seet Kartoven feie
hans Rækker hen i Veiret og som Djævlen
hans egen Broder rive fra hans Favn; —
og han kan være vred? Da maa det være
en helt alvorlig Sag; jeg vil gaae til ham;
en Smaating er det ei, naar han er vred.

Desdemona.

O, gjør det.

(Jago gaaer.)

Det er sikkerlig en Statssag,
Bud fra Venedig, eller Oprørsrænker
som han har bragt for Dagen her paa Cypern,
der plumret har hans klare Sind. Saa pleie
jo Mændene at harmes paa det Smaa
naar noget Stort opægger dem. Saa gaaer det;

Digitized by Google

gjør kun en Finger ondt, fornemmes jo
den Smerte i de andre sunde Lemmer.
Vi maa betænke, Mænd er ikke Guder,
og ikke vente Bryllupsdagens Ømhed
bestandig af dem. Skam mig ud, Emilie,
jeg stævned i mit Hjerte for hans Kulde
ham nys til Dom, — jeg Uretfærdige! —
nu seer jeg, jeg har selv bestukket Vidnet,
og han er falsk anklaget.

Emilie.

Himlen give,
at det er Statens Sager, som I troer,
og ingen Mistro eller skinsyg Grille,
som angaaer Jer.

Desdemona.

O, Gud bevare mig!
jeg gav ham aldrig Grund.

Emilie.

En skinsyg Sjæl
modtager ei det Svar; man er ei skinsyg,
fordi man har en Grund, men skinsyg kun,
fordi man just er skinsyg. Det Uhyre
er født og avlet af sig selv.

Desdemona.

Gud holde
Othellos Sjæl da fri for det Uhyre!

Emilie.

Amen, min Frue.

Desdemona.

Jeg vil søge ham.
Vent her saa længe, Cassio; hvis han

Digitized by Google

er stemt dertil, forsøger jeg min Forbøn,
og strider for den til det Yderste.

Cassio.

Jeg takker Eder ydmygst, ædle Frue.

(Desdemona og Emilie gaae.)

(Bianca kommer ind.)

Bianca.

Goddag, min kjære Ven!

Cassio.

Hvor kommer du fra? —
hvorledes har du det, min smukke Bianca?
jeg vilde just besøge dig, mit Hjerte.

Bianca.

Og jeg var just paa Veien til dit Herberg.
Hvad nu? en Uge har jeg ikke seet dig?
syv hele Døgn? syv Gange fjorten Timer?
og Elskovs Ventetid er hundred Gange
saa kjedelig som Timeviseren!
kjedsommelige Regning!

Cassio.

Tilgiv, Bianca;
blytunge Tanker har imens mig trykket;
men naar jeg først faaer Tid og Ro, skal jeg
erstatte disse mange Ventetimer. —

(han giver hende Desdemonas Tørklæde.)

Tegn mig det Mønster af, min søde Bianca.

Bianca.

Ha, Cassio, hvor kommer dette fra?
det er en Gave fra en ny Veninde.
Nu mærker jeg, hvorfor jeg maatte vente.
Saaledes staaer det til? Godt, godt!

Digitized by Google

Cassio.

Naa, Pige!
De Griller kast i Dinene paa Djævlen,
fra hvem de kommer. Du er stinsyg nu,
du troer, det er en Elskerindes Gave;
Nei, jeg forsikrer dig, —

Bianca.

Hvis er det da?

Cassio.

Jeg veed ei, Barn. Jeg fandt det paa mit Kammer;
jeg synes godt om Mønstret; før det kræves,
som det vel sagtens bliver, ønsked jeg
det tegnet af; tag det og gjør det saa,
og nu Farvel for denne Gang.

Bianca.

Farvel?
Hvorfor?

Cassio.

Jeg venter her paa Generalen;
det var ei godt og ønskeligt, om han
i Kvindeselskab saae mig.

Bianca.

Hvorfor det?

Cassio.

Nu, ei fordi jeg ikke elsker dig.

Bianca.

Nei, men fordi du ikke elsker mig.
Saa følg mig da paa Vei et lille Stykke,
og sig, om jeg iaften seer dig tidligt?

Cassio.

Jeg kan kun følge dig et lille Stykke;
her maa jeg vente; men du seer mig snart.

Digitized by Google

Bianca.

Nu godt; jeg maa vel finde mig deri.

(De gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Sammesteds.

(Othello og Jago komme ind.)

Jago.

Og kan I troe det?

Othello.

Troe det, Jago?

Jago.

Hvad?

et Kys i Løndom?

Othello.

Et forbudet Kys.

Jago.

Og være nogen med sin Ven i Sengen
en Timestid i al Uskyldighed?

Othello.

I Sengen, nogen og uskyldig, Jago?
det er Bedrageri mod Djævlen selv;
den, der vil være from og dog gjør sligt,
ham frister Djævlen, og han frister Gud.

Jago.

Naar de kun Intet gjør, er det en Smaating;
men, hvis et Tørklæde jeg gav min Hustru, —

Digitized by Google

Othello.

Hvad saa?

Jago.

Ja, saa er det jo hendes, Herre,
og er det hendes, kan hun skjænke det
til hvilken Mand hun vil.

Othello.

Men hendes Ære,
den hører jo dog ogsaa hende til;
kan hun bortskjænke den?

Jago.

Ja, hendes Ære,
det er en Ting, som man kan ikke see,
og Mange har den jo, som ikke har den;
Tørklædet derimod, —

Othello.

Ved Gud; det vilde
jeg gjerne glemt; — du sagde jo, — det svæver
om min Erindring end, som Ravnen over
det pestbefængte Hus med Varselskrig, —
Tørklædet var hos ham.

Jago.

Nu, om saa var?

Othello.

Det er ei godt.

Jago.

Hvad om jeg havde sagt,
at selv jeg havde seet ham krænke Jer?
selv hørt ham sige, — thi der gives jo
deslige Ridinger, som, naar de har
ved egen dristig Beilen eller ved
en Elskerindes sjælelige Omhed

Digitized by Google

opnaaet deres Maal, kan ikke tie
men ſladre Alting ud.

Othello.

Har han da ſagt —?

Jago.

Ja, Herre, men, det kan I være vis paa,
ei meer end han jo vil ſig ſværge fra.

Othello.

Hvad har han ſagt?

Jago.

I Sandhed, at han har, —
jeg veed ei, hvad han har.

Othello.

Hvad? hvad?

Jago.

Nu, ligget —

Othello.

Hos hende?

Jago.

Hos, — i Favnen, — hvad I vil.

Othello.

Ligget hos hende, — i hendes Favn, — det er væmmeligt! — Tørklæde! — Tilſtaaelſe, — Tørklæde! — Tilſtaae og blive hængt for ſin Uleilighed! — Først hænges og ſaa tilſtaae. — Jeg ſkjælver derved. Naturen vilde ikke hylle ſig i en ſaadan Lidenſkabens Formørkelſe, hvis den ikke gav et Tegn. — Det er ikke Ord, der ryſter mig ſaaledes; — Uh! — Næſer, Øren og Læber! — Er det muligt! — Tilſtaae! — Tørklæde! — O, Djævel!

(falder i Afmagt.)

Jago.

Gjør kun din Virkning, Gift, gjør kun din Virkning!

Digitized by Google

Saaledes fanges en troſtyldig Daare,
og mangen kydſk og ærlig Kvinde faaer
ſaaledes uden Skyld ſit Rygte ſtjændet. —
Hei! Eders Naade! — General! — Othello!

(Caſſio kommer ind.)

Hvad vil I, Caſſio?

Caſſio.

Hvad er paafærde?

Jago.

Hans Naade ſik et epileptiſk Anfald;
det er det andet; et ſik han igaar.

Caſſio.

Saa gnid hans Tindinger.

Jago.

Nei, lad det være;
hans Afmagt kræver uforſtyrret Ro;
hvis ikke fraader han og bryder ud
i voldſomt Raſeri. — Han rører ſig;
gaa nu tilſide kun et Øieblik;
nu kommer han ſig ſtrax; naar han er gaaet,
ſaa maa vi tale om en vigtig Sag.

(Caſſio gaaer.)

Hvor gaaer det, Herre? har I ſtødt Jer Pande!

Othello.

Du ſpotter mig?

Jago.

Jeg ſpotte? nei, ved Gud!
men bær dog Eders Skjæbne ſom en Mand.

Othello.

En Mand med Horn, det er jo et Uhyre,
et Dyr.

Digitized by Google

Jago.

Saa gives der i store Stæder
hel mangt et Dyr og mangt et tamt Uhyre.

Othello.

Tilstod han?

Jago.

Kjære Herre, vær en Mand!
tænk paa, hver skjægget Karl, der er i Aaget,
maa drage det med Jer. I Millionvis
der gives Mænd, der ligge hver en Nat
i Senge, som er Allemand tilfals,
og sværge paa, at det er deres egne.
Jer gaaer det bedre. — Det er Helveds Spas
og Djævlens bedste Løier, naar en Mand
en Skjøge kysser i sin trygge Seng
og troer, at hun er kydsk! Nei, giv mig Vished,
og veed jeg, hvad hun er, saa veed jeg og,
hvad Følgen er.

Othello.

Ja, du er klog; tilvisse.

Jago.

Gaa I tilside lidt og hold Jer i
Taalmodighedens Skranker; mens I laa
affindig nys af Sorg, — en Lidenskab,
der slet sig sømmer for en saadan Mand, —
kom Cassio herhid; jeg fik ham bort,
besmykked med et Paaskud Eders Afmagt
og bad ham om at tale med mig siden;
det loved han. Stil Jer nu her i Skjul
og læg vel Mærke til den Haan, det Grin,
den Spot i alle Folder af hans Ansigt;
thi jeg vil lade ham paany fortælle,

Digitized by Google

hvordan, hvor tidt, hvor længe, hvor og naar
han har og atter skal omfavne hende.
Læg Mærke til hans Miner; men vær rolig;
thi ellers troer jeg, I er lutter Vanvid,
og ingen Mand.

Othello.

Hør Jago, du skal finde,
at min Taalmodighed skal være snedig,
men blodig, hører du?

Jago.

Det skader ikke,
men Alt itide. Vil I gaae tilside?

(Othello gaaer tilside.)

Nu vil jeg spørge Cassio om Bianca,
et Kvindfolk som fortjener Brød og Klæder
ved Salget af sin Skjønhed; denne Skabning
har Kjærlighed til Cassio; saa gaaer det
med Skjøgen ofte; hun bedaarer Mange
og daares selv af En; — saatidt han hører
om hende, kan han ikke bare sig
for Skoggerlatter; — see, der kommer han.

(Cassio kommer ind.)

Naar han nu smiler, vil Othello rase
og flux i blind Mistænksomhed fortolke
den stakkels Cassios Smil og Blik og Skjemt
aldeles falsk. — Hvor gaaer det, Lieutenant?

Cassio.

Desværre, naar I giver mig den Titel,
hvis Tab har sønderknust mig.

Jago.

Hold Jer kun
til Desdemona, saa er I den vis.

(med sagte Stemme.)

Digitized by Google

Hvis denne Sag var lagt i Biancas Haand,
saa var det snart bestilt.

Cassio.

Den stakkels Tosse!

Othello. (afsides.)

Nu leer han allerede!

Jago.

Aldrig saae jeg
en Kvinde saa forelsket i en Mand.

Cassio.

Den stakkels Gaas! jeg troer, hun elsker mig.

Othello. (afsides.)

Nu nægter han det svagt og leer saa listigt.

Jago.

Hun sladrer om, at I vil ægte hende;
er dette Eders Hensigt?

Cassio.

Ha, ha, ha!

Othello. (afsides.)

Triumferer du, Romer, triumferer du?

Cassio.

Jeg ægte hende! — Hvad? et offentligt Kvindfolk! Jeg beder Jer, hav dog en Smule Medlidenhed med min Forstand; tro ikke, at den er saa skrøbelig. Ha, ha, ha!

Othello. (afsides.)

Saa, saa, saa, saa! den leer bedst, som leer sidst.

Jago.

Da gaaer, min Tro, det Rygte, at I vil gifte Jer med hende.

Cassio.

Nei, er det virkelig sandt?

Digitized by Google

Jago.

Jeg vil være en Skjelm, om det ikke er sandt.

Othello. (afsides.)

Har du brændemærket mig? Godt!

Cassio.

Det er den Abekat selv, der udspreder det; hun er overbeviist om, at jeg vil ægte hende, af lutter Forlibthed og Indbildninger, ikke fordi jeg har lovet hende det.

Othello. (afsides.)

Jago vinker til mig; nu begynder Historien.

Cassio.

Hun var her for lidt siden; hun forfølger mig allevegne. Forleden Dag stod jeg ved Stranden og talte med nogle Venetianere; der kommer den Pjattegaas og, paa min Ære, falder mig uden videre om Halsen.

Othello. (afsides.)

Og raaber: „o, min elskede Cassio!" eller noget Lignende; det kan jeg see paa hans Fagter.

Cassio.

Og hænger sig ved mig, kysser mig og græder og slæber og trækker mig. Ha, ha, ha! —

Othello. (afsides.)

Nu fortæller han, hvorledes hun trækker ham til mit Kammer. — O, jeg seer nok din Næse, men ikke den Hund, jeg vil kaste den for!

Cassio.

Jeg maa nok gjøre Ende paa Omgangen med hende.

Jago.

Saasandt jeg lever, der kommer hun.

(Bianca kommer ind.)

Cassio.

Det er en ren Vildkat, paa min Ære! en parfumeret

Digitized by Google

Vildkat. — Hvad skal det betyde, at du saaledes løber efter mig?

Bianca.

Djævelen og hans Oldemoder maa løbe efter dig! Hvad mener du med dette Lommetørklæde, som du gav mig for nylig? Jeg var en rigtig Tosse, at jeg vilde tage imod det. Skal jeg tegne hele det Mønster af? — Jo det er en meget rimelig Historie, at du skulde have fundet det i dit Kammer og ikke vide, hvem der har ladet det ligge der! Det er et Elskovstegn fra en Tøs, og saa skulde jeg tegne Mønsteret efter? Der — giv det til din Allerkjæreste; hvor du saa har faaet det fra, vil jeg ikke tegne det af.

Cassio.

Naada, søde Bianca, hvad nu? hvad nu?

Othello. (affides.)

Ved Gud, jeg troer, det er mit Torklæde.

Bianca.

Hvis du vil komme og spise hos mig iaften, saa kan du; vil du ikke, saa kan du komme, naar jeg venter dig en anden Gang.

(gaaer.)

Jago.

Følg efter hende, følg efter hende.

Cassio.

Det faaer jeg vel; ellers gjør hun Optøier paa Gaden.

Jago.

Vil I spise til Aften hos hende?

Cassio.

Ja, det har jeg isinde.

Jago.

Godt; det kan hænde sig, at vi mødes der; thi jeg vilde meget gjerne tale med Jer.

Digitized by Google

Cassio.

Ja, kom endelig; vil I?

Jago.

Ja, ja; tal nu ikke mere. (Cassio gaaer.)

Othello. (kommer frem.)

Hvorledes skal jeg myrde ham, Jago?

Jago.

Lagde I Mærke til, hvorledes han lo over sit Skarnsstykke?

Othello.

Ha, Jago!

Jago.

Og saae I Lommetørklædet?

Othello.

Var det mit?

Jago.

Eders, paa min Ære! og I seer, hvor høit han agter den taabelige Kvinde, Eders Hustru; hun har givet ham det, og han har givet det til sin Frille.

Othello.

O, gid jeg kunde være ni Aar om at dræbe ham! — En skjøn Kvinde! en deilig Kvinde! en yndig Kvinde!

Jago.

Det maa I glemme.

Othello.

Ja, lad hende raadne og tilintetgjøres og blive fordømt iaften; thi hun skal ikke leve! Nei, mit Hjerte er blevet til Sten; jeg kan slaae min Haand tilblods derpaa! — O, Verden eier ikke et yndigere Væsen; hun kunde hvile ved en Keisers Side og byde ham Trællegjerning.

Jago.

Nei, det er ikke den rette Vei.

Digitized by Google

Othello.

Til Helved med hende! Jeg siger kun, hvad hun er. — Hvor nydeligt spsler hun ikke med Naalen! — hvor vidunderligt hun spiller! — O, hun kunde synge al Vildheden ud af en Bjørn! — Og begavet med saa høi og rig en Forstand og Indbildningskraft! —

Jago.

Saameget værre er hun.

Othello.

O, tusind Gange værre! — Og dertil saa kjærligt et Sind! —

Jago.

Ja, altfor kjærligt.

Othello.

Ja, det er vist! — Men, det er dog Synd, Jago! — O, Jago, det er Synd, Jago!

Jago.

Hvis I er saa forelsket i hendes Laster, saa giv hende Fribrev til at synde; thi hvis I ikke bryder Jer derom, kommer det Ingen ved.

Othello.

Jeg vil hakke hende i Smaastykker! — Gjøre mig til Hanrei!

Jago.

Ja, det er skjændigt af hende.

Othello.

Med min Undergivne!

Jago.

Det er endnu skjændigere.

Othello.

Skaf mig Gift, Jago, — iaften; — jeg vil ikke kræve

Digitized by Google

hende til Regnskab, for at hendes Legeme og Skjønhed ikke igjen skal forvirre mit Sind; — iaften, Jago!

Jago.

Gjør det ikke med Gift; kvæl hende i hendes Seng, den samme Seng, som hun har skjændet.

Othello.

Godt, godt! — Der er Retfærdighed deri; — meget godt!

Jago.

Og Cassio, — lad mig sørge for ham; I skal faae mere at høre ved Midnat.

(Trompetklang udenfor.)

Othello.

O, herligt! — Hvad er det for en Trompet?

Jago.

Bud fra Venedig uden Tvivl; det er
Herr Lodovico, sendt fra Hertugen,
og see, der kommer Eders Hustru med ham.

(Lodovico, Desdemona og Følge kommer ind.)

Lodovico.

Guds Fred, min tappre General!

Othello.

Jeg takker
af ganske Hjerte, Herre.

Lodovico.

Fra Venedig
jeg bringer Hertugens og Raadets Hilsen.

(rækker ham et Brev.)

Othello.

Jeg kysser deres høie Villies Redskab.

(aabner Brevet.)

Desdemona.

Hvad Nyt, min gode Frænde Lodovico?

Digitized by Google

Jago.

Det glæder mig at see Jer, ædle Herre.
Velkommen her paa Cyperns Ø.

Lodovico.

Jeg takker.
Hvor gaaer det Lieutenant Cassio?

Jago.

Han lever.

Desdemona.

Ak, der er kommet Venskabsbrud imellem
min Mand og ham; men det vil J, min Frænde,
bilægge.

Othello.

Er du vis derpaa?

Desdemona.

Min Husbond?

Othello. (læser.)

„Undlad ei dette, hvis J ellers vil —

Lodovico.

Han talte ei til Jer; han læste Brevet. —
Er Cassio og Eders Mand Uvenner?

Desdemona.

Ja, ret bedrøveligt. Jeg vil saa gjerne
see dem forligte; thi jeg ynder Cassio.

Othello.

Ha, Ild og Svovl!

Desdemona.

Min Husbond?

Othello.

Raser du?

Desdemona.

Hvad? er han vred?

Digitized by Google

Lodovico.

Maaskee har dette Brev
forstemt ham; thi jeg troer, at Raadet kalder
ham hjem og giver Cassio hans Post.

Desdemona.

Min Tro, det glæder mig.

Othello.

Gjør det?

Desdemona.

Min Husbond?

Othello.

Det glæder mig, at du er bleven gal.

Desdemona.

Hvorledes, kjæreste Othello?

Othello.

Djævel!

(slaaer hende.)

Desdemona.

Det har jeg ei fortjent.

Lodovico.

Min ædle Herre!
det vilde Ingen i Venedig troe,
om end jeg svor, jeg saae det selv; det gaaer
for vidt; — hun græder; — gjør det godt igjen.

Othello.

Ha, Djævel! kunde Jorden blive svanger
af Kvindegraad, saa vilde hver en Taare,
hun fælder, blive til en Krokodil. —
Fra mine Øine!

Desdemona.

Jeg vil ikke saare
dig meer ved Synet af mig.

(gaaer.)

Digitized by Google

Lodovico.

Sandelig,
en lydig Hustru! O, jeg beder, Herre,
kald hende dog igjen tilbage.

Othello.

Frue, —

Desdemona.

Min Husbond?

Othello.

Nu, hvad vil I hende, Herre.

Lodovico.

Jeg, Eders Raade?

Othello.

Ja, I ønsked jo,
hun skulde vende om igjen. See, Herre,
hun kan jo vende om og vende om,
og gaae sin Vei og vende om igjen,
og græde kan hun, ja, og lydig er hun, —
det har I Ret i, — lydig, meget lydig. —
Bliv ved kun med din Graad! — Hvad det nu angaaer, —
Den Sorg er spillet godt! — Jeg kaldes hjem; —
Gaa kun din Vei; jeg skal nok sende Bud. —
Jeg lyder Raadets Bud og vender flux
tilbage til Venedig, — Bort! afsted! —

(Desdemona gaaer.)

Og Cassio skal afløse mig. — Aften
jeg beder Jer at spise hos mig, Herre.
Velkommen hid til Cypern! — Gjeder og Aber!

(gaaer.)

Lodovico.

Er det den ædle Mor, som hele Raadet
har sat sin fulde Tillid til? er dette

Digitized by Google

den ædle Sjæl, som Lidenskab ei rokked,
hvis faste Dyd Tilfældets Pileskud
og Skjæbnens Stød ei saared eller fældte? —

Jago.

Ja, han er stærkt forandret.

Lodovico.

Er han ret
ved sin Forstand? er ei hans Hjerne rystet?

Jago.

Han er det, som han er; jeg tør ei dømme;
men at han var det, som han kunde være, —
ifald han er det ei, — det give Gud.

Lodovico.

At slaae sin Hustru!

Jago.

Det var ikke godt;
og dog, gid dette Slag kun var det Værste!

Lodovico.

Er det hans Vane? eller er det Brevet,
der saa har virket paa hans Blod og frembragt
en Feil, han før ei kjendte?

Jago.

Ak, min Herre,
det er ei ærlig gjort af mig at sige,
hvad jeg har seet og veed. Læg Mærke til ham;
hans egen Færd vil røbe ham saaledes,
at jeg mit Ord kan spare. Følg ham blot
og see, hvorledes han fremdeles teer sig.

Lodovico.

Det smerter mig, at jeg tog feil af ham.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Et Værelse i Slottet.

(Othello og Emilie komme ind.)

Othello.

Og I har Intet seet?

Emilie.

Ei heller hørt,
ei heller havt den ringeste Formodning.

Othello.

I saae dog Cassio og hende sammen.

Emilie.

Da saae jeg intet Ondt og hørte dog
hver Stavelse, der taltes mellem dem.

Othello.

Hvad, hviskede de aldrig?

Emilie.

Aldrig, Herre.

Othello.

Og sendte Jer ei bort?

Emilie.

Nei aldrig.

Othello.

For
at hente hendes Vifte, Handsker, Maske
og sligt?

Emilie.

Nei aldrig, Herre.

Othello.

Det er sælsomt.

Emilie.

For hendes Dyd, min Herre, tør jeg sætte
min Sjæl i Pant. Har I en anden Tro,

Digitized by Google

saa jag den bort; den stuffer Eders Hjerte.
Har nogen Skurk sat stigt i Eders Hoved,
gid Himlen ramme ham med Slangens Dom!
thi hvis ei hun er ærlig, kydst og tro,
kan ingen Husbond kaldes lykkelig;
den Hustru, som er renest, bliver da
sort som Bagtalelsen.

Othello.

Kald hende hid; —
gaa. —

(Emilie gaaer.)

Hun kan sige nok; dog daarlig er
den Koblerske, der ei kan sige det. —
En listig Skjøge! ret en kunstig Laas
for lønlig Skjændsel; og hun knæler dog
og beder; jeg har seet, hun gjorde det.

(Emilie og Desdemona komme ind.)

Desdemona.

Hvad vil min Husbond?

Othello.

Kom herhid, Barnlille!

Desdemona.

Hvad skal jeg?

Othello.

Lad mig see i dine Øine;
see lige paa mig.

Desdemona.

Hvilket rædsomt Indfald!

Othello. (til Emilie.)

Min Frue, Folk af Eders Haandværk pleie,
at lade lønligt Elskende alene
og lukke Døren, hoste, raabe „Hm",

Digitized by Google

naar Nogen kommer; dette hører med
til Kunsten, ja til Kunsten; skynd Jer dog.

(Emilie gaaer.)

Desdemona. (knæler.)

Paa mine Knæ, — hvad mener du med dette?
jeg fatter Raseriet i din Tale,
men ikke dine Ord.

Othello.

Sig mig, hvad er du?

Desdemona.

Din Hustru, Herre, ja, din ærlige,
trofaste Hustru.

Othello.

Nu, saa sværg derpaa;
fordøm dig selv; thi ellers tør selv Djævlen
jo ikke gribe dig, fordi du ligner
en Engel; derfor bliv tvefold fordømt;
sværg paa, at du er tro.

Desdemona.

Gud veed det vist.

Othello.

At du er falsk som Helveds, veed han vist.

Desdemona.

Mod hvem? med hvem? hvorledes er jeg falsk?

Othello.

O, Desdemona! — Bort! bort! bort herfra!

Desdemona.

O Sorg og Jammer! hvorfor græder du?
er jeg i disse Taarer Skyld, min Husbond?
Har du maaskee min Fader mistænkt for,
at han har Skyld i, at du bliver hjemkaldt?

Digitized by Google

giv mig ei Skylden; har du mistet ham,
saa har jeg ogsaa mistet ham.

Othello.

Hvis Himlen
med Kummer havde hjemsøgt mig, udøst
al Sorg og Skjændsel paa mit blotte Hoved,
nedsænket mig til Læberne i Armod,
lagt mig og alt mit Haab i Baand og Fængsel,
jeg fandt dog i en Krog vel af min Sjæl
en Draabe Taalmod; men at stille frem
mig som en Skikkelse, som Skjændselstiden
med dorsk, sendrægtig Finger peger paa, —
O! — dog selv dette kunde jeg vel bære;
ja, hvorfor ei! — men der, hvor jeg har gjemt
mit Hjertes Skat; hvor jeg maa leve, eller
undvære Livet, Kilden, som min Livsstrøm
udspringer fra, hvis ei den skal udtørres; —
at drives bort fra den, hvad eller eie
dens Løvning kun som en udtørret Sump,
hvor stygge Tudser vælte sig og yngle! —
o, stift dit Ansigt om, Taalmodighed,
du unge, rosenkindede Cherub!
ja, vær saa grim, som Helved.

Desdemona.

Jeg tør haabe,
min ædle Husbond troer, at jeg er kydsk?

Othello.

O, ja, som Fluer i en Slagterbod,
der yngle kun og parre sig. Du Gifturt,
saa skjøn og med saa sød en Duft, at Sandsen
ei taaler det, — gid du var aldrig født!

Digitized by Google

Desdemona.

Hvad har jeg mod mit Vidende forbrudt?

Othello.

Blev da saa skjønt Papir, saa god en Bog
gjort til at skrive „Skjøge" paa. — Forbrudt?
forbrudt? — O du skamløse Skjøgekvind!
som Esser maatte mine Kinder gløde
og brænde min Undseelse til Aske,
om jeg din Gjerning nævnede. — Forbrudt!
O, Himlen stopper Næsen; Maanen lukker
sit Øie; Vinden, den letfærdige,
der kysser, hvad den møder, ligger tavs
i Jordens Dyb for ei at høre det. —
Forbrudt! — du frække Skjøge!

Desdemona.

Nu, ved Gud,
du gjør mig Uret!

Othello.

Er du ingen Skjøge?

Desdemona.

Saasandt jeg er en Christen, nei! hvis det
at vogte for min Herre dette Kar
fra hver en uren, syndefuld Berøring
er ei at være Skjøge, er jeg ingen.

Othello.

Hvad, ingen Skjøge?

Desdemona.

Nei, Gud hjælpe mig!

Othello.

Er dette muligt?

Desdemona.

O, Gud, vær os naadig!

Digitized by Google

Othello.

Ak, undskyld mig; jeg troede jo, du var
den snedige, venetianske Skjøge,
der ægtede Othello. —

(Emilie kommer ind.)

I, min Frue,
der har et Embed, modsat hellig Peders,
og vogter Helvedporten, I! ja, I! —
Nu er vi færdige; der har I Penge;
drei nu kun Nøglen om og røb os ikke. (gaaer.)

Emilie.

O, Gud, hvad mener Herren dog med dette?
hvorledes har I det, min bedste Frue?
hvor staaer det til!

Desdemona.

Jeg er ei rigtig vaagen!

Emilie.

Min Frue, sig, hvad fattes dog hans Naade?

Desdemona.

Hvem?

Emilie.

Nu, min Herre.

Desdemona.

Hvem er da din Herre?

Emilie.

Den, som er Eders, kjære Frue.

Desdemona.

Jeg
har ingen Herre meer; Emilie,
tal ikke til mig; jeg kan ikke græde,
og har dog intet Svar undtagen Taarer.
Jeg beder dig, læg paa min Seng iaften

Digitized by Google

mit Brudelagen, — huft det vel, — og hent
din Mand.

Emilie.

I Sandhed, det er en Forandring!

Desdemona.

Det er kun Ret, at jeg behandles saa,
kun Ret. Hvorledes har jeg opført mig,
at han kan fæste blot den mindste Tro
til slig en skjændig Synd og Brøde hos mig?

(Emilie og Jago komme ind.)

Jago.

Hvad ønsker Eders Naade? hvordan gaaer det?

Desdemona.

Jeg veed det ei. De, som oplære Smaabørn,
gjør det lemfældigt, med Sagtmodighed;
saaledes kunde han jo dadlet mig;
thi sandelig, jeg er et Barn ved Dadel.

Jago.

Hvad er der da, min Frue?

Emilie.

Jago, ak!
hans Naade kaldte hende for en Skjøge
og brugte saadan Haan og Ukvemsord,
som aldrig nogen ærlig Sjæl kan taale.

Desdemona.

Fortjener jeg det Navn da?

Jago.

Hvilket Navn,
min ædle Frue?

Desdemona.

Det, som nys hun sagde,
min Husbond kaldte mig.

Digitized by Google

Emilie.

Han kaldte hende
en Skjøge; ingen drukken Stodder vilde
saa grove Skjældsord brugt imod sin Tøite.

Jago.

Hvorfor har han det sagt?

Desdemona.

Det veed jeg ikke;
men sikkert veed jeg, at det er jeg ikke.

Jago.

Græd ei, græd ei; o hvilken Sorgens Dag!

Emilie.

Har hun forsmaaet saa mangen ædel Beiler,
sin Fader, Fædreland og Venner for
at kaldes — Skjøge? Maa man ikke græde?

Desdemona.

Det er min bittre Skjæbne.

Jago.

Skam faa han!
hvor faaer han dog det Indfald fra?

Desdemona.

Gud veed det.

Emilie.

Men jeg vil døe paa, at en Erkeskurk,
en lumsk, tjenstagtig Dienstkalk, en Træl,
der krummer Ryg og logrer for et Embed,
har spundet op den Løgn; det vil jeg døe paa.

Jago.

O Fy! der gives ei en saadan Mand;
det er umuligt.

Digitized by Google

Desdemona.

Hvis en saadan gives,
saa Gud tilgive ham.

Emilie.

Et Reb om Halsen
tilgive ham! hans Ben skal Helved gnave!
En Skjøge hun? hvem har hun Omgang med?
hvor? naar? hvordan? hvor er Sandsynligheden?
et skjændigt Affkum har bedraget Moren,
en rigtig nedrig Skjelm, en lumpen Karl. —
Gud rive Masken dog af slig en Skurk
og lægge i hver ærlig Haand en Svøbe
for ham at pidske nøgen gjennem Verden
fra Øst til Vest, det Skarn!

Jago.

Skrig ei saa høit!

Emilie.

Tvi slig en Skurk! En saadan Herre var det,
der vendte Brangen ud paa din Forstand
og gjorde skinsyg dig paa mig og Moren.

Jago.

Ti dog; du er en Nar.

Desdemona.

O, kjære Jago,
hvad skal jeg gjøre for igjen at vinde
min Husbond? o, gaa til ham, kjære Ven;
thi, ak, hvorledes jeg har mistet ham,
ved dette Himlens Lys, jeg veed det ei. —
Her knæler jeg: hvis nogentid min Villie
har sig forbrudt imod hans Kjærlighed
i Ord, i Tanker eller Gjerninger,
hvis mine Øine, Øren eller Sandser

Digitized by Google

har glædet sig ved nogen anden Skjønhed,
hvis ei jeg høiligt elsker ham endnu
og altid har og altid vil ham elske,
om han mig end forstøder som en Tigger, —
saa gid al Trøst maa vorde nægtet mig!
Ukjærlighed kan gjøre saare Meget;
mit Liv kan hans Ukjærlighed fordærve,
men ei min Kjærlighed forstyrre. — Stjøge! —
jeg kan ei sige det; jeg gruer for det,
nu da jeg nævner Ordet; at begaae
den Gjerning, som fortjener sligt et Navn,
sik mig Alverdens Daarskab ikke til.

Jago.

Giv Jer tilfreds; det er en Grille kun;
Statsmager har vel ærgret ham, saa ypper
han Kiv med Jer.

Desdemona.

O, var det kun ei Andet!

Jago.

Det staaer jeg inde for, det er ei Andet.

(Trompetklang.)

Hør, hvor Trompeten kalder Jer til Taffels;
de høie Herrer fra Venedig vente;
gaa ind; græd ikke; Alt vil blive godt.

(Desdemona og Emilie gaae.)

(Roderigo kommer ind.)

Naa, Roderigo, hvad er der paafærde?

Roderigo.

Jeg finder ikke, at du handler ærligt imod mig.

Jago.

Hvorfor ikke?

Digitized by Google

Roderigo.

Hver Dag gjækker du mig med et eller andet Paafund, Jago, og som det nu forekommer mig, holder du mig snarere borte fra enhver gunstig Leilighed, end du skaffer mindste Grund til Haab om at opnaae Noget. Jeg vil sandelig ikke finde mig længer deri, og det er heller ikke min Agt at lade det rolig gaae hen, hvad jeg har taalt som en Nar.

Jago.

Vil du høre paa mig, Roderigo?

Roderigo.

Jeg har, min Tro, hørt alt for Meget; thi dine Ord og dine Handlinger stemme ikke overeens.

Jago.

Du anklager mig høist uretfærdigt.

Roderigo.

Det er ikke Andet end Sandhed. Jeg har forødt Alt, hvad jeg eier. De Juveler, du har faaet af mig for at give Desdemona, vilde have været nok til at forføre en Nonne. Du har sagt mig, at hun har modtaget dem, og givet mig Forventning og godt Haab om snar Gunst og Gjengjæld; men jeg mærker ikke Noget dertil.

Jago.

Godt; bliv ved; meget godt!

Roderigo.

Meget godt! blive ved! Jeg kan ikke blive ved, Menneske, og det er ikke meget godt. Ved denne Haand, jeg siger, det er meget lumpent, og jeg begynder at troe, at jeg er holdt for Nar.

Jago.

Meget godt!

Roderigo.

Jeg siger dig, det er ikke meget godt. Jeg vil selv

Digitized by Google

fremstille mig for Desdemona; hvis hun vil give mig mine Juveler tilbage, saa vil jeg opgive min Beilen og fortryde min utilladelige Paatrængenhed; hvis ikke, saa kan du være sikker paa, at jeg vil søge Fyldestgjørelse hos dig.

Jago.

Har du nu sagt, hvad du vilde?

Roderigo.

Ja, og jeg har ikke sagt Andet, end hvad jeg kan forsikre dig, at det er min Agt at gjøre.

Jago.

Naa, nu seer jeg, at der er Mandsmod i dig, og fra dette Øieblik har jeg bedre Tanker om dig end nogensinde før. Giv mig din Haand, Roderigo. Du har gjort meget rigtige Indvendinger imod mig, og dog kan jeg forsikre dig, at jeg har virket ærligt i din Sag.

Roderigo.

Det har ikke været at spore.

Jago.

Det tilstaaer jeg; det har virkelig ikke været at spore, og din Mistanke viser Forstand og Dømmekraft. Men, Roderigo, hvis du virkelig har det i dig, som jeg nu har mere Grund til at tiltroe dig end nogensinde før, — jeg mener Bestemthed, Mod og Tapperhed, — saa vis det inat, og hvis du ikke næste Nat har vundet Desdemona, saa maa du udrydde mig af Verden paa snigmorderisk Vis og opfinde nye pinlige Dødsmaader imod mig.

Roderigo.

Hvad er det da? er det indenfor Fornuftens og Mulighedens Grændser?

Jago.

Hør; der er kommen en udtrykkelig Befaling fra Venedig, at Cassio skal afløse Othello.

Digitized by Google

Roderigo.

Er det sandt? Saa vender Othello og Desdemona jo tilbage til Venedig.

Jago.

Nei; han reiser til Mauretanien og tager den skjønne Desdemona med sig, med mindre hans Ophold her skulde blive forlænget ved et Tilfælde, og i den Henseende kan Intet være saa virksomt som, hvis Cassio blev ryddet af Veien.

Roderigo.

Hvad mener du? ryddet af Veien?

Jago.

Ei, ved at gjøre ham ustikket til Othellos Post; slaae hans Hjernestal itu.

Roderigo.

Og det vil du have mig til at gjøre?

Jago.

Ja, hvis du har Mod til at skaffe dig selv Fordel og Ret. Han spiser tilaftens hos sin Frille, og der vil jeg gaae hen til ham; — han veed endnu ikke Noget om sin ærefulde Befordring; hvis du vil passe paa ham, naar han gaaer derfra, — jeg skal sørge for, at det bliver imellem Tolv og Et, — saa kan du faae fat paa ham, som det er dig beleiligt; jeg vil holde mig i Nærheden for at understøtte dit Angreb, og han skal falde i Hænderne paa os begge to. Naa, staa nu ikke saa forbauset der, men følg med mig; jeg skal saaledes bevise dig Nødvendigheden af hans Død, at du skal anse det for din Pligt at fremskynde den. Nu er det paa høie Tid til Aftensmaaltidet, og Natten gaaer hen. Til Værket!

Roderigo.

Jeg vil høre flere Grunde derfor.

Jago.

Du skal faae saamange, som du kan ønske dig.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

Et andet Værelse i Slottet.

(Othello, Lodovico, Desdemona, Emilie og Følge komme ind.)

Lodovico.

Jeg beder Jer, umag Jer ikke længer.

Othello.

Tillad mig dog, det gjør mig godt at gaae.

Lodovico.

Godnat, min Frue; lad mig takke Jer.

Desdemona.

I var os høist velkommen, ædle Herre.

Othello.

Skal vi saa gaae, min Herre? — Desdemona!

Desdemona.

Min Husbond?

Othello.

Gaa nu strax tilsengs, jeg kommer
tilbage snart; lad Kammerfruen der
gaae bort; gjør som jeg siger.

Desdemona.

Som du vil.

(Othello, Lodovico og Følget gaae.)

Emilie.

Hvor gaaer det? han er mere mild end før.

Desdemona.

Han siger, at han kommer strax tilbage;
han har befalet mig at gaae tilsengs
og bød mig lade dig gaae bort.

Emilie.

Jeg bort?

Desdemona.

Saa bød han; derfor, min Emilie,

Digitized by Google

giv mig min Natdragt, og Farvel! vi bør
nu ikke gjøre ham imod.

Emilie.

O, gid
I aldrig havde seet ham!

Desdemona.

Dette Ønske
er ikke mit. Jeg elsker ham saa høit,
at selv hans Vrede, mørke Blik og Dadel, —
tag disse Naale, — har en Skjønhed ved sig.

Emilie.

Jeg har lagt Brudelagnerne paa Sengen,
som I befaled.

Desdemona.

Det er godt. Min Gud!
hvor taabelig vor Tanke dog kan være! —
Jeg beder, hvis jeg dør før dig, saa sørg mig
i et af disse Lagner.

Emilie.

Hvor I taler!

Desdemona.

Der var en Pige i min Moders Hus,
hvis Navn var Barbara; hun var forelsket;
men hendes Hjertenskjær fik gale Nykker
og brød sin Tro; hun sang en Vise tidt
om Pilen; den var gammel; men den stemte
med hendes Lod; hun sang den, da hun døde;
den Vise vil iaften ikke ud
af mine Tanker; jeg kan neppe bare
mig for at holde Hovedet til Siden
og synge den, som stakkels Barbara. —
O skynd dig.

Digitized by Google

Emilie.

Skal jeg hente Eders Natdragt?

Desdemona.

Nei; tag mig disse Knappenaale bort. —
Den Lodovico er en vakker Mand.

Emilie.

En meget veilig Mand.

Desdemona.

Han taler godt.

Emilie.

Jeg veed en Dame i Venedig, som vilde have gaaet barfodet til Palæstina for et Tryk af hans Underlæbe.

Desdemona. (synger.)

„Den Jomfru sad med Sorgen bag Løvet i Læ, —
de Pile, de grønne Pile, —
med Haanden paa sit Bryst, med sit Hoved paa Knæ. —
de grønne, grønne Pile. —
De klare Bække randt forbi og hvisked hendes Nød, —
de grønne, grønne Pile; —
de salte Taarer trilled og gjorde Stenen blød;" —
Læg dette bort.
„de grønne, grønne Pile;" —
Saa skynd dig dog; nu kommer han jo strax. —
„jeg sletter min Krands af de grønne, grønne Pile." —
„Sletingen maa ham skjælde; jeg elsker selv hans Harm," —
Nei, dette kommer siden; — hør! hvem banker? —

Emilie.

Det var kun Vinden.

Desdemona. (synger.)

„Jeg kaldte ham svigefuld; hvad svared han igjen? —
alt under de grønne Pile, —
Og kysser jeg andre Kvinder, saa favner du andre Mænd." —

Digitized by Google

Saa, gaa du nu; god Nat. Mit Øie kløer;
mon det betyder Graad?

Emilie.

Det er kun Snak.

Desdemona.

Jeg har dog hørt det. — O, de Mænd, de Mænd!
Sig mig, paa din Samvittighed, Emilie,
troer du, der gives Kvinder, som saa grovt
bedrage deres Mænd?

Emilie.

Ja, ganske vist.

Desdemona.

Og vilde for Alverden du begaae
en saadan Gjerning?

Emilie.

Vilde I det ikke?

Desdemona.

Nei, nei, ved Himlens Lys!

Emilie.

Jeg heller ikke
ved Himlens Lys; jeg gjorde det vel helst
i Mørke.

Desdemona.

Vilde du da gjøre sligt
for hele Verden?

Emilie.

Verden er jo stor;
den Pris er høi for en saa ringe Brøde.

Desdemona.

Jeg troer forvist, du gjorde det dog ikke.

Emilie.

Da troer jeg forvist, at jeg gjorde det, og naar jeg havde

Digitized by Google

gjort det, gjorde jeg det ugjort igjen. Jeg vilde naturligvis ikke gjøre saadant Noget for en Fingerring eller for et Par Alen Kammerdug eller for Kjoler, Skjørter, Huer eller deslige Smaapillerier; men for hele Verden, — Ih, hvem vilde ikke gjøre sin Mand til Hanrei, for at gjøre ham til en stor Herster? Jeg vilde vove Skjærsilden for det.

Desdemona.

Saa sandt Gud hjælpe mig, jeg vilde ikke
begaae slig Uret for den hele Verden.

Emilie.

O, den Uret er jo kun en Uret i Verden, og naar I fik Verden for Eders Ulejlighed, saa var det jo en Uret i Eders egen Verden, og I kunde snart gjøre den til Ret.

Desdemona.

Jeg troer ei, at der er en saadan Kvinde.

Emilie.

Ak jo, en Tylvt og end desuden nok
til at befolke Verden, hvis de vandt den.
Men dette troer jeg: Mændene har Skyld,
naar Kvinder falde. Naar de os bedrage
og skjænke Andre det, som os tilkommer,
naar de fornærmer os med vranten Mistro
og holder os som Fanger eller slaaer os,
naar de vor Indtægt karrigt os afkorte, —
saa har vi Galde. Om vi end er fromme,
har vi dog Lyst til Hævn. Det skal de vide,
at Kvinderne har Sandser, Syn og Lugt
og Ganer for det Søde som det Sure,
saavelsom deres Mænd. Hvad er da Grunden,
naar de opoffre os for Andre? — Skjemt?
jeg troer det. — Er det Lidenskabens Værk?
det troer jeg. — Er det Svaghed, der forføres?

Digitized by Google

ja vel. Har vi da ikke Lidenskaber
og Lyst til Skjemt, og Svaghed, som de selv?
Hvis de os slet behandle, skal de høre:
hvad Ondt vi gjør, har de os lært at gjøre.

Desdemona.

God Nat! god Nat! Gud selv min Fører være,
at jeg af Ondt ei Ondt, men Godt maa lære.

Femte Act.

Første Scene.

En Gade.

(Jago og Roderigo komme ind.)

Jago.

Staa nu bag Pillen her; han kommer strax;
hold Klingen dragen og stød kraftigt til;
rask, rask! frygt Intet; jeg er nær ved Haanden;
Alt vundet eller tabt; tænk kun paa det
og styrk dit Hjerte til en fast Beslutning.

Roderigo.

Vær nær tilhjælp; det kunde slaae mig feil.

Jago.

Her, tæt ved dig; vær kjæk og tag dit Sværd.

(gaaer lidt tilside.)

Roderigo.

Jeg har ei megen Hu til denne Gjerning;
og dog har han mig givet gode Grunde; —
eet Liv kun; — ud, min Klinge; han skal døe!

(skjuler sig.)

Digitized by Google

Jago.

Jeg gned den unge Vorte, til det sved;
nu er han vred. Om han nu dræber Cassio,
om Cassio dræber ham, hvad eller begge
hinanden dræbe; — jeg er den, der vinder.
Hvis Roderigo lever, kræver han
Erstatning for det Guld og de Juveler,
som jeg har narret fra ham tidt som Gaver
til Desdemona; det gaaer ikke an; —
og bliver atter Cassio ilive
saa har han i sit Liv en daglig Skjønhed,
der gjør mig styg; desuden kunde Moren
jo røbe mig for ham, og det var farligt.
Nei, han maa døe; — men hør, der kommer han.

(Cassio kommer ind.)

Roderigo.

Jeg kjender ham paa Gangen; — Niding, dø!

(styrter frem fra sit Baghold og gjør et Stød efter Cassio.)

Cassio.

Det Stød mig kunde blevet farligt nok,
var ei min Kjortel bedre end du troer.
Nu vil jeg prøve din.

(trækker og saarer Roderigo.)

Roderigo.

O, jeg er dræbt!

(Jago styrter frem, saarer Cassio bagfra i Benet og sniger sig bort.)

Cassio.

Tilhjælp! jeg er lemlæstet! Hjælp! Mord! Mord!

(Othello kommer frem i et Vindue.)

Othello.

Hør, Cassios Stemme; — Jago holder Ord.

Digitized by Google

Roderigo.

O, hvilken Skurk jeg er!

Othello.

Hør! det er sandt!

Cassio.

Hjælp! Hjælp! bring Lys! en Læge!

Othello.

Det er ham!

O, gjæve Jago, ærlig og retsindig,
der føle kan din Vens Forsmædelse,
du lærer mig, — Skjønjomfru, død nu ligger
din Hjertenskjær; din Time nærmer sig. —
Jeg kommer, Skjøge! Af mit Hjerte vil
jeg dine Nines Tryllemagt udslette
og syndigt Blod skal Syndens Leie plette.

(gaaer.)

(Lodovico og Gratiano komme ind i Afstand.)

Cassio.

Er her ei Vagt? er her ei Folk? Mord! Mord!

Gratiano.

Et rædsomt Skrig! her er en Udaad skeet.

Cassio.

O, hjælp mig!

Lodovico.

Hør!

Roderigo.

O, hvilken stjændig Niding!

Lodovico.

Hør, to, tre Suk! det er en bælmørk Nat;
det kunde være Svig; det er ei sikkert
at gaae derhen, før Flere komme til.

Digitized by Google

Roderigo.

Vil Ingen komme? jeg forblöder mig.

(Jago kommer ind med et Lys.)

Lodovico.

Hör!

Gratiano.

Det er En med Lys og Sværd halv nögen.

Jago.

Hvem der? hvem raaber her saa höit paa Mord?

Lodovico.

Det veed vi ei.

Jago.

Har I ei hört et Skrig?

Cassio.

Her, her! for Guds Skyld, Hjælp!

Jago.

Hvad er paafærde?

Gratiano.

Det er Othellos Fændrik, troer jeg vist.

Lodovico.

Ja, det er ham; en meget tapper Mand.

Jago.

Hvem er I her, der skreg saa höit om Hjælp?

Cassio.

O, Jago, jeg er ödelagt, lemlæstet
af Nidinger; o, hjælp mig!

Jago.

Lieutenant!
Ak! hvilke Nidinger har gjort Jer det?

Cassio.

Jeg troer, den Ene ligger tæt herved
og kan ei slippe bort.

Digitized by Google

Jago.

Fordømte Skurke! —

(til Lodovico og Gratiano.)

Hvem er I der? kom hid og vær tilhjælp!

Roderigo.

O, hjælp mig der!

Cassio.

Det er den Ene af dem.

Jago.

Du skjændige Snigmorder! o, du Niding!

(stikker Roderigo.)

Roderigo.

Fordømte Jago! o, du Morder! o!

(dør.)

Jago.

At myrde Folk i Mørke! Ha, hvor er
de Røvere? hvor taus dog Byen er!
Mord! Mord! — Hvem er I? Venner eller Fjender?

Lodovico.

Bedøm os, efterſom I finder os.

Jago.

Herr Lodovico?

Lodovico.

Ja!

Jago.

Tilgiv mig, Herre,
her ligger Cassio, saaret af Banditer.

Gratiano.

Hvad? Cassio?

Jago.

Hvor gaaer det, kjære Broder?

Cassio.

Mit Ben er hugget over.

Digitized by Google

Jago.

Gud forbyde! —
Lys! — jeg skal standse Blodet med min Skjorte.

(Bianca kommer ind.)

Bianca.

Hvad er paafærde? hvem var det — der skreg?

Jago.

Ha, hvem det var, der skreg?

Bianca.

O, kjære Cassio!
min søde Cassio! o, Cassio! Cassio!

Jago.

Du Gadetøite! — Cassio, sig, har
I nogen Anelse om, hvem det var,
der saared Jer?

Cassio.

Nei.

Gratiano.

Det bedrøver mig
at træffe Jer saaledes. Jeg har søgt Jer.

Jago.

Laan mig et Strømpebaand. — Saa. — Nu en Baare,
at vi kan sagtelig ham bære bort!

Bianca.

Ak, han besvimer! Cassio, Cassio, Cassio!

Jago.

I Herrer, jeg har denne Kvinde mistænkt
for Medvidenhed i denne Udaad. —
Vær nu taalmodig, kjære Cassio. —
Kom hid, laan mig et Lys. — Mon vi skal kjende
det Ansigt eller ikke? — Ak, min Ven,

Digitized by Google

min kjære Landsmand, Roderigo? — Nei! —
Jo, visselig; — O, Himmel! Roderigo!

Gratiano.

Hvorledes? fra Venedig?

Jago.

Ja, min Herre;
Saa kjender I ham?

Gratiano.

Kjender ham? Ja vel.

Jago.

Herr Gratiano? tilgiv mig, jeg beder;
de blodige Begivenheder her
maa bære Skyld for min Uagtsomhed.

Gratiano.

Det glæder mig at see Jer.

Jago.

Cassio,
hvor gaaer det? — O, en Baare!

Gratiano.

Roderigo!

Jago.

Ham er det; — det var godt; der kommer Baaren.

(En Baare bringes ind.)

Bær ham forsigtig bort, godt Folk, saa henter
jeg Generalens Læge. — I, Skjønjomfru,
spar kun Jer Umag. — Cassio, den Mand,
som ligger dræbt her, var min gode Ven;
hvad Fjendskab var der dog imellem Jer?

Cassio.

Slet intet; Manden er mig ubekjendt.

Digitized by Google

Jago. (til Bianca.)

Ja saa? I bliver bleg? — Bring ham i Hus. —

(Cassio og Roderigo bæres bort.)

Bliv her, I Herrer. — Blegner I, min Smukke? —
seer I, hvor strækſomt hendes Øine stirre? —
Ja stir I kun; vi saae vel meer at høre. —
See ret paa hende; see, jeg beder Jer;
I Herrer, seer I det? Samvittigheden
vil tale, selv om Tunger ei var til.

(Emilie kommer ind.)

Emilie.

Hvad er der skeet, hvad er der skeet, min Husbond?

Jago.

Cassio blev her i Mørket overfalden
af Roderigo samt af Fler, der undslap;
han er saft dræbt og Roderigo død.

Emilie.

Den gode Herre! ak den gode Cassio!

Jago.

Det er Løsagtighedens Løn. — Emilie,
spørg Cassio, hvor han har spist tilaften. —

(til Bianca.)

Ha! skjælver I for det?

Bianca.

Det var hos mig
han spiste; men jeg skjælver ei for det.

Jago.

Det gjorde han? følg med mig; jeg befaler.

Emilie.

Tvi dig, du Skjøge!

Bianca.

Jeg er ingen Skjøge;

Digitized by Google

jeg lever fuldt saa hæderligt som I,
der haaner mig.

Emilie.

Som jeg? Fy, skam dig dog!

Jago.

I gode Herrer, kom lad os see til,
at stakkels Cassio bliver vel forbunden.
I, Jomfru, kom, vi tales mere ved. —
Emilie, løb du til Fæstningen
og meld til Generalen og til Fruen,
hvad her er skeet. — Nu, skal vi gaae, I Herrer?

(affides.)

I denne Nat det gjælder om at naae
mit Maal hvad eller helt tilgrunde gaae.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Sovekammer. Desdemona sovende i sin Seng.
Et Lys brænder.

(Othello kommer ind.)

Othello.

Det er min Grund, det er min Grund, min Sjæl. —
I skal ei høre den, I lydske Stjerner, —
det er min Grund. — Dog Blod skal ikke flyde;
jeg vil ei saare denne Hud, saa hvid
som Snee, fin som et Alabasterbilled.

(lægger sit Sværd bort.)

Døe maa hun, ellers vil hun svige Flere. —
Sluk Lyset ud! — og saa — sluk Lyset ud.
Naar jeg har slukket dig, du klare Flamme,
saa kan jeg tænde, hvis jeg angrer det,
dit Lys paany; men naar først dit er slukt,

Digitized by Google

du ypperſte Naturens Meſterværk,
hvor er da den Prometheusgniſt, ſom tænder
dit Lys igjen? Naar jeg har brudt din Roſe,
kan jeg ei give den ſin Livskraft atter;
den viſner. — Jeg vil nyde den paa Grenen. —

(kyſſer hende.)

O, Balſamduft, du overtaler næſten
Retfærdigheden til at bryde Sværdet! —
Et til, et til; vær ſaa, naar du er død,
ſaa dræber jeg og elſker dig derefter.
End et, og dette ſidſte. Aldrig var
ſaa ſød en Ting ſaa giftig. Jeg maa græde;
men det er grumme Taarer. Denne Sorg
er himmelſk; thi den ſlaaer det, ſom den elſker. —
Hun vaagner.

Desdemona.

Hvem er der? er det Othello?

Othello.

Ja, Desdemona.

Desdemona.

Vil du gaae tilſengs,
min Husbond?

Othello.

Desdemona, har du bedet
din Bøn iaften?

Desdemona.

Ja jeg har, min Husbond.

Othello.

Hvis du er nogen Brøde dig bevidſt,
ſom end ei er forſonet med Guds Naade,
ſaa bed derom paa Stand.

Digitized by Google

Desdemona.

Min Husbond, ak?
hvad mener du med dette?

Othello.

Gjør det nu;
vær kort; jeg gaaer tilsiide; nødig vilde
jeg dræbe din uforberedte Sjæl;
nei, — Gud forbyde det, — jeg vil ei dræbe
din Sjæl!

Desdemona.

Du taler om at dræbe?

Othello.

Ja.

Desdemona.

Saa være Gud mig naadig!

Othello.

Amen, Amen!
af ganske Hjerte!

Desdemona.

Naar du siger det,
saa haaber jeg, du vil ei dræbe mig.

Othello.

Hm!

Desdemona.

Og alligevel jeg gruer for dig;
du er forfærdelig, naar dine Øine
saaledes rulle; hvorfor jeg er bange,
det veed jeg ikke, da jeg ingen Brøde
veed med mig selv; alligevel jeg føler,
at jeg er bange.

Othello.

Tænk paa dine Synder.

Digitized by Google

Desdemona.

Det er den Kjærlighed, jeg har til dig.

Othello.

Og derfor skal du døe.

Desdemona.

Den Død, der dræber
af Kjærlighed, er unaturlig. — Ak,
hvi bider du din Underlæbe saa?
en blodig Vildhed gjennemryster dig;
det varsler ondt; jeg haaber dog, jeg haaber,
det gjælder ikke mig.

Othello.

Tys, tys! vær stille!

Desdemona.

Ja, jeg vil være stille! men hvad vil du?

Othello.

Tørklædet, som jeg havde kjært og som
jeg gav dig, har du givet Cassio.

Desdemona.

Nei, ved mit Liv og Sjæl! lad Manden kalde
og spørg ham selv.

Othello.

Barnlille, vogt dig, vogt dig
for Meneд; thi du ligger paa din Dødsseng.

Desdemona.

Ja, men jeg skal ei døe endnu.

Othello.

Jo, strax;
derfor bekjend oprigtig nu din Synd;
om du hver enkelt Del med Ed benægted,
det rokkede dog ei den faste Vished,
som nu jeg stønner under. Du skal døe.

Digitized by Google

Desdemona.

Saa være Gud barmhjertig mod mig!

Othello.

Amen!

Desdemona.

Vær ogsaa du barmhjertig! Aldrig har
jeg i mit Liv bedraget dig; ei heller
har Cassio jeg elsket anderledes
end med den Kjærlighed, Gud byder Alle;
jeg gav ham aldrig noget Elskovspant.

Othello.

Ved Gud, jeg saae Tørklædet i hans Haand.
Menederske! du gjør til Sten mit Hjerte,
saa jeg maa kalde, det, som jeg vil gjøre,
et Mord, mens jeg har troet, det var et Offer.
Jeg saae Tørklædet.

Desdemona.

Saa har han det fundet;
jeg har ei givet ham det; — kald ham hid
og lad ham vidne Sandhed.

Othello.

Han har vidnet.

Desdemona.

Hvad, Herre?

Othello.

At han har — havt Omgang med dig.

Desdemona.

Ulovlig?

Othello.

Ja.

Desdemona.

Det vil han ikke sige.

Digitized by Google

Othello.

Nei; thi hans Mund er lukket til; det har
den redelige Jago sørget for.

Desdemona.

Jeg aner det med Gru, — hvad, er han død?

Othello.

Om i hvert Haar han havde havt et Liv,
min store Hævn dog havde slugt dem alle.

Desdemona.

O, Vee! han er forraadt og jeg fortabt!

Othello.

Ha, frække Kvinde, du begræder ham
for mine Øine?

Desdemona.

O, forstød mig, Herre,
men dræb mig ikke!

Othello.

Ned, du Skjøge!

Desdemona.

Dræb mig
imorgen; lad mig leve kun i Nat!

Othello.

Hvis du gjør Modstand, —

Desdemona.

Een halv Time kun!

Othello.

Naar det er gjort, behøves ingen Frist.

Desdemona.

Kun mens jeg gjør een Bøn!

Othello.

Det er for sent!

(han kvæler hende.)

Digitized by Google

Emilie. (udenfor.)
Min Herre! Herre! Heida! Herre! Herre!

Othello.
Hvem støier der! — Ei død? — ei rigtig død?
jeg, som er gruſom, har dog ogſaa Medynk;
jeg vil ei, at du ſkal forlænge live. —
Saa, ſaa.
(ſtikker hende med ſin Dolk.)

Emilie. (udenfor.)
Hør, Herre! Herre!

Othello.
Hvem er der?

Emilie. (udenfor.)
Ak, Eders Naade, jeg maa tale med Jer.

Othello.
Det er Emilie! — ſtrax! — nu er hun død. —
Hun kommer ſagtens for at bringe Bud
om Caſſios Død; det var en voldſom Støi. —
Ha! rørte hun ſig? — ſtille ſom en Grav. —
Skal hun da komme ind? mon det er godt? —
jeg troer hun rørte ſig igjen. — Nei. — Hvad
er nu det bedſte? — hvis hun kommer ind,
ſaa vil hun ſikkert tale til min Huſtru, —
min Huſtru! Huſtru! hvilken Huſtru? — Ha!
jeg har jo ingen Huſtru! — det er meer,
end jeg kan bære; tunge, tunge Stund!
Mig tykkes, der er ſtor Formørkelſe
i Sol og Maane, mens den bange Jord
af Rædſel aabner ſig.

Emilie. (udenfor.)
Ak, Eders Naade,
jeg beder Jer, at jeg maa tale med Jer.

Digitized by Google

Othello.

Jeg glemte dig; — kom ind, Emilie. —
Bi! — Strax! — Gardinet vil jeg trække for. —
Hvor er du? hvad har du at sige mig?

(han aabner Døren; Emilie kommer ind.)

Emilie.

Ak, Eders Naade; der er skeet derude
et gruſomt Mord.

Othello.

Hvad? nu?

Emilie.

Ja, ganſke nylig.

Othello.

O, det er ſikkert Maanen, der er Skyld;
den kommer Jorden mere nær end ellers
og gjør Folk gale.

Emilie.

Caſſio har dræbt
en ung Venetianer, Roderigo.

Othello.

Hvad? Roderigo dræbt? og Caſſio dræbt?

Emilie.

Nei, ikke Caſſio.

Othello.

Caſſio ikke dræbt?
Ha, ſaa er Mordets Tone jo forſtemt,
og Hævnens ſøde Røſt er bleven hæs!

Desdemona.

Ak, myrdet uden Skyld!

Emilie.

Gud, hvilket Skrig!

Othello.

Hvad? hvor?

Digitized by Google

Emilie.

O, Gud, det var min Frues Røst!
Hjælp! Hjælp! o, Hjælp! — O, Frue, tal igjen!
O Desdemona, kjære Frue, tal!

Desdemona.

Jeg dør uskyldig.

Emilie.

Hvem har gjort det?

Desdemona.

Ingen!
jeg selv. — Farvel! o hils min kjære Husbond.
Farvel!

(hun dør.)

Othello.

Hvorledes kan hun være myrdet?

Emilie.

Ak, hvem kan vide det?

Othello.

I hørte jo,
hun sagde selv, at det var ikke mig.

Emilie.

Det sagde hun; jeg maa vel vidne Sandhed.

Othello.

Saa gik hun med en Løgn til Helvedflammen;
thi jeg har myrdet hende.

Emilie.

Deftomere
er hun en Engel, du en kulsort Djævel.

Othello.

Hun faldt til Daarlighed og brød sin Tro.

Emilie.

Du lyver hende paa; du er en Djævel.

Digitized by Google

Othello.

Hun var saa falsk som Vand.

Emilie.

Du er ubændig
som Ilden, naar du siger hun var falsk;
o, hun var himmelsk trofast.

Othello.

Cassio
forførte hende; spørg du kun din Mand.
Til Helveds værste Dyb var jeg fordømt,
hvis jeg var gaaet uden skjellig Grund
til denne svare Daad. Din Mand veed Alt.

Emilie.

Min Mand?

Othello.

Din Mand.

Emilie.

At hun har brudt sin Tro?

Othello.

Med Cassio. Hvis hun havde været tro, —
om Himlen vilde skabe mig en Verden
af een fuldkommen, pletfri Ædelsten,
jeg havde ei for den bortbyttet hende.

Emilie.

Min Mand?

Othello.

Ja, han fortalte mig det først;
han er en ærlig Mand og hader Smudset,
der klæber ved en lumpen Daad.

Emilie.

Min Mand?

Digitized by Google

Othello.

Hvad snakker du mig efter Munden, Kvinde?
jeg siger jo din Mand.

Emilie.

O, kjære Frue!
Ondskab har drevet Gjæk med Kjærlighed! —
Min Mand har sagt, at hun var falsk?

Othello.

Ja, Kvinde,
din Mand, din Mand! har du forstaaet Ordet?
min Ven, din Mand, den brave, brave Jago.

Emilie.

Hvis han har sagt det, gid hans sorte Sjæl
et Gran hver Dag maa raadne! Det er Løgn
ned i hans Hjerte. Alt for høit hun elsked
den usle Lod, hun fik.

Othello.

Ha!

Emilie.

Gjør dit Værste!
Din Gjerning er ei mere Himlen værd,
end du var hende værd.

Othello.

Bedst, om du tav.

Emilie.

Du har ei halv den Kraft til mig at skade,
som jeg har til at lide. — Daare! Klods!
saa dum som Skarn! en Gjerning har du gjort, —
jeg frygter ei dit Sværd; — jeg røber dig,
om end jeg mistede tyve Liv. — Hjælp! Hjælp!
Moren har dræbt min Frue! Hjælp! Mord! Mord!

(Montano, Gratiano og Jago komme ind.)

Digitized by Google

Montano.

Hvad er paafærde? — General, hvad er der?

Emilie.

O Jago, er du der? det er jo smukt,
at Andre nu skal lægge deres Mord
paa dine Skuldre.

Gratiano.

Hvad er skeet?

Emilie.

Gjendriv
den Niding, hvis du er en Mand; han siger,
at du har sagt, hans Hustru var ham utro;
jeg veed, det har du ikke; du er ikke
saa stor en Skurk; tal; thi mit Hjerte sprænges.

Jago.

Det, som jeg tænkte, har jeg sagt; ei mere
end hvad han selv fandt rimeligt og sandt.

Emilie.

Men har du sagt til ham, at hun var utro?

Jago.

Det har jeg sagt.

Emilie.

Saa har du sagt en Løgn,
en ret afskyelig, forbandet Løgn,
ja ved min Sjæl, en Løgn, en skjændig Løgn! —
Hun utro; hun? med Cassio? sagde du
med Cassio?

Jago.

Med Cassio, Kone; hør,
læg Baand nu paa din Tunge.

Emilie.

Nei, jeg vil

Digitized by Google

ei lægge Baand paa Tungen; jeg er nødt til
at tale nu; min Frue ligger myrdet
her i sin Seng.

Alle.

O, Gud forbyde det!

Emilie.

Og din Bagtalelse har voldet Mordet.

Othello.

Stir ei saa vildt, I Herrer; det er sandt.

Gratiano.

En rædsom Sandhed!

Montano.

En uhyre Gjerning!

Emilie.

En Skurkestreg! en Skurkestreg! jeg tænker
derpaa, — jeg tænker; — jo, jeg er paa Sporet; —
o Skurkestreg! jeg anede det nok; —
jeg dræber mig af Sorg. — O, Skurkestreg!

Jago.

Hvad? raser du? Jeg byder dig, gaa hjem!

Emilie.

I gode Herrer, lad mig tale nu;
vel bør jeg lyde ham, men ikke nu; —
Jago, maaskee jeg aldrig meer gaaer hjem.

Othello.

(kaster sig over Desdemonas Lig.)

O! o! o! o!

Emilie.

Ja, læg dig ned og brøl;
thi du har dræbt den elskeligste Uskyld,
der nogentid har slaaet Øiet op.

Digitized by Google

Othello. (reiser sig.)

O, hun var falsk! — Jeg saae Jer neppe, Frænde;
der ligger Eders Søsterdatter, kvalt;
det har jeg nylig gjort med disse Hænder;
jeg veed, den Daad seer grum og rædsom ud.

Gratiano.

Du stakkels Desdemona! det var godt,
din Fader døde; dette Giftermaal
blev jo hans Død, og Sorgen sønderskar
hans gamle Livstraad; om han leved nu,
fortvivle maatte han ved dette Syn,
ja støde fra sig med Forbandelser
sin gode Engel og fortabes evigt.

Othello.

Det er et Jammersyn; men Jago veed,
hun har bedrevet Synd og Skam med Cassio
vel tusind Gange; Cassio har bekjendt,
og for hans Elskovsgjerning har hun skjænket
ham det Erindringstegn og Elskovspant,
som jeg gav hende. — I hans Haand jeg saae det. —
Et Tørklæde det var, et Arvestykke,
min Fader havde givet til min Moder.

Emilie.

O Gud, o Himlens Magter!

Jago.

Ti dog stille!

Emilie.

O, det vil frem! ja, det vil frem! — jeg tie?
Nei, nei! nu vil jeg tale frit som Luften;
lad Himmel, Helved, Mennesker, lad Alle
udraabe høit min Skam, jeg vil dog tale.

Digitized by Google

Jago.

Vær klog, gaa hjem!

Emilie.

Det vil jeg ikke.

(Jago støder efter hende med sit Sværd.)

Gratiano.

Fy!

Sværd mod en Kvinde?

Emilie.

O, du dumme Mor;
Tørklædet, som du taler om, fandt jeg
tilfældigvis og gav det til min Mand;
thi ofte med indstændig Ivrighed —
meer end en saadan Smaating vel var værd, —
bad han mig stjæle det.

Jago.

Du lumpne Kvind!

Emilie.

Hun givet det til Cassio! Nei, jeg fandt det
og gav det til min Mand.

Jago.

Du lyver, Kvind!

Emilie.

Ved Gud, jeg lyver ei; nei, ædle Herrer! —
mordlystne Daare! o hvad skulde vel
en saadan Taabe med saa god en Hustru?

(Jago saarer Emilie og løber ud.)

Othello.

Har Himlen ingen Lynildsflammer uden,
naar Tordenskyen brager? — Erkeniding!

Gratiano.

See, Kvinden segner; han har dræbt sin Hustru.

Digitized by Google

Emilie.

Ja, ja! o, læg mig ved min Frues Side!

Gratiano.

Han undslap; men hans Hustru ligger myrdet.

Montano.

Det er en skjændig Niding. Tag det Sværd,
som jeg rev ud af Morens Haand; kom her,
hold Vagt ved Døren; slip ham ikke ud,
men dræb ham heller; jeg vil efter ham,
den Niding; thi det er et Helved-Asskum.

(Montano og Gratiano gaae.)

Othello.

Nu er jeg heller ikke tapper meer;
en usel Pog kan tage Sværdet fra mig;
hvi skulde Æren overleve Dyden?
Nu bort med Alt!

Emilie.

Hvad varslede din Sang,
min Frue. Hør! o kan du høre mig?
nu vil jeg døe, som Svanen døer, med Sang:
„den grønne, grønne Pil." — Mor, hun var kydsk;
hun elsked dig, du grumme Mor. Gud give
mig Salighed, saavist som det er sandt! —
af Hjertet taler jeg, — jeg døer, — jeg døer!

(hun døer.)

Othello.

Jeg har et andet Sværd i dette Kammer;
Klingen er spansk; Isbækken har den hærdet.
Her er det jo. — Min Frænde, jeg vil ud.

Gratiano. (udenfor.)

Dyrt vil det blive dig at prøve det;
du har ei Vaaben; vær taalmodig nu.

Digitized by Google

Othello.

Saa kom herind og tal med mig; hvis ikke,
saa værgeløs jeg er, gaaer jeg imod dig.

(Gratiano kommer ind.)

Gratiano.

Hvad vil du da?

Othello.

See, her har jeg et Sværd,
et bedre hang ei nogensinde ved
en Krigsmands Lænd. Jeg mindes vel den Dag,
min lille Arm med dette gode Sværd
brød Vei igjennem større Hindringer
end Eders tyvefold. — Dog, tomme Pral! —
hvem tvinger Skjæbnen? — det er nu forbi; —
forfærdes ikke, skjøndt I seer mig væbnet;
her er min Reises Ende; her er Maalet,
det yderste Sømærke for min Fart.
I viger ængstlig? en unyttig Frygt!
vend kun et Siv imod Othellos Bryst,
saa viger han. Hvor skulde han gaae hen? —
Du stakkels Barn, født under vrede Stjerner,
hvordan seer du dog ud! bleg som dit Lin!
naar vi for Dommen mødes, vil dit Blik
fra Himlen styrte ned min Sjæl, og Djævle
vil gribe efter den. — Kold, kold, min Pige?
kold som din Kydskhed! — O fordømte Skurk! —
Pidsk mig, I Djævle, bort fra Nydelsen
af dette Himmelsyn! kast mig omkring
i Hvirvelvinde! lad i Svovl mig steges,
styl mig i afgrundsdybe Flammestrømme! —
O, Desdemona! Desdemona! død?
død? O! o! o!

Digitized by Google

(Lodovico kommer ind med Vagt, der bringer Jago som Fange og Cassio baaren i en Stol.)

Lodovico.

Hvor er den vredeblinde,
ulykkelige Mand?

Othello.

I mener ham,
som var Othello; her er jeg.

Lodovico.

Hvor er
den Ogle? bring den Niding frem.

Othello.

Jeg seer
ned paa hans Fødder; — dog det er en Fabel;
hvis du er Djævlen, har jeg ikke Magt til
at dræbe dig.

(saarer Jago.)

Lodovico.

Riv Sværdet af hans Haand.

Jago.

Jeg bløder; men jeg er ei dræbt.

Othello.

Det volder
mig ingen Sorg; jeg ønsker, du maa leve;
thi Døden er et Held i mine Tanker.

Lodovico.

O, du, Othello, som var før saa god,
nu falden i en skjændig Nidings Snare,
hvad skal jeg kalde dig?

Othello.

Hvad helst I vil;

Digitized by Google

en Morder, om I vil, for Ærens Skyld;
thi Æren kun, ei Had var det, der drev mig.

Lodovico.

Den Usling har tildels bekjendt sin Udaad;
sig, har med ham I aftalt Cassios Død?

Othello.

Ja.

Cassio.

Dertil gav jeg Jer dog aldrig Grund.

Othello.

Jeg troer Jer, og jeg beder Jer, tilgiv mig. —
Spørg denne halve Djævel dog, hvorfor
han har besnæret mig paa Sjæl og Legem.

Jago.

Spørg mig om Intet; hvad I veed, det veed I;
fra denne Stund jeg taler ei et Ord.

Lodovico.

Ei til en Bøn?

Gratiano.

Du faaer vel Munden op
paa Pinebænken.

Othello.

Vel, det gjør du bedst i.

Lodovico.

Jeg vil berette Jer, hvad der er hændet,
som I vel neppe veed. Her er et Brev,
som fandtes hos den dræbte Roderigo,
og her end et; det første tyder paa,
at Roderigo skulde dræbe Cassio.

Othello.

Den Skurk!

Digitized by Google

Cassio.

Ugudeligt og skammeligt!

Lodovico.

Her er et andet Brev i Vrede skrevet,
som ligeledes fandtes i hans Lomme;
det synes, det var Roderigos Agt
at sende det til den fordømte Riding,
men at saa Jago kom imidlertid
og stilled ham tilfreds.

Othello.

Fordømte Skurk! —
Tørklædet, Cassio, som var min Hustrus,
hvor fik I det?

Cassio.

Jeg fandt det i mit Kammer,
og han har nylig selv bekjendt, at der
med Forsæt har han lagt det, for at fremme
sin Hensigt.

Othello.

Daare! Daare, som jeg var!

Cassio.

Dertil bebreider Roderigo ham
i Brevet, at han æggede ham til
at tirre mig paa Vagten; deraf kom det,
at jeg blev afsat; og nu nylig vaagned
han af sin lange Dvale og fortalte,
at Jago ægged ham, og det var Jago,
der saared ham.

Lodovico.

I maa nu bort herfra
og gaae med os; den Magt og Myndighed,
I eied før, er tagen fra Jer nu;

Digitized by Google

Cassio styrer Cypern — Denne Skurk, —
hvis der er nogen grumt opfunden Kval,
som haardt og længe kan ham martre, skal
han lide den. I bliver her som Fange,
indtil Venedigs Raad har faaet Kundskab
om Eders Brøde. Kom og før ham bort.

Othello.

Tøv lidt. Endnu et Ord kun, før I gaae.
Jeg har gjort Staten nogle Tjenester;
det veed man; ikke meer om det; jeg beder,
naar I fortæller nu i Eders Brev
den skrækkelige Gjerning, tal om mig
saaledes som jeg er; formild ei Noget,
gjør heller Intet værre; tal om mig
som om en Mand, der elsked, ikke klogt,
men altfor høit, der ikke let blev skinsyg,
men naar han blev det, drev det ham til Vanvid;
en Mand, hvis Haand, den usle Jøde lig,
bortkasted Perlen, mere kostelig
end al hans Stammes Rigdom; om en Mand,
hvis Øine, skjøndt uvante til at smelte,
dog maatte lade tunge Taarer falde,
som Træet i Arabien sin Gummi.
Skriv det, og føi dertil: da i Aleppo
engang en turbanklædt, forbandet Tyrk
en Venetianer slog og haaned Staten,
greb jeg i Struben den omskaarne Hund
og stødte Sværdet i hans Bryst — saaledes.

(støder sig sit Sværd i Brystet.)

Lodovico.

En blodig Udgang!

Digitized by Google

Gratiano.

Spildt er nu hvert Ord.

Othello. (synker ned ved Desdemona.)

Jeg kyssed dig, da jeg dig dræbte før;
nu dræber jeg mig selv og i et Kys jeg dør.

(dør.)

Cassio.

Det frygtede jeg for, — men troede ikke
han havde Vaaben, — thi hvisindet var han.

Lodovico. (til Jago.)

O, du spartanske Blodhund, mere grum
end Dødsangst, Hungersnød og vilden Sø!
see dette Leies sørgelige Byrde;
det er dit Værk; det Syn forgifter Øiet; —
skjul det. — I, Gratiano, bliv ved Huset,
tag Morens Gods i Eders Varetægt;
Jer falder Arven til. — I, Guvernør,
maa fælde dette Helvedsafskums Dom;
Tid, Sted og Pinsel, — lad den blive haard! —
Jeg gaaer og melder til Venedigs Raad
med svart betynget Sind den svare Daad.

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 5. „Mit Hjerte bære udenpaa mit Ærme". — Adelsmænds Tjenere havde en Plade med deres Herres Vaaben paa Ærmet.

— 10. „Skytten". Navnet paa et Værtshus.

— 23. „Folk, hvis Hoved under deres Skuldre var voxet". — Denne og lignende Fabler forekom jevnligt i den Tids Reisebeskrivelser.

— 45. „En Indholdsangivelse og dunkelt Forspil". — Det var ikke ualmindeligt, at en kort Angivelse af en Bogs Indhold stod foran, ligesom i nogle af Shakspeares Skuespil Prologus traadte frem og meddeelte Stykkets Handling.

— 48. „Glædesild". — At tænde Blus paa aabne Pladser eller høie Steder ved offentlige Festligheder hører til de gamle engelske Folkeskikke.

— 55. „Hvem lader ringe Storm?" — Stormklokken brugtes i Tilfælde af Oprør som Signal for Borgerne til at møde bevæbnede.

— 65. „Har Eders Instrumenter været i Neapel, siden de tale saaledes gjennem Næsen?" — Ved de Franskes Tog til Neapel under Carl 8. blev en vis Sygdom først bekjendt og udbredt over det øvrige Europa.

— 82. „lod hende flyve med Vinden". Falkejægeren lod altid Falken stige op imod Vinden. Udtrykket betegner altsaa, at Jægeren lader Falken flyve bort som ubrugelig.

Digitized by Google

S. 95. „Nu staae i Skjoldet Hænder ikke Hjerter". Her synes at være en satirisk Hentydning til den Baronetværdighed, som Jacob I. stiftede, og som han solgte for Penge. De, der opnaaede denne Værdighed, fik Ret til at tilføie paa deres Vaabenskjold en rød Haand i et Sølvfelt.

— 97. „Mumiesaft". — Den Vædske, der dryppede ud af Mumier, tillagde man vidunderlige Lægedoms og Troldomskræfter.

— 110. „Du triumferer, Romer?" — Hentydning til Triumftoget, hvormed en romersk Feltherre blev belønnet for en stor Seier.

— 117. „Kunde Kvindegraad besvangre Jorden" o. s. v. — Troen paa **generatio æquivoca** var paa den Tid almindelig.

— 123. „En Skikkelse" o. s. v. o: som en i Halsjernet udstillet Forbryder, hvem den Tid, hvori han er udsat for Pøbelens Haan, falder lang og tung.

— 135. „Den Jomfru sad" o. s. v. — Denne ligesom de andre Sange ere Brudstykker af en Folkesang.

— 161. „Klingen er spansk; Isbækken har den hærdet". — Bilbaoklingerne vare berømte for deres Haardhed og Smidighed; man troede, at det kolde Vand i den lille Flod Salo havde en særegen Kraft til at hærde Staal.

— 163. „Jeg seer ned paa hans Fødder", — for at see efter Hestefoden, som skulde være den virkelige Djævels Særkjende.

— 166. „Den usle Jøde lig". — Et Sagn fortæller, at en Jøde i Venedig fra sine lange Reiser havde bragt en Perle af uhyre Værdi hjem med sig. Flere bød ham store Summer derfor; men da Ingen kunde betale den

Digitized by Google

umaadelige Pris, han forlangte, kastede han den i Havet fra Rialtobroen i Alles Paasyn.

— 166. „I Aleppo o. s. v." — At lægge Haand paa en Tyrk i en tyrkisk By, var naturligsvis meget farligt for en Christen. Othello vil altsaa minde om, hvorledes han har vovet det Yderste for Venedigs Ære.

— 167. „Spartanske Blodhund". — De spartanske Hunde gjaldt i Oldtiden for overordentlig glubske.

Digitized by Google

Stormen.

Digitized by Google

Personer.

Alonso, Konge af Neapel.
Sebastian, hans Broder.
Prospero, retmæssig Hertug af Milano.
Antonio, hans Broder, som med Vold har bemægtiget sig Hertugdømmet.
Ferdinand, Kongen af Neapels Søn.
Gonzalo, en gammel Raadsherre.
Adrian, **Francisco**, } Adelsmænd.
Caliban, en vild og vanskabt Træl.
Trinculo, Nar.
Stephano, Proviantsforvalter.
Skipperen.
Baadsmanden.
Matroser.
Miranda, Prosperos Datter.
Ariel, en Luftaand.
Iris, **Ceres**, **Juno**, Nymfer, Høstfolk, } Aander.
Flere Aander i Prosperos Tjeneste.

Handlingen foregaaer først ombord paa et Skib, derefter paa en ubeboet Ø.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Tilsøes, ombord paa et Skib. Storm, Torden og Lynild.

(Skipperen og Baadsmanden komme ind.)

Skipperen.

Baadsmand!

Baadsmanden.

Her, Skipper; hvor gaaer det?

Skipperen.

Godt. Tal til Matroserne; tag raft fat, ellers løber vi paa Grund; rap Jer, rap Jer.

(gaaer.)

Baadsmanden.

Heida, Gutter! munter, munter, Gutter! tag fat, tag fat! bjerg Mersseilet! pas paa Skipperens Pibe. Blæs, til du revner, hvis der er Plads nok?

(Alonso, Sebastian, Antonio, Ferdinand, Gonzalo o. Fl. komme ind.)

Alonso.

Kjære Baadsmand, vær forsigtig. Hvor er Skipperen? opfør Jer som Mænd!

Baadsmanden.

Vær saa god at blive nede.

Antonio.

Hvor er Skipperen, Baadsmand?

Digitized by Google

Baadsmanden.

Kan I ikke høre ham? I gaaer iveien for os her; hold Jer i Jeres Kahyt; I hjælper kun Stormen.

Gonzalo.

Naa, min kjære Mand, vær nu rolig.

Baadsmanden.

Ja, naar Søen er rolig. Afsted! Hvad bryder disse brølende Bølger sig om et Kongenavn? Ned i Kahytten! stille! forstyr os ikke.

Gonzalo.

Kjære, betænk dog, hvem du har ombord.

Baadsmanden.

Ingen, som jeg holder mere af end mig selv. I er en Raadsherre; — kan I befale disse Elementer at være rolige, og stifte Fred i dette Øieblik, saa vil vi ikke røre et Tov mere; brug Eders Myndighed? — kan I ikke det, saa tak Gud for, at I har levet saa længe, og gjør Jer færdig i Eders Kahyt til hvad Ulykke Timen kan bringe. — Ras, Gutter! — Af Veien, siger jeg.

(gaaer.)

Gonzalo.

Den Karl er mig til stor Trøst. Jeg synes slet ikke, han seer ud, som han skulde drukne; han har et ægte Galgenfjæs. Lad det blive derved, gode Skjæbne, at han skal hænges; lad det Reb, der er ham bestemt, være vort Kabeltov; thi vort eget hjælper os ikke stort. Hvis han ikke er født til at hænges, saa seer det bedrøveligt ud for os.

(de gaae.)

(Baadsmanden kommer.)

Baadsmanden.

Stryg Stangen! fir! fir! bak Storseilet! — (Raab neden under Dækket.) Til Helvede med den Skraalen! de

Digitized by Google

raaber høiere end Stormen og vor Kommando!

(Sebastian, Antonio og Gonzalo komme ind igjen.)

Saa er I der igjen? Hvad har I her at bestille? skal vi give tabt og drukne? har I Lyst til at gaae tilbunds?

Sebastian.

Gid du faae en Ulykke i din Hals, du skraalende, gudsbespottelige, ubarmhjertige Hund!

Baadsmanden.

Saa tag I selv fat!

Antonio.

Jeg vil see dig hængt, din Køter; du Skarnager, uforskammede Skraalhals! vi ere ikke saa bange for at drukne som du.

Baadsmanden.

Hold hende tæt til Vinden! sæt to Seil til! staa ud efter igjen! hold ud efter!

Matroserne (komme vaade frem).

Alting er forbi! til Bøn, til Bøn! Alting er ude!

(gaae.)

Baadsmanden.

Hvad? skal vor Mund blive kold her?

Gonzalo.

Kongen og Prindsen bede; lad os bede
med dem; vor Skjæbne bliver jo som deres.

Sebastian.

Jeg kan ei fatte mig deri.

Antonio.

Vi er
bedragne for vort Liv af Drukkenbolte. —
Du skraalende Hallunk! gid du laa druknet,
af ti Flodtider skyllet!

Digitized by Google

Gonzalo.

Hænges skal han,
om end hver Draabe Vand svor derimod
og aabned Gabet for at sluge ham.

(Raab af mange Stemmer udenfor:)

Gud vær os naadig! — vi forlise, vi forlise! — Farvel, Kone og Børn! — Farvel, min Broder! — vi forlise, vi forlise, vi forlise!

Antonio.

Nu, lad os Alle gaae tilbunds med Kongen.

(gaaer.)

Sebastian.

Saa kom og lad os sige ham Farvel.

(gaaer).

Gonzalo.

Nu vilde jeg gjerne give tusinde Kvadratmile Saltvand for en Tønde Land mager Jord, nøgen Hede, brun Lyng, hvad det saa var. Himlens Villie skee! men jeg vilde dog helst havt min Død paa det Tørre.

(gaaer.)

Anden Scene.

(Paa Øen; udenfor Prosperos Celle.)

(Prospero og Miranda komme ind.)

Miranda.

Har, kjære Fader, I ved Eders Kunst
vakt disse vilde Bølgers Brøl, saa stil dem.
Det er, som Himlen vilde øse ned
en Regn af Svovl og Beg, hvis ikke Havet
slog op mod Skyens Kind og slukked Ilden.
O, jeg har lidt med dem, jeg lide saae!
et prægtigt Skib, paa hvilket ædle Væsner
var uden Tvivl ombord, — helt knust istykker!

Digitized by Google

O, deres Nødskrig ramte mig i Hjertet.
De Stakler! de gik under! — Hvis jeg var
en mægtig Gud, jeg havde ladet Bølgen
i Jorden synke, før den skulde slugt
det gode Skib og hver en Sjæl ombord.

Prospero.

Vær rolig; skjælv ei længer; du kan sige
dit ømme Hjerte: ingen Skade skete.

Miranda.

O Sorgens Dag!

Prospero.

Der er ei Skade skeet.
Hvad jeg har gjort, er kun for din Skyld gjort,
for dig, min Dyrebare! dig, min Datter,
som veed ei, hvem du er, og veed ei heller
hvorfra jeg er, at jeg er noget mere
end Prospero, en ringe Celles Herre,
dertil din ikke større Fader.

Miranda.

Aldrig
kom det i Tanke mig at vide mere.

Prospero.

Nu er det Tid, at jeg dig Alt fortæller.
Kom hid, tag Tryllekappen af mig. — Saa!
(Miranda tager hans Kappe af.)
lig der, min Kunst! — Tør dine Øine; trøst dig;
det skrækkelige Syn af dette Skibbrud,
som vakte nys dit Hjertes hele Medynk,
har jeg ved saadan Omhu i min Kunst
saa sikkert ordnet, at slet ingen Sjæl —
nei, ikke Tabet af et Haar engang
har rammet nogen Skabning der ombord,

Digitized by Google

hvis Skrig du hørte, mens du saae dem synke.
Nu sæt dig; thi du skal saae meer at høre.

Miranda.

Tidt har I jo begyndt at sige, hvem
jeg er, men standset strax og overladt
mig til unyttig Grublen, mens I sluttet:
„Bi! endnu ikke!"

Prospero.

Nu er Timen kommen,
og dette Øieblik befaler dig
at aabne Øret. Lyd og vær opmærksom.
Sig, kan du mindes nogen Tid, forinden
vi kom til denne Celle? Neppe, troer jeg,
du kan det; thi du var ei dengang meer
end trende Aar.

Miranda.

Min Herre, jo, det kan jeg.

Prospero.

Hvorved da? ved et Hus? ved Mennesker?
nævn mig den Ting, hvis Billed er bevaret
i din Erindring.

Miranda.

Det er saare fjernt
og mere ligt en Drøm end noget Vist,
som min Erindring kunde svare for.
Var der ei fire Terner eller fem,
som vartede mig op?

Prospero.

Jo vel, Miranda,
og fler endnu. Men hvordan kan det være,
at dette lever i din Hu? hvad seer du
i Tidens dunkle Dyb og Baggrund ellers?

Digitized by Google

hvis du kan mindes Noget, før du kom,
saa mindes du maaskee, hvordan du kom?

Miranda.

Det kan jeg ikke.

Prospero.

Det er tolv Aar siden,
Miranda, det er tolv Aar siden nu,
da var din Fader Hertug af Milano,
en mægtig Fyrste.

Miranda.

Er I ei min Fader?

Prospero.

Din Moder var et Dydens Speil; hun sagde,
du var min Datter, og din Fader var
Milanos Hertug, hans eenbaarne Datter
Prindsesse; — ringere var ei din Byrd.

Miranda.

O Gud! ved hvilket Vanheld kom vi dog
derfra? hvad eller var det Held maaskee?

Prospero.

Nu, begge Dele, Barn. Et Vanheld var det,
som drev os bort derfra; det har du Ret i;
men Held det var, som bragte os herhid.

Miranda.

Mit Hjerte bløder ved at tænke paa
den Sorg, jeg har forvoldt Jer i den Tid,
som er udslettet af min Hu. — Bliv ved,
jeg beder Jer.

Prospero.

Min Broder, din Farbroder, —
Antonio, — hvor kan en Broder være
saa troløs! — hvem jeg elsked mest i Verden

Digitized by Google

næstefter dig, og som jeg overdrog
mit Riges Styrelse; — det var paa den Tid
blandt Hertugdømmerne det ypperste,
som Prospero blandt Hertuger den første;
det gjaldt jeg for i Rang, og uden Lige
var jeg i Videnskaben; thi til den
stod al min Hu; min Broder overlod jeg
at styre Landet og blev fremmed for
mit Rige, mens jeg henrykt mig fordybed
i lønlig Granskeu. Han, din falske Farbroer, —
Barn, hører du?

Miranda.

Med spændt Opmærksomhed.

Prospero.

Da ret han havde lært, hvordan man tilstaaer
og afslaaer en Begjæring, hvem der skulde
forfremmes, hvem der skulde standses i
den altfor stærke Vækst, da gjorde han
enhver af mine Skabninger til sin,
forvandled eller skabte dem paany,
og da han havde faaet Stemmenøglen
til Tjeneften og Tjeneren, da stemte
han alle Hjerter i den Tone, som
klang i hans Øre bedst; han blev den Vedbend,
der dækkede min fyrstelige Stamme
og suged al dens Kraft. — Du hører ikke?

Miranda.

Jo, Herre.

Prospero.

Vel, jeg beder dig, giv Agt!
Da jeg forsømte nu hvert jordisk Formaal
og gav mig hen til Ensomhed og til

Digitized by Google

min Aands Forædling med de Videnskaber,
hvis dybe Løndom Mængden ei kan fatte;
da vaktes i min falske Broders Sjæl
en ond Natur; min Tillid avlede, —
en dydig Fader lig, — hos ham en Falskhed,
saa stor i sin Modsætning som min Tillid,
der var i Sandhed grændseløs, en Tiltro
foruden Skranker! — Da han nu var bleven
en vældig Herre, ikke blot ved det,
min Skat ham yded, men ved Alt, hvad ellers
min Magt udvirke kunde, gjorde han
som den, der ved at lyde tidt tilsidst
gjør sin Erindring til en saadan Synder,
at selv han troer sin Løgn; — han troede selv,
at han var Hertug, mens paa mine Vegne
han førte Herskermagtens ydre Tegn
med al dens Rettighed; da voxed høit
hans Herskelyst; — men hører du mig?

Miranda.

Herre,
den Tale kunde vel helbrede Døvhed.

Prospero.

For nu at bryde Skillevæggen ned
imellem Rollen, som han spillede,
og den, han spillede den for, vil selv
han være Enehersker i Milano.
Mig, stakkels Mand, — min Bogsal var for mig
jo Herredømme nok, — mig agter han
uskikket nu til verdslig Fyrstemagt;
han slutter Pagt, — saaledes brændte han
af Herskertørst, — med Kongen af Neapel,
forpligter sig til aarlig Skat og Hylding

Digitized by Google

samt til at lægge under Kongekronen
sin Fyrstehat og bringe Hertugdømmet, —
ak, mit Milano, aldrig før bevunget! —
i skjændig Underdanighed.

Miranda.

O, Himmel!

Prospero.

Agt paa hans Vilkaar nu og Sagens Udfald,
og sig mig saa, om dette var en Broder.

Miranda.

Det var vel syndigt, om jeg troede andet
end ædelt om min Bedstemoder; dog,
et dydigt Skjød har før født onde Sønner.

Prospero.

Hør nu hans Vilkaar. Kongen af Neapel,
min gamle Fjende, laante villig Øre
til det, min Broder fordred: at til Gjengjæld
for Hyldingen, som før er nævnt, og Skatten, —
hvor stor, jeg veed ei, — skulde han udrydde
af Hertugdømmet mig og Mine flux
og give det velsignede Milano
med alle Herligheder til min Broder.
Man hverved en Forræderhær. En Midnat,
dertil bestemt, oplod Antonio
Milanos Porte, og i Mulm og Mørke
bortslæbte hans Haandlangerskare mig
og dig, mit Barn, der græd og skreg.

Miranda.

O Jammer!
Jeg mindes ei, hvordan jeg dengang græd;
men jeg vil græde nu igjen derover;
thi Tanken tvinger Taaren frem i Øiet.

Digitized by Google

Prospero.

Hør videre; saa skal vi komme til
det Hverv, som denne Stund paalægger os,
og uden hvilket min Fortælling var
til ingen Nytte.

Miranda.

Hvorfor dræbte de
os ikke samme Stund?

Prospero.

Vel spurgt, min Pige;
det Spørgsmaal kaldes frem af min Fortælling.
De voved ei, mit kjære Barn, — saa stor
var Folkets Kjærlighed til mig, — ei heller
med blodigt Mærke deres Sag at tegne,
men pynted smukt paa deres onde Daad;
kort sagt, de kasted os flux i et Fartøi,
og førte nogle Mil os ud tilsøes;
der havde de et raadent Skrog af Baad,
utakket, uden Seil og Tov og Mast;
selv Rotterne var flygtede derfra;
det slængte de os ned, og lod os sende
vort Raab mod Bølgen, der imod os brøled,
vort Suk mod Stormen, der medynksom svared
paa vore Suk, og med sin Ynk forøged
vor Nød.

Miranda.

O, hvor jeg da var Jer til Byrde!

Prospero.

En Engel var du, som bevared mig.
Du smiled, opfyldt af en Kraft fra Himlen,
mens jeg med salte Draaber fyldte Havet

Digitized by Google

og stønned under Byrden; det gjenvakte
mit sunkne Mod til end at gjøre Modstand,
mod hvad der skulde komme.

Miranda.

Og hvorledes
kom vi ilands?

Prospero.

Ved Guds Tilskikkelse.
Vi havde nogen Føde, noget Vand;
en Adelsmand, Gonzalo fra Neapel,
hvem det var paalagt denne Sag at fremme,
forsynet os dermed af Medynk, dertil
med rige Klæder, Linned, Husgeraad,
som siden hjalp os meget. I sin Godhed, —
han vidste jo, jeg elsked mine Bøger, —
begaved han mig af min egen Bogsal
med nogle Bind, som høiere jeg skatter
end selv mit Hertugdømme.

Miranda.

Gid engang
jeg maatte see den Mand!

Prospero.

Nu staaer jeg op; —
bliv siddende og hør kun Enden paa
vor Nød tilsøes; vi kom herhid til Øen,
og her har jeg, din Læremester, bragt dig
saa vidt, som Fyrstedøttre sjeldent naae,
der have mere Tid til Leg og Lyst
og mindre alvorsfulde Lærere.

Miranda.

Gud lønne Jer derfor! men sig mig, Fader, —

Digitized by Google

end gjennembæver det min Sjæl, — hvorfor
har I paa Havet vakt den vilde Storm?

Prospero.

Saa hør nu videre. Den gode Lykke,
som nu er mig en naadig Herfterinde,
har ved et fælsomt Træf bragt mine Fjender
til denne Kyst, og ved min Spaadomskunst
jeg finder, at en Lykkestjerne staaer
nu i mit Zenith, og hvis nu jeg beiler
ei til dens Gunst, men slipper den, saa gaaer
min Lykke ned for evigt. Spørg ei mere;
nu minder Søvnen dig, — en gavnlig Dvale;
lad den faae Magt; jeg veed, du kan ei andet.

(Miranda sover.)

Kom nu, min Tjener, kom, jeg er beredt,
kom, kom, min Ariel!

(Ariel kommer.)

Ariel.

Hil, store Mester!
Hil, strænge Herre! jeg er kommen for
at gjøre dig til Villie; byder du mig
at flyve, svømme, dukke ned i Luer,
at ride paa en kruset Sky? Lad kun
dit stærke Magtbud prøve Ariel
og al hans Evne.

Prospero.

Har du nu, min Aand,
tilfulde sat i Værk den Storm, jeg bød dig?

Ariel.

Til Punkt og Prikke. Kongens Skib jeg entred;
i Stævn og midtskibs, i Kahyt, paa Dæk
jeg flammed Skræk. Snart blussede jeg delt

Digitized by Google

paa mange Steder, og paa Stang, paa Raa,
paa Bovspryd luede jeg skilt; snart løb
jeg sammen og blev eet. Selv Himlens Lyn,
Forløberne for Tordnens Rædselsbrag,
var ei saa flygtige, saa svimmelsnare;
det var som Ilden, Braget, Svovlskybrølet
beleirede den vældige Neptun,
saa hans frygtløse Bølger maatte bæve
og den forfærdelige Trefork skjælve.

Prospero.

Min raske Aand! — Hvem var saa stærk og fast,
at al den Tummel ei hans Sands forvirred?

Ariel.

Hver Sjæl blev greben af en Vanvids Feber;
de tog paa Veie som Fortvivlede.
Hver En, paa Skibets Mandskab nær, sprang ud
i Bølgeskummet og lod Skibet fare,
der stod af mig i lyse Luer tændt.
Ferdinand, Kongens Søn, med Haar, der stritted
som Siv og ei som Haar, var den, der først
sprang ud og raabte: „Nu er Helved tomt
og alle Djævle her!"

Prospero.

Min flinke Aand!
men var det nærved Land?

Ariel.

Tæt ved, min Herre.

Prospero.

Men er de frelste?

Ariel.

Intet Haar er krummet;
paa Klæderne, som bar dem oppe, sees

Digitized by Google

ei nogen Plet; men mere ny end før,
og, som du bød mig, har jeg spredt dem ad
i Flokke over Øen; Kongens Søn
har for sig selv jeg landsat; jeg forlod ham,
hist i en Krog af Øen, hvor med Sukke
han kjøler Luften, mens han sidder sorgfuld
med Armene saaledes overkors.

Prospero.

Men sig, hvor har Du gjort af Kongens Skib
med samt Besætningen og hele Resten
af Flaaden?

Ariel.

Trygt i Havn er Kongens Skib.
Den dybe Vig, hvor du engang ved Midnat
mig maned frem og bød mig hente Dug
fra de forhexede Bermudas Øer,
der ligger det i Skjul, Mandskabet stuvet
ned under Lugerne; der sove de,
af Træthed og af Trolddomskunst bevungne;
de andre Skibe, som jeg splittede ad,
er alle samlede; de seile nu
paa Middelhavets Strøm med sorgfuld Hu
tilbage til Neapel i den Tro,
at Kongens Skib for deres Øine strandede,
og deres høie Herre fandt sin Død.

Prospero.

Dit Hverv er troligt udført; men der er
end Arbeid nok. Hvad Tid paa Dagen er det?

Ariel.

To Timer over Middag mindst.

Prospero.

Den Tid

Digitized by Google

fra nu til sex maa begge to vi bruge
med Flid og Agtsomhed.

Ariel.

End mere Møie?
da du besværer mig, saa lad mig minde
dig om dit Løfte, som end ei er opfyldt.

Prospero.

Hvad? er du stridig? hvad kan du begjære?

Ariel.

Min Frihed.

Prospero.

Før din Tid er omme? ti!

Ariel.

Jeg beder, husk, at jeg har tjent dig troligt,
har aldrig løiet, aldrig taget feil,
har tjent dig uden Trods og uden Knurren.
Du loved mig at eftergive mig
et Aar.

Prospero.

Og har du glemt, fra hvilken Kval
jeg frelste dig?

Ariel.

Nei.

Prospero.

Jo, du har; du mener,
at det er stor Besvær at gaae henover
det salte Havdybs Fraade, løbe paa
den skarpe Nordenvind, at grave for mig
i Jordens Aarer, naar af Frost den stivner.

Ariel.

Nei.

Digitized by Google

Prospero.

Onde Trold, du lyver! har du glemt
den lede Troldkvind, Sycorax, som var
af Alderdom og Avind bøiet krum?
har hende du forglemt?

Ariel.

Nei, Herre.

Prospero.

Jo.
Hvor var hun født? sluz sig det.

Ariel.

I Algier.

Prospero.

Ei! var hun det? Engang om Maaneden
maa jeg nok minde dig om, hvad du var;
thi du har glemt det. Den fordømte Hex
var fra Algier, det veed du jo, forvist
paa Grund af mangen Udaad og af Troldværk
for græsseligt for Menneskenes Øren.
For een Tings Skyld, hun havde gjort, man spared
dog hendes Liv. Er det ei sandt?

Ariel.

Jo, Herre.

Prospero.

Den Hex blev svanger bragt hertil og her
forladt af Skibets Folk; du som er nu
min Træl, var dengang, som du selv fortæller,
i hendes Tjeneste; men da du var
for fin en Aand til hendes jordiskslave
Begjær at føie; da du vægred dig
ved hendes Bud, da spærrede hun dig
ved mægtigere Tjenere, forbittret

Digitized by Google

ind i en flækket Gran. I denne Spalte
blev du en tolv Aars Tid i pinligt Fængsel;
i den Tid døde hun og lod dig blive
i Træet, hvor du sendte Skrig paa Skrig,
som Møllens Hjul gaae rundt. Dengang var Øen, —
paa Sønnen, hendes Yngel, nær, en Skifting,
en plettet Trold, — ei smykket med en Skabning,
der ligned Mennesker.

Ariel.

Jo, Caliban.

Prospero.

Det siger jeg, du Taabe: Caliban,
han, som er nu min Træl. Du veed vel bedst,
i hvilken Nød jeg fandt dig: dine Skrig
fik Ulve til at hyle, gjennemtrængte
de vilde Bjørnes Bryst. Det var en Kval
som de Fordømtes, og som Sycorax
ei kunde løse meer. Min Kunst, da jeg
kom hid og hørte dig, bød Granen aabnes
og slippe dig.

Ariel.

Jeg takker dig, min Herre.

Prospero.

Hvis end du knurrer, kløver jeg en Eg
og klemmer ind dig i dens Knortestamme,
til du har hylet der tolv Vintre bort.

Ariel.

Tilgiv; jeg vil jo lyde dine Bud
og tjene dig som villig Aand.

Prospero.

Gjør det;
om tvende Dage skal du faae din Frihed.

Digitized by Google

Ariel.

Min ædle Herre! sig, hvad skal jeg gjøre?
hvad skal jeg gjøre?

Prospero.

Til en Havfru skal du
forvandle dig, for dig og mig kun synlig,
usynlig for hvert andet Øie. Gaa,
ifør dig denne Skikkelse og kom
i den tilbage. Gaa nu, skynd dig, flink!

(Ariel forsvinder.)

Op, lille Hjerte! du har sovet godt.
Vaagn op! vaagn op!

Miranda. (vaagner.)

Den sælsomme Fortælling
har dysset mig i Dvale.

Prospero.

Ryst den af.
Kom med til Caliban, min Træl, som aldrig
gav os et venligt Svar.

Miranda.

Det er et Afskum;
jeg lider ei at see ham.

Prospero.

Som han er,
kan vi dog ei undvære ham; han tænder
vor Ild; han henter Brænde, tjener os
til Nytte. — Hei, Træl, Caliban, du Jordklump,
svar!

Caliban (udenfor).

Der er Brænde nok derinde.

Prospero.

Kom!

Digitized by Google

Kom, her er andet Arbeid for dig. Kom!
naa, kommer du, Skilpadde? —

(Ariel kommer ind som Havfru.)

Skjønne Syn!
min fagre Ariel; jeg vil dig hvisse
et Ord i Øret.

Ariel.

Herre, det skal skee.

(forsvinder.)

Prospero.

Du onde Træl, som Djævlen selv har avlet
med din fordømte Moder, kom nu frem!

(Caliban kommer ind.)

Caliban.

Gid al den skadelige Dug, min Moder
med Ravnefjer strøg af den raadne Mose,
maa falde paa Jer begge. Gid Sydvesten
maa blæse og bedække Jer med Bylder!

Prospero.

Derfor skal sikkert du inat faae Krampe
og Sting, saa du kan ikke drage Aande;
Smaatrolde skal i al den Tid af Natten,
da de tør raade, tumle dig og nappe
dig Prik ved Prik som paa en Honningskive,
hver mere smerteligt end Biers Stik.

Caliban.

Jeg vil ha'e Madro; Den hører mig til
ved Sycorax, min Moder; den har du
berøvet mig; da først du kom herhen,
da klapped du mig og var god imod mig;
du gav mig Vand med Bær i, lærte mig
det større Lys at nævne og det mindre,

Digitized by Google

der brænde Dag og Nat. Da elskede jeg dig
og viste dig, hvad Godt der var paa Øen,
de første Kilder og Saltbrøndene,
den golde og den fede Jord. Fordømt,
at jeg det gjorde! — Al min Moders Trolddom,
Skarnbasser, Tudser, Flagermus dig plage!
thi jeg er nu din Undersaat alene,
som var min egen Konge før, og her
du spærrer i det haarde Fjeld mig inde,
mens du forholder mig den hele Ø.

Prospero.

Du løgnopfyldte Træl, som røres kun
af Prygl og ei af Godhed! jeg har handlet
mod dig, du Skarn, med mild Deltagelse;
jeg laante Hus dig i min egen Celle,
indtil du prøved paa med Vold at skjænde
mit Barn.

Caliban.

Ha, ha! ha, ha! gid det var skeet;
du hindred mig; hvis ikke, havde jeg
befolket Øen her med Calibaner.

Prospero.

Afskyelige Træl, som ei har Sands
for Godt, men er istand til Alt, hvad ondt er!
jeg havde Medynk med dig, sik med Møie
dig til at tale; lærte dig hver Time
et eller andet Nyt; imens du, Vildmand,
ei vidste, hvad du meente selv, men pludred
kun som et Dyr, begaved jeg din Attraa
med Ord, til at forkynde den; men dog,
hvad du end lærte, var der Noget i
din lave Slægt, som ædlere Naturer

Digitized by Google

ei kunde taale; derfor blev du spærret
i Fjeldet ind med Rette; thi du havde
fortjent meer end et Fængsel.

Caliban.

Du har lært mig
at tale, og den Gavn, jeg har deraf,
er den, at jeg kan bande. Pesten slaa dig,
fordi du lærte mig at tale!

Prospero.

Pak dig,
Troldyngel! hent os Brænde; rap dig nu,
det raader jeg; thi her er meer at gjøre.
Du skuler, onde Drog? hvis du forsømmer
eller vrangvilligt gjør, hvad jeg befaler,
saa vil jeg pine dig med Krampe, fylde
med Smerter dine Ben, indtil du brøler,
saa Dyrene maa skjælve ved dit Hyl!

Caliban.

O, nei! o nei! (afsides) jeg maa vel lyde ham;
saa mægtig er hans Kunst, at den betvang
vel Setebos, min Moders Gud, og gjorde
ham til sin Tjener.

Prospero.

Skynd dig, Træl, afsted!

(Caliban gaaer)

(Ariel kommer usynlig ind, spillende og syngende; Ferdinand følger ham.)

Ariel (synger.)

„Kom herhid paa gulen Sand,
Haand i Haand, Allemand;
naar I neiet har og kysset, —
Havets vilde Larm er dysset, —

Digitized by Google

træder flink med lette Fjed;
Aander, synger Koret med.
Hør, hør!
(Spredte Stemmer.)
Vov, Vov!
Hunden gjøer:
(Spredte Stemmer.)
Vov, Vov!
Hør, hør, hvor kjæk og kry
Hanen galer høit i Sky:
(Spredte Stemmer.)
Kykkelikykkeliky!"

Ferdinand.

Hvor komme disse Toner fra? fra Luften?
fra Jorden? — nu forstumme de; de lyde
til Ære vist for en af Øens Guder.
Jeg sad paa Stranden og begræd paany
min Fader Kongens Undergang, da kom
den Klang saa sagte til mig over Bølgen
og stilled med sin søde Melodi
dens Rasen og min Sorg: jeg fulgte den,
eller den drog mig med; — men nu er den
forbi; — nei, nu begynder den paany.

Ariel (synger.)

„Fem Favne dybt har din Fader sin Bo;
Koraller af hans Ben er stabt;
til Perler blev hans Øine to;
slet Intet af ham er spildt eller tabt;
hver Del har Havet forvandlet brat
alt til en kostelig, sjelden Skat.
Havfruer ham hædre med Klokkeklang;
nu klinger den, hør: — Ding Dang, Ding Dang. —
(flere Stemmer.) Ding, Dang, Ding, Dang!"

Digitized by Google

Ferdinand.

Min Fader, som er druknet, nævner Sangen; —
det er ei Dødeliges Røst; den hører
ei Jorden til; — nu lyder den for øren.

Prospero.

Oplad dit Øies frydefeklædte Forhæng,
og sig, hvad seer du?

Miranda.

Hvad er det? en Aand?
Gud, hvor den seer omkring sig! — O, min Fader!
en deilig Skabning! — men det er en Aand.

Prospero.

Nei, Barn, den spiser, sover og har Sandser
som vi. Den Ungersvend, du seer, var med
paa Braget, og hvis ei han var lidt stjæmmet
af Sorgen, som er Skjønheds Gift, saa kunde
han kaldes stjøn; han misted sine Venner
og vanker om nu for at finde dem.

Miranda.

Jeg kunde kalde ham et himmelst Væsen;
thi jeg har intet Jordisk seet saa herligt.

Prospero (afsides.)

Jeg seer, det gaaer sin Gang, just som jeg ønsker. —
Min Aand, min vakkre Aand! om tvende Dage
jeg stjænker dig din Frihed.

Ferdinand.

Det er vist
Gudinden, hun, hvem disse Toner tjene! —
O, hør min Bøn! sig mig, om I har hjemme
paa Øen her, og giv mig fuld Besked,
hvorledes jeg skal stikke mig. Tilsidst
jeg beder om, hvad først jeg ønsker: er du

Digitized by Google

en Pige, underfulde Væsen, eller
hvad er du?

Miranda.

Ganske vist en Pige, Herre,
men ikke underfuld.

Ferdinand.

Mit Sprog! o, Himmel?
blandt dem, der tale det, er jeg den første;
o, gid jeg var i Landet, hvor det tales!

Prospero.

Hvordan? den første? hvis Neapels Konge
nu hørte dig, hvad var du da?

Ferdinand.

Jeg var,
hvad nu jeg er, kun slet og ret en Mand,
der undres ved at høre dig at nævne
Neapels Konge; ja, han hører mig;
og det er jo min Sorg: Neapels Konge
er jeg; thi jeg har seet min Fader, Kongen,
forlist for mine Øine, som har aldrig
fra den Tid været tørre.

Miranda.

Hvilken Sorg!

Ferdinand.

Ja, sandelig, med alt sit Ridderskab;
Milanos Hertug og hans gode Søn
var begge deriblandt.

Prospero.

Milanos Hertug
og hans end bedre Datter, kunde gjøre
dit Ord til Løgn, hvis Tiden var dertil.
(afsides). Ved første Møde har de vexlet Blikke; —

Digitized by Google

min egen Ariel! til Løn for dette
jeg skjænker dig din Frihed! — (høit) — Gode Herre,
jeg frygter, I har sagt meer end I kan
forsvare; hør et Ord.

Miranda (affides.)

Hvorfor mon dog
saa haardt min Fader taler? — Det er først
den tredie Mand, som jeg har seet, den første,
som jeg har sukket for. O maatte Medynk
min Fader røre til som jeg at ville.

Ferdinand.

Er du en Jomfru, og er end dit Hjerte
ei skjænket bort, saa vil jeg gjøre dig
til Dronning af Neapel.

Prospero.

Sagte, Herre;
et Ord! (affides.) De hører alt hinanden til;
den raske Fart maa jeg besvære lidt,
at Kampens Pris ei tabe skal i Værd,
naar Seiren vindes altfor let. — (høit) Et Ord;
jeg byder dig: følg med; du raner her
et Navn, som ei er dit, og hid til Den
du kom som Speider for at vinde den
fra mig, dens Herre.

Fernando.

Ved min Ære, nei.

Miranda.

Nei, intet Ondt kan boe i stigt et Tempel;
thi har den onde Aand saa skjønt et Hus,
vil gode Væsner søge Bolig hos ham.

Prospero.

Følg! — Tal ei for ham; han er en Forræder. —

Digitized by Google

Jeg lænkebinder dig fra Hals til Fod;
din Drik skal være Søvand og din Føde
kun Bækkens Muslinger og visne Rødder
og Bælgen, som var Oldenfrugtens Bugge.
Følg mig.

Ferdinand.

Nei, den Beværtning vil jeg afslaae,
indtil jeg seer min Fjendes Overmagt.
(han drager Sværdet, men bliver staaende ubevægelig.)

Miranda.

O, kjære Fader, prøv ham ei for haardt;
thi han er god og ikke farlig.

Prospero.

Hvad?
vil Egget lære Hønen? — Stik dit Sværd
i Balgen flux, Forræder, som kan prale
men ei tør slaae; thi din Samvittighed
er fyldbetynget! gjør kun ikke Mine
til Modstand; denne Stav afvæbner dig
og twinger Sværdet af din Haand.

Miranda.

O, Fader!

Prospero.

Bort! hæng ei fast ved mine Klæder!

Miranda.

Naade!
jeg gaaer i Borgen for ham.

Prospero.

Ti! vov blot
et Ord, — og frygt min Vrede, ja mit Had!
Hvad! Talsmand for en trædsk Bedrager? — ti?
du troer, at ingen Skabning er hans Lige,

Digitized by Google

fordi du saae kun Caliban og ham;
du Taabe! mod de fleste Mænd er han
en Caliban, og de mod ham er Engle.

Miranda.

Hel ydmyg er min Attraa da; jeg gjør
ei Fordring paa at see en Skjønnere.

Prospero (til Ferdinand).

Kom, lyd! thi dine Sener er saa slappe
som paa et Barn og uden Kraft.

Ferdinand.

Det er de!
Mit Livsmod ligger bundet som idrømme.
Min Faders Tab, den Svaghed, jeg fornemmer,
og mine Venners Skibbrud, disse Trusler
af ham, der har betvunget mig, alt dette
er let at bære, naar jeg maatte kun
een Gang om Dagen fra mit Fangebur
see denne Pige. Lad kun Frihed raade
i hver en anden Krog af Verden; jeg
har Rum fuldtop i stigt et Fængsel.

Prospero.

Kom!
(afsides) det virker; det er vel gjort, Ariel! —
(høit) Kom, følg mig! — (til Ariel) hør, hvad du har end at gjøre.

Miranda.

Fat Mod! min Faders Sind er mere mildt,
end nu det synes af hans Ord. Kun sjeldent
er han som nu.

Prospero (afsides til Ariel).

Du vorde skal saa fri

Digitized by Google

som Bjergets Vind; men gjør da nøie nu
ethvert af mine Bud.

Ariel.

Hver Tøddel, Herre.

Prospero (til Ferdinand og Miranda).

Kom, følg mig! — Bov ei meer at tale for ham.

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

En anden Del af Øen.

(Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Adrian, Francisco og Flere komme ind.)

Gonzalo.

Vær glad min kjære Herre; I har Grund
til Glæde, som vi Alle; thi vor Redning
opveier langt vort Tab. Hvad vi har lidt,
er jo saa Manges Lod. Hver Dag har vist
en Sømandshustru, Skipper eller Kjøbmand
den samme Grund til Sorg; men Underværket,
vor Redning, deraf kan blandt Millioner
Faa rose sig som vi. Derfor, min Herre,
vei Sorg mod Glæde viselig.

Alonso.

O, ti!

Sebastian.

Han smager paa Trøsten som paa kold Suppe.

Digitized by Google

Antonio.

Trøsteren vil ikke lade ham slippe saaledes.

Sebastian.

See, nu trækker han sin Vittigheds Ur op; om lidt slaaer det.

Gonzalo.

Herre. —

Sebastian.

Et; — pas paa.

Gonzalo.

Naar hver en Sorg, der møder, bliver næret,
faaer den, som nærer den, kun, —

Sebastian.

Fri Fortæring.

Gonzalo.

Ja fortæret bliver han rigtignok; I talte mere sandt end I havde ifinde.

Sebastian.

I tog det mere snildt, end jeg troede, I vilde.

Gonzalo.

Derfor, min ædle Herre; —

Antonio.

Nei fy, hvor han ødsler med sin Tunge.

Alonso.

Jeg beder dig, forstaan mig.

Gonzalo.

Vel; jeg er færdig; men alligevel, —

Sebastian.

Kan han ikke lade være at snakke.

Antonio.

Skal vi vædde om, hvem af dem, han eller Adrian, der først vil begynde at gale?

Digitized by Google

Sebaſtian.

Den gamle Hane.

Antonio.

Hanekyllingen.

Sebaſtian.

Modtaget. Hvad gjælder det?

Antonio.

En Latter.

Sebaſtian.

Top.

Adrian.

Omendſkjøndt denne Ø ſynes at være øde, —

Sebaſtian.

Ha, ha, ha!

Antonio.

Saa, nu har I betalt.

Adrian.

Ubeboelig og næſten utilgængelig, —

Sebaſtian.

Saa —

Adrian.

Saa —

Antonio.

Det kunde han ikke undgaae.

Adrian.

Byder den os dog gjæſtfrit Ly og ſød Liſe efter Skibbrudets Nød.

Antonio.

Liſe var en ſød Tøs.

Sebaſtian.

Ja og gjæſtfri, ſom han med megen Lærdom anmærkede.

Adrian.

Luften aander høiſt behageligt paa os her.

Digitized by Google

Sebastian.

Som om den havde Lunger og det raabne.

Antonio.

Eller, som om den var parfumeret fra en Mose.

Gonzalo.

Her er Alt, hvad der er tjenligt til at opholde Livet.

Antonio.

Ganske vist, undtagen Levnetsmidler.

Sebastian.

Det er der Lidet eller Intet af.

Gonzalo.

Hvor frodigt og friskt Græsset seer ud! hvor grønt!

Antonio.

Marken er rigtignok gulbrun.

Sebastian.

Med en lille Skygge af Grønt i.

Antonio.

Han tager ikke meget feil.

Sebastian.

Nei han griber kun helt feil af Sandheden.

Gonzalo.

Men det Mærkværdige ved den er, som virkelig næsten er utroligt, —

Sebastian.

Ligesom saa mange andre berømte Mærkværdigheder.

Gonzalo.

At vore Klæder, saa gjennemblødte af Søen, som de var, dog har bevaret deres Friskhed og Glands; de ere snarere ligesom nyfarvede end plettede af Saltvand.

Antonio.

Hvis bare en af hans Lommer kunde tale, mon den da ikke vilde gjøre ham til Løgner?

Digitized by Google

Sebastian.

Ja, eller lumskelig putte hans Løgn i sig.

Gonzalo.

Det forekommer mig, at vore Klæder ere nu ligesaa nye, som da vi første Gang tog dem paa, dengang Kongens skjønne Datter Claribella havde Bryllup med Kongen af Tunis.

Sebastian.

Det var et deiligt Bryllup, og vi har stort Held paa Hjemreisen.

Adrian.

Tunis har aldrig før været begavet med et saadant Mønster paa en Dronning.

Gonzalo.

Ikke siden Enken Didos Tid.

Antonio.

Enken? Ih for Pokker! hvor fik han Enken fra? Enken Dido!

Sebastian.

Ja, hvad om han nu havde sagt „Enkemanden Æneas?" Bedste Herre, hvor I tager paa Vei!

Adrian.

Enken Dido, sagde I? I volder mig Hovedbrud; hun var jo fra Carthago, ikke fra Tunis.

Gonzalo.

Det nuværende Tunis, Herre, var fordum Carthago.

Adrian.

Carthago?

Gonzalo.

Jeg forsikrer Jer, Carthago.

Antonio.

Hans Ord ere mægtigere end den vidunderlige Lyra.

Digitized by Google

Sebaſtian.

Han har bygget Muren op og Huſene med.

Antonio.

Hvilken Umulighed vil han næſte Gang gjøre let?

Sebaſtian.

Jeg tænker, han vil tage Øen hjem med ſig i Lommen og give ſin Søn den iſtedenfor et Æble.

Antonio.

Og ſaae Kjærnerne i Søen og frembringe flere Øer.

Gonzalo.

Hvad behager?

Antonio.

Ei, til Lykke dermed!

Gonzalo.

Herre, vi talte om, at vore Klæder ſee ligeſaa nye ud, ſom da vi var i Tunis ved Eders Datters Bryllup, ſom nu er Dronning.

Antonio.

Og den ſjeldneſte, der nogenſinde kom dertil.

Sebaſtian.

Undſkyld, med Undtagelſe af Enken Dido.

Antonio.

O, Enken Dido, ja, Enken Dido!

Gonzalo.

Er ikke min Trøie ligeſaa ny ſom førſte Gang, jeg bar den? det vil da ſige paa en Maade.

Antonio.

Det „paa en Maade", fik han heldigt fanget.

Gonzalo.

Da jeg bar den paa Eders Datters Bryllup.

Alonſo.

I fylder i mit Øre diſſe Ord,

Digitized by Google

der kun mit Sind oprøre. Gid jeg aldrig
min Datter havde giftet der; paa Reisen
min Søn jeg misted; hun er tabt for mig;
thi fra Italien er hun saa fjern,
at aldrig meer jeg hende seer. O du,
min Arving til Neapel og Milano,
for hvilket Havuhyre maa du tjene
til Maaltid nu?

Francisco.

Maaskee han lever, Herre;
jeg saae ham tvinge Bølgen under sig
og ride paa dens Ryg; han traadte Vandet,
hvis Harm han slog tilside, mens han trodsed
Braadsøerne, der svulmed ham imøde;
sit kjække Hoved over Bølgekampen
han holdt og roede sig med stærke Arme
i slinke Tag mod Kysten ind, der ludeb
over sin bølgeslidte Grundvold ned,
som om den bøied sig til Hjælp. Jeg troer
forviist, at levende han kom iland.

Alonso.

Nei, nei, med ham er det forbi!

Sebastian.

Ja, Herre,
det Tab har I Jer selv at takke for,
der ei har undt Europa Eders Datter,
men heller vilde miste hende til
en Afrikaner; der er hun ialtfald
forviist fra Eders Øine, som har Grund til
at vædes ved den Sorg.

Alonso.

O, ti dog stille!

Digitized by Google

Sebastian.

Vi Alle bad og trygled Jer med Knæfald;
hun selv, den skjønne Sjæl, stod vaklende
imellem Lydigheden og sin Ulyst,
hvor Skaalen vilde synke. Eders Søn
har vi for evig mistet, frygter jeg;
Neapel og Milano fik sler Enker
ved denne Færd, end vi kan bringe Mænd
til deres Trøst, og Skylden er kun Eders.

Alonso.

Det største Tab er ogsaa mit.

Gonzalo.

Den Sandhed,
I taler, Prinds Sebastian, er ustaansom
og træffer ei den rette Tid; I river
kun Saaret op, imens I burde lægge
et Plaster paa.

Sebastian.

Vel talt.

Antonio.

Talt som en Feltskjær.

Gonzalo.

Ondt Veir det er jo for os Alle, Herre,
naar I er mørk.

Sebastian.

Ondt Veir?

Antonio.

Ja, meget ondt.

Gonzalo.

Hvis jeg nu skulde dyrke denne Ø, —

Antonio.

Han saaede Neldefrø.

Digitized by Google

Sebaſtian.

Og Klint og Burrer.

Gonzalo.

Og var dens Konge, veed I, hvad jeg gjorde?

Sebaſtian.

Drak ingen Rus, fordi du fattes Vin.

Gonzalo.

Jeg vilde Alting i min Stat indrette
paa modſat Vis; ſlet ingen Handel ſkulde
tilſtedes, ingen Øvrigheder findes
og ingen Lærdom kjendes, ingen Rigdom
og ingen Armod, Ingen være Tjener,
Kjøb, Arv, Hegn, Markſkjel, Pløieland og Vingaard
ei være til, Metaller ikke bruges,
ei Korn, ei Vin, ei Olie, intet Arbeid,
hver Mand gaae ledig, hver en Kvinde med,
men alle dog uſkyldige og rene;
ſlet ingen Herre.

Sebaſtian.

Men han vilde jo
ſelv være Konge.

Antonio.

Enden paa hans Stat
blev, at han glemte reent Begyndelſen.

Gonzalo.

Alt ſkulde der frembringes af Naturen
til fælles Brug foruden Sved og Møie.
Oprør og Høiforræderi, Sværd, Spyd,
Kniv og Kanon og alt ſligt Dødens Værktøi
forviſte jeg derfra; Naturen ſkulde
frembringe ſelv al Overflod og Fylde
til Føde for mit uſkyldsfulde Folk.

Digitized by Google

Sebastian.

Ingen Giftermaal imellem hans Undersaatter?

Antonio.

Slet ingen! Alle ledige, Skjøger og Skjelmer.

Gonzalo.

Saa uforligneligt jeg vilde herske,
at selv Guldalderen stod langt tilbage.

Sebastian.

Gud bevare hans Majestæt!

Antonio.

Længe leve Gonzalo!

Gonzalo.

Og, — hører I mig, Herre?

Alonso.

Ti, jeg beder;
det er jo lutter Intet, som du taler.

Gonzalo.

Det troer jeg ogsaa, Eders Høihed, og jeg gjorde det kun for at give disse Herrer Anledning; thi de have saa pirrelige og bevægelige Lunger, at de altid pleie at lee ad Ingenting.

Antonio.

Det var Jer, vi lo ad.

Gonzalo.

Ja, og hvor det kommer an paa Fjas og Gjækkeri, er jeg Ingenting mod Jer; derfor bliv I kun ved og lee ad Ingenting.

Antonio.

Det var et dygtigt Hug.

Sebastian.

Hvis det ikke var faldet fladt.

Digitized by Google

Gonzalo.

I ere et Par dygtige Kavalerer; I vilde løfte Maanen ud af dens Bane, hvis den blev fem Maaneder deri uden Forandring.

(Ariel kommer usynlig ind og spiller en høitidelig Melodi.)

Sebastian.

Ja, det vilde vi, og saa gaae paa Flagermusejagt.

Antonio.

Nu, bedste Herre, bliv ikke vred.

Gonzalo.

Nei, det kan I være rolig for; jeg vil ikke sætte min Besindighed paa Spil for saa ringe en Sag. Vil I lee mig isøvn? thi jeg er meget døsig.

Antonio.

Sov kun og hør paa os.

(Alle sove undtagen Alonso, Sebastian og Antonio.)

Alonso.

Hvad? alt isøvn? O, vilde mine Øine
dog lukke sig og mine Tanker med!
de længes efter det.

Sebastian.

Min ædle Herre,
forsmaa ei dette Søvnens Tilbud; sjeldent
gjør den Besøg hos Sorgen; naar den gjør det,
er den en Trøster.

Antonio.

Vi, min høie Konge,
vil tjene Jer til Livvagt, mens I hviler,
og vaage tro for Eders Sikkerhed.

Alonso.

Jeg takker Jer; — forunderlige Dvale!

(sover.)

Digitized by Google

Sebastian.

Hvad for en sælsom Døsighed har dog
betaget dem?

Antonio.

Det ligger vist i Luften.

Sebastian.

Men hvorfor sank ei vore Øienlaage?
jeg føler ikke nogen Trang til Søvn.

Antonio.

Jeg ikke heller; jeg er kvik og vaagen.
De segned alle hen, som det var aftalt;
de faldt som ved et Tordenslag. — Hvad kunde,
ædle Sebastian, — hvad kunde? — Tys! — .
og dog, mig tykkes, i dit Aasyn seer jeg
det, som du skulde være. Leiligheden
tiltaler dig; jeg seer med Aandens Blik
en Krone dale paa dit Hoved ned.

Sebastian.

Hvad? er du vaagen?

Antonio.

Hører I da ikke,
jeg taler?

Sebastian.

Jo; det er et Søvnens Sprog;
idrømme taler du; hvad sagde du? —
det er et sælsom Blund at sove saa
med Øinene vidt aabne, staae og gaae
og tale, medens dog man sover fast.

Antonio.

Ædle Sebastian, du lader jo
din Lykke sove nu, ja døe; du blunder,
mens du er vaagen.

Digitized by Google

Sebaſtian.

Hel forſtaaeligt
du ſnorker; der er Mening i din Snorken.

Antonio.

Jeg er alvorlig ſtemt, meer end jeg pleier;
vær I det med; hvis paa mit Raad I agter,
tregange ſtørre vil det gjøre Jer.

Sebaſtian.

Jeg er ſom Vandet mellem Flod og Ebbe.

Antonio.

At ſtige vil jeg lære Jer.

Sebaſtian.

Gjør det;
at ſynke lærer medfødt Ladhed mig.

Antonio.

O, naar I vidſte, hvor I pleier Tanken
imens I ſpotter den, og mens I klæder
den af, udſmykker den! Iſandhed, Mænd,
for hvem det gaaer tilbage, kommer ofteſt
ſaa dybt paa Grund ved egen Frygt og Ladhed.

Sebaſtian.

Jeg beder dig, bliv ved; dit Blik, din Kind
forkynder, du gaaer ſvanger med en Sag,
der trænger dig med ſtærke Veer.

Antonio.

Hør da!
Skjøndt denne Herre, hvis Hukommelſe
er ſaare ſvag, og ſom, naar han er jordet,
kun kort vil ihukommes, næſten har
beviſt for Kongen, — thi Beviſer er
hans Element, han driver det ſom Haandværk, —

Digitized by Google

at Prindsen lever end, saa er det dog
fuldt saa umuligt, at han ei er druknet,
som at den Mand, der sover her, nu svømmer.

Sebastian.

Jeg har ei Haab om, at han ei er druknet.

Antonio.

O, hvor det intet Haab dog bliver til
et mægtigt Haab for Jer! det intet Haab
er, anderledes seet, saa høit et Haab,
at selv Ærgjerrigheden stimter Intet
udover det, men tvivler om sit Syn.
Indrømmer I, at Ferdinand er druknet?

Sebastian.

Med ham er det forbi.

Antonio.

Og sig, hvem er
dernæst Neapels Arving?

Sebastian.

Claribella.

Antonio.

Hun, Dronningen af Tunis, hun, som boer
ti Mil udover Verdens Grændseskjel?
som ikke kan faae Budskab fra Neapel, —
hvis ikke Solen selv er Post, thi Manden
i Maanen er for sen, — før Smaabørns Hager
til Ragekniven modnes; — hun — fra hvem?
os Alle har jo Havet slugt, skjøndt Nogle
det spyede ud igjen paa Skjæbnens Bud
for at opføre her et Skuespil,
hvortil det, som er skeet, er kun Prologen,
Fortsættelsen er Eders Hverv og mit.

Digitized by Google

Sebaſtian.

Hvad er dog det for Snak? hvad ſiger I? —
Sandt nok, min Broderdatter er jo Dronning
i Tunis, ſom hun er Neapels Arving; —
der er et Rum imellem diſſe Lande.

Antonio.

Et Rum, hvoraf hver Alen ſynes mig
at raabe høit: „Hvordan ſtal Claribella
tilbagelægge mig? Bliv kun i Tunis
og lad Sebaſtian vaage!“ — Tænk, om nu
det Døden var, der havde grebet diſſe;
det ſtod ei værre til med dem end nu;
der findes den, der ſtyre kan Neapel
ſaa godt ſom han, der ſover. Der er Hofmænd,
der ſladdre kan ſaa bredt og hen i Veiret,
ſom Herr Gonzalo. Selv jeg kunde være
en ſaadan Sladderſlade. O, hvis I
var nu tilſinds ſom jeg, hvor denne Søvn
dog kunde hæve Jer! — forſtaaer I mig?

Sebaſtian.

Jeg troer det.

Antonio.

Og hvad tykkes Eder om
at række Lykken Haand?

Sebaſtian.

Jeg mindes vel,
I ſtyrted Eders Broder, Proſpero.

Antonio.

Det gjorde jeg, og ſee, hvor mine Klæder
dog ſidde godt, ja mere net end før;
min Broders Tjenere, før mine Lige,
maa tjene mig.

Digitized by Google

Sebastian.

Men Jer Samvittighed?

Antonio.

O, hvad, hvor sidder den? var det en Ligtorn,
saa maatte jeg vel gaae med Tøfler; men
jeg føler ei den Guddom i mit Bryst;
stod der en Snes Samvittigheder mellem
mig og Milano, fryse til de kunde
og atter tøe, før de besværed mig.
Her ligger Eders Broder, ikke bedre
end Jorden, som han ligger paa, hvis kun
han var, hvad nu han synes, død. Nu kunde
tre Tommer af mit følelige Staal
for evigt bringe ham tilsengs, mens I
hjalp denne gamle Fyr, Herr Superklog,
til evigt Blund; saa holdt han ingen Prækken
imod vor Gjerning. Alt det andet Slæng
vil tage glat Alt, hvad vi byde dem,
som Katten laber Mælk. De vil os melde,
hvad Klokken er, saasnart vi nævne dem
den Gjerning, Timen kræver.

Sebastian.

Kjære Ven,
hvad du har gjort, skal være mit Exempel.
Som du Milano vandt, saa vinder jeg
Neapel. Træk dit Sværd; eet Stød befrier dig
fra Skatten, du betaler nu, og mig,
din Konge, gjør du til din Ven.

Antonio.

Træk Sværdet,
og naar jeg løfter Haanden, gjør som jeg,
og fæld Gonzalo.

Digitized by Google

Sebaſtian.

Kun eet Ord endnu.

(de tale affides.)

(Ariel kommer ind med Spil og Sang.)

Ariel.

Min Herre kjender ved ſin Konſt den Fare,
hvori hans Ven er ſtedt; mig har han ſendt
herhid til Redning; ellers døer hans Plan.

(ſynger Gonzalo i Øret.)

Medens trygt I ſnorke her,
er den vaagne Morder nær,
tager Tiden iagt.
Hvis I Livet frelſe vil,
op af Søvnen! ſee vel til!
vaagn op! vær paa Vagt!

Antonio.

Saa lad os begge være raſk paafærde.

Gonzalo. (vaagner.)

Nu alle gode Engle, vogter Kongen!

(Alle vaagne.)

Alonſo.

Hvad nu? Vaagn op! hvortil de dragne Sværd?
hvi ſtirrer I ſaa vildt?

Gonzalo.

Hvad er paafærde?

Sebaſtian.

Mens her vi ſtod paa Vagt for Eders Ro,
vi hørte nys et dybt og rædſomt Brøl
ſom Tyre eller ſnarere ſom Løver.
Blev I ei vakt derved? med Rædſel lød
det i mit Øre.

Digitized by Google

Alonso.

Jeg har Intet hørt.

Antonio.

Det var en Larm, der kunde vel forfærde
selv Troldes Øren; Jorden maatte bæve;
det var et Brøl som af en Hjord af Løver.

Alonso.

Har I, Gonzalo, hørt det?

Gonzalo.

Paa min Ære,
jeg hørte nok en Summen; fælsom var den;
den vakte mig; jeg rysted Jer og raabte;
saasnart jeg aabned Øiet, saae jeg dem
med dragne Klinger. At der var en Larm,
er ganske sandt. Bedst er at passe paa
og at forlade dette Sted. Drag Sværdet.

Alonso.

Lad os gaae bort og atter søge efter
min stakkels Søn.

Gonzalo.

Nu, Gud bevare ham
for disse vilde Dyr! thi sikkert er han
etsteds paa Øen her.

Alonso.

Kom, lad os gaae.

Ariel (affides.)

Hvad jeg har gjort, min Herres Roes vil vinde;
nu, Konge, gaa kun trygt din Søn at finde.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

En anden Del af Øen.

(Caliban kommer ind med en Dragt Brænde; et Tordenskrald høres.)

Caliban.

Gid al den Smitte, Solen suger op
af Sump og Mose, ramme Prospero
og gjøre ham hver Tomme til en Pestbyld.
Hans Aander høre mig; men bande maa jeg.
De kneb mig ikke, skræmmede mig ikke
med Troldefagter, stødte mig i Skarnet,
ledte som Lygtemænd mig vild i Mørket,
hvis han ei bød dem det; for hver en Smaating,
de slippes løs imod mig, snart som Aber,
der kyse mig med deres Grin og Pluddren
og bide mig; snart rulle de sig sammen
som Pindsvin, hvor jeg gaaer med bare Fødder,
og reise Pigge, hvor jeg sætter Foden,
og stundom er jeg helt omsnoet af Ogler
med kløftet Braad, der hvæse mig vanvittig.

(Trinculo kommer ind.)

See, see, der er en Aand, som han har sendt til
at pine mig, fordi jeg bærer Brændet
for langsomt; jeg vil lægge mig paa Jorden;
maaskee han ikke lægger Mærke til mig.

Trinculo.

Her er hverken Busk eller Krat, der kan give det mindste Læ mod et Uveir, og det trækker allerede op til en ny Byge; jeg hører det hvine i Luften. Den sorte Sky, den store der, seer ud som en gammel Bimpel, der ikke kan holde tæt. Tordner det endnu engang, som det gjorde før, saa veed jeg ikke, hvor jeg skal skjule mit Hoved; den Sky der kan ikke

Digitized by Google

andet end øfe ned i Pottevis. — Hvad er dette for Noget? et Menneſke eller en Fiſk? død eller levende? det er en Fiſk; han lugter ſom en Fiſk; en rigtig gammel Fiſkelugt! en Slags Stokfiſk, og det ikke af de friſkeſte. En underlig Fiſk! Hvis jeg nu var i England, ſom jeg har været engang, og jeg bare havde denne Fiſk malet, ſaa var der ikke en Søndagsdriver, uden han vilde give mig en Sølvpenge; der kunde dette Misfoſter gjøre mig til en holden Mand; der kan ethvert underligt Dyr gjøre En til en holden Mand. Naar de ikke vil give en Døit for at hjælpe en lam Tigger, ſaa giver de ti for at ſee en død Indianer. Den ſom et Menneſke! og hans Finner ligeſom Arme! — Varm, min Sandten! — Nu lader jeg min forrige Mening gaae; jeg kan ikke holde paa den længer. Det er ingen Fiſk; det er en Øboer, ſom nylig er ſlaaet ihjel af en Tordenkile. (Det tordner.) O, o! nu begynder Uveiret igjen; mit bedſte Raad er at krybe ind under hans Kaſeking; der er ikke noget andet Ly her i Nærheden. I Nøden kan en Mand gjøre Bekjendtſkab med løierlige Sovekammerater. Her vil jeg ſvøbe mig ind, til Bærmen af Uveiret er dreven over.

(kryber ind under Calibans Kappe.)

(Stefano kommer ind med en Flaſke i Haanden.)

Stefano. (ſynger.)

„Jeg vil ikke meer tilſøes, tilſøes;
her vil jeg døe paa Land;“ —

Fy det er en lumpen Melodi; den er til at ſynge ved Begravelſe; naa, her er min Troſt.

(han drikker.)

(ſynger.)

„Skipper og Svabergaſt og Baadsmand og hans Math,
og vi var forelſkede alle
i Mine og Line og Elſe og Agath';

Digitized by Google

men Ingen brød sig om Malle;
en Tunge som en Rageknib sad paa den Trold,
og en Sømand bad hun gaae Fanden i Vold;
ved Lugten af Tjære hun skabte sig ilde;
men Skræderen maatte saameget han vilde.
Tilsøes da Gutter, og Fanden i Vold
med hende den arrige Trold!"

Nei, det er ogsaa en lumpen Melodi; men her er min Trøst.

(drikker.)

Caliban.

Pin mig ikke! O!

Stefano.

Hvad er der paafærde? Er der Djævle her? Vil I holde os for Nar med Vildmænd og Indianere? Ha! jeg er ikke sluppet for at drukne, for at jeg nu skulde blive bange for dine fire Ben. For det har Folk sagt om mig: „Saa vakker en Karl, som nogensinde gik paa fire Ben, skal ikke gjøre ham forknyt." Og det skal de sige igjen, saalænge Stefano aander igjennem sine Næsebor.

Caliban.

Aanden piner mig! O!

Stefano.

Det er nok et firbenet Uhyre her fra Øen, der har faaet Feber, tænker jeg. Hvor Fanden har han lært vort Sprog? Jeg vil give en Hjertestyrkning, om det saa kun var for den Sags Skyld. Hvis jeg kan kurere ham og faae ham tam og slippe til Neapel med ham, saa er han en Foræring til saa god en Keiser, der nogensinde har traadt Oxelæders Saaler.

Caliban.

O, pin mig ikke! jeg skal nok skynde mig at bære Brændet hjem.

Digitized by Google

Stefano.

Nu er Feberen over ham igjen og han taler ikke meget klogt. Han skal smage paa min Flaske; har han aldrig smagt Vin før, saa skal det nok faae Feberen paa Døren. Kan jeg kurere ham og faae ham tam, saa kan jeg tage for ham, hvad det skal være. Den, der kjøber ham, skal betale ham og det dygtigt.

Caliban.

Endnu gjør du mig ikke megen Fortræd; men du har ifinde at gjøre det; det kan jeg mærke paa din Skjælven. Nu virker Prospero paa dig.

Stefano.

Naa, kom nu! luk Munden op! her er Noget, der kan faae en Kat til at snakke. Luk Munden op! det skal ryste din Nysten og det, saa det kan forstaae. Du veed ikke, hvem der er din Ven. Luk Klaben op, siger jeg.

Trinculo.

Den Stemme skulde jeg kjende; er ikke? — men han er jo druknet, og disse her er Djævle; o Gud naade mig! —

Stefano.

Fire Ben og to Stemmer! et delikat Misfoster! hans forreste Stemme taler vel om hans Ven, og hans bageste Stemme taler ondt og bagtaler. Hvis al den Vin, der er i min Flaske, kan kurere ham, saa vil jeg hjælpe ham af med Feberen; Naada! — Amen! nu vil jeg helde Noget i din anden Mund.

Trinculo.

Stefano! —

Stefano.

Kalder din anden Mund paa mig? Saa Gud naade os! Det er en Djævel og ikke et Misfoster. Jeg vil ikke spise Suppe med ham; jeg har ingen lang Ske.

Digitized by Google

Trinculo.

Stefano! hvis du er Stefano, saa rør ved mig og tal til mig; thi jeg er Trinculo; — vær ikke bange, — din gode Ven, Trinculo.

Stefano.

Hvis du er Trinculo, saa kom frem. Jeg vil trække dig i de tyndeste Ben; hvis noget skal være Trinculos Ben, saa maa det være disse her. Ja, nu seer jeg, at du er Trinculo selv. Hvor kommer det, at du er dette Misfosters Stolegang? kan han give Trinculoer fra sig?

Trinculo.

Jeg troede, at han var slaaet ihjel af en Tordenkile. — Men er du ikke druknet, Stefano? Nu haaber jeg, at du ikke er druknet. Har Stormen nu blæst ud? Jeg gjemte mig under det døde Misfosters Kappe af Frygt for Uveiret. Og du lever virkelig, Stefano? O, Stefano, to Neapolitanere ere bjergede!

Stefano.

Nei, hør, vend ikke op og ned paa mig; min Mave er ikke rigtig sikker endnu.

Caliban.

To vakkre Væsner, hvis det ei er Aander!
en herlig Gud er denne her; han skjænker
en himmelsk Drik! jeg vil tilbede ham.

Stefano.

Hvordan blev du reddet? hvordan kom du herhen? Sværg ved denne Flaske, hvordan kom du herhen? Jeg bjergede mig paa et Vinfad, som Matroserne hev overbord; det sværger jeg ved denne Flaske, som jeg gjorde med mine Hænder af Barken paa et Træ, saasnart jeg var dreven iland.

Digitized by Google

Caliban.

Jeg vil ſværge paa denne Flaſke, at jeg vil være din tro Underſaat; for den Drik er ikke jordiſk.

Stefano.

Der, ſværg nu; hvordan blev du bjerget?

Trinculo.

Jeg ſvømmede ilanb, min Ven, ſom en Anb; det vil jeg ſværge paa.

Stefano.

Der, kys Bogen; om du ogſaa kan ſvømme ſom en Anb, ſaa er du ſkabt ſom en Gaas.

Trinculo.

O, Stefano, har du meer af den Slags?

Stefano.

Hele Fadet, ſiger jeg dig. Jeg har min Kjælder i en Klippe ved Stranden, hvor min Vin er ſkjult. Naa da, Misfoſter, hvor gaaer det med din Feber?

Caliban.

Er du ikke falden ned fra Himlen?

Stefano.

Jo, fra Maanen, det er viſt og ſandt; jeg har været Manden i Maanen i mine Dage.

Caliban.

Ja, der har jeg ſeet dig, og jeg tilbeder dig. Min Frøken viſte mig dig og din Hund og din Buſk.

Stefano.

Naa, ſværg paa det; kys Bogen; jeg ſkal ſnart fylde den med nyt Indhold; ſværg!

Trinculo.

Ved dette velſignede Lys, det er et rigtigt enfoldigt Uhyre! — Jeg bange for ham? — ret et dumt Uhyre! —

Digitized by Google

Manden i Maanen? — et ſtakkels lettroende Uhyre! — Det var min Tro en dygtig Slurk, Uhyre!

Caliban.

Jeg viſer dig hver frugtbar Plet paa Øen;
din Fod jeg kysſe vil; vær du min Gud.

Trinculo.

Ved Dagens Lys, et lumſk og fordrukkent Uhyre! naar hans Gud ſover, vil han ſtjæle hans Flaſke.

Caliban.

Jeg kysſer paa din Fod og ſværger Huldſkab.

Stefano.

Kom da, ned med dig og ſværg.

Trinculo.

Jeg kunde lee mig ihjel over det Tosſehoved af et Uhyre; ret et lumpent Uhyre! jeg kunde have Lyſt til at prygle ham; —

Stefano.

Kys paa Bogen!

Trinculo.

Hvis det ſtakkels Uhyre ikke var fuld. — Et afſkyeligt Uhyre!

Caliban.

De bedſte Kilder vil jeg viſe dig;
vil plukke Bær og fiſke for dig; Brænde
jeg henter dig fuldt op; gid Peſt og Sot
maa ramme den Tyran, jeg tjener nu!
jeg vil ei bære Brænde meer for ham;
dig vil jeg tjene, underfulde Mand!

Trinculo.

Et naragtigt Uhyre! han gjør en ſtakkels Drukkenbolt til et Vidunder.

Digitized by Google

Caliban.

O, lad mig vise dig, hvor Æbler voxe;
med mine lange Negle vil jeg grave
dig Trøfler, vise dig, hvor Poppegøien
har bygget Rede; hjælpe dig at fange
de flinke Marekatte; føre dig
til Nøddeklynger, hente Maageunger
fra Fjeldet til dig. — Vil du gaae med mig?

Stefano.

Hør nu, vis mig Vei uden videre Snak. — Trinculo, da Kongen og hele vort Selskab er druknet, saa vil vi tage Arv her. — Der, bær min Flaske! — Broder Trinculo, vi vil snart fylde den igjen.

Caliban. (synger drukken.)

„Farvel, min Husbond! farvel! farvel!"

Trinculo.

Et hylende Uhyre, et drukkent Uhyre!

Caliban. (synger.)

„Jeg gjør ikke mere Damme til Fisk;
ei Brænde jeg bærer,
naar Husbond begjærer,
jeg vadsker ei Fad, jeg skurer ei Disk.
Ban — ban — Ca — Caliban
fik til Herre en bedre Mand;
skaf dig en Tjener, som du kan."

Frihed! Heisa! Hurra! Frihed! Frihed! Hurra! Frihed!

Stefano.

Du tappre Uhyre, vis os Veien!

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Act.

Første Scene.

Udenfor Prosperos Celle.

(Ferdinand kommer ind bærende en Dragt Ved.)

Ferdinand.

Der gives Leg, som trætter, men hvis Møie
selv skjænker Lyst, og stundom lave Sysler
kan ædelt øves. Ringe Ting kan føre
til høie Maal. Forhadt og tung var mig
min Trældom her, hvis ei den Herskerinde,
jeg tjener, vakte Liv selv i det Døde
og gjorde min Besvær til Lyst. Hun er
tifold saa blid, som hendes Fader haard,
og han er lutter Barskhed. Mangetusind
af disse Brændeknuder maa jeg slæbe
og stable under skrækkelige Trusler.
Min søde Herskerinde græder ved
at see mit Slid og siger, at end aldrig
saa ringe Værk af slig en Haand er øvet. —
Jeg glemmer; men de søde Tanker lindre
min Møie, saa mit Arbeid gaaer helt let.

(Miranda kommer ind; Prospero i Afstand.)

Miranda.

Ak, slæb dog ei saa haardt, jeg beder Jer!
Gid Lynet havde brændt alt dette Ved,
som I maa stable sammen. Læg det ned
og hvil Jer. Naar det brænder, vil det græde
for den Besvær, det voldte Jer. Min Fader
er dybt i sine Granskninger; hvil nu;
tre hele Timer er I sikker for ham.

Digitized by Google

Ferdinand.

Min Herſkerinde, Solen vil gaae ned,
før jeg faaer endt det Arbeid, jeg ſkal gjøre.

Miranda.

Hvis I vil ſidde ned, ſaa vil imens
jeg bære Ved for Jer; o, giv mig det;
ſaa vil jeg bringe det til Stabelen.

Ferdinand.

Nei, elſkelige Væſen! heller vilde
jeg ſprænge hver en Sene, bryde Ryggen
end ſee Jer lide den Forſmædelſe,
mens jeg ſad ledig her.

Miranda.

Det ſømmer ſig
for mig ſaa godt, ſom det for Jer ſig ſømmer,
og mig var det langt lettere; thi jeg
har Villien til det; Jer er det imod.

Prospero. (afſides.)

Du Stakkel, du er ſmittet; dit Beſøg
beviſer det.

Miranda.

I ſeer ſaa mødig ud.

Ferdinand.

Nei, ædle Herſkerinde; Natten bliver,
naar I er nær, for mig den friſke Morgen.
O, ſig mig, — for at jeg kan ſlutte det
i mine Bønner, — hvad er Eders Navn?

Miranda.

Miranda. — O, min Fader, jeg har været
dit Bud ulydig, da jeg nævned det.

Ferdinand.

Beundrede Miranda! I er Kronen

Digitized by Google

for al Beundring; fuldt saa meget værd
som det, der har det største Værd paa Jorden.
Paa mangen Kvinde fæsted jeg mit Blik,
og tidt har Kvindetungers søde Klang
i Lænker lagt mit altfor aabne Øre;
Et elsked jeg hos En, Et hos en Anden,
men Ingen med min hele Sjæl, fordi
hos hver der var en Feil, som stod imod
og slog til Jorden hendes største Skjønhed;
men I, saa fuldendt, I, saa mageløs,
er skabt af alt det Bedste hos hver Enkelt.

Miranda.

Jeg kjender Ingen af mit eget Kjøn;
jeg mindes ingen Kvindes Ansigt uden
mit eget af mit Speil; ei heller saae
jeg sler af dem, som jeg kan kalde Mænd
end Jer, min Ven, og saa min kjære Fader.
Hvorledes Folk seer ud paa andre Steder,
det veed jeg ei. Men, ved min Jomfruære,
min Medgifts Perle, ingen Anden ønsker
jeg mig end Jer at følges med i Verden;
og min Indbildning mægter ei at skabe
et andet Billed, som den kunde elske. —
Dog altfor vildt jeg sladrer nu og glemmer
min Faders Bud.

Ferdinand.

Miranda, jeg er Prinds
af Byrd, ja Konge, troer jeg, — gid jeg feiled! —
saalidt jeg vilde taale denne Trældom
som lade i min Mund Spyfluen yngle; —
men, — hør mit Hjertes Røst, — den samme Stund,
jeg saae Jer, fløi mit Hjerte hen til Jer,

Digitized by Google

at tjene Jer, der boer det og gjør mig
til Eders Træl, og kun for Eders Skyld
taalmodigt øver jeg min Trælledont.

Miranda.

I elsker mig?

Ferdinand.

Vær Vidne, Jord og Himmel,
til dette Ord og kron med Held min Ed,
hvis den er sand; men er den falsk, saa vend
mit bedste Haab til Vanheld om; jeg elsker,
jeg ærer og beundrer Jer langt over
alt Andet her i Verden.

Miranda.

O, jeg Daare,
som græder over det, der glæder mig!

Prospero (afsides.)

O, skjønne Møde af to Hjerters Elskov.
Gid Himlens Naade regne ned paa det,
der spirer mellem dem.

Ferdinand.

Hvi græder I?

Miranda.

Fordi jeg er saa lidet værd; jeg tør
ei byde det, som jeg saa gjerne gav,
end mindre tage, hvad der blev min Død,
om ei jeg fik det! Dog det er en Daarskab;
jo mere det vil skjule sig, des større
det viser sig. Bort, sky Forstillelse!
laan du mig Ord, du helligrene Uskyld! —
Jeg er din Hustru, hvis du mig vil ægte;
hvis ikke, dør jeg som din Tjenerinde.
Din Mage kan du nægte mig at være;

Digitized by Google

din Tjenerinde bliver jeg, hvad enten
du vil det eller ei.

Ferdinand.

Min Herskerinde,
du Elskede, og jeg for dine Fødder!

Miranda.

Min Husbond altsaa?

Ferdinand.

Ja, saa hjertensgjerne,
som nogen Træl vil være fri; her er
min Haand.

Miranda.

Og her er min med Hjertet i. —
Og nu Farvel en lille Timestid.

Ferdinand.

Farvel, o tusind, tusinde Farvel!

(de gaae.)

Prospero.

Saa glad som disse kan jeg ikke være;
de overvældes helt; men Intet kunde
dog mere glæde mig. — Nu til min Bog;
før Nadvertid har jeg fuldtop at gjøre.

(gaaer.)

Anden Scene.

En anden Del af Øen.

(Caliban, Stefano og Trinculo med en Flaske komme ind.)

Stefano.

Ei Snak! naar Fadet er tomt vil vi drikke Vand, ikke en Draabe før; derfor hold af og entre dem. Tjener-Uhyre, drik mig til!

Digitized by Google

Trinculo.

Tjener-Uhyre! — hvor det dog er en tosset Ø! De siger, der er kun Fem paa Øen; vi ere de Tre af dem; hvis de andre To ere ligesaa øre i Hovedet som vi, saa staaer Staten ikke fast paa Benene.

Stefano.

Drik, Tjeneruhyre, naar jeg befaler dig det; dine Øine staae stive i Hovedet paa dig.

Trinculo.

Hvor skulde de ellers staae? Et kosteligt Uhyre var han rigtignok, hvis de stod i hans Hale.

Stefano.

Mit Tjeneruhyre har drukket sin Tunge i Sæk; mig kan hele Havet ikke drukne; jeg svømmede, saasandt Solen skinner paa mig, fem og tredive Mil frem og tilbage, førend jeg kunde naae Land. — Du skal være min Lieutenant, Uhyre, eller min Fanebærer.

Trinculo.

Lieutenant, om du lyster; bære kan han ikke sig selv engang.

Stefano.

Vi vil ikke rende, Mosjø Uhyre.

Trinculo.

Nei og heller ikke gaae; men I vil ligge som Hunde og hverken gjøe eller gabe.

Stefano.

Misfoster, saa tal dog engang i dit Liv, hvis du er ærligt Misfoster.

Caliban.

Hvordan har du det, naadige Herre? lad mig slikke dine Sko. Jeg vil ikke tjene ham der; han er ikke tapper.

Digitized by Google

Trinculo.

Du lyver, dit uvidende Uhyre! jeg er istand til at knubse en Politibetjent. Du liderlige Fisk, du! har nogensinde en Mand været en Kryster, der har drukket saamegen Sæk, som jeg har drukket idag? Vil du sige saadan en uhyre Løgn, du, som ikke er andet end en halv Fisk og et halvt Uhyre?

Caliban.

Hør, hvor han stjælder mig ud! vil du give ham Lov til det, naadige Herre?

Trinculo.

„Naadige Herre," siger han; — at et Uhyre kan være saadan en Dumrian!

Caliban.

Hør nu igjen! o, bid ham ihjel!

Stefano.

Trinculo, see til, du passer paa din Tunge! hvis du begynder paa Mytteri, saa skal det næste Træ, — det stakkels Uhyre er min Undersaat, og han skal ikke lide Uskjel.

Caliban.

Jeg takker, ædle Herre! behager det dig at høre endnu engang paa den Begjæring, jeg gjorde dig?

Stefano.

Vel vil jeg det. Knæl ned og sig det igjen; jeg vil staae, og det skal Trinculo ogsaa.

(Ariel kommer usynlig ind.)

Caliban.

Som jeg fortalte dig før, er jeg i Trældom hos en Tyran, en Troldmand, som ved sine Kunster har snydt mig for Øen.

Ariel.

Du lyver.

Digitized by Google

Caliban.

Nei, du lyver, Abekat!
du Grinebider! gid min tappre Herre
dog vilde knuse dig! jeg lyver ikke.

Stefano.

Trinculo, hvis du forstyrrer ham tiere i hans Fortælling, saa slaaer jeg, paa min Ære, et Par Tænder ud paa dig.

Trinculo.

Hvad for Noget? jeg sagde jo Ingenting.

Stefano.

Saa hold Mund da og sig ikke mere. — Bliv saa ved.

Caliban.

Ved Trolddom fik han Øen, sagde jeg;
fra mig han tog den. Hvis din Høihed nu
vil hævne det paa ham; — thi du har Mod,
det veed jeg; men den Anden der har ikke; —

Stefano.

Ja, det er vist nok.

Caliban.

Saa bliver du dens Herre, jeg din Tjener.

Stefano.

Men hvordan skal det bringes istand? kan du skaffe mig fat i ham?

Caliban.

Ja, Herre, ja! jeg giver, mens han sover,
ham i din Vold, saa kan du slaae et Spiger
i Tindingen.

Ariel.

Det kan du ei; du lyver.

Caliban.

See til den stribede Hansvurst! — Du Pjalt! —

Digitized by Google

jeg beder dig, min høie Herre, prygl ham!
tag Flasken fra ham! naar han mister den,
saa maa han drikke Saltvand; thi jeg viser
ham ikke, hvor de friske Kilder findes.

Stefano.

Trinculo, styrt dig ikke yderligere i Fare. Afbryd Uhyret blot en eneste Gang endnu! ved denne Haand, jeg jager Barmhjertigheden paa Døren og gjør dig til en Stokfisk.

Trinculo.

Men hvad gjør jeg da? jeg gjorde Ingenting; jeg vil gaae længer bort.

Stefano.

Sagde du ikke, at han løi?

Ariel.

Du lyver.

Stefano.

Gjør jeg det? Der har du det. (slaaer ham.) Hvis du synes godt om det, saa sig en anden Gang, at jeg lyver.

Trinculo.

Jeg har ikke sagt, at du lyver; — kan du ikke sandse og heller ikke høre? — Fanden i Vold med din Flaske! — det kommer der ud af Sæk og af Drik. — Gid Uhyret maa faae Skab, og gid Fanden havde dine Fingre!

Caliban.

Ha, ha, ha!

Stefano.

Naa, bliv nu ved med din Historie. — Vær saa god at gaae længer bort.

Caliban.

O, prygl ham dygtigt; om en liden Stund
naaer jeg saavidt, at jeg kan prygle ham.

Digitized by Google

Stefano.

Gaa længer bort! — Bliv saa ved.

Caliban.

Nu, som jeg sagde dig, det er hans Vane
at sove Middagssøvn; saa kan du slaae
hans Hjerneskal itu, naar du har taget
hans Bøger først, slaae ham en Brændeknude
i Panden, støde ham en Pæl i Bugen
eller med Kniven skjære Struben over.
Men husk, at først du faaer hans Bøger fat;
thi uden dem er han saa dum som jeg,
og ingen Aand adlyder da hans Bud;
thi alle hade de ham inderligt
som jeg. Brænd blot hans Bøger; — han har ogsaa
smukt Boskab, som han kalder det, hvormed
hans Hus skal smykkes, naar han faaer et Hus;
og hvad der tynger mest i Vægten, er
hans Datters Skjønhed; selv han kalder hende
en Mageløs; jeg saae ei andre Kvinder
end Sycorax, min Moder, og nu hende;
dog overgaaer hun Sycorax saa langt,
som kun det Største overgaaer det Mindste.

Stefano.

Er det saadan en kjøn Tøs?

Caliban.

Ja Herre, paa mit Ord, hun passer til
din Seng, og smukke Børn kan hun dig føde.

Stefano.

Uhyre, jeg vil dræbe den Mand; hans Datter og jeg skal være Konge og Dronning, — Gud bevare vore Naader! — Trinculo og du skal være Vicekonger. — Hvad synes dig om den Plan, Trinculo?

Digitized by Google

Trinculo.

Ypperligt!

Stefano.

Giv mig din Haand! Det gjør mig ondt, at jeg slog dig; men pas for al Ting vel paa din Tunge!

Caliban.

Han sover snart; vil du saa dræbe ham?

Stefano.

Ja paa min Ære.

Ariel.

Det vil jeg melde til min Herre strax.

Caliban.

Du gjør mig lystig; jeg er fuld af Glæde;
nu lad os være muntre! vil du synge,
den Vise, som du lærte mig for nylig?

Stefano.

Naar du beder mig derom, Uhyre, vil jeg gjøre, hvad rimeligt er, Alt, hvad rimeligt er. — Naa, Trinculo, lad os synge:

(synger)

„Flaa dem og slaa dem og slaa dem og slaa dem,
Tanker gaae fri!"

Caliban.

Saaledes lyder Melodien ikke.

(Ariel spiller Melodien paa Haandtromme og Pibe.)

Stefano.

Hvad er dette herfens?

Trinculo.

Det er Melodien til vor Vise, spillet af Herr Ingen.

Stefano.

Hvis du er et Menneske, saa vis dig i din rette Skikkelse; er du en Djævel, saa gjør som du vil!

Digitized by Google

Trinculo.

Forlad mig mine Synder!

Stefano.

Den, der dør, betaler al sin Gjæld. Kom an, om du tør! — Gud vær os naadig!

Caliban.

Hvad? er du bange?

Stefano.

Nei, Uhyre, det er jeg ikke.

Caliban.

Vær ikke bange. Den her er fuld
af Klang og Toner, søde Melodier,
der kun forlyste, men gjør ingen Skade;
tidt summer tusind Instrumenters Klang
omkring mit Øre; stundom lyde Røster,
som kunde dysse mig isøvn igjen,
om end jeg havde sovet nok saa længe;
da drømte jeg, at Skyerne sig aabned
og viste mig et Rigdomsvæld, der vilde
nedregne over mig, saa, naar jeg vaagned,
jeg maatte græde efter meer at drømme.

Stefano.

Det kan blive et prægtigt Kongerige for mig; min Musik faaer jeg for Intet.

Caliban.

Naar du har slaaet Prospero ihjel.

Stefano.

Det skal ske om lidt; jeg husker nok den Historie.

Trinculo.

Lyden fjerner sig; lad os følge den og siden gjøre vort Arbeid.

Digitized by Google

Stefano.

Vis Vei, Uhyre; vi vil gaae bag efter. — Jeg kunde have Lyst til at see den Trommeslager; han forstaaer at slaae.

Trinculo.

Naa, kommer du? jeg gaaer med. Stefano!

(de gaae.)

Tredie Scene.

En anden Del af Øen.

Alonso, Sebastian, Antonio, Gonzalo, Adrian, Francisco o. fl. komme ind.)

Gonzalo.

Nu, ved vor Frue, længer kan jeg ikke;
det værker i de gamle Ben. Isandhed,
den Sti er jo en Labyrinth, snart lige,
snart i en Slyngegang; undskyld mig, Herre,
her maa jeg hvile mig.

Alonso.

Min gamle Ven,
jeg kan ei dadle dig; jeg er jo selv
saa træt og mødig, at min Sjæl er sløv;
sid ned og hvil; her vil mit Haab jeg slippe
og ikke længer høre paa dets Smiger.
Han, som vi søge vidt og bredt, er druknet,
og Havet spotter os, mens vi forgjæves
paa Landet søge ham. — Saa lad ham fare.

Antonio. (affides til Sebastian.)

Det glæder mig, at han er nu saa haabløs.
Opgiv kun ei det Forsæt, I har fattet,
fordi det een Gang glipped.

Sebastian.

Vi vil bruge
den næste Leilighed tilgavns.

Digitized by Google

Antonio.

Saa gjør det
inat; thi overvældede af Vandring
de vil og kan ei holde sig aarvaagne,
som naar de ere friske.

Sebastian.

Tys, inat!

(En høitidelig og sælsom Musik høres; Prospero usynlig forover.)

Alonso.

Hør, hvilken Harmoni! hør, kjære Venner!

Gonzalo.

En liflig og vidunderlig Musik!

(Flere sælsomme Skikkelser komme ind med et opdækket Bord; de dandse om det med venligt hilsende Bevægelser og indbyde Kongen og de Andre til at spise; derpaa forsvinde de.)

Alonso.

Bevar os, Himlens Engle! hvem er disse?

Sebastian.

Et Dukkespil med levende Figurer;
nu vil jeg troe, der er Enhjørninger,
at i Arabien der er et Træ,
hvor Fønix throner, at en Fønix der
i denne Stund er Konge.

Antonio.

Begge Dele
vil jeg nu troe, ja hver utrolig Ting,
jeg ellers hører, vil jeg sværge paa;
de Reisende har aldrig løiet, skjøndt
derhjemme Tosserne fordømme dem.

Gonzalo.

Hvem vilde troe mig i Neapel nu,

Digitized by Google

hvis jeg fortalte der, jeg havde seet
Deboere, — thi sikkert er det Folk
fra Den her, — som skjøndt de ligne Trolde,
dog, mærk det vel, er mildere i Sæder
end Mange findes iblandt Mennesker,
ja neppe Nogen.

Prospero.

Ædle Mand, vel talt!
thi Nogle iblandt dem, her staae, er værre
end Djævle.

Alonso.

Jeg kan ikke nokſom undres:
de Skikkelser, de Lader, disse Toner,
som, skjøndt de mangle Tungens Brug, kan tale
fortræffeligt i deres stumme Sprog.

Prospero. (afsides.)

Roes ei for tidligt.

Francisco.

Paa en sælsom Vis
forsvandt de.

Sebastian.

Hvad gjør det? os lod de jo
beholde deres Mad, og vi har Maver. —
Behager I at smage dette?

Alonso.

Nei.

Gonzalo.

O, Herre, I behøver ei at frygte;
hvem vilde have troet, da vi var Drenge,
at der var Bjergfolk til, doglæbbede
som Tyre, med en Kjødsæk under Struben?
at der var Folk, hvis Hoved sad paa Brystet?

Digitized by Google

og det bevidner nu Enhver, der sætter
sin Formu til sin Hjemkomst ud paa Spil.

Alonso.

Saa vil jeg tage fat og holde Maaltid,
om end det blev det sidste; ligemeget;
jeg føler dog, det Bedste er forbi.
Min Broder, — ædle Hertug, gjør som jeg.

(Torden og Lynild. Ariel kommer i Skikkelse af en Harpy og slaaer med sine Vinger paa Bordet; Maden forsvinder.)

Ariel.

I er tre syndefulde Mænd, hvem Skjæbnen,
(der bruger denne lave Støvets Verden
til Redskab,) lod det aldrig mætte Hav
spye op igjen og det paa denne Ø,
hvor Mennesker ei boe; blandt Mennesker
er I ei værd at leve. Jeg har bragt Jer
til Vanvid; det er i et saadant Mod,
at Mennesker sig hænge eller drukne.

(Alonso, Sebastian og de Øvrige drage deres Sværd.)

I Daarer! jeg og alle mine Brødre
er Skjæbnens Tjenere; det Stof, hvoraf
man smeded Eders Sværde, kunde saare
saa gjerne Vinden, den høirøstede,
og føre latterlige Dødsensstød
mod Vandet, der sig lukker strax igjen,
som rive blot et Dun af mine Vinger.
Usaarlige som jeg er mine Brødre;
men om I kunde saare, — Eders Sværd
er altfor tunge nu for Eders Hænder;
I kan ei løfte dem; men kom ihu,
(thi det er nu mit Hverv til Jer,) hvorlunde

Digitized by Google

I Tre fordrev ved Rænker fra Milano
den gode Prospero, udsatte ham
med et uskyldigt Barn paa Havet, — nu
har det gjort Gjengjæld. For det Nidingsværk
har nu den Magt, som gjemmer, men ei glemmer,
oprørt hvert Hav og Land, ja hver en Skabning
mod Eders Fred. Din Søn, Alonso, har de
bersvet dig; ved mig forkynde de,
at langsom Undergang, som er langt værre
end brat og hurtig Død, skal Skridt for Skridt
paa Veien følge Jer. Mod denne Hævn,
som her, i denne Ørken, Eders Hoved
vil ramme, gives intet andet Værn
end Hjertets Sorg og pletfri Vandel siden.

(han forsvinder under Torden og Lynild. Ved en blid Musik komme Skikkelserne ind igjen, dandse med haanlige Fagter og bære Bordet ud.)

Prospero (afsides.)

Godt spilled du Harpy, min Ariel!
det var en Lyst at see dig fluge Maden;
af det, jeg lærte dig at sige, glemte
du intet Ord; saa har de ringere
af Aanderne med Liv og Agtsomhed
besørget hver sit Hverv. Min Trolddom virker,
og disse mine Fjender ere bundne
i Vanvids Gru; jeg har dem i min Vold;
nu lader jeg dem staae fortvivlede,
og gaaer til Ferdinand, — ham troer de druknet, —
og hans og min høitelskede Miranda. (forsvinder.)

Gonzalo.

For Alt, hvad helligt er, min høie Konge,
hvi staaer I der og stirrer saa forvildet?

Digitized by Google

Alonso.

O, græsseligt! o, græsseligt! Mig tyktes
at Bølgen mæled og fortalte det,
og Vinden sang det for mig; Tordenen,
den dybe, frygtelige Orgelpibe,
udtalte Navnet Prospero, og brummed
min svare Brøde. Derfor har min Søn
i Dyndet nu sin Seng, og jeg vil søge
hans Sted saa dybt, som Loddet aldrig sank,
og ligge hos ham i den vaade Grav.

(gaaer.)

Sebastian.

Een Djævel kun ad Gangen! jeg vil slaaes
med hele deres Hær!

Antonio.

Jeg hjælper dig!

(Sebastian og Antonio gaae.)

Gonzalo.

Nu er de alle tre fortvivlede;
den svare Synd begynder, som en Gift,
der gives for at virke lang Tid efter,
at gnave deres Liv. Jeg beder Jer,
hvis Lemmer ere lettere, il efter
og forebyg, hvad de kan drives til
af dette Raseri.

Adrian.

O, kom, følg med.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

Udenfor Prosperos Celle.

(Prospero, Ferdinand og Miranda komme ind.)

Prospero.

Hvis jeg har straffet dig for strængt, skal nu
Erstatningen opveie det; thi her
har jeg jo skjænket dig min egen Livstraad,
det, som jeg lever for. Jeg giver hende
paany her i din Haand. Alt, hvad du led,
var kun min Prøve paa din Elskov. Herligt
har du bestaaet den. For Gud bekræfter
jeg her min rige Gave. Ferdinand,
o smil ei, naar jeg praler her af hende;
thi hun vil ile forud for al Roes,
saa den maa halte langt bagefter hende.

Ferdinand.

Jeg troer det, om Orakket nægted det.

Prospero.

Saa tag da nu min Datter som min Gave
og som din egen velfortjente Løn;
men hvis du løser hendes Jomfrubelte,
før hver en hellig Vedtægt er fuldbyrdet
med alle de høitidelige Skikke,
da skal ei Himlen med sin milde Dugg
forunde Pagten Vext; men Had, det golde,
Foragten med det sure Blik, og Tvedragt
skal strøe paa Pagtens Seng saa hæsligt Ukrud,
at I skal begge hade den; thi vogt Jer,
hvis Hymens Lamper tændes skal for Jer.

Digitized by Google

Ferdinand.

Saasandt jeg haaber langt og fredsælt Liv
og skjønne Børn og Kjærlighedens Lykke
til evig Tid som nu; — hvor mørk en Hule,
hvor gunstigt Sted, hvor stærk en Fristelse
min onde Genius vil lokke med, —
min Ære skal ei smelte hen i Lyst,
saa jeg borttager Blomsten af den Festdag,
da jeg skal troe, at Solens Heste halte,
eller at Natten fængslet er i Dybet.

Prospero.

Talt, som det sømmer sig; saa sæt dig nu
og tal med hende; dig hun hører til.
Kom, Ariel, min flinke Tjener, kom!

(Ariel kommer ind.)

Ariel.

Hvad vil min stærke Herre? her er jeg.

Prospero.

Du og de ringere af mine Aander
har Eders sidste Hverv fuldbragt med Flid;
nu skal I atter bruges til et Spil
af samme Slags. Gaa, bring mig hele Sværmen
herhen; jeg sætter dig til deres Fører;
skynd paa dem, at de muntert røre sig;
thi jeg maa vise her det unge Par
et flygtigt Spil af mine Tryllekunster;
det har jeg lovet dem; det vente de.

Ariel.

I denne Stund?

Prospero.

Ja, hurtig som et Blink.

Digitized by Google

Ariel (synger.)

Før du drage kan dit Veir,
sige: „kom!“ og raabe „her!“
let paa Taa skal En og Hver
trippe, hoppe, være nær, —
Mester, har du saa mig kjær?

Prospero.

Ret hjerteligt, min vakre Ariel;
kom ikke, før du hører, at jeg kalder.

Ariel.

Vel, jeg forstaaer.

(forsvinder.)

Prospero.

See til, du holder Ord;
giv ei den kjælne Lyst formeget Tøilen;
en Ed, hvor stærk den er, er kun som Straa
mod Blodets Ild; vær meer afholdende;
hvis ei, Godnat dit Løfte!

Ferdinand.

Tro mig, Herre,
den hvide, kolde, jomfrurene Sne,
der hviler ved mit Hjerte, kjøler Heden
i Blodet.

Prospero.

Godt! — Kom nu, min Ariel;
bring En for mange heller end at savne
her nogen Aand. Nu kom, begynd i Hast. —
Nu intet Ord! vær lutter Øine! stille!

(En sagte Musik. Iris kommer ind.)

Iris.

Gavmilde Ceres, fra de rige Vange,
hvor Hvede, Rug og Havre frodigt prange,

Digitized by Google

fra siden Eng, hvor Høet staaer i Stakke,
fra Faareflokken paa den grønne Bakke,
fra Bækkens Bred, som Vaaren paa dit Ord
med Lillier smykker og Violers Flor
til Nymfers Krandse, fra dit Pilekrat,
hvor Svenden sukker af sin Mø forladt,
din Vingaard, hvor paa Stang sig Ranken snoer,
din golde Klippestrand, hvor Kjøling boer
ved friskten Hav, dig byder Himlens Frue
ved mig, sin Terne, Himlens Farvebue,
at komme som din høie Dronnings Gjæst
paa grønne Tillie til den muntre Fest.
Paafuglespandet svæver høit i Fart;
kom, høie Ceres, kom; hun er her snart.

(Ceres kommer ind.)

Ceres.

Hil dig, du farverige Sendebud,
der aldrig svigter Himmelkongens Brud,
du, som med Safranvinger dryppер ned
en Honningregn paa mine Blomsterbed,
som krandser med din Bues blanke Rand
min flade Eng, mit kratbegroede Land,
du rige Belte om min stolte Jord,
hvi kalder mig herhid din Dronnings Ord?

Iris.

En trofast Ekskovs Pagt hun hædre vil
og rige Gaver naadigt skjænke til
det unge Par.

Ceres.

Giv, Iris, mig Besked,
om Venus eller hendes Søn er med
i Følget? Siden de den Svig opspandt,

Digitized by Google

hvorved den skumle Dis min Datter vandt,
skyer jeg at træffe hende paa min Vei
med hendes blinde Dreng.

Iris.

Saa frygt kun ei
for hendes Selskab. Hende mødte jeg
i Sky paa hurtig Flugt mod Paphos ned
med Duespandet; hendes Søn var med.
De tænkte, her de havde baaret vist
den Ungersvend og Mø med Trolddomslist,
som har forsaget Elskovs kjælne Spil,
til Hymens Fakkel tændes; — men det vil
ei gaae. Krigsgudensømme Hjertenskjær
drog bort, og hendes Søn er vred og tvær;
sit Kogger har han brudt og sværger paa,
han vil ei flyde meer; med Spurve smaa
han lege vil og være Barn som andre.

Ceres.

Der seer jeg Himlens høie Dronning vandre;
jeg kjender Junos kongelige Fjed.

(Juno kommer ind.)

Juno.

Gavmilde Søster, vil du være med
at skjænke Held og Lykke disse To,
med Frugtbarhed velsigne deres Bo?

Sang.

Juno.

Rigdom, Held og Børnelykke,
Alderdom med Hædersskykke,
hver en Time nye Glæder
Junos Naade skjænker Eder.

Digitized by Google

Ceres.

Jordens Vext og Markens Grøde,
Loft og Lader aldrig øde,
rige Druers tætte Klynger,
liflig Frugt, som Grenen tynger,
og naar Høstens Tid er omme,
flux skal atter Vaaren komme;
Trang og Nød I aldrig kjende! —
dette Held vil Ceres sende.

Ferdinand.

Et majestætisk Syn, en liflig Klang!
Sig, tør jeg troe, at det er Aander?

Prospero.

Aander,
som kaldtes ved min Kunst fra deres Bolig
for at udføre, hvad mit Lune bød.

Ferdinand.

O, lad mig leve her til evig Tid!
saa underfuld en Fader og en Hustru
gjør dette Sted jo til et Paradis.

Prospero.

Tys, Kjære! Juno hvisker helt alvorligt
med Ceres; der er meer endnu tilbage;
vær taus; thi ellers er vor Trolddom spildt.

(Juno og Ceres hviske og give Iris en Befaling.)

Iris.

Najader fra de travle Bækkes Vande,
med milde Blik, med svomkrandset Pande,
kom paa mit Kald fra Bækkens Slyngegang
paa Junos Bud til denne grønne Vang;
kom, kydske Nymfer, il med snare Fjed
til denne Fest for trofast Kjærlighed.

Digitized by Google

(Nogle Nymfer kommer ind.)

Solbrændte Høstmænd, fra den hede Dag,
kom hid fra Furen, til det glade Lag;
hold Hviledag, Straahatten paa og sving
de friste Nymfer let i Dandsens Ring.

(Nogle pyntelig klædte Høstmænd forene sig med Nymferne til en tækkelig Dands. Henimod Slutningen af Dandsen farer Prospero pludselig op og taler, hvorpaa de forsvinde med en sælsom, dump og forvirret Lyd.)

Prospero (afsides.)

Jeg havde nær forglemt de lumske Rænker,
som Caliban, det Udyr, og hans Fæller
har spundet mod mit Liv. Det Øieblik
er nær, som var bestemt til deres Gjerning. —

(til Aanderne.)

Vel gjort! — forsvind! nu er det nok! —

Ferdinand.

Hvor sælsomt!
din Faders Sind er i et heftigt Oprør.

Miranda.

Jeg har ei seet ham indtil denne Dag
af Brede saa betagen.

Prospero.

Kjære Søn,
du seer forvirret ud, som om du var
bekymret; vær kun rolig, Ven; vort Spil
er ude; vore Skuespillere
var lutter Aander, som jeg sagde før;
nu svandt de hen i Luft, den tynde Luft,
og ret som dette Blændværks løse Bygning
skal stolte Borge, skybekrandste Taarne
og høie Templer, ja den hele Klode

Digitized by Google

med alle dens Beboere forgaae
og som det tomme Luftsyn, der forsvandt,
ei efterlade sig det mindste Spor.
Vi er af samme Stof som Drømmene;
vort korte Liv omfattes af et Blund. —
Jeg er opirret, Ven, bær over med mig;
min gamle Hjerne blev kun lidt fortumlet.
Lad ei min Svaghed ængste dig. Gaa ind,
om du har Lyst, og hvil dig i min Celle;
her vil jeg gaae en Vending eller to,
til Blodet bliver svalt.

Ferdinand og Miranda.

Fred være med Jer!

(de gaae.)

Prospero.

Kom, snart som Tanken! — Tak! — kom, Ariel!

(Ariel kommer ind.)

Ariel.

Til dine Tanker er jeg lænket; byd!

Prospero.

Aand, vi maa ruste os mod Caliban.

Ariel.

Ja, Herre; da jeg forestillede Ceres,
da vilde jeg fortalt dig det, men frygted
for at fortørne dig.

Prospero.

Sig end engang,
hvor var det du forlod de Ridingsdrog?

Ariel.

Som jeg fortalte dig, af Drik de gloded;
de var saa tappre, at de hug i Luften,
fordi den blæste paa dem, tramped Jorden,

Digitized by Google

fordi den hysfede paa deres Fødder;
dog holdt de deres Forsæt fast ifinde.
Da slog jeg paa min Tromme; ved dens Lyd
som vilde Føl de spidsed deres Øren,
opspiled Dinene, stak Næserne
iveiret, som de lugtede Musik.
Jeg trylled deres Øren, saa de fulgte
bag efter mig som Kalve, hvor jeg brøled,
igjennem skarpe Tidsler, Lyng og Tjørne,
der stak i deres Ben. Jeg lod dem staae
i Kjæret fuldt af Andemad og Mudder
bagved din Celle, hvor de tumle sig
til Hagen, saa Moradset stinker værre
end deres Fødder.

Prospero.

Det var flink, min Fugl;
bliv, som du er, endnu en Stund usynlig;
gaa, hent den Flitterstads, der er i Huset,
til Lokkemad for Tyvene.

Ariel.

Jeg gaaer.

(gaaer.)

Prospero.

En Djævel! ret en Djævel, hvis Natur
ei bedres ved Opdragelsen; den Møie,
jeg venligt gjorde mig med ham, er spildt,
helt spildt, og som med Alderen hans Legem
kun bliver mere hæsligt, saa forværres
hans Sind. — Nu vil jeg pine dem tilhobe,
indtil de brøle. —

(Ariel kommer tilbage med en Bunke glimrende Klæder.)

Hæng det der paa Snoren.

Digitized by Google

(Prospero og Ariel blive usynlige. Caliban, Stefano og Trinculo kommer ind i vaade Klæder.)

Caliban.

Jeg beder Jer, gaa sagte her; lad ikke
den blinde Muldvarp høre vore Fjed.
Nu er vi nær ved Cellen, hvor han boer.

Stefano.

Uhyre, den Nisse, som du sagde var en stikkelig Nisse, har ikke gjort stort bedre end leget Lygtemand for os.

Trinculo.

Uhyre, jeg lugter, som jeg havde ligget, hvor en Hest havde staldet, hvilket er til stor Fornærmelse for min Næse.

Stefano.

Og for min med. Hører du, Uhyre? Hvis jeg skulde blive misfornøiet med dig, seer du —

Trinculo.

Saa var du et fortabt Uhyre.

Caliban.

Min ædle Herre, skjænk mig dog din Naade
og vær taalmodig blot en Stund; det Bytte,
hvortil jeg fører dig, skal vist tillukke
dit Øie for det sidste Vanheld; derfor
tal sagte; her er Alt end tyst som Midnat.

Trinculo.

Men at tabe vor Flaske i Mudderpølen, —

Stefano.

Det er ikke blot en Skam og Skjændsel, Uhyre, men et ubodeligt Tab.

Trinculo.

Det er værre for mig end at blive vaad; og det var din stikkelige Nisse, Uhyre.

Digitized by Google

Stefano.

Jeg vil have min Flaske op, om jeg saa skal gaae i til op over Ørene.

Caliban.

Jeg beder dig, min Konge, vær dog rolig;
Indgangen til hans Celle seer du der;
gaa tyst derind og slaa det gode Slag,
som gjør for evig Den til dit Eie
og mig, din Caliban, til din Fodslikker.

Stefano.

Giv mig din Haand; jeg begynder at faae blodige Tanker.

Trinculo.

O, Kong Stefan! høibaarne Herre! værdige Stefano! See, hvilken Garderobe her er til dig!

Caliban.

Lad hænge, Nar; det er kun Pjaltekram.

Trinculo.

Ha, ha, Uhyre! vi forstaae os nok paa, hvad der hører til Marskandiserhandel; — o, Kong Stefano!

Stefano.

Tag den Kappe ned, Trinculo; for en Ulykke, den Kappe vil jeg have!

Trinculo.

Din Naade skal faae den.

Caliban.

Giv Vatterfot maa drukne denne Nar!
vil I forgabe Jer i Pjaltestads?
Fremad! gjør Drabet først; thi hvis han vaagner,
saa napper han vort Skind fra Top til Taa,
indtil vi kjender ei vor egen Krop.

Digitized by Google

Stefano.

Vær du rolig, Uhyre! — Madam Line, er det ikke min Pels? — Nu er Pelsen under Linien; naa, min gode Pels, nu kan du let miste dine Haar og blive til en skaldet Pels.

Trinculo.

Det var Ret! det var Ret! vi stjæle efter en Snor, med Eders Høiheds Tilladelse.

Stefano.

Tak for det Indfald! der har du en Kjole for det; Vittigheden skal ikke være uden Løn, saalænge jeg er Konge i dette Land. „Stjæle efter en Snor"; det var et ypperligt Indfald; der har du endnu en Kjole for det.

Trinculo.

Naa da, Uhyre! smør nu Fuglelim paa Fingrene og afsted med Resten!

Caliban.

Jeg tager Ingenting; vi spilde Tiden
og blive nok forvandlede til Vildgjæs
og Aber med de fæle, lave Pander.

Stefano.

Uhyre, tag nu fat; hjælp til at bære dette hen, hvor mit Vinfad ligger, eller jeg smider dig ud af mit Kongerige; afsted med dig! bær dette.

Trinculo.

Og dette.

Stefano.

Ja og dette.

(Jagtlarm høres. Aander komme ind i Skikkelse af Hunde, som jage dem omkring. Prospero og Ariel pudse Hundene.)

Prospero.

Puds, Nero, puds!

Digitized by Google

Ariel.

Diana! pas paa, Diana!

Prospero.

Uncas, puds! Hektor! tag fat!

(til Ariel.)

Lad mine Trolde pine deres Lemmer
med tørre Trækninger og krympe sammen
med Kramper deres Sener, knibe dem
saa plettede som Panther eller Vildkat.

Ariel.

Hør, hvor de brøle!

Prospero.

Jag dem dygtigt om!
I denne Stund er alle mine Fjender
lagt for min Fod; snart endes al min Møie,
og du skal svæve fri og frank i Luften;
følg mig nu kun en liden Stund og tjen mig.

(de gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

Udenfor Cellen.

(Prospero kommer ind i sin Troldmandskappe med Ariel.)

Prospero.

Nu nærmer sig mit Værk til Modenhed;
min Trolddom brister ikke; mine Aander
adlyde mig, og Tiden skrider opreist
frem med sin Byrde. Hvilken Time har vi?

Digitized by Google

Ariel.

Den sjette. Det var just den Tid, min Herre,
du loved, at vort Arbeid skulde endes.

Prospero.

Det sagde jeg, dengang jeg vakte Stormen.
Sig, Aand, hvor gaaer det Kongen og hans Følge?

Ariel.

Fast bundne, som du bød, i samme Stilling,
som du forlod dem, alle Fanger, Herre,
i Lindelunden, som din Celle dækker
mod Vind og Veir; de kommer ei af Stedet,
før du dem løser. Kongen og hans Broder
saavelsom din staae med forvirret Sands;
de Andre jamre over dem, betagne
af Sorg og Kummer, mest dog han, du kaldte
„den gode, gamle Hædersmand, Gonzalo";
hans Taarer dryppe tæt ned ad hans Skjæg,
som Vintrens Tøveir driver ad et Straatag.
Din Trolddom har saa mægtigt virket paa dem,
at om du saae dem nu, du vilde røres.

Prospero.

Det troer du, Aand?

Ariel.

Det vilde jeg, min Herre,
hvis jeg var Menneske.

Prospero.

Og saa vil jeg.
Kan du, som kun er Luft, dog ynke dem
og føle deres Nød, og skulde jeg,
som er af deres Slægt, som føler Glæde
og Sorg saa stærk som de, ei have meer
Medlidenhed end du? Skjøndt deres Uret

Digitized by Google

har saaret mig til Marv og Ben, saa slutter
jeg dog med Ædelmodigheden Pagt
imod min Vrede. Dyd er skjønnere
end Hævn; med deres Anger svinder jo
mit hele Forsæt bort, og der er ikke
et Vredesblik tilbage. Gaa, forløs dem;
min Trolddom vil jeg bryde; deres Sands
jeg giver dem igjen, og de skal være
sig selv igjen.

Ariel.

Jeg henter dem, min Herre.

(gaaer.)

Prospero.

I Alfer smaa fra Høie, Bække, Søer
og Lunde, som med sporløst Fjed paa Sandet
forfølge kjækt Neptunus, naar han synker,
og flygte for ham, naar han kommer atter; —
Smaapuslinger, I som ved Maanestin
i Græsset træde ned de grønne Kredse,
som Faaret ikke nipper af, og I,
som lade Svampe voxe frem ved Midnat
til Eders Tidsfordriv, I som forlystes
ved Aftenklokkens høitidsfulde Klang, —
I, ved hvis Hjælp, saa svage som I er,
jeg har formørket Middagssolens Glands,
har manet Stormens Oprør frem og mellem
det grønne Hav og den azurblaa Himmel
vakt Kampens Drøn, — til Tordenbragets Rullen
har jeg tændt Flammen, splintret Jupiters
den stolte Eg alt med hans egen Kile,
har rystet Fjeldet paa dets stærke Grund,
har rykket Gran og Ceder op med Roden,

Digitized by Google

ja Graven har sig aabnet paa mit Bud,
vakt sine Sovende og sluppet dem
ved mine Kunsters Magt, — see, jeg afsværger
den svare Tryllekunst, og naar jeg blot
har krævet, som jeg hermed gjør, en himmelsk
Musik, der virke kan paa deres Sandser
med luftigt Trylleri, saa bryder jeg
min Stav itu og graver savnedybt
den ned i Jorden, og min Bog jeg sænker
i Havet dybt, hvor intet Lod har bundet.

(Høitidelig Musik.)

(Ariel kommer ind; efter ham følger Alonso med affindige Lader, ledsaget af Gonzalo, Sebastian og Antonio i samme Tilstand, efterfulgte af Adrian og Francisco. De træde alle ind i den Kreds, Prospero har slaaet, og staae der fortrylede.)

Du høitidsfulde Klang, den bedste Trøster
for et forvirret Sind, læg deres Hjerne,
der magtløs nu i deres Hoved syder! —
Staa der; thi af min Trolddom er I bundne. —
Ustyldige Gonzalo, Hædersmand,
med dine Øine gjør nu mine Selskab
i broderlige Taarer. — Nu forsvinder
min Trolddom brat; som Morgengryet lister
sig tyst paa Natten ind og smelter Mørket,
saa vækkes deres Sandser og begynde
at jage bort Bevidstløshedens Dunster,
som dækked deres klarere Forstand. —
Gode Gonzalo, du min Redningsmand,
og trofast Tjener imod ham, du følger,
din Godhed vil jeg ærligt lønne nu
i Ord og Gjerning. — Grusomt har du handlet

Digitized by Google

mod mig og mod min Datter, Kong Alonso;
din Broder rakte Haand til denne Gjerning; —
nu pines du derfor, Sebastian. —
Mit Kjød og Blod, min Broder, Herskesygen
du næred, og drev ud af Samvittigheden
og Blodets Røst; du og Sebastian, —
hvis Sjælekval nu derfor og er størst, —
I vilde myrdet Eders Konge her;
hvor unaturlig end du er, jeg har
tilgivet dig! — See, Tankens Hav begynder
at svulme hos dem; snart dens Høivand kommer
og overskyller helt Fornuftens Strandbred,
der ligger øde nu med smudsigt Dynd.
Slet Ingen af dem seer og kjender mig; —
hent Hat og Sværd mig, Ariel, fra Cellen;
jeg vil omklæde mig og vise mig
som den, jeg fordum var, Milanos Hertug. —
Nu skynd dig, Aand, snart skal du være fri.

(Ariel forsvinder og kommer strax tilbage og hjælper at klæde Prospero om.)

Ariel (synger.)

Med Bien drikker jeg af Krus,
Konvallens Bæger er mit Hus;
mens Uglerne tude, der har jeg mit Ly;
jeg sadler op en Flagermus
og rider saa lystelig Sommer i By;
hvor Blomster i Klynge paa Grenene gro,
skal jeg leve med Lyst i min luftige Bo.

Prospero.

Min kjælne Ariel, dig vil jeg savne;
men Frihed skal du nyde. — Saa, gaa nu
til Kongens Skib, usynlig som du er;

Digitized by Google

Mandskabet vil du finde sovende
ned under Lugen stuvet; væk saa Skipper
og Baadsmand flux og bring mig dem herhid;
men gjør det ufortøvet, beder jeg.

Ariel.

Jeg drikker Luften foran mig, og før
din Puls to Slag har slaaet, er jeg her.

(gaaer.)

Gonzalo.

Al Nød og Skræk og Under og Forvirring
har her sin Bolig; Himlens Magter føre
os ud af dette frygtelige Land!

Prospero.

See, Konge, Prospero, Milanos Hertug,
som du med Vold fordrev. Til Vished for,
at ikke Fyrstens Gjenfærd taler til dig,
omfavner jeg dit Legem her og byder
dig og dit Følge hjertelig velkommen.

Alonso.

Om du er Prospero, hvad eller kun
et Trolddomsblændværk, der vil gjække mig,
som nys jeg gjækket blev, det veed jeg ei;
din Puls slaaer, som den var af Kjød og Blod,
og fra den Stund, jeg saae dig, dulmede
den Sjælekval, hvori en Vanvid, troer jeg,
har holdt mig bunden. Der maa være skeet,
hvis det er virkeligt, sælsomme Ting.
Dit Hertugdømme gjør jeg Afkald paa,
og beder dig, tilgiv du mig min Uret. —
Men hvor kan Prospero dog være her,
og levende?

Digitized by Google

Prospero. (til Gonzalo.)

Først ædle, gamle Ven,
lad mig omfavne dig. Din rene Hæder
er uden Maal og Grændse.

Gonzalo.

Om det her
er Blændværk eller virkeligt, det tør
jeg ikke sværge paa.

Prospero.

Du har en Smag
endnu af Dens Kogleri, som gjør,
at du kan ikke troe, hvad der er vist. —
Nu, vær velkommen, mine Venner alle.
(affides til Sebastian og Antonio.)
Men I to Herrer, var jeg saa tilsinds,
jeg kunde vække Kongens Vrede mod Jer
og blotte Jer som Høiforrædere;
men jeg vil ikke sladdre denne Gang.

Sebastian. (affides.)

En Djævel taler gjennem ham.

Prospero.

Du feiler.
Men du, Forbryder, — kaldte jeg dig Broder,
saa vilde jo min Mund besmittes; — dig
tilgiver jeg din værste Synd, dem alle,
og kræver kun af dig mit Hertugdømme;
det veed jeg, du maa give mig igjen.

Alonso.

Hvis du er Prospero, fortæl os da,
hvorledes det gik til, at du blev reddet,
og gt du traf os her, som har lidt Skibbrud
ved denne Kyst for trende Timer siden,

Digitized by Google

hvor jeg har mistet, — o, hvor hvas en Od
dog den Erindring har! — min kjære Søn,
min Ferdinand.

Prospero.

Det smerter mig, min Herre.

Alonso.

Ubodeligt er Tabet; Taalmod selv,
har sagt mig, at den veed ei Hjælp derfor.

Prospero.

Saa maa jeg troe, du har ei søgt dens Hjælp;
dens milde Naade har forlenet mig
en mægtig Bistand ved et lige Tab,
og jeg er rolig.

Alonso.

Du et lige Tab?

Prospero.

Ja stort for mig og nyt, og til at gjøre
mig taaleligt det svare Tab har jeg
langt færre Kræfter, end til Trøst for dig
du raader over; jeg har tabt min Datter.

Alonso.

En Datter? Gud! hvis de var i Neapel
ilive nu, som Konge og som Dronning!
o, var de det, da laa jeg gjerne selv
i Dyndets Seng begravet, hvor min Søn
maa ligge nu. Naar misted du din Datter?

Prospero.

I denne Storm. Jeg mærker, disse Herrer
er saa forbausede ved dette Møde,
at de har flugt al den Fornuft, de eied,
og neppe troe, at deres egne Øine
gjør deres Pligt, at deres Ord er rigtigt,

Digitized by Google

naturligt Aandedræt; men hvor forvirret
end Eders Tanke blev: vid dog forviſt,
at jeg er Proſpero, den ſamme Hertug,
ſom blev fordreven fra Milano, ſom
paa denne Kyſt, hvor I led Skibbrud, landed
paa ſælſom Vis og blev dens Herre. Nu
ei meer om dette. Det er en Beretning
fra Dag til Dag, og ei til at fortælle
ved Frokoſtbordet, heller ikke ſtikket
til dette første Møde. Bær velkommen,
min ædle Herre; denne Celle her
er nu mit Hof; faa Tjenere jeg har
og ingen Underſaatter. See derind!
mit Hertugdømme gav I mig tilbage;
jeg vil gjengjælde det med lige Værd,
ialtfald mane frem et Underſyn,
der Jer vil glæde, ſom Milano mig.

(Indgangen til Cellen aabnes; man ſeer Ferdinand og Miranda, der ſpille Skak.)

Miranda.

Du ſpiller ſvigefuldt.

Ferdinand.

Nei, Elſkede,
det vilde jeg dog ei for Alt i Verden.

Miranda.

O, jo, for en Snes Kongeriger vilde
du kives, og jeg kaldte Spillet ærligt.

Alonſo.

Hvis det er et af Dens Gjøgleſyner,
ſaa maa jeg miſte nu for anden Gang
en elſket Søn.

Digitized by Google

Sebastian.

Et mægtigt Underværk!

Ferdinand. (knæler for Alonso.)

Vel truer Havet; men det er barmhjertigt,
og uden Grund har jeg forbandet det.

Alonso.

Modtag din lykkelige Faders bedste
Velsignelser! staa op og sig, hvorledes
du kom herhen.

Miranda.

O, hvilket Underværk!
Hvor mange skjønne Skabninger jeg seer!
hvor deilig Menneskenes Slægt dog er!
du favre, nye Verden, som beboes
af sligt et Folk!

Prospero.

Ja, det er nyt for dig.

Alonso.

Hvem er den Pige, som du spilte med?
tre Timer høist er Jert Bekjendtskab gammelt;
er hun den Guddom, som har skilt os ad
og atter samlet?

Ferdinand.

Hun er dødelig;
men ved en himmelsk Naade er hun min;
jeg valgte hende, da jeg ikke kunde
tilraads min Fader spørge, eller troede,
jeg havde Fader meer. Hun er en Datter
af den berømte Hertug af Milano,
som jeg saa tidt har hørt om, men som aldrig
jeg saae før nu. Han skjænkede mig Livet

Digitized by Google

for anden Gang, og denne Jomfru gjør
ham til min anden Fader.

Alonso.

Jeg er hendes.
Men ak, hvor sært det lyder dog, at jeg
maa bede om mit Barns Tilgivelse!

Prospero.

Min Herre, ti med dette. Lad os ikke
betynge vor Erindring med en Sorg,
der er forbi.

Gonzalo.

I Sjælen har jeg grædt;
derfor har ikke før jeg talt. I Guder,
see ned til dette Par, lad over dem
Lykkalighedens Krone dale ned;
thi det er Jer, der har afstukket Veien,
som førte os herhid!

Alonso.

Jeg siger Amen.

Gonzalo.

Blev da Milanos Hertug fra Milano
forstødt, for at hans Ætmænd skulde bære
Neapels Krone? — Glæd Jer, som I aldrig
har glædet Jer; skriv det med gyldne Træk
paa stærke Piller: Paa den samme Reise
i Tunis Claribella fandt en Husbond,
og hendes Broder Ferdinand en Hustru,
da selv han var fortabt; sit Hertugdømme
fandt Prospero paa en ufrugtbar Ø;
vi Alle fandt os selv, hvor Ingen af os
sig selv var mægtig.

Digitized by Google

Alonso. (til Ferdinand og Miranda.)
Giv mig Eders Hænder.
Gid Sorg og Kummer knuge den Mands Hjerte,
der ikke Held Jer ønsker!

Gonzalo.
Amen, Amen!

(Ariel kommer tilbage med Skipperen og Baadsmanden, der følge ham forbausede.)

See, Herre, see, der kommer sler af Vore!
jeg spaaede, hvis der var iland en Galge,
saa kunde denne Karl ei drukne. — Naa,
du Gudsbespotter, du som ellers bander
al Raabe overbord; har du paa Kysten
slet ingen Ed? har du iland ei Mæle?
hvad Nyt?

Baadsmanden.
Det bedste Nyt er, at vi traf
vor Konge velbeholden med sit Følge;
dernæst, vort Skib, som for tre Timer siden
vi troede, var forlist, er tæt og godt,
veltaklet, som da først vi gik tilsøes.

Ariel. (affides.)
Det Arbeid, Herre, har jeg alt besørget,
mens jeg var borte nu.

Prospero. (affides.)
Min snilde Aand!

Alonso.
Nei det kan ikke gaae naturligt til!
det ene Under overgaaer det andet.
Hvordan kom I herhid?

Baadsmanden.
Hvis kun jeg troede,

Digitized by Google

at jeg var vaagen, Herre, skulde jeg
forsøge at fortælle det. Vi laa
tilsammen i en Dødssøvn, stuvede
ned under Dækket, (hvordan det gik til,
det veed jeg ei.) — Fornylig vaagned vi
ved Brøl og Skrig og Hyl og Lænkeraslen
og alskens andre gruelige Lyd.
Strax var vi fri og saae i al sin Glands
som nyt vort gode, stolte Kongeskib;
vor Skipper sprang af Glæde ved at see det.
Men en, to, tre! var vi, som i en Drøm,
skilt fra de andre og blev bragt herhid
rent uden Maal og Mæle.

Ariel. (afsides.)

Var det godt?

Prospero. (afsides.)

Godt gjort, min flinke Aand! fri skal du blive.

Alonso.

Det er saa sær en Labyrinth, som Nogen
har vandret i! og der er meer i dette,
end hvad Naturens Kræfter kunde virke;
kun et Orakel kan os Gaaden løse.

Prospero.

Min Herre Konge, bryd ei Eders Hoved
med Grublen over disse sære Ting.
Ved Leilighed, og den skal komme snart,
skal jeg forklare Jer til fuld Tilfredshed
hver Ting, som her er hændet, enkeltvis;
imidlertid slaa Jer tiltaals og tænk
om Alting kun det bedste. —

(afsides.)

Aand, kom hid!

Digitized by Google

giv Caliban nu fri med samt hans Fæller
og løs Fortryllelsen. — Hvor gaaer det, Herre?
der mangler et Par snurrige Kumpaner
i Eders Følge, som I har forglemt.

(Ariel kommer tilbage og driver Caliban, Stefano og Trinculo i deres stjaalne Klæder foran sig.)

Stefano.

Hvermand sørge for alle de Andre og bryde sig ikke om sig selv; for Alting er kun Lykketræf. — Coragio, du Pralhans af et Uhyre, Coragio!

Trinculo.

Hvis de Spioner, jeg har i mit Hoved, see rigtigt, saa er det et prægtigt Syn.

Caliban.

O, Setebos, hvor det er smukke Aander!
hvor prægtig dog min Herre er! Jeg frygter,
at han vil straffe mig.

Sebastian.

Ha, ha, ha, ha!
Hvad er dog det for Dyr? mon de kan faaes
for Penge, Prinds Antonio?

Antonio.

Vistnok;
den Ene er jo ligefrem en Fisk
og uden Tvivl tilfals.

Prospero.

Læg Mærke til
den Pynt, de Karle bærer, gode Herrer,
og sig, om det er skikkelige Folk.
Den Skifting der, hans Moder var en Hex,
saa mægtig, at hun kunde tvinge Maanen
og gjøre Flod og Ebbe, raade over

Digitized by Google

dens Kræfter, skjøndt dens Magt var ikke hendes.
De Tre har plyndret mig, og den Halvdjævel, —
thi han er Djævlens Slegfredsøn, — har været
med dem i Ledtog for at myrde mig.
De To af disse Karle vil I kjende
for Eders. Denne Mørkets Yngel her
tilhører mig.

Caliban.

Jeg bliver vint tildøde.

Alonso.

Er det ei min fordrukne Kjeldermester,
Stefano?

Sebastian.

Han er fuld; hvor fik han Vin?

Alonso.

Og Trinculo saa drukken, saa han raver;
hvor fandt de denne gyldne Livets Drik,
der gjør dem salige? — Hvor blev du da
saaledes syltet ind og balsameret?

Trinculo.

Jeg har ligget i saadan en Lage, siden jeg saae Jer sidst, at jeg er bange for, den gaaer aldrig af mine Ben igjen; jeg behøver ikke at være bange for Spytfluerne.

Sebastian.

Naa, hvor gaaer det, Stefano?

Stefano.

Rør ikke ved mig! jeg er ikke Stefano; jeg er ikke andet end Krampe fra Top til Taa.

Prospero.

Du vilde være Konge her paa Øen?

Stefano.

En bedrøvelig Konge var jeg da bleven.

Digitized by Google

Alonso. (pegende paa Caliban.)
Saa fær en Skabning har jeg aldrig seet.

Prospero.
Han er i Sind saa vanskabt som i Skind. —
(til Caliban.)
Gaa til min Celle, Knægt; tag disse med dig,
og hvis du ønsker min Tilgivelse,
saa bring den smukt istand.

Caliban.
Det skal jeg, Herre,
og jeg vil bedre mig for Eftertiden
og søge Naade. Hvor jeg dog har været
et topmaalt Asen, at jeg kunde holde
den Fyldebøtte for en Gud og hylde
den dumme Nar!

Prospero.
Saa, pak dig nu, afsted!

Alonso.
Ja, gaa nu bort, og læg al denne Stads
der, hvor I tog den.

Sebastian.
Eller, hvor de stjal den.
(Caliban, Stefano og Trinculo gaae.)

Prospero.
Saa lad mig nu indbyde Eders Høihed
med Eders Selskab i min ringe Celle.
der skal I finde Hvile for en Nat;
en Del deraf jeg tænker at fordrive
med Tale, som vil vistnok faae den til
at glide hastigt hen, — mit Levnetsløb
og Alt, hvad der er hændet fra den Stund,
jeg kom til Den her. Imorgen følger

Digitized by Google

jeg Jer ombord og derpaa til Neapel;
der haaber jeg, at jeg skal blive Vidne
til disse vore Kjæres Brudefærd:
saa vil jeg drage hjem til mit Milano
og offre der min Grav hver tredie Tanke.

Alonso.

Jeg længes efter Eders Levnetsløb;
forunderligt det vist vil fængsle Øret.

Prospero.

Det hele skal I faae. — Jeg lover Jer
en rolig Sø, god Vind og rask Seilads,
saa I skal være snart langt forud for
den kongelige Flaade. — (afsides.) Det skal du,
min egen Ariel, endnu besørge;
vend saa tilbage til dit Element;
vær fri. Levvel! — (høit.) Træd ind, om I behager.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Epilog,

fremſagt af Proſpero.

Min Trolddom har jeg nu nedlagt,
og kun min egen ſvage Magt
har jeg tilbage; nu kan I
beſtemme, om jeg frank og fri
ſkal drage ad Neapel til,
om I mig her faſtholde vil.
Jeg fik jo nys igjen mit Land,
og jeg tilgav min Avindsmand;
ſaa lad dog ikke her mig døe
faſttryllet paa den nøgne Ø,
men løs mig ud af mine Baand
ved Bifaldstegn af Eders Haand.
Naar Eders Aande mine Seil
ei fylder, ſlaaer mit Haab jo feil,
ſom var at vinde Eders Gunſt; —
jeg har ei meer min Trolddomskunſt,
ei Aander ſteer at ſtole paa;
og jeg maa plat tilgrunde gaae,
alt Haab om Redning er forbi,
hvis ei en Bøn mig kan befrie,
der ret kan gribe Naaden an,
og ſlette ud hver Feil paa Stand.
Saaſandt I Trang til Naade har
befri mig ved et gunſtigt Svar.

Digitized by Google

Anmærkninger.

En Mængde Hentydninger i dette Stykke ere foranledigede ved, at Stykkets Handling er knyttet til et Skibbrud paa en ubekjendt Ø. Paa Elisabeths Tid havde Englands Søfarere begyndt at vove sig over Atlanterhavet til Amerika, hvor store Strækninger vel vare opdagede og tagne i Besiddelse af Spanierne, men hvor der endnu var ubegrændset Rum for nye Opdagelser. Beretninger om de dristige Sømænds Hændelser og Farer bleve modtagne af Folket med levende Deltagelse, og man lyttede med ivrig Videbegjærlighed til enhver Meddelelse om de fjerne Lande, om hvis Natur og Indbyggere mange sælsomme Forestillinger vare udbredte. En Mand, der lykkelig havde fuldendt en lang Reise, vandt derved Anseelse og Adkomst til at modtages med Opmærksomhed hjemme; mange af disse Reisende gave sagtens deres Fantasi temmelig stærkt Tøilen i deres Fortællinger, og adskillige af de trykte Reisebeskrivelser, der udkom, vare fyldte med de gamle Fabler fra den græsk-romerske Oldtid om „Enhjørningen", om „Fønix" (S. 240) om Folk „med Hovedet paa Brystet" (S. 241). — At Bermudas-Øerne vare beboede af onde Ånder og forhexede (S. 187) var endnu en lang Tid efter en almindelig Tro.

S. 171. Caliban — En Bogstavomsætning af Canibal.

— 185. Snart blussede jeg delt, o. s. v. — Her tænkes paa den elektriske Flamme (St. Elmsilden), der især i de sydlige Lande i meget tordensvanger Luft kan vise sig paa Spidsen af Masten eller enhver anden spids Gjenstand.

Digitized by Google

S. 192. „Gid Sydvesten" o. s. v. — Denne Vind har fra gammel Tid været betragtet som usund.

— 194. „Setebos". — Det skal være Navnet paa en Gud, som Patagonierne tilbad.

— — „Naar I neiet har og kysset." — Det hørte til Datidens Skik, at Kavaleren ved Dandsens Begyndelse kyssede sin Dame.

— 205. „Den vidunderlige Lyra". — Da Amfion byggede Theben, føiede Stenene sig af sig selv sammen til Muren ved hans Lyras Klang.

— 209. „Jeg vilde Alting i min Stat indrette". — Det følgende Billede af en ideal Stat, bygget paa absolut Lighed og Eiendomsfællesskab, er en ironisk Hentydning til Filosofernes Utopier, og navnlig til Montaignes **Essais**, som var oversat paa Engelsk. Et Exemplar deraf, som har tilhørt Shakspeare selv, opbevares endnu.

— 220. „Og havde den Fisk malet". — Som Foreviserne af mærkelige Dyr lokke Tilskuere ved Skilter med Afbildninger.

— 222. „Jeg vil ikke spise Suppe med ham" o. s. v. Et Ordsprog lød: „Den maa have en lang Ske, der vil spise Suppe med Djævelen."

— 224. „Kys Bogen". — d: sæt Flasken for Munden. I England, maa den, der aflægger Ed for Retten, kysse Evangeliebogen.

— 241. „Doglæbbede som Tyre" o. s. v. — d: Kretinere, der af Forfatteren betragtes som ligesaa fabelagtige Skabninger, som de andre, han nævner.

— 242. Enhver, der sætter sin Formu til sin Hjemkomst ud paa Spil. — Originalen har: **Each putter out on five to one.** — Det synes paa den Tid at være forekommet af og til, at En, der foretog en lang og farlig

Digitized by Google

Reise, satte sin Formue ud i sin Fraværelse paa den Betingelse, at Modtageren kunde beholde den, hvis den Reisende blev borte, men skulde tilsvare det Femdobbelte, hvis han kom hjem igjen.

S. 250. „Ellers er vor Trolddom spildt". — Fuldkommen Taushed var en nødvendig Betingelse for, at Trolddomskunster kunde lykkes.

— 256. „Nu er Pelsen under Linien". — „en skaldet Pels". — Der sigtes maaskee til de Sygdomme, Søfarende til de tropiske Lande ere udsatte for, og som ofte medføre Haarets Tab.

— 270. „**Coragio!**" — De hyppige italienske Udraab, Eder o. s. v. der træffes hos Shakspeare, er et af de mange Vidnesbyrd om det livlige Samkvem med Italien, den europæiske Dannelses daværende Hovedland.

— 271. „Den gyldne Livets Drik". — Vinen, men med spøgende Hentydning til Alkymisternes Guldtinktur, der kunde forvandle andre Metaller til Guld, helbrede alle Sygdomme, forlænge Livet o. s. v.

— 274. „Alt Haab om Redning er forbi, hvis ei en Bøn mig kan befrie". — En Troldmands tænktes kun at kunne opnaae sin Magt ved Forbindelse med onde Aander, og var derfor, naar han døde, hjemfalden til Djævelen, hvis han ikke blev frelst ved en særegen Naade. Dette anvendes her lignelsesvis paa Stykket, der kun ved Tilskuernes Gunst kan reddes fra at gaae tilgrunde og være spildt.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

oversatte

af

P. Foersom og Edv. Lembcke.

Ottende Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1866.

Digitized by Google

William Shakspeare's

Dramatiske Værker,

overſatte

af

Edv. Lembcke.

Tredie Del.

Kjøbenhavn.
Forlagt af J. H. Schubothes Boghandel.
Trykt i Græbes Bogtrykkeri.
1866.

Digitized by Google

Digitized by Google

Indhold af ottende Del.

Side

Cymbeline ..... 1.

Kjøbmanden i Venedig ..... 169.

Digitized by Google

Digitized by Google

Cymbeline.

Digitized by Google

Personer.

Cymbeline, Konge af Britannien.
Cloten, Dronningens Søn af første Ægteskab.
Leonatus Posthumus, en Adelsmand, gift med Imogen.
Belarius, en fredløs Adelsmand, under Navnet Morgan.
Guiderius, **Arviragus**, } Cymbelines Sønner af første Ægteskab, foregivne Sønner af Belarius under Navnene Polydor og Cadwall.
Philario, Posthumus' Ven, **Jachimo**, Philarios' Ven } Italienere.
En fransk Adelsmand.
En hollandsk Adelsmand.
En spansk Adelsmand.
Cajus Lucius, romersk Feltherre.
Pisanio, Posthumus' Tjener.
Cornelius, Læge.
En romersk Høvedsmand.
To brittiske Høvedsmænd.
To Adelsmænd.
To Fangevogtere.
En Spaamand.
Dronningen.
Imogen, Kongens Datter af første Ægteskab.
Helene, hendes Kammerterne.
Herrer, Damer, romerske Senatorer Tribuner, Spillemænd, Høvdinger, Stridsmænd, Bud, Følge, Aander.

Handlingen foregaaer dels i Britannien dels i Rom.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

Britannien. En Have bagved Kongens Slot.

(To Adelsmænd komme ind.)

Første Adelsmand.

I møder her kun Folk med mørke Blik;
ei Blodets Løb adlyder meer Naturen,
end vore Hofmænds Miner lystre Kongens.

Anden Adelsmand.

Men hvad er Grunden da dertil?

Første Adelsmand.

Hans Datter,
hans Riges Arving, som det var hans Agt
at gifte med sin Hustrus Søn, — en Enke
som han har nylig ægtet, — hun har givet
en brav, men fattig Riddersmand sin Tro
og ægtet ham; derfor er hendes Husbond
forvist, hun fængslet; Alt er ydre Sorg;
dog troer jeg, Kongen gaaer det dybt til Hjerte.

Anden Adelsmand.

Og Ingen ellers?

Første Adelsmand.

Ham, der misted hende,
og Dronningen, som gjerne havde seet

Digitized by Google

det Giftermaal; men alle Hoffets Folk, —
skjøndt deres Ansigt i de samme Folder
er lagt som Kongens, — glæde sig ved det,
hvortil de see saa mørkt.

Anden Adelsmand.

Og hvorfor det?

Første Adelsmand.

Han, der gik glip af Kongens Datter, er
for slet en Karl selv til at tale slet om;
og han, der eier hende, — det vil sige,
der ægted hende, — ak, den gode Mand! —
og derfor er forvist, — han er saa herlig,
at hvis man søgte hele Jorden rundt
hans Lige, vilde Noget fattes den,
der lignedes med ham; jeg troer, der findes
hos ingen anden Mand saa skjønt et Ydre
med sligt et Indre parret.

Anden Adelsmand.

Eders Roes
gaaer vidt.

Første Adelsmand.

Ei videre end han fortjener;
afkortet har jeg snarere hans Roes
end givet den det fulde Maal.

Anden Adelsmand.

Hvad er
hans Navn og Byrd?

Første Adelsmand.

Jeg kjender ei til Roden
hans Stammetræ. Sicilius hed hans Fader;
han delte Æren med Cassibelan
mod Romerne, men vandt sin Rang dog hos

Digitized by Google

Tenantius, hvem han med Ære tjente
og med beundringsværdigt Held; der fik han
sit Tilnavn Leonatus, og han havde
foruden denne, som jeg taler om,
to Sønner, som i den Tids Krige faldt
med Sværd i Haand, hvorover deres Fader,
gammel og børnekjær, af Kummer døde.
Hans ædle Frue gik da svanger med
den Søn, som Talen her er om, og døde,
da han blev født. Vor Konge tog saa Barnet
i Varetægt, opdrog ham, gav ham Navnet
Posthumus Leonatus, tog ham op
blandt sine Pager og lod ham oplære
i al den Kundskab, som hans Alder mægted
at rumme; den indsuged han, som vi
indsuge Luften, alt som den blev given;
hans Vaar var Høst; han levede ved Hove,
som sjeldent skeer, af Alle rost og elsket,
et Mønster for de Yngste, for de Ældre
et Speil for Anstand, for de Alderstegne
et Barn, der leded Gubber; — og hans Hustru,
for hvis Skyld han er fredløs, — hendes Værd
bevidner jo, hvor høit hans Dyd hun agted;
i hendes Valg kan det med Sandhed læses,
hvad for en Mand han er.

Anden Adelsmand.

Jeg ærer ham
blot efter Eders Skildring. Sig mig dog,
har Kongen ingen flere Børn?

Første Adelsmand.

Nei, ingen.
Han havde tvende Sønner, — om I synes,

Digitized by Google

at det er værd at høre, — tre Aar gammel
den Ene var, den Anden laa i Svøbet,
da de blev stjaalne bort fra Børnekamret,
og Ingen har til denne Stund blot anet,
hvor de blev af.

Anden Adelsmand.

Hvor længe er det siden?

Første Adelsmand.

Vel en Snes Aar.

Anden Adelsmand.

Hvor kunde Kongebørn
saaledes føres bort, saa slet bevogtes
og eftersøges med saa liden Iver,
at intet Spor blev fundet?

Første Adelsmand.

Sælsomt nok,
og latterlig er slig Forsømmelse;
men desuagtet er det sandt.

Anden Adelsmand.

Jeg troer Jer.

Første Adelsmand.

Nu lad os gaae; der kommer jo Prindsessen
med Dronningen og med sin Husbond; kom.

Anden Scene.

Sammesteds.

(Dronningen, Posthumus, Imogen og Følge komme ind.)

Dronningen.

Nei, tro mig, Datter, du skal ikke finde
hos mig det onde Die, som man lyver
Stedmødre paa. Du er min Fange; men

Digitized by Google

din Fangevogter giver selv dig Nøglen,
der aabner Fængslets Dør. — I, Posthumus,
saasnart jeg kan formilde Kongens Vrede,
jeg tale skal Jer Sag. End brænder høit
hans Harmes Ild, og det var godt, om I
adløst hans Dom med den Taalmodighed,
som Eders Klogskab byder.

Posthumus.

Eders Høihed,
jeg reiser bort idag.

Dronningen.

I kjender Faren; —
jeg vil gaae Haven rundt af Medynk med
tilbagetvungen Elskovs Nød, skjøndt Kongen
har strængt forbudet Jer at tale sammen.

(gaaer.)

Imogen.

O falske Venlighed! hvor sint den Grumme
kan kildre, mens hun saarer! — Kjære Husbond!
vel frygter jeg min Faders Vrede; men, —
med al Ærbødighed, — jeg frygter Intet
af det, hans Vrede kunde gjøre mig.
Du maa herfra, og jeg maa blive her,
hvor vrede Blikke ramme mig hver Time,
mens det kun er min Trøst, der er i Verden
en Skat, som jeg engang skal see igjen.

Posthumus.

Min Elskede, min Dronning, søde Hustru,
o, græd ei meer, at Ingen skal faae Grund
til at mistænke mig for større Blødhed,
end nogen Mand bør vise! Jeg vil blive
en Mand saa tro, som nogentid svor Troskab.

Digitized by Google

Jeg gaaer til Rom nu, til Philario;
han var min Faders Ven; jeg kjender ham
af Breve kun. Skriv til mig der, min Dronning;
hvert Ord, du sender, vil mit Øie drikke,
skjønbt Blæk er gjort af Galde.

(Dronningen kommer tilbage.)

Dronningen.

Skynd Jer dog!
Hvis Kongen kommer, veed jeg ei, hvor haardt
hans Vrede rammer mig. (affides.) Jeg vil dog lede
ham denne Vei; hvortidt jeg trodser ham,
belønner han for Enighedens Skyld
min Brøde og betaler dyrt min Trods.

(gaaer.)

Posthumus.

Om end vi brugte til at tage Afsked
den hele Levetid, vi har tilbage,
Skilsmissens Kval blev større kun. — Farvel!

Imogen.

O, tøv dog lidt; om end du kun red ud
for at forlyste dig, en saadan Afsked
var dog for kort. See her, min Ven; den Ring
har hørt min Moder til; tag den, mit Hjerte;
men gjem den, til du beiler til en Anden,
naar Imogen er død.

Posthumus.

Hvad! Hvad! en Anden? —
I gode Guder, giv mig den, jeg har,
og luk mig ude fra hver Andens Favntag
med Dødens Baand! — (sætter Ringen paa sin Finger.)
Bliv der, bliv der saalænge,
som der er Følelse. — Du Søde, Fagre,

Digitized by Google

som jeg har bytted bort mit stakkels Jeg
for dig til største Tab for dig, saa er det
i disse Smaating stedse mig, der vinder.
Bær du for min Skyld denne her; det er
en Elskovslænke; jeg vil lægge den
paa denne skjønne Fange.

(sætter et Armbaand paa hendes Arm.)

Imogen.

O, I Guder!
naar skal vi sees igjen?

(Cymbeline kommer ind med Følge.)

Posthumus.

O, vee os! Kongen!

Cymbeline.

Afsted, du Niding! bort fra mine Øine!
hvis du mod dette Bud besværer Hoffet
med din Uværdighed, saa dør du! bort!
du er som Gift og Edder for mit Blod!

Posthumus.

Gid Guderne bevare Jer og signe
hver Hædersmand, som bliver her ved Hoffet;
jeg gaaer.

(gaaer.)

Imogen.

Har Døden nogen Kval saa skarp
som denne?

Cymbeline.

Du Vanartede, som burde
forynge mig! du lægger til min Alder
en Vægt af Aar.

Imogen.

Lad Eders Vrede, Herre,

Digitized by Google

Jer selv ei skade; jeg er følesløs
mod Eders Harm; en større Følelse
betvinger Frygt og Smerte.

Cymbeline.

Helt fortabt?
Al Lydighed forbi?

Imogen.

Mit Haab er tabt,
jeg er fortvivlet, kald det kun fortabt.

Cymbeline.

Min Dronnings Søn du kunde havt til Husbond.

Imogen.

Ved Himlens Gunst han blev det ei; jeg valgte
en Ørn og undgik Glenten.

Cymbeline.

Du har valgt
en Tigger, og du vilde gjort min Throne
til Lavheds Sæde.

Imogen.

Snarere forøget
dens Glands.

Cymbeline.

Elendige!

Imogen.

I selv, min Herre,
er Skyld i, at jeg elsker Posthumus.
I opdrog ham jo som min Legebroder;
han er en Mand, hver Kvindes Elskov værd,
og har betalt mig over min Værdi.

Cymbeline.

Ha! raser du?

Digitized by Google

Imogen.

Ja næsten, Herre; Himlen
mig sende Lægedom! — O gid jeg var
Kvæghyrdens Datter og min Leonatus
vor Rabo Faarehyrdens Søn!

Cymbeline.

Du Daare! —

(Dronningen kommer ind.)

Jeg traf dem atter sammen; I har ikke
gjort, som jeg bød Jer. Bort med hende flux!
spær hende inde!

Dronningen.

O, vær rolig, Herre!
Ti, kjære Frøken Datter! bedste Herre,
lad os alene; søg Jer lidt Opmuntring,
som bedst I kan.

Cymbeline.

Gid hendes Blod hentæres
hver Dag en Draabe, til hun bliver gammel
og dør af dette Vanvid.

(gaaer.)

Dronningen.

O, fy dog! — (til Imogen.) I maa være føielig.

(Pisanio kommer.)

See, der er Eders Tjener. — Nu, hvad Nyt?

Pisanio.

Hans Høihed, Eders Søn, trak Sværdet mod
min Herre.

Dronningen.

Ha! der skete dog ei Skade?

Pisanio.

Der kunde skeet, hvis ei min Herre havde

Digitized by Google

meer spøgt end fægtet, — Breden hjalp ham ikke; —
de Herrer, som var hos, gik dem imellem.

Dronningen.

Det glæder mig særdeles.

Imogen.

Eders Søn
er jo min Faders Ven; han holder med ham;
at trække Sværdet mod en fredløs Mand! —
den tappre Herre! — gid de var kun begge
i Afrika, og jeg stod med min Synaal
ved Siden for at stikke den, som veg. —
Har du forladt din Herre?

Pisanio.

Paa hans Bud;
han tillod ikke, at jeg fulgte ham
til Havnen; skriftlig gav han mig Besked
om, hvilken Tjeneste jeg skulde gjøre,
hvis det behaged Jer at bruge mig.

Dronningen.

En trofast Tjener har han altid været;
min Ære tør jeg sætte Jer i Pant for,
at han vil blive det.

Pisanio.

Jeg takker ydmygst,
min høie Dronning.

Dronningen. (til Imogen.)

Kom og lad os nu
gaae lidt omkring.

Imogen.

Kom om en Timestid
og tal med mig. Du maa ialtfald see
din Herre vel ombord. Forlad mig nu.

(de gaae.)

Digitized by Google

Tredie Scene.

(Cloten og to Adelsmænd komme ind.)

Første Adelsmand.

Jeg vil raade Eders Høihed til at tage en anden Skjorte paa; ved Kampens Hede er I kommen til at dampe som et Offerdyr; hvor Luft gaaer ud, gaaer Luft ind; der er ingen Luft udenfor saa sund, som den I giver fra Jer.

Cloten.

Hvis min Skjorte var blodig, saa kunde det nok være rimeligt at tage en anden paa; — fik han nogen Skade?

Anden Adelsmand. (afsides.)

Nei min Tro, ikke engang hans Taalmodighed.

Første Adelsmand.

Faaet Skade? Hans Krop er en aaben Benrad, hvis han ikke har faaet Skade; den er en aaben Landevei for Staal, hvis den ingen Skade har faaet.

Anden Adelsmand. (afsides.)

Hans Sværd bar sig ad som en forgjeldet Mand; det gik bag om Byen.

Cloten.

Den elendige Karl vilde ikke staae for mig.

Anden Adelsmand. (afsides.)

Nei, han flygtede bestandig fremad lige i Ansigtet paa Jer.

Første Adelsmand.

Staae for Jer! I har Land nok iforveien; men han udvidede det; han rømmede Marken for Jer.

Anden Adelsmand. (afsides.)

Ja ligesaa mange Tommer Jord, som I eier Oceaner. I Abekatte!

Cloten.

Jeg vilde ønske, at de ikke havde stilt os ad!

Digitized by Google

Anden Adelsmand. (affides.)

Det vilde jeg ogsaa ønske, indtil du havde maalt paa Jorden, hvor lang en Nar du er.

Cloten.

Og at hun skal elske saadan en Karl og give mig Afslag!

Anden Adelsmand. (affides.)

Hvis det var Synd at gjøre et godt Valg, saa er hun fordømt.

Første Adelsmand.

Naadige Herre, jeg har altid sagt Jer, at hendes Skjønhed og hendes Forstand holder ikke Skridt sammen. Hun er et smukt Skilt; men jeg har ikke seet hendes Vid skinne synderligt.

Anden Adelsmand. (affides.)

Hun skinner ikke paa Tosser, for at Gjenskinnet ikke skal skade hende.

Cloten.

Kom med mig ind paa mit Kammer. Jeg vilde ønske, der var skeet en Ulykke!

Anden Adelsmand. (affides.)

Det vilde jeg ikke ønske; med mindre det havde været en Æsels Fald, og det er da ingen stor Ulykke.

Cloten.

Vil I gaae med?

Første Adelsmand.

Jeg er til Eders Høiheds Tjeneste.

Cloten.

Naa, saa kom, lad os følges ad.

Anden Adelsmand.

Vel, Eders Naade.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Et Værelse i Cymbelines Slot.

(Imogen og Pisanio komme ind.)

Imogen.

Du skulde være groet til Havnen fast
og have spurgt hvert Skib. Ifald han skrev,
og jeg ei fik det, det var som at tabe
den skjænkede Benaadning. Sig, hvad var
hans sidste Ord?

Pisanio.

„Min Dronning, o, min Dronning!"

Imogen.

Og svang Tørklædet?

Pisanio.

Ja og kyssed det.

Imogen.

Du følesløse Lin har større Lykke
end jeg! og var det Alt.

Pisanio.

Nei, thi saa længe
han troede, at mit Blik og Øre kunde
fra Andre skjelne ham, stod han paa Dækket
og vifted med Tørklæde, Hat og Haandske,
som bedst hans Hjertes stærke Trængsel kunde
udtrykke mig, hvor nølende hans Sjæl,
hvor snart hans Skib bortseiled.

Imogen.

O, hvorfor
blev du ei ved at stirre, til han blev
saa lille som en Krage eller mindre.

Pisanio.

Det gjorde jeg, min Frue.

Digitized by Google

Imogen.

O, jeg vilde
anstrængt mit Øies Nerver, til de brast,
mens Blikket fulgte ham, til i det Fjerne
han svandt som Spidsen af min Naal, saa længe
til fra et lille Myg han smelted hen
i Luft; da vilde jeg vendt Øiet bort
og grædt. — Men sig Pisanio, naar kan
vi høre fra ham?

Pisanio.

Ganske vist, Prindsesse,
saasnart han faaer en Leilighed.

Imogen.

Jeg fik
ei taget Affked fra ham, og jeg havde
saameget Smukt at sige. Før jeg kunde
faae sagt, hvordan jeg vilde tænke paa ham
til visse Timer, og med hvilke Tanker,
og før jeg kunde tage ham i Ed,
at ei Italiens Kvinder skulde krænke
hans Ære og min Ret, og byde ham
at møde mig i Bøn den sjette Time
hver Morgen, og hver Middag og ved Midnat, —
thi da er jeg i Himmelen for ham, —
og før jeg kunde give ham mit Kys
indfattet mellem tvende Trolddomsord, —
da kom min Fader som en voldsom Storm
fra Nord og rysted ned vor Elskovs Knopper,
førend de blev til Blomster. (En Hofdame kommer ind.)

Hofdamen.

Dronningen
har ønsket Eders Høiheds Selskab.

Digitized by Google

Imogen. (til Pisanio.)
Gjør,
hvad jeg har paalagt dig. — Jeg kommer strax
til Dronningen.

Pisanio.
Det skal jeg, ædle Frue.

Femte Scene.

Rom. I Philarios Hus.

(Philario, Jachimo, en fransk, en hollandsk og en spansk Adelsmand komme ind.)

Jachimo.
Jeg forsikrer Jer, min Herre, jeg har seet ham i Britannien; dengang var hans Rygte i sin Fremvæxt, og man ventede, at han vilde blive saa udmærket, som han siden har faaet Ord for at være; men jeg kunde have seet paa ham uden Beundring, om ogsaa Fortegnelsen over hans Gaver havde været slaaet op ved Siden af ham, saa jeg kunde læse den igjennem Stykke for Stykke.

Philario.
I taler om ham paa den Tid, da han var mindre begavet end nu med hvad der gjør ham til en fuldkommen Mand baade udvortes og indvortes.

Franskmanden.
Jeg har seet ham i Frankrig; vi havde saare Mange der, som kunde see ligesaa stivt imod Solen som han.

Jachimo.
Og nu hans Giftermaal med Kongens Datter, — hvorved han dog mere maa vurderes efter hendes Værd end efter sit eget, — det gjør uden al Tvivl hans Rygte en hel Del større end Virkeligheden.

Digitized by Google

Franskmanden.

Og dertil hans Landsforvisning.

Jachimo.

Ja og Lovtalerne af Prindsessens Tilhængere, der begræde denne sørgelige Skilsmisse, hæver ham utroligt, om det saa kun var for at forsvare hendes Valg, som ellers kunde slaaes til Jorden af et ganske let Artilleri, naar hun havde taget en Stodder uden særdeles Fortjenester. Men hvorledes gaaer det til, at han skal boe hos Jer? hvorledes er det Bekjendtskab opstaaet?

Philario.

Hans Fader og jeg tjente sammen i Krigen, og jeg har ofte kunnet takke ham for intet Mindre end mit Liv. —

(Posthumus kommer ind.)

Der kommer Britten. Lad ham finde en saadan Modtagelse iblandt Jer, som det sømmer sig Kavalerer af Eders Dannelse at vise mod en Fremmed af hans Stand. — Jeg beder Jer Alle, gjør nærmere Bekjendtskab med denne Herre, hvem jeg anbefaler Jer som en ædel Ven af mig. Hans Værd vil jeg overlade Tiden at vise, heller end at lovprise ham i hans eget Paahør.

Franskmanden.

Min Herre, vi have gjort Bekjendtskab i Orleans.

Posthumus.

Siden den Tid har jeg været i Eders Gjæld for Tjenester, som jeg aldrig tilfulde kan betale.

Franskmanden.

Min Herre, I overvurderer min ubetydelige Tjeneste; det var mig en Glæde, at jeg kunde forsone min Landsmand og Jer. Det havde været Skade, om I var komne sammen med saa dødelig en Hensigt, som I dengang begge nærede, og det for en saa ringe og ubetydelig Sag.

Digitized by Google

Posthumus.

Undskyld mig, min Herre; jeg var dengang en ung Reisende, som snarere undsaae mig for at rette mig efter, hvad jeg hørte, end at lade mig lede i mine Handlinger af Andres Erfaring; men selv nu, da jeg dømmer med modnere Forstand, — hvis det ikke er upassende at sige, at den er modnere, — forekommer min Tvist mig ikke saa ganske ubetydelig.

Franskmanden.

Jo, visselig for ubetydelig til at kræve en Afgjørelse ved Sværdet, især af saadanne To; thi efter al Sandsynlighed vilde den Ene have dræbt den Anden, eller ogsaa Begge være faldne.

Jachimo.

Tør man, uden Uhøflighed, spørge, hvori Uenigheden bestod?

Franskmanden.

Det troer jeg sikkert. Det var en offentlig Tvist, som uden Modsigelse kan taale at omtales. Den lignede meget det Emne, der var paa Tale forleden Aften, da vi lovpriste hver sit Lands Damer. Denne Herre paastod dengang, og vilde sætte Liv og Blod i Pant derfor, at hans var skjønnere, dydigere, klogere, mere kydsk og trofast og mindre let at forføre end nogen af vore mest udmærkede Damer i Frankrig.

Jachimo.

Den Dame lever ikke længer, eller ogsaa har denne Herres Mening nu forandret sig.

Posthumus.

Hun har endnu sin Dyd og jeg min Mening.

Jachimo.

I maa ikke sætte hende saa høit over vore Damer i Italien.

Digitized by Google

Posthumus.

Hvis jeg blev ægget saa stærkt, som jeg blev i Frankrig, saa vilde jeg ikke i mindste Maade sætte hendes Pris ned, skjøndt jeg erklærer mig for hendes Tilbeder, ikke for hendes Ven.

Jachimo.

Ligesaa skjøn og ligesaa god, — en Slags Sammenligning Haand i Haand, — havde været altfor skjønt og altfor godt for en brittisk Dame. Hvis hun overgaaer Andre, jeg har seet, ligesaameget, som den Diamant, I har der, overstraaler mange, jeg har seet, saa maatte jeg troe, at hun overgik mange; men jeg har ikke seet den kostbareste Diamant i Verden, og I heller ikke den ypperste Kvinde.

Posthumus.

Jeg priste hende efter den Værdi, jeg tillagde hende; det samme gjør jeg ved min Diamant.

Jachimo.

Hvor høit vurderer I den?

Posthumus.

Høiere end Alverdens Rigdom.

Jachimo.

Enten er Eders uforlignelige Herskerinde død, eller ogsaa bliver hun sat i ringere Værdi end et uselt Legetøi.

Posthumus.

I tager feil; den ene kunde sælges eller skjænkes bort, hvis der var Nogen rig nok til at kjøbe den, eller værdig nok til at modtage den som Gave; den anden er ikke tilsals, men kun en Gave af Guderne.

Jachimo.

Som Guderne har givet Jer?

Posthumus.

Som jeg, med deres naadige Bistand, skal bevare.

Digitized by Google

Jachimo.

Det kan være, hun er Eders af Navn; men I veed jo nok: „Fremmed Fugl bader sig i Naboens Dam." Eders Ring kunde jo blive stjaalen, saaledes er den ene af Eders uvurderlige Skatte strøbelig, og den anden tilfældig; en snedig Tyv, eller en Hofmand, der havde Talent dertil, kunde prøve paa det Spil at vinde baade den ene og den anden fra Jer.

Posthumus.

Eders Italien eier ikke saa fuldendt en Hofmand, at han kan besejre min Herskerindes Ære, om I ogsaa kalder hende strøbelig, hvor det gjælder om den. Jeg tvivler ikke om, at I har Tyve nok; desuagtet er jeg ikke bange for min Ring.

Philario.

Lad os afbryde her, I Herrer!

Posthumus.

Hjertelig gjerne. Jeg er denne værdige Herre taknemlig for, at han ikke behandler mig som Fremmed; han er strax som en gammel Bekjendt.

Jachimo.

Med fem Gange saa lang en Samtale vilde jeg vinde Valpladsen fra Eders Herskerinde, drive hende tilbage og tvinge hende til Overgivelse, hvis jeg havde Adgang og Leilighed til at gjøre Bekjendtskab.

Posthumus.

Nei, Nei!

Jachimo.

Derpaa turde jeg vove Halvdelen af min Formue mod Eders Ring, og jeg skulde dog mene, at den Indsats var noget mere værd. Men jeg indgaaer Væddemaalet mere imod Eders Overmod end imod hendes Ære, og for at udelukke enhver Fornærmelse imod Jer, vover jeg mit Forsøg imod enhver Dame i hele Verden.

Digitized by Google

Posthumus.

I tager høiligen feil i Eders dristige Selvtillid, og jeg tvivler ikke om, at I vil faae den Løn, som I fortjener, ved Eders Forsøg.

Jachimo.

Hvad er det?

Posthumus.

En Kurv; endskjøndt Eders Forsøg, som I kalder det, fortjener noget mere: en Tugtelse.

Jachimo.

Jeg vilde ønske, at jeg havde sat mit hele Gods og min Naboes med i Pant for hvad jeg har sagt.

Posthumus.

Hvilken Dame vælger I til Maalet for Eders Angreb?

Jachimo.

Eders, der jo efter Eders Mening staaer saa fast i sin Troskab. Jeg vil sætte tituſinde Dukater mod Eders Ring paa, at hvis I vil anbefale mig til det Hof, hvor Eders Dame er, og blot skaffe mig Leilighed til to Samtaler, saa vil jeg bringe hendes Ære, som I indbilder Jer, er saa vel forvaret, med her tilbage.

Posthumus.

Jeg vil sætte Guld mod Eders Guld; min Ring agter jeg saa dyrebar som min Finger; den udgjør en Del deraf.

Jachimo.

I er Elsker og derfor saa forsigtig. Om I hjøbte Kvindekjød for en Million Kvintinet, saa vilde I dog ikke kunde sikkre det for at bedærves. Men jeg seer, at I har nogen Samvittighed; I er ængstelig.

Posthumus.

Det er vel kun Eders Maade at tale paa; jeg haaber, I tænker mere besindigt.

Digitized by Google

Jachimo.

Jeg staaer til Ansvar for min Tale, og vil føre igjennem, hvad jeg har sagt, det sværger jeg paa.

Posthumus.

Vil I det? — Jeg vil beholde min Ring som et Laan, til I kommer tilbage. — Lad os faae en skriftlig Overenskomst opsat: Min Dames Dyd er større end Eders Tankers Slethed. Jeg udfordrer Jer til dette Væddemaal; her seer I min Ring.

Philario.

Jeg vil ikke vide af noget Væddemaal.

Jachimo.

Ved Guderne, det er gjort. — Hvis jeg ikke bringer Jer tilstrækkeligt Bevis for, at jeg har nydt den høieste Gunst af Eders Dame, saa tilhøre mine tituſinde Dukater Jer, saavelsom Eders Diamantring; hvis jeg bliver tilbageviſt og maa lade hende beholde denne hendes Ære, som I har sat Eders Liv til, saa skal hun, Eders Ædelsten, denne Eders Ædelsten, og mit Guld høre Jer til, — under Forudsætning af, at jeg faaer Eders Anbefaling for at kunne have Adgang.

Posthumus.

Jeg antager disse Vilkaar; lad os opsætte dem stykkevis, — kun Et vil jeg endnu forbeholde mig. Hvis I gjør Eders Reise til hende og tydeligt overbeviser mig om, at I har seiret, saa er jeg ikke længer Eders Fjende; hun er ikke værd, at vi tvistes for hendes Skyld; men hvis hun modstaaer Eders Forførelse, og I ikke kan bevise det Modsatte, saa skal I staae mig til Ansvar for Eders onde Tanker om hende og det Angreb, I har gjort paa hendes Ære.

Jachimo.

Eders Haand; det er aftalt; vi vil have alt dette lovformeligt vedtaget, og saa strax til Britannien, at Sagen ikke

Digitized by Google

skal kjøles og gaae i Glemme. Jeg vil skaffe Guldet tilveie og faae vort gjensidige Væddemaal skriftlig opsat.

Posthumus.

Det er et Ord.

(Posthumus og Jachimo gaaer.)

Franskmanden.

Troer I, at det bliver til Alvor?

Philario.

Herr Jachimo vil ikke vige. Kom dog, lad os gaae efter dem.

(de gaae.)

Sjette Scene.

Britannien. Cymbelines Palads.

(Dronningen, Hofdamerne og Cornelius komme ind.)

Dronningen.

Pluk disse Blomster, medens Duggen ligger
endnu paa Jorden; hvem har Listen paa dem?

En Hofdame.

Jeg, Eders Naade.

Dronningen.

Skynd Jer. —

(Hofdamerne gaae.)

Nu, Herr Doctor,
Har I de Draaber med?

Cornelius.

Ja, høie Dronning,
her er de; men jeg beder Eders Naade,
tilgiv, — Samvittigheden byder mig
at spørge, — hvorfor har I krævet af mig
saa stærk en Gift, der tærer Livet bort,
skjøndt sen dog dødelig?

Digitized by Google

Dronningen.

Jeg undres over,
at I kan spørge; har I ikke været
min Lærer længe? har jeg ikke lært
af Jer at sylte, destillere, lave
vellugtende Essentser, saa at ofte
vor høie Konge selv har bedet mig
om mine Varer? Da jeg nu har gjort
saa gode Fremskridt, skulde jeg da ikke, —
hvis ei I troer, jeg er en Djævel, — søge
i flere Retninger forsøget Kundskab?
jeg vil forsøge disse Draabers Kraft
paa Skabninger, som ikke agtes værd
at hænge, — ikke Mennesker, — jeg ønsker
at prøve deres Styrke, bruge Midler
mod deres Virkning, og paa denne Maade
udforske deres Egenskab og Væsen.

Cornelius.

Ved slige Sysler, Eders Naade, gjør
I Eders Hjerte haardt; dertil er Synet
af disse Virkninger kun stygt og smitsomt.

Dronningen.

Vær I kun rolig. (Pisanio kommer ind.)
(afsides.) See, den Dienstalk;
ham vil jeg gjøre først min Prøve paa;
han holder med sin Herre og er fiendsk
imod min Søn. — Hvad Nyt Pisanio? —
For denne Gang, Doctor, ikke meer;
gaa kun.

Cornelius. (afsides.)

Min Frue, jeg har Mistro til dig;
men du skal Ingen skade.

Digitized by Google

Dronningen. (til Pisanio.)
Hør, et Ord. —

Cornelius. (affides.)
Jeg lider hende ei; hun troer, hun har
en kraftig, langsom Gift; jeg kjender hende
og vil ei slig en Helvedbrik betroe
til hendes Ondskab; den, hun fik, kan sløve
og overvælde Sandserne en Stund;
hun prøver den vel først paa Katte, Hunde,
saa høiere tilveirs; men ved den Skindød,
som den forvolder, er der ingen Fare.
Den standser kun en Tid Livsaanderne,
til atter friskere de vækkes. Hun
bedrages ved en hel uventet Virkning;
men jeg er ærligst, naar jeg skuffer hende.

Dronningen. (til Cornelius.)
Der er ei Brug for Eders Tjeneste,
før I faaer Bud.

Cornelius.
Jeg tager ydmygst Afsked.

(gaaer.)

Dronningen.
Saa græder hun endnu? og troer du ikke,
hun vil med Tiden fatte sig og aabne
godt Raad et Sted, hvor Vanvid hersker nu? —
Gjør, hvad du kan. Saasnart du melder mig,
at hun har Elskov til min Søn, saa hør,
i samme Stund er du din Herres Lige,
ja større; thi hans Lykke ligger stum,
hans Navn er i det sidste Aandedræt;
han kan ei komme hjem, ei heller blive
der, hvor han er; at skifte Sted er kun

Digitized by Google

at bytte bort en Jammer for en anden;
hver Dag, der kommer, kommer for at spilde
Gaarsdagens Værk. Hvad kan du vente, naar
du støtter dig til En, der staaer for Fald,
der ei kan bygges om og ikke har
en Ben til Støtte?

(Hun taber en lille Flaske; Pisanio tager den op.)

Hvad du der tog op,
veed du ei selv; behold det for din Umag.
Jeg selv har lavet det; fem Gange har
det reddet Kongens Liv; jeg kjender Intet
saa hjertestyrkende; behold det kun!
det er Haandpenge paa den større Naade,
som jeg har tiltænkt dig. Nu sig din Frue,
hvorledes Sagen staaer, — som fra dig selv. —
Hvor du har Lykken med dig! Tænk, din Frue
beholder du, dertil min Søn, som vil
belønne dig; jeg staffer dig hos Kongen
enhver Forfremmelse; jeg selv dog mest,
som har opmuntret dig til denne Sag,
er skyldig til at lønne rigt din Idræt. —
Kald mine Damer. — Husk, hvad jeg har sagt.

(Pisanio gaaer.)

En snu, haardnakket Skjelm! urokkelig,
sin Herres Talsmand, som paaminder hende
bestandig om at være tro sin Husbond.
Jeg gav ham Noget, — hvis han smager det,
saa er hun helt berøvet Talsmænd her
for hendes Hjertenskjær, og hvis hun ikke
faaer andet Sind, da skal hun selv forvist
faae det at smage.

(Pisanio og Damerne komme ind.)

Digitized by Google

Ja, ja! — godt! ret godt!
bring de Aurikler, Primler og Violer
kun til mit Kammer. — Nu, Pisanio,
Farvel og huff, hvad jeg har sagt.

(gaaer med Damerne.)

Pisanio.

Det skal jeg. —
Men før jeg viger fra min Herres Side,
før hænger jeg mig; derpaa kan I lide.

(gaaer.)

Syvende Scene.

Et andet Værelse i Slottet.

(Imogen kommer ind.)

Imogen.

En falsk Stedmoder, en haardhjertet Fader,
en fjollet Veiler til en viet Hustru,
hvis Husbond er forviist! — O, denne Husbond!
min Kummers Hoidemaal! og disse Kvaler,
bestandig nye; var jeg bleven ranet
som begge mine Brødre, hvilken Lykke!
men ulykkalig er den stolte Attraa;
Held den, hvor fattig end han er, der naaer
sin Sjæls beskedne Ønske, som kan skjænke
ham Trøst i Livet! — Ak! hvem kommer der?

(Pisanio og Jachimo komme ind.)

Pisanio.

En Adelsmand fra Rom, min ædle Frue,
med Breve fra hans Naade.

Jachimo.

Blegner I?

Digitized by Google

den ædle Leonatus lever vel
og hilser Eders Høihed ømt.

Imogen.

Jeg takker,
Vær hjertelig velkommen, ædle Herre.

Jachimo. (affides.)

Alting er rigt paa hende udentil;
hvis hendes Sjæl er lige vel udstyret,
saa er hun jo den eneste Fugl Phoenix,
og jeg har tabt mit Væddemaal. Vær du
min Ven, Dumdristighed! udrust mig nu
fra Top til Taa, du Frækhed! ellers maa
som Partheren jeg fægte, mens jeg flyer,
ja heller flygte strax!

Imogen. (læser.)

„Han er en meget udmærket Mand, og jeg er ham høilig forbunden for hans Forekommenhed imod mig. Vis ham Opmærksomhed i Forhold til den Godhed, du bærer for din trofaste

Leonatus."

Kun dette vil jeg læse høit; men Resten
har varmet op mit Hjertes Inderste,
og er med Tak modtaget. — Ædle Herre,
I er mig saa velkommen, som jeg mægter
at sige det med Ord, og I skal see det
i al min Gjerning.

Jachimo.

Tak, min skjønne Frue! —
Hvad? er da Mændene fra Vid og Sands,
og har de faaet Øine til at see
den hvalte Himmelbue og al Jordens
og Havets Rigdom, til at skjelne mellem

Digitized by Google

Lyskloderne deroppe og paa Stranden
de tvillinglige Stene uden Tal,
og kan med slige kostelige Seeglas
ei skjelne Stygt fra Skjønt?

Imogen.

I staaer forbauset?

Jachimo.

Det er ei Diets Skyld; en Abe, stillet
imellem slige tvende Kvinder, vilde
til denne pludre kjælent og med Grin
forsmaae den anden, — ei Forstandens Skyld;
en Tosse vilde dømme viselig
i denne Skjønhedsstrid, — ei Lystens Skyld;
Smuds stillet mod saa ren en Herlighed
tvang Lysten vel til at udspye sin Tomhed
og ægged ei til Nydelse.

Imogen.

Men sig,
hvad er der dog?

Jachimo.

Den overfyldte Attraa,
den mætte Lyst, som dog kan aldrig mættes, —
det fyldte Kar, som lækker, — først fortærer
den Lammet; saa begjærer den dets Indvold.

Imogen.

Hvad griber Jer saa stærkt? er I ei vel?

Jachimo.

Jeg takker, Frue, meget vel. —

(til Pisanio.)

Hør, Ven,
min Tjener lod jeg blive i mit Herberg;
opsøg ham; han er fremmed og lidt før.

Digitized by Google

Pisanio.

Det var min Agt just nu at hilse paa ham.

(gaaer.)

Imogen.

Har end min Husbond det fremdeles godt?
hvor gaaer det med hans Helbred?

Jachimo.

Saare godt.

Imogen.

Og er han munter stemt? jeg haaber det.

Jachimo.

Særdeles lystig. Ingen Fremmed er
saa munter og saa skjemtsom; „Broder Lystig
fra Bretland" kaldes han.

Imogen.

Mens han var her,
var han tilbøielig til Tungsind, ofte
han vidste ei, hvorfor.

Jachimo.

Jeg saae ham aldrig
tungsindig; han har Omgang med en Franskmand,
en yderst fin Monsieur; han elsker høit,
saa synes det, en gallisk Pige hjemme.
Han sender tætte Skyer ud af Sukke;
imens den muntre Britte, Eders Husbond,
leer ret af Hjertets Grund og raaber: „O,
jeg maa jo briste, naar jeg tænker paa,
at den, som af Historie, Beretning
og Selverfaring veed, hvad Kvinden er, —
ja maa nødvendigt være, — kan bortsukke
sin Friheds Dage for en sikker Trældom!"

Digitized by Google

Imogen.

Min Husbond taler saa?

Jachimo.

Ja vel, min Frue,
imens hans Dine staae i Vand af Latter;
det er en Lyst at høre, naar han driller
den Franskmand; — men der gives rigtignok
Mænd som fortjene Dadel, det veed Himlen.

Imogen.

Jeg haaber, ikke han.

Jachimo.

Ei han; dog burde
han meer taknemligt nyde Himlens Gaver.
Af ham er det vel meget; Jer, — som hører
ham til, langt over al Fortjeneste, —
maa jeg beklage, mens jeg maa beundre.

Imogen.

Og hvad beklager I?

Jachimo.

To Skabninger
ret inderligt.

Imogen.

Er jeg den ene, Herre?
I seer paa mig; hvad er for en Skade,
som vækker Eders Ynk?

Jachimo.

O, Jammer! Hvad?
at skjule sig for Solens Straaleglands
og søge Trøst i Kjeldren ved en Praas?

Imogen.

Jeg beder, svar mig mere ligefrem
paa mine Spørgsmaal. Hvorfor ynkes I?

Digitized by Google

Jachimo.

At Andre nyder Eders, — havde nær
jeg sagt, — dog Guderne tilkommer det
at straffe stigt, ei mig at nævne det.

Imogen.

Det synes, at I veed Besked om Noget,
der angaaer mig; jeg beder, — thi det Onde,
som anes, volder ofte værre Saar
end det, som vides; hvad man sikkert veed,
kan enten ikke hjælpes eller hjælpes
just ved at kjende det itide, — sig mig,
hvad er det, som paa engang sporer frem
og standser Eders Ord?

Jachimo.

Hvis det var mig, der havde denne Kind
til Bad for mine Læber, denne Haand,
hvis mindste Tryk til Troskabsed maa twinge
den, der har følt det, denne Skikkelse,
der fængsler Diets vilde Flugt og binder
det fast til sig, — og skulde jeg, — o Skjændsel! —
tilsmudse mig paa Læber, saa alfare
som Kapitoliums Trapper, trykke Hænder,
af Troløshed hver Time hærdede
retsom af Slid, og kige i et Die,
saa glandsløst mat som det røgslørte Lys,
der næres af fordærvet Talg, — saa burde
jo alle Helveds Kvaler ramme slig
Afskyelighed.

Imogen.

Jeg frygter, at min Husbond
har glemt Britannien.

Digitized by Google

Jachimo.

Og sig selv dertil.
Det er ei mig, der sladdrelysten røber
hans usle Bytte; det er Eders Skjønhed,
der maner dybt fra min Samvittighed
mit Ord paa Læben frem.

Imogen.

Sig mig ikke mere.

Jachimo.

O Dyrebare! Eders Sag har grebet
min Sjæl saa dybt, at den er syg af Medynk.
Saa skjøn en Dame, Arving til et Rige,
der vilde give selv den største Konge
fordobblet Glands! — og I skal stilles sammen
med Tøiter, kjøbte for det Guld, som I
har skjænket ham til Underhold, med Skjøger
af Sot besængte, som for Penge lege
med hver en Sygdom, som Forraadnelsen
kan smitte Livet med! en Helvedret
som kan forgifte Gift! Tag Hævn! thi ellers
har ingen Dronning født Jer, og I er
uværdig Eders høie Stamme!

Imogen.

Hævn?
hvorledes skulde jeg faae Hævn? Hvis dette
er sandt, — dog skuffes ei saa let mit Hjerte
af mine Øren, — er det sandt, hvor skulde
jeg da faae Hævn?

Jachimo.

Paa kjøligt Leie ligge
som en Dianas Jomfru, medens han
forlyster sig med alskens Glædespiger,

Digitized by Google

til Haan for Jer, for Eders Guld? Tag Hævn!
jeg vier mig til Eders søde Lyst,
meer ridderlig end han, der stjal sig bort
fra Eders Leie, og vil holde fast
ved Eders Elskov baade taus og tro.

Imogen.

Pisanio!

Jachimo.

Lad mig paa Eders Læber
min ømme Trofasthed besegle!

Imogen.

Bort! —
Forbandet være mine Øren, som
har hørt paa dig saalænge! — hvis du var
en Hædersmand, saa havde du jo talt
for Dydens Skyld, ei for et saadant Formaal,
saa frækt og lumpent; du bagtaler her
en Ædling, der er fra din Løgn saa fjern
som du fra Æren, og du vilde friste
en Hustru, der har ligemegen Afsky
for dig og Djævlen. — Kom, Pisanio! —
Min Fader, Kongen, skal faae Kundskab om,
hvad I har vovet; finder han det ret,
at ved hans Hof en skamløs Fremmed kjøbslaaer
som i et romersk Bad og aabenbarer
for mig sin dyriske Begjær, saa agter
sit Hof han Lidet værd, sin Datter Intet. —
Pisanio!

Jachimo.

O, Held dig, Leonatus!
Den Tillid, som din Hustru har til dig,
fortjener vel din Tro; din pletfri Bravhed

Digitized by Google

al hendes trygge Tillid; — Lev velsignet,
som Hustru til den bedste Mand, der findes
i noget Land! og I, hans Mage, skabt
kun for den Ædleste! Tilgiv mig, Frue,
jeg talte kun saaledes for at prøve,
om Eders Tillid ret var dybt rodfæstet;
nu vil paany jeg Eders Husbond skildre
som den, han er: en trofast Hædersmand,
begavet med en hellig Trolddomsmagt,
der lokker Folk til ham i hele Skarer,
og snart tilhører alle Hjerter ham.

Imogen.

I gjør det godt igjen.

Jachimo.

Blandt Mænd han sidder
retsom en Gud fra Himlen stegen ned;
der er en Glands af Herlighed omkring ham,
der synes meer end jordisk. Bliv ei vred,
stormægtige Fyrstinde, for jeg voved
at prøve Jer med falske Meldinger;
det har kun med end større Glands bekræftet
den store Klogt, hvormed I valgte Jer
en Mand saa sjelden, som, det veed I jo,
kan aldrig fare vild. Ikkun af Venskab
for ham jeg gjækked Jer. Men Guderne
har skabt Jer uden Feil som ingen anden.
Tilgiv mig dette.

Imogen.

Alt er godt igjen.
Byd over min Indskydelse ved Hoffet.

Jachimo.

Jeg takker underdanigt; Eders Naade,

Digitized by Google

jeg havde nær forglemt en lille Bøn,
dog vigtig, thi den angaaer Eders Husbond;
jeg selv med flere andre ædle Venner
har Del deri.

Imogen.

Jeg beder Jer, lad høre.

Jachimo.

En halv Snes Romere, samt Eders Husbond,
vor Vinges bedste Fjer, har sammenskudt
en Sum til Kjøbet af en Hædersgave
til Keiseren; jeg har besørget det
i Frankrig for os Alle; det er Sølvtøi,
forfærdiget med sjelden Kunst, Juveler
af rig og udsøgt Form, af høi Værdi,
og jeg som Fremmed er lidt ængstlig for
at faae det sikkert gjemt. Vil I, min Frue,
modtage det i Eders Varetægt?

Imogen.

Med Glæde; med min Ære staaer jeg inde
for Skattens Sikkerhed. Min Husbond har
jo Del deri; — og i mit Sovekammer
vil jeg bevare den.

Jachimo.

Den ligger i
en Kiste, som af mine Folk bevogtes;
hvis I tillader, sender jeg Jer den
kun for inat; jeg gaaer ombord imorgen.

Imogen.

O, nei!

Jachimo.

Jeg beder, Frue, hav mig undskyldt;
jeg brød mit Ord, hvis jeg opsatte Reisen.

Digitized by Google

Jeg satte kun fra Frankrig over Havet
for, som jeg havde lovet, her at hilse
paa Eders Høihed.

Imogen.

Jeg er Jer taksfyldig
for Eders Umag; men I vil dog ikke
afsted imorgen.

Jachimo.

Jo, det maa jeg, Frue;
og derfor beder jeg, hvis I behager
at sende Brev til Eders Husbond, skriv
iaften; thi min Tid er alt forløben,
og Gaven skulde bringes meget snart.

Imogen.

Saa vil jeg skrive. Send mig Eders Kiste;
den skal forsvarlig blive gjemt og trolig
tilbagegives Jer. — I er velkommen.

(de gaae.)

Anden Act.

Første Scene.

I Cymbelines Palads.

(Cloten og to Adelsmænd komme ind.)

Cloten.

Har noget Menneske havt saadant et Uheld! Streife lige paa Forhjørnet og saa endda slaae Skjæve! Jeg havde sat hundrede Pund ind. Og saa kommer den forbandede Abekat

Digitized by Google

og vil iretteſætte mig, fordi jeg bander! ſom om jeg laante mine Eder af ham og ikke kunde give dem ud efter Behag!

Første Adelsmand.

Hvad havde han for det? I ſlog hans Pandeſkal iſtykker med Eders Kugle.

Anden Adelsmand. (afſides.)

Havde hans Forſtand lignet ham, der ſlog ham, ſaa var den løben ud med det ſamme.

Cloten.

Naar en Kavaler har Lyſt til at bande, ſaa paſſer det ſig ikke for en Tilſtedeværende at kappe Halen af hans Eder. Hvad?

Første Adelsmand.

Nei, Eders Naade.

Anden Adelsmand. (afſides.)

Og heller ikke at ſkjære Ørene af dem.

Cloten.

Den ſkabede Hund! — Jeg give ham Opreisning? Ja, gid han havde været af min Stand!

Anden Adelsmand. (afſides.)

Saa havde han lugtet ſom en Nar.

Cloten.

Der er Ingenting i Verden, der ærgrer mig mere, — Fanden gale i det! — Naar jeg blot ikke var ſaa fornem, ſom jeg er; de tør ikke ſlaaes med mig for min Moder, Dronningens Skyld; hver en Tølper kan faae ſaameget Slagsmaal, ſom han har Lyſt til, og jeg maa gaae frem og tilbage ligeſom en Hane, der ikke kan finde ſin Ligemand.

Anden Adelsmand. (afſides.)

I er baade en Hane og en Kapun, og I galer med Eders Hanekam paa Hætten.

Digitized by Google

Cloten.

Hvad siger du?

Første Adelsmand.

Det passer sig ikke for Eders Naade at slaaes med alle og Enhver, som I fornærmer.

Cloten.

Nei, det veed jeg nok; men det passer sig for mig at fornærme dem, der staaer under mig.

Anden Adelsmand.

Ja, det passer sig alene for Eders Naade.

Cloten.

Det er jo det, jeg siger.

Første Adelsmand.

Har I hørt om en Fremmed, der er kommen tilhove iaften?

Cloten.

En Fremmed? og det veed jeg ikke Noget af; det er jo et Vidunder!

Anden Adelsmand. (afsides.)

Han er selv et Vidunder, og han veed ikke noget deraf.

Første Adelsmand.

Der er kommen en Italiener, og man troer, det er en Ven af Leonatus.

Cloten.

Leonatus! den landsforviste Slyngel! og den Anden er ligesaa god, hvem han saa er. Hvem har fortalt Jer om denne Fremmede?

Første Adelsmand.

En af Eders Høiheds Pager.

Cloten.

Passer det sig for mig at gaae hen og hilse paa ham? Er der ingen Fornedrelse deri?

Digitized by Google

Første Adelsmand.

I kan ikke fornedre Jer, naadige Herre.

Cloten.

Ikke saa let; skulde jeg troe.

Anden Adelsmand. (affides.)

At I er en Nar, det veed Gud og Hvermand; saa naar I bær Jer ad som en Nar, fornedrer I Jer slet ikke.

Cloten.

Kom, jeg vil hen og hilse paa den Italiener. Hvad jeg idag har tabt i Kegleſpil, skal jeg vinde fra ham igjen iaften. Kom, lad os gaae.

Anden Adelsmand.

Jeg skal straxt være til Eders Høiheds Tjeneste.

(Cloten og første Adelsmand, gaaer.)

At slig en listig Djævel som hans Moder
har født det Asen der! En Kvinde, som
med sin Forstand beherſker Alt, og Sønnen
kan, om det gjaldt hans Liv, ei regne ud,
at to fra tyve giver atten. — Hvad
maa du dog lide, stakkels Kongedatter,
guddommelige Imogen! imellem
en Fader, som Stedmoderen beherſker,
en Moder, som höer Time smeder Rænker,
en Beiler, meget værre end din Husbonds
Landflygtighed og den Skilsmisſens Nød,
som han har villet volde. Himlen vogte
din Æres Skat med stærke Mures Bærn
og skjærme trygt dit skjønne Hjertes Tempel,
at din forviste Husbond du maa finde
igjen og dette Riges Krone vinde!

(gaaer.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Et Sovekammer. Ved den ene Side staaer en Kiste.

(Imogen ligger i Sengen og læser. Helene kommer ind.)

Imogen.

Hvem der? er det Helene?

Helene.

Ja Prindsesse.

Imogen.

Hvad er vel Klokken?

Helene.

Næsten Tolv, min Frue.

Imogen.

Saa har jeg læst tre Timer; mine Øine
er trætte; læg et Mærke, hvor jeg slap.
Tilsengs! tag ikke Lyset; lad det brænde,
og dersom du kan vaagne Klokken fire,
saa væk mig; Søvnen overvælder mig.

(Helene gaaer.)

Jeg giver mig i Eders Varetægt,
I Guder! vogter og beskjærmer mig
mod Elverfolk og Nattens Fristere!

(hun sover ind. Jachimo kommer frem af Kisten.)

Jachimo.

Nu synger Faarekyllingen; nu kvæges
af Hvilen Menneskenes trætte Sandser. —
Saa traadte sagtelig paa Gulvets Siv
Tarqvinius, før han af Søvnen vakte
den Kydskhed, som han krænkede. — Cytherea,
hvor skjønt du pryder Leiet! Friske Lilie,
saa hvid som Linet! turde jeg kun røre!
et Kys! kun eet! — Rubiner uden Mage,

Digitized by Google

hvor sødt de svulme! det er hendes Aande,
der dufter gjennem Kamret. Lysets Flamme
mod hende bøier sig og vilde titte
ind under hendes Dienlaag og see
de Lys, der indelukte bølges nu
bag disse Skodder. Hvidt og Aarer af
Azur som Himlens Blaa! — Hvad var min Hensigt? —
at see paa Kamret; — jeg optegner Alt; —
her disse Malerier; — der er Vindvet; —
og Sengens Prydelser, — Tapeterne
med deres Væv, og Billedernes Indhold. —
O kunde jeg berige Listen med
et Modermærke kun paa hendes Legem,
et bedre Vidnesbyrd end tusind Smaating
af hendes Indbo. — Søvn, du Dødens Abe!
hvil tungt paa hende! Som et Marmorbillede
i Gravkapellet være hendes Sandser! —

(tager hendes Armring af.)

kom, kom! — saa løs og glat, som Gordiums Knude
var haard! — den er et ydre Vidnesbyrd,
stærkt som Samvittigheden i det Indre,
og som kan gjøre hendes Husbond gal. —
Paa hendes venstre Bryst et Modermærke
femprikket som de Purpurstænk, der sidde
i Primlens Kalk, et bedre Vidnesbyrd,
end Loven kræver. Dette Tegn vil tvinge
ham til at troe, at jeg har dirket Laasen
og stjaalet hendes Æres Skat. — Ei mere!
Hvortil? hvi skal jeg tegne dette op,
som i min Hu er struet fast og nittet!
Hun har iaftes læst, — det Sagn om Tereus;
her er paa Bladet Fold, hvor Philomele

Digitized by Google

gav tabt; — nu har jeg nok; nu til min Kiste
og Laasen for! Rask, rask, I Nattens Drager!
lad Morgengry snart aabne Ravnens Die.
Jeg ligger her i Angest; skjøndt saa nær
en Himlens Engel, er dog Helved her.

(Klokken slaaer.)

Hør, Et, — To, — Tre! — det er paa Tide nu. —

(lægger sig i Kisten.)

Tredie Scene.

Et andet Værelse i Slottet.

(Cloten kommer ind med nogle Adelsmænd.)

Anden Adelsmand.

Eders Naade er den taalmodigste Mand, naar I taber, den koldblodigste, der nogensinde slog Esser alle.

Cloten.

Enhver maa blive kold ved at tabe.

Første Adelsmand.

Men Enhver er ikke saa taalmodig som Eders Naade i Eders Høimodighed; I er mest hed og rasende, naar I vinder.

Cloten.

At vinde kan jo gjøre Enhver modig. Kunde jeg faae denne tosfede Imogen, saa fik jeg Guld nok. Det er næsten Morgen, er det ikke?

Første Adelsmand.

Dag, Eders Naade.

Cloten.

Gid den Musik vilde komme; jeg har faaet det Raad at opvarte hende med Musik om Morgenen; de sige, det vil gjøre Indtryk. (Musikanter komme ind.) Naa, spil op. Kan I gjøre Indtryk paa hende med Jeres Fingereren, saa er det

Digitized by Google

godt; vi vil ogsaa prøve det med Munden; kan ingen af Dele hjælpe, saa lad hende være den, hun er; men jeg giver aldrig tabt. Først et rigtigt udmærket, vel komponeret Stykke, saa en vidunderlig deilig Arie, med beundringsværdige kostelige Ord til, — og lad hende saa see til.

Sang.

„Hør, Lærken synger ved Himlens Glug,
og Føbus kommer op;
hans Gangere vandes i klaren Dug,
der ligger paa Blomstens Knop.
Nu Morgenfruen sig strækker og slaaer
sit gyldne Øie op!
Med Alt, hvad Skjønt til Liv opstaaer,
vaagn op, skjøn Jomfru, vaagn op!
vaagn op, vaagn op!"

Saa, gaa nu Jer Vei; hvis dette gjør Indtryk, saa vil jeg betænke Jer desto bedre for Eders Musik; gjør det ikke, saa er det en Mangel ved hendes Øren, som Ingenting kan hjælpe paa, hverken Hestehaar eller Kattetarme, ja ikke engang Kastraters Røst ovenikjøbet.

(Musikanterne gaae.)

(Cymbeline og Dronningen kommer ind.)

Anden Adelsmand.

Der kommer Kongen.

Cloten.

Jeg er glad ved, at jeg var saa sildigt oppe; thi deraf kommer det, at jeg er saa tidligt oppe. Han kan ikke andet end optage denne Høflighed, jeg har vist, faderligt. — Godmorgen, Eders Majestæt og min naadige Moder.

Cymbeline.

Du venter ved vor haarde Datters Dør?
Og vil hun ikke komme frem?

Digitized by Google

Cloten.

Jeg har bestormet hende med Musik; men hun værdiges ikke at lægge Mærke dertil.

Cymbeline.

For ny er hendes Elskedes Forvisning;
end har hun ikke glemt ham. Først maa Tiden
udslette hvert et Træk af Mindet om ham,
saa er hun din.

Dronningen.

Taksfyldig er du Kongen,
som ei forsømmer nogen Leilighed,
der fremme kan din Sag hos Imogen.
Bestil du dig nu selv paa stadig Beilen,
grib klogtig hver beleilig Stund. Hvert Afslag
forøge kun din Hylding; bær dig ad
som om en Guddomsmagt dig nødte til
at vise hende Hyldest; adlyd hende
i Alt, undtagen naar hun byder dig
at gaae; da vær enfoldig.

Cloten.

Jeg enfoldig?
Nei!

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Herre Konge, Sendebud fra Rom;
den ene hedder Cajus Lucius.

Cymbeline.

En Hædersmand, endskjøndt han kommer nu
i fjendtligt Ærinde; dog det er ei hans Skyld.
Vi maa modtage ham med al den Hæder,
der skyldes den, som sendte ham; han selv
har fordum vist os Venskab, som vi nu

Digitized by Google

vil mindes. — Du, min kjære Søn, naar du
har bragt din Elskede din Morgenhilsen,
saa følg med Dronningen og os; ved Mødet
med denne Romer har vi Brug for dig. —
Min Dronning, kom!

(Cymbeline og Dronningen gaae.)

Cloten.

Hvis hun er oppe, vil
jeg tale strax med hende; er hun ikke,
saa kan hun blive liggende og drømme. —

(han banker.)

Hei, med Forlov! — Hun har jo sine Piger
omkring sig; om jeg gjorde krumme Hænder
til En af dem? Guld kan jo kjøbe Adgang;
det gjør det ofte; ja det kan forføre
Dianas Jægersvende til at svige
sig selv og drive Vildtet til Krybskytten,
Guld volder brav Mands Død og redder Tyven,
ja hænger stundom baade Tyv og brav Mand.
Hvad kan det ikke gjøre og omgjøre?
Jeg vil faae en af hendes Piger til
min Advokat; thi selv forstaaer jeg mig
kun lidt paa Sagen. — Med Tilladelse!

(banker.)

(Helene kommer ind.)

Helene.

Hvem banker? hvem er der?

Cloten.

En Adelsmand.

Helene.

Ei mere?

Digitized by Google

Cloten.

Jo, en Adelsfrues Søn.

Helene.

Nu, det kan ei Enhver sig rose af,
om end hans Skræder er saa dyr som Eders.
Hvad ønsker I, min Prinds?

Cloten.

At see din Frue.
Er hun beredt?

Helene.

Ja til at blive paa
sit Kammer.

Cloten.

Der er Guld; jeg vilde kjøbe'
en god Omtale af dig.

Helene.

Mener I
mit gode Rygte eller stal jeg tale
om Jer, hvad Godt mig tykkes! — Hendes Høihed —

(Imogen kommer.)

Cloten.

Godmorgen, skjønne Søster; Eders Haand.

Imogen.

Godmorgen, Prinds; med altfor megen Umag
I kjøber kun Besvær; min Tak er kun
at sige Jer, jeg fattig er paa Tak,
har neppe Raad dertil.

Cloten.

Alligevel
jeg sværger, at jeg elsker Jer.

Imogen.

Om blot

Digitized by Google

I sagde det, det gjorde samme Virkning;
og, sværger I alligevel, Jer Løn er
alligevel: jeg agter ei derpaa.

Cloten.

Det er jo intet Svar.

Imogen.

Jeg taler kun,
for at I ei skal sige, naar jeg tier,
at jeg har samtykt. Lad mig være fri;
tro mig, jeg bliver ligefuldt uhøflig,
hvor artig end I er; saa klog en Mand,
som I er, burde lære af Erfaring
at føie sig.

Cloten.

At lade Jer forblive
i Eders Galskab var jo Synd af mig;
det vil jeg ei.

Imogen.

En Nar er ikke gal.

Cloten.

I kalder mig en Nar?

Imogen.

Kun forsaavidt
som jeg er gal; vil I slaae Jer til Taals,
saa er jeg ikke længer gal. Dermed
er Begge hjulpne. Men det gjør mig ondt,
I faaer mig til at glemme Kvindeskik
og bruge mange Ord. Saa vid da nu
engang for alle: jeg, som kjender bedst
mit Hjerte, jeg forsikrer Jer, jeg bryder
mig Intet om Jer, og jeg er saa nær
ved Ubarmhjertighed, at jeg bekjender

Digitized by Google

reent ud: jeg hader Jer; jeg saae dog heller,
I mærked det, end jeg skal sige det.

Cloten.

I synder mod den Lydighed, I er
Jer Fader skyldig. Thi det Ægteskab,
I foregiver med den usle Karl, —
en Tigger, foret op med Levninger
fra Hoffet, — det er intet Ægteskab,
og om det end tillades ringe Folk, —
skjøndt hvem er ringere end han, — at knytte
med selvgjort Knude deres Sjæle sammen,
for hvem der intet Andet er at haabe
end Tiggerynge, — saa er dog slig Frihed
forbuden Jer ved Kronens Arvelov,
hvis høie Glands I ei tør skjæmme med
en Træl, en Løbedreng for Kost og Klæder,
en Gaardskarl eller Kjøkkensvend, ja neppe
saa høit paa Straa!

Imogen.

Du frække Karl! var du
en Søn af Jupiter, og saa forøvrigt
end det, du er, du var for ringe til
hans Stalddreng; det var Ære nok for dig,
ja til Misundelse, i Forhold til
hans Værd og dit, hvis du blev udnævnt blot
til Bødlens Hjælper i hans Land; forhadt
du vilde blive for saa stor en Gunst.

Cloten.

Den lede Syge ramme ham!

Imogen.

Der kan
ei værre Vanheld ramme ham end det

Digitized by Google

at nævnes af din Mund. Hans gamle Klæder,
der blot har rørt hans Legem, agter jeg
langt meer end hvert et Haar paa dig, om alle
blev Mænd som du! — Pisanio!

(Pisanio kommer.)

Cloten.

Hans Klæder!

Saa Djævlen —

Imogen. (til Pisanio.)

Skynd dig strax til Dorothea,

min Pige, —

Cloten.

Hvad? Hans Klæder!

Imogen.

Af en Nar
er jeg forfulgt og ængstet, mest dog ærgret; —
gaa, lad min Pige lede om en Armring,
som er tilfældig gleden af min Arm;
det var din Herres; miste den jeg vil ei
for nogen Konges Rigdom i Evropa.
Imorges, tykkes mig, jeg saae den; sikkert
jeg veed, den var iaftes paa min Arm.
Jeg kysed den; jeg haaber dog, den er
ei gaaet bort at melde til min Husbond,
at han er ei det Eneste, jeg kysser.

Pisanio.

Den kan ei være tabt.

Imogen.

Det haaber jeg;

gaa nu og søg.

(Pisanio gaaer.)

Digitized by Google

Cloten.

I har fornærmet mig; —
hans gamle Klæder!

Imogen.

Ja, det sagde jeg;
hvis I vil stævne mig, tag Vidner paa det.

Cloten.

Jeg vil fortælle det til Eders Fader.

Imogen.

Og Eders Moder; hun er mig saa huld,
at hun vil sikkert troe det Værste om mig,
og dermed vil jeg overlade Jer
til Eders værste Vrede.

(gaaer.)

Cloten.

Det skal hævnes! —
Hans gamle Klæder! — Godt!

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Rom.

Et Værelse i Philarios Hus.

(Posthumus og Philario komme ind.)

Posthumus.

Frygt ei for det; gid kun jeg var saa vis paa
at vinde Kongen, som jeg dristig venter,
at hendes Ære skal forblive hendes.

Philario.

Hvad gjør I for at vinde ham?

Posthumus.

Slet Intet;
jeg venter kun paa bedre Tider, gyser

Digitized by Google

i denne Vinterkuld og ønsker, Varmen
maa komme snart. I dette bange Haab
gjengjelder jeg kun fattigt Eders Venskab,
og slaaer det feil, dør jeg i Gjæld til Jer.

Philario.

Hvad jeg kan gjøre, det er meer end gjengjældt
ved Eders eget Værd og Eders Selskab. —
Nu har vel Eders Konge faaet Bud
fra vor Augustus; Cajus Lucius
udretter vist sit Hverv tilgavns. Jeg tænker
han giver Skatten samt dens Rester heller
end seer paa vore Romere, hvis Minde
end lever friskt i Brittens Sorg.

Posthumus.

Jeg er ei
og vil ei være Statsmand; men jeg troer,
det bliver Krig, og I vil faae at høre,
at Legionerne fra Gallien
er landet i det modige Britannien,
før I erfarer, at der er betalt
en Hvid af Skatten. Mine Landsmænd har
nu mere Mandstugt, end da Julius Cæsar,
imens ad deres Keitethed han smiled,
fandt deres Mod dog værd et Vredesblik.
Nu er med Krigstugt deres Mod forenet
og vil bevise hvem der prøver dem,
at de er Folk, der stride frem med Verden.

(Jachimo kommer ind.)

Philario.

Jachimo, der!

Posthumus.

Saa har fodrappe Hjorte

Digitized by Google

ført Jer tillands, og alle Himlens Vinde
har kysset Eders Seil, og givet Skibet
saa let en Flugt.

Philario.

Velkommen.

Posthumus.

Jeg formoder,
det korte Svar, I fik, har skyndet Jer
til denne snare Hjemkomst.

Jachimo.

Eders Frue
er blandt de Skjønneste, som jeg har seet.

Posthumus.

Og bedste! ellers lad kun hendes Skjønhed
bag Ruden lokke falske Hjerter ind
og være falsk med dem.

Jachimo.

Her er et Brev.

Posthumus.

Dets Indhold, haaber jeg, er godt.

Jachimo.

Sandsynligt.

Philario.

Var Cajus Lucius ved Brittehoffet,
mens I var der?

Jachimo.

Han ventedes dertil,
men var ei kommen.

Posthumus.

End er Alting godt. —
Nu, funkler denne Sten som før? Er den
maaskee for mat til Eders Haand at smykke?

Digitized by Google

Jachimo.

Hvis jeg har tabt den, har jeg ogsaa tabt
dens Værd i Guld. Jeg vilde gjøre dobbelt
saa lang en Reise for en Nat saa sød
og kort som den, jeg nød i Bretland. Ringen
er vunden.

Posthumus.

Stenen er for svær at naae.

Jachimo.

O, nei, da Eders Hustru er saa let.

Posthumus.

Driv ikke Gjæk med Eders Tab, min Herre;
jeg haaber dog, I veed, vi kan herefter
ei være Venner.

Jachimo.

Men det maa vi, Herre,
hvis I vil holde Pagten; var jeg kommen
tilbage uden Eders Hustrus Gunst,
saa tilstaaer jeg, vi var ei færdige;
men nu erklærer jeg, at jeg har vundet
som Eders Ring saa hendes Ære; dog
har hverken Jer jeg krænket eller hende,
da kun jeg handlet har med begges Villie.

Posthumus.

Hvis I beviser mig, at I har hvilet
paa hendes Leie, vil jeg give Jer
min Haand, dertil min Ring; hvis ikke, skal
mit eller Eders Sværd udslette eller
stadfæste Eders Haan mod hendes Ære,
eller maaskee de begge herreløse
skal ligge for Enhver, der finder dem.

Digitized by Google

Jachimo.

Beviserne, saa nær den klare Sandhed,
som jeg kan bringe dem, skal først formaae
Jer til at troe; dertil vil jeg med Ed
forstærke deres Kraft; dog troer jeg vist,
at I vil skjænke mig den, naar I seer,
at den er unødvendig.

Posthumus.

Bliv da ved.

Jachimo.

Først hendes Sovekammer, — hvor jeg tilstaaer
jeg ikke sov, men paastaaer, at jeg nød,
hvad vel var værd at vaage for, — var smykket
med et Tapet af Silke, sølvindvirket;
der saaes Cleopatra, den stolte, møde
sin Romer, medens Cydnus svulmed over
af Baades Trængsel eller og af Stolthed;
et Værk, saa mesterligt og rigt, at Kunsten
og Kostbarheden kappedes deri;
jeg maatte undres ved saa fint og skjønt
et Arbeid og saa levende tillige.

Posthumus.

Nu, det er rigtigt; I kan have hørt det
af mig og Andre.

Jachimo.

Fleer Omstændigheder
maa vidne for, hvad jeg har seet.

Posthumus.

Det maa be;
thi Eders Ære staaer paa Spil.

Jachimo.

Kaminen

Digitized by Google

staaer paa den søndre Side. Over den
en badende Diana; aldrig saae jeg
saa talende et Billed. Med Naturen
har Billedhuggeren ført Kappestrid,
og vundet Seir, skjøndt stum; Bevægelsen
og Aandedrættet mangler kun.

Posthumus.

Det kan
I have hørt af Rygtet ligervis;
thi det er meget omtalt.

Jachimo.

Kamrets Loft
er indlagt med forgyldte Cherubim;
Kaminens Støtter, — nær jeg havde glemt dem, —
af Sølv to Amoriner, halvt i Blund;
hver paa sin ene Fod stod yndigt støttet
imod sin Fakkel.

Posthumus.

Det var hendes Ære! —
Sæt, at I selv har seet Alt dette, — Eders
Hukommelse jeg priser, — Skildringen
af det, der er i hendes Kammer, vinder
dog ingenlunde Eders Bæddemaal.

Jachimo.

Saa blegn da, hvis I kan! — (tager Armbaandet frem.)
tillad mig blot
at lufte dette Smykke; see! — nu er
det gjemt igjen; med Eders Ædelsten
skal det formæles; begge vil jeg gjemme.

Posthumus.

O, Jupiter! — Lad end engang mig see det!
Er det det samme, som hun fik af mig?

Digitized by Google

Jachimo.

Det samme; takket være hun! hun strøg det
selv af sin Arm, — end seer jeg hende for mig, —
o, med en Ynde, som var mere værd
end Gaven og forhøied dog dens Værd.
Hun gav mig det og sagde, at engang
det havde været hende dyrebart.

Posthumus.

Maaskee hun gav Jer det til mig.

Jachimo.

Maaskee
hun skriver det til Jer? gjør hun?

Posthumus.

O, nei!
nei! det er sandt! see her, tag ogsaa denne.

(giver ham Ringen.)

Den er en Basilisk for mine Øine;
jeg døer ved Synet. — Ingen Ære meer,
hvor Skjønhed findes! Ingen Troskab, hvor
et Aasyn lover det! bort Kjærlighed,
saasnart der findes andre Mænd! En Kvinde
ei holder ved sit Løfte mere fast
end ved sin Dyd, og det er Intet. O,
falsk uden Grændse!

Philario.

Vær dog rolig, Herre;
tag Eders Ring tilbage; den er end
ei vunden; hun har tabt det; — hvem kan vide,
om en af hendes Terner ei, bestukken,
har stjaalet det fra hende?

Posthumus.

Det er sandt!

Digitized by Google

det haaber jeg, saaledes fik han det. —
Hid med min Ring igjen! nævn mig et Mærke
paa hendes Legeme, til Vidnesbyrd
af større Kraft; thi dette her er stjaalet.

Jachimo.

Ved Jupiter! af hendes Arm jeg fik det.

Posthumus.

Han sværger! hør! han svor ved Jupiter.
Ja, det er sandt! — tag Ringen! — det er sandt!
hun kan ei have tabt det; hendes Folk
er alle svorne, hæderlige; — de
forførte til at stjæle? — af en Fremmed? —
Nei, han har nydt al hendes Gunst, og Pantet
paa hendes kjødelige Lyst er dette; —
der; tag din Løn; gid alle Helveds Djævle
sig dele mellem Jer!

Philario.

Vær rolig, Herre;
det er ei stærkt nok til at overtyde
den, der har Tillid. —

Posthumus.

Tal ei meer derom!
han har besovet hende!

Jachimo.

Hvis I kræver
sler Vidnesbyrd, — tæt under hendes Bryst, —
vel værd at trykke, — er et Modermærke,
stolt af sin søde Bolig; ved mit Liv!
jeg kysfed det og hungred strax igjen,
skjønbt jeg var mæt. I mindes vel den Plet?

Posthumus.

Ja! og den vidner om en anden Plet

Digitized by Google

saa stor som Helved rumme kan, om end
der intet Andet fandtes.

Jachimo.

Ønsker I,

at høre meer?

Posthumus.

Spar Eders Regnekunst,
tæl ikke op, hvor tidt, — een Gang og tusind!

Jachimo.

Jeg sværger, —

Posthumus.

Nei, sværg ikke; hvis I sværger,
at I har ikke gjort det, lyver I,
og jeg vil dræbe dig, ifald du nægter,
du har vanæret mig.

Jachimo.

Jeg nægter Intet.

Posthumus.

O, var hun her, da sled jeg hende sønder! —
jeg gaaer derhen og gjør det der, — ved Hoffet,
for hendes Faders Øine; — O, jeg vil —

(gaaer.)

Philario.

Helt uden Sands og Samling! — I har vundet.
Kom, lad os følge ham og forebygge,
at mod sig selv han raser.

Jachimo.

Hjertens gjerne.

(de gaae.)

Digitized by Google

Femte Scene.

Et andet Værelse i Philarios Hus.

(Posthumus kommer ind.)

Posthumus.

Kan Mennesker ei fødes, uden Kvinder
det halve Værk skal gjøre? — Slegfredbørn
er jo vi Alle, og den Hædersmand,
jeg kalder Fader, var, jeg veed ei hvor,
da jeg blev præget; af en Falskner blev
jeg gjort til en ægte Mønt. Min Moder
gjaldt for sin Tids Diana dog, som nu
min Hustru var i denne uden Lige. —
Hævn, Hævn! — Min lovlige, tilladte Lyst
indrømmed hun mig knap, bad tidt om Skaansel
saa rosenblussende, — det søde Syn
vel kunde varmet selv Saturn, den gamle. —
Jeg troede, hun var som nysfalden Sne,
saa kydsk. — O, alle Djævle! — dette Gulfjæs,
Jachimo, — paa en Time, — var det ikke? —
ja mindre, — strax, — maaskee han ikke mæled,
men kun som en germanisk Oldengalt,
sprang til og grynted „Uf" og fandt ei Modstand
undtagen, hvor han vented den, og hvor
hun ikke skulde mødt ham. Gid jeg kunde
udfinde Kvindedelen i mig selv!
thi der er ingen Drift til Synd hos Manden, —
det siger jeg, — som ei tilhører Kvinden.
Løgn, mærk det vel, er hendes, Smiger hendes,
Bedrag er hendes, Vellyst, Utugtstanker
er hendes, Hævntørst hendes, Æresyge,
Begjærligheder, Luner, Overmod,

Digitized by Google

Bagtalelse og Vægelsind og Nykker,
hver Synd, som nævnes kan og Helved kjender,
er hendes for en Del, om ikke helt;
dog heller helt! thi selv i Synden kjende
de ikke Stadighed, men bytte bort
en Synd, der vared en Minut, mod en,
der er ei halv saa gammel. Jeg vil skrive
et Smædeskrift, afskye dem, bande dem.
Dog det er just den ægte Hadets Kunst
at ønske dem at faae just, hvad de vil.
Ei Djævlen selv kan gjøre dem det værre.

(gaaer.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Sal i Cymbelines Slot.

(Fra den ene Side komme Cymbeline, Dronningen, Cloten og Følge, fra den Anden Cajus Lucius og Følge.)

Cymbeline.

Nu sig, hvad vil Augustus Cæsar os?

Lucius.

Da Julius Cæsar, — han hvis Minde staaer
endnu for Verdens Øine, og skal evigt
paa Alles Læber boe, i Alles Øren, —
var i Britannien og indtog Landet,
da lovede Cassibelan, din Frænde, —
ved Cæsars Roes navnkundig ikke mindre,

Digitized by Google

end ved sin Daad han har fortjent, — for sig
og al sin Slægt at svare Skat til Rom,
tretusind Pund om Aaret, som for din Tid
end henstaaer ubetalt.

Dronningen.

Og, for at dræbe
Forundringen, skal henstaae saa frembeles.

Cloten.

Hel mangen Cæsar saaer I, før I saaer
en saadan Julius. Britannien
er for sig-selv en Verden. Vi vil ikke
betale for at bære hver sin Næse.

Dronningen.

Den Leilighed, de havde dengang til
at tage fra os, den har vi nu til
at tage det tilbage. — Herre Konge,
kom Eders Kongefædre nu ihu
samt Eders Os medfødte Forsvarskræfter.
Som en Neptunus' Have staaer den hegnet
med ubestigelige Fjeldes Gjærde,
med Bølgers Brusen og med Sand, som ikke
vil bære nogen Avindsmands Galeier,
men sluge dem til Toppen. Cæsar gjorde
en Slags Erobring her, men praled her
ei med sit: „Kom og saae og vandt". Med Skam, —
den første, som han prøved, — blev han dreven
fra vore Kyster, tvende Gange slagen.
Hans Flaade, — stakkels Børnelegetøi
paa vore skrækkelige Bølger, — knustes
mod vore Skjær saa let som Æggeskaller,
omtumlede paa deres Brændinger.
Da lod Cassibelan, den vidtberømte,

Digitized by Google

der var engang, — o Lykkens Lune, — nærved
at tage Cæsars Sværd, med Glædesblus
oplyse Staden Lud, mens Britterne
af Mod og Stolthed jubled høit.

Cloten.

Hør nu; der bliver ingen Skat betalt mere; vort Rige er stærkere, end det var dengang, og som sagt, der er ingen saadanne Cæsarer mere; Nogle af dem kan maaskee have krogede Næser; men saa stive Arme, det har Ingen.

Cymbeline.

Min Søn, lad dog din Moder tale ud.

Cloten.

Vi har Mange iblandt os endnu, der kan tage ligesaa dygtige Tag som Cassibelan; jeg siger ikke, at jeg er en af dem; men jeg har en Næve. — Hvad Skat? hvorfor skulde vi betale Skat? Hvis Cæsar kan skjule Solen for os med et Lagen eller putte Maanen i Lommen, saa vil vi betale ham Skat for Lyset; ellers bliver der ingen Skat af mere, med Eders Tilladelse, Herre!

Cymbeline.

Det skal I vide, vi var frie Mænd,
indtil med Vold og Uret Romeren
aftvang os Skatten. Cæsars Herskesyge, —
der svulmede saa høit, at Verdens Sider
den vilde sprænge, — lagde Aaget os
paa Nakken uden Skin af Ret; det sømmer
sig for et krigersk Folk, som vi vil kaldes,
at bryde det; det gjør vi. Meld da Cæsar:
vor Stammefader var Malmutius,
der grundede vore Love; — Cæsars Sværd
har stærkt lemlæstet dem; men deres Kraft
og Frihed vil af al vor Magt vi hævde,

Digitized by Google

om Rom end vredes; — vore Love grundeb
Mulmutius og var den første Britte,
der om sin Pande bar den gyldne Krone
og førte Kongenavnet.

Lucius.

Cymbeline,
det gjør mig ondt, jeg skal forkynde dig
Augustus Cæsars Fjendskab, — Cæsar, som
har flere Konger i sin Tjeneste
end du Hofsvende. Hør da nu mit Budskab:
Krig, Odelæggelse forkynder jeg
i Cæsars Navn; vent dig en Vredesstorm,
som Intet modstaaer. — Jeg har undsagt dig.
I eget Navn jeg takker dig.

Cymbeline.

Du er
velkommen, Cajus. Af din Cæsar fik
jeg Ridderslag. Min Ungdom har jeg levet
mest ved hans Hof; han skjænkede mig Hæder;
vil han med Magt nu tage den igjen,
saa nøder han mig til at værge den
af al min Evne. Jeg har hørt for vist,
Pannonier og Dalmatier staae i Vaaben
for deres Friheb. Greb ei Britterne
det Vink, saa var det feigt; men saadan skal
ei Cæsar finde dem.

Lucius.

Lad Gjerning tale.

Cloten.

Hans Høihed, Kongen, byder Jer velkommen. Hold Jer lystig med os en Dag eller to eller længer. Vil I siden søge os paa anden Maade, saa skal I finde os i vort Salt-

Digitized by Google

vandsbelte; kan I drive os ud af det, saa hører det Jer til;
men falder I ved Forsøget, saa faae vore Ravne destobedre
Maaltid paa Jer, og dermed er Visen ude.

Lucius.

Godt, Herre.

Cymbeline.

Jeg veed din Herres Villie nu, han min;
jeg har ei meer at sige end: Velkommen!

(de gaae.)

Anden Scene.

Et andet Værelse i Slottet.

(Pisanio kommer med et Brev i Haanden.)

Pisanio.

Hun trolss? Hvorfor nævnes ei det Afskum,
der har anklaget hende? — Leonatus!
o Herre! hvilken sælsom Pest har smittet
dit Øre! hvilken falsk Italiener,
Giftblander med sin Tunge som sin Haand,
har daaret din Lettroenhed? Hun trolss?
Nei for sin Troskab straffes hun; hun lider, —
Gudinde meer end Hustru, — Prøvelser,
som kunde fælde mangen Dyd! — Ak, Herre,
dit Sind staaer under hende nu saa dybt,
som før din Stand! — Jeg skulde myrde hende
ikraft af Kjærlighed og Ed og Troskab,
som jeg dig svor? — Jeg hende? — Hendes Blod! —
Er det at tjene tro, saa kald mig aldrig
en ærlig Tjener! — Hvordan seer jeg ud,
at man kan troe mig slig en blodig Vildmand,
som denne Gjerning kræver?

(læser.)

„Gjør det; Brevet,

Digitized by Google

hun fik fra mig, vil skaffe Leilighed
paa hendes eget Bud" — Fordømte Blad,
saa fort som Blækket! — Følesløse Lap!
er du en Hjælper til en saadan Daad
og seer dog ud saa jomfruren? — Der er hun. —

(Imogen kommer.)

Jeg duer lidet kun til det, han bød mig.

Imogen.

Hvad Nyt, Pisanio?

Pisanio.

Min ædle Frue,
Min Herre sender dette Brev.

Imogen.

Din Herre?
Han er jo min! — Fra Leonatus? Lærd
var visselig den Astronom, der kjendte
saa nøie Stjernerne, som jeg hans Skrift;
han kunde løfte Fremtids Slør. — I Guder,
lad Brevets Indhold vidne om hans Elskov,
hans Sundhed og Tilfredshed, — dog, o nei!
at vi er skilte, lad det smerte ham, —
der gives sunde Sorger, saa er denne;
den styrker Kjærligheden; — hans Tilfredshed,
kun ei med dette! — Gode Vox, tilgiv mig! —
Velsignet vær, I Bier, som har dannet
den Laas for Elskovs Lønbom! Elskende
har ei de samme Ønsker, som den Mand,
der tynges af et Skyldbrev; mens I bringe
til Fængsel den, som svigtede sin Gjæld,
er I dog Værnet for ung Amors Breve!
I gode Guder, skjænker mig godt Nyt!

(læser.)

Digitized by Google

„Lovens Strænghed og din Faders Brede, hvis han greb mig indenfor sine Enemærker, vilde ikke være saa grusomme imod mig, som du, elskeligste Væsen, hvis du ikke vilde gjenoplive mig med dit Blik. Vid, at jeg er i Cambrien, ved Milford-Havn. Gjør, hvad din Kjærlighed som Følge heraf raader dig til. Hermed Ønsket om al Lykfaligheb fra den, der forbliver sit Løfte tro og med stadigt voxende Kjærligheb din

Leonatus Posthumus."

O, nu en Hest med Vinger! — hører du,
Pisanio, han er i Milford-Havn;
læs her og sig, hvor langt det er. Kan Nogen
i Hverdagsærind naae det i en Uge?
kan jeg da paa en Dag ei svæve vid?
Du tro Pisanio, der længes efter
at see din Herre som jeg selv, — der længes, —
o lad mig tinge, — ei som jeg; — dog længes, —
men svagere, — ak ei som jeg; jeg længes
udover — over — sig mig, sig mig strax, —
en Kjærligheds Raadgiver burde fylde
vort Øres Høregang til Sandsen kvaltes, —
hvor langt der er til det velsignede Milford,
og sig, hvorledes Wales fik den Lykke
at eie slig en Havn, men fremfor Alt,
hvordan kan vi os liste bort? med hvilken
Undskyldning dække vi den Rift i Tiden
fra Bortgang og til Hjemkomst? — først dog dette:
hvorledes skal vi slippe bort? Hvorfor
skal Paaskud fødes, førend det er avlet?
dog derom kan vi tale siden. Sig mig,
hvormange Snese Mile kan vi ride
i Timen?

Digitized by Google

Piſanio.

En Snes Mil fra Sol til Sol
er nok for Jer, min Frue, ja for meget.

Imogen.

Hvad? En, der rider til ſit Retterſted,
er ei ſaa langſom. Jeg har hørt, at Heſte
ved Væddeløb løb raſkere end Sandet
i Timeglaſſet. — Dog, nu fjaſer jeg.
Gaa, ſig min Terne, hun maa ſpille ſyg,
maa længes efter Hjemmet. — Skaf mig ſtraz
en Ridedragt, ei mere koſtbar end
det paſſer for en Odelsbondes Huſtru.

Piſanio.

Betænk dog, Eders Raade.

Imogen.

Ligefrem
jeg ſeer og ei til Høire eller Venſtre,
ei Følgerne; de ſkjules i en Taage,
ſom jeg kan ikke gjennemſkue. Skynd dig;
gjør, ſom jeg bød; tal ikke meer; min Vei
til Milford gaaer; en anden gives ei.

(de gaae.)

Tredie Scene.

Wales. En Fjeldegn med en Hule.

(Belarius, Guiderius og Arviragus komme ud af Hulen.)

Belarius.

For ſmuk er Dagen til at ſidde hjemme
for dem, der har ſaa lavt et Tag ſom vi.
Nu buk Jer, Drenge! Denne Dør Jer lærer
at ære Himlen og at bøie Jer
til hellig Morgenandagt. Kongers Porte

Digitized by Google

er hvælvede saa høit, at Kjæmper stride
frækt kneisende med Turban paa derunder
og ikke byde Solen Morgenhilsen. —
Hil dig, du fagre Himmel! Fjeldet er
vort Hus; men vi er ei forhærdede
mod dig som Folk fra Høielofte.

Guiderius.

Hil dig,
o Himmel!

Arviragus.

Himmel, hil dig!

Belarius.

Nu til Jagten
paa Bjerget! Opad Høien! Eders Ben
er unge; jeg gaaer her ad Dalen. Hust,
naar I nu see mig lille som en Krage,
at det er Stedet, der gjør stor og liden,
og kom ihu, hvad jeg fortalte Jer
om Hoffer, Fyrster, og om Krigens Ræuker,
hvor Daad er ikke Daad, som den er øvet,
men som den regnes til. At vide dette
vil vende til vort Gavn Alt, hvad vi see,
og ofte vil vi finde til vor Trøst,
Skarnbasen er i Smudset mere tryg
end Ørnen med sit stærke Vingepar.
O, dette Liv er mere ædelt end
at passe paa hovmodigt Herrebud,
og mere rigt end Narreværk at øve
for Tiggerløn, og mere stolt end deres,
hvis ubetalte Silkekappe rasler;
dem hilser Kræmmeren; han pynter dem,
men har dem i sin Bog. — Vort Liv er bedre.

Digitized by Google

Guiderius.

I taler af Erfaring. Vi har end
ei faaet Fjer, ei vovet os af Reden;
vi kjende Luften ei derude. Bedst
er dette Liv, hvis roligt Liv er bedst,
for Jer dog lifligst, som har prøvet værre,
tilpas for Eders stive Alderdom;
for os er det Uvidenhedens Hule,
en Reisefærd til Engs, et Fængsel for
Gjeldbundne, som tør ei gaae over Tærflen.

Arviragus.

Hvad skal vi tale om, naar vi har naaet
til Eders Aar? naar Regn og Storme pidske
Decembernatten, hvor skal vi da her
bortskadre i den bitterkolde Hule
de valne Timer? Intet har vi seet;
vi er som Dyr, som Ræven snu paa Bytte,
som Ulven tappre, naar det gjælder Føden;
vor Manddom er at jage det, som flyer;
vort Bur, det gjør vi til vort Kirkekor,
hvor vi, som fangne Fugle, frit lovsynge
vor Trældom.

Belarius.

Hvor I tale! Kjendte blot
I Stadens Aager, havde ret den prøvet,
og Hoffets Kunst, saa svært at slippe som
at holde fast, hvor det er sikkert Fald
at naae til Toppen eller dog saa slibrigt,
at Frygten er saa haard som Faldet selv, —
og Krigens strænge Færd, der synes blot
at føde Faren op for Rygtets og

Digitized by Google

for Ærens Skyld, der bør, imens den søges,
og faaer vel fuldt saa tidt kun Haan til Gravskrift
som Roes for Heltedaad, ak, mangen Gang
faaer Skam til Tak for gjæv Bedrift, ja, værre,
maa bukke for Bagtalelsen. — O, Drenge,
det staaer at læse i mit Levnetsløb.
Af Romersværd mit Legem bærer Mærker;
mit Rygte stod engang høit blandt de bedste;
mig elsked Cymbeline, og naar om Helte
man talte, var mit Navn ei fjernt derfra.
Da var jeg som et Træ, hvis Grene bugne
af Frugter; men saa kom der paa en Nat
en Storm, en Plyndring, — kald det, hvad I vil, —
og rysted mine modne Frugter ned,
ja selv mit Løv, og lod mig nøgen staae
for Vind og Veir.

Guiderius.

O, svigefulde Raade!

Belarius.

Min Brøde var kun, som jeg tidt har sagt Jer,
at tvende Nidinger, hvis Mened gjaldt
mer end min pletfri Ære, svor for Kongen,
jeg stod i Pagt med Romerne; saaledes
blev jeg dømt fredløs, og i tyve Aar
har dette Fjeld og disse Skove været
min Verden, hvor jeg boer i ærlig Frihed
og mere fromt har afbetalt min Gjæld
til Himlen end i al min Tid tilforn. —
Men nu tilfjelds; det er ei Jægertale;
den som kan fælde først et Dyr, skal gjælde
for Festens Drot; ham skal de Andre tjene.

Digitized by Google

Vi frygter ikke Gift; den gaaer tilhaande
i Hoienloft. — Jeg møder Jer i Dalen.
(Guiderius og Arviragus gaae.)

Hvor dog Naturens Gniſt er ſvær at bølge!
de veed ei af, at de er Kongeſønner;
ei aner Cymbeline, at end de leve.
De troer, at de er mine; ſkjøndt i Ringhed
de foſtredes, i Hulen her, ſom tvinger
dem til at bøie ſig, naaer deres Hu
Paladſers Tag. Naturen lærer dem
i ringe Dont at tee ſig fyrſteligt,
langt meer end Konſt kan lære. — Polydor,
Britanniens og Cymbelines Arving,
ſom Faderen gav Navn Guiderius, —
o Himmel! naar jeg paa min Trebensſtol
fortæller om min Krigerdaad, da flyver
hans Aand midt ind i Sagnet; naar jeg ſiger:
„Saaledes faldt min Fjende; ſaadan ſatte
jeg Foden paa hans Nakke," farer ſlux
hans Fyrſteblod til Kinderne, han ſveder,
hans unge Sener ſpændes, og hans Stilling
ledſager mine Ord. Den Yngre, Cadwal, —
før Arviragus, — bringer Liv i Talen
paa ſamme Vis, ja viſer ſtærkere
ſit Sindelag. — Hør, Jagten er i Gang! —
Gud og mit Hjerte veed, o Cymbeline,
at du med Uret landsforviſte mig;
da ſtjal jeg dine Børn, to, tre Aar gamle,
for at berøve dig dit Afkom, ſom
du røved mig mit Gods. Euryphile,
du ammed dem, du gjaldt for deres Moder,
og daglig ære de din Grav; og mig

Digitized by Google

Belarius, nu Morgan, holde de
for deres Fader. — Jagten er i Gang!

(gaaer.)

Fjerde Scene.

I Nærheden af Milfordhavn.

(Imogen og Pisanio komme ind.)

Imogen.

Du sagde, da vi steg af Hesten, Stedet
var nær herved. Min Mødres Længsel efter
at see mig første Gang var ei saa stærk,
som min er nu. — Pisanio, saa hør dog!
hvor er nu Posthumus? — Hvad mener du
med denne Stirren? hvorfor bræd det Suk
frem af dit Bryst? Hvis Nogen saae et Billed
saaledes malet, vilde han jo troe,
det var et Væsen maalløst af Forvirring.
Hold op med disse angestfulde Kader,
før Vanvid overvælder min Forstand.
Hvad er der? hvorfor rækker du mig der
det Brev med mørke Blikke? hvis det er
et Sommerbudskab, smil da først derved;
men er det vinterligt, o saa behold
det Ansigt kun. — Det er min Husbonds Haand! —
Det giftfordømte Vælskland har forraadt ham,
og han er stedt i Nød. — Tal, Menneske!
maaskee din Mund formilde kan det Værste,
der blev min Død ifald jeg læste det.

Pisanio.

Hvis I vil læse, skal I see, hvor dybt
jeg arme Mand af Skjæbnen er traadt ned.

Digitized by Google

Imogen. (læser.)

„Pisanio, din Frue har vanæret min Ægteseng; Beviserne derfor ligge blødende i min Sjæl. Jeg taler ikke efter en svag Formodning, men ifølge Bevis, der er ligesaa stærkt som min Sorg og ligesaa sikkert som mit Haab om Hævn. Dette Hverv maa du, Pisanio, udføre for mig, hvis din Troskab ikke er smittet af hendes Troskabsbrud. Berøv hende Livet med din egen Haand; jeg vil skaffe dig Leilighed dertil, ved Milfordhavn. Jeg har skrevet hende til i dette Øiemed. Hvis du nu mangler Mod til at dræbe hende og til at melde mig, at det er gjort, saa er du Kobler for hendes Skjændsel og dertil utro mod mig."

Pisanio.

Hvortil er det fornødent, at jeg drager
mit Sværd? See, Brevet har alt rammet hende
til Døden. — Nei det er Bagtalelsen,
hvis Egg er mere hvas end Sværd, hvis Tunge
har mere Gift end alle Nilens Orme,
hvis Ande rider paa de raske Vinde
og lyver alle Verdens Hjørner paa;
thi Konger, Dronninger, høibaarne Mænd,
Matroner, Piger, ja selv Gravens Løndom
angribes af dens Ogletand. — Hvor gaaer det,
min ædle Frue?

Imogen.

Trolos mod hans Seng?
Hvad vil det sige? Ligge vaagen der
og tænke kun paa ham? fra Klokkeslag
til Klokkeslag at græde, og naar Søvnen
bevinger mig, at sønderrive den,
opstrømmet af en Drøm om ham, og strige
mig vaagen? kaldes det at være trolos
imod hans Seng? o, sig det.

Digitized by Google

Pisanio.

Bedste Frue!

Imogen.

Jeg troløs? din Samvittighed skal vidne, —
Jachimo! dengang du bestyldte ham
for Troløshed, da ligned du en Skurk;
nu synes mig dit Ansigt taaleligt. —
En af Italiens Skjøger, Datter af
sin Smindekrukke, har bedaaret ham;
jeg Stakkel er forældet, som en Klædning,
der er af Moden, men for dyr at hænge
paa Væggen; derfor maa jeg sprættes op;
istykker med mig! — O, Mænds Eidsovsløfter
er Kvinders Snare! — Dit Bedrag, min Husbond,
vil volde, at hvert fagert Aasyn synes
en Maske blot for Ondskab, ikke født
der, hvor det voxer, men kun taget paa
som Lokkemad for Kvinder.

Pisanio.

Hør mig, Frue.

Imogen.

Hver brav og ærlig Mand gjaldt i Æneas',
den Falskes, Tid for falsk som han, og Simon
har med sin Graad gjort mangen hellig Taare
mistænkelig og stjaalet Medynk fra
den sande Nød; saaledes, Posthumus,
vil du besmitte som en Surdeig alle
de rene Mænd; de gjæve og de brave
vil ved din store Brøde blive falske,
menederste. — Saa kom da, du, vær tro;
udfør din Herres Bud, og naar du seer ham,
saa ros min Lydighed en Smule! — Saa!

Digitized by Google

jeg drager Sværdet selv; tag det og træf
min Elskovs skyldfri Bolig her, mit Hjerte.
Frygt ikke; det er tomt; der er kun Sorg;
din Herre boer ei der; han var i Sandhed
dets største Skat. Gjør, som han bød; stød til!
maaskee du i en bedre Sag er tapper,
nu synes du mig feig.

Pisanio.

Bort, usle Værktøi!
gjør ei min Haand fordømt.

Imogen.

Jeg skal jo døe,
og døer jeg ei for din Haand, er du ikke
din Herres Tjener. Imod Selvmord er der
et Guddoms Bud, saa helligt, at det skrømmer
min svage Haand. See her, her er mit Hjerte.
Der ligger Noget for det; — sagte, sagte! —
jeg ønsker intet Værn! — som Sværdets Skede
saa lydig! — Hvad er dette? — Breve fra
den tro Leonatus, alle vantro nu! —
bort, I, som har forført min Tro, I skal
ei længer være Brystdug for mit Hjerte.
Saaledes sætte alle Taaber Lid
til falske Lærere; skjøndt de Bedragne
skarpt føle Svigen, er Bedrageren
dog stedt i værre Nød. Du, Posthumus,
som ægged mig til Ulydighed
imod min Fader, Kongen, som har lært mig
at kaste Brag paa Kongesønners Beilen,
du skal vel mærke, at en saadan Færd
er ikke hverdags, men en sjelden Gjerning,
og det bedrøver mig at tænke paa,

Digitized by Google

naar du er mæt af hende, som har nu
opvakt din Lyst, hvor din Erindring da
af mig vil pines. — Skynd dig dog! see, Lammet
opfordrer Slagteren: hvor er din Kniv?
Hel trevent regner du din Herres Bud,
mens jeg tilskynder dig.

Pisanio.

Min ædle Frue,
jeg har ei lukt et Øie, siden dette
blev paalagt mig.

Imogen.

Gjør det og saa tilsengs.

Pisanio.

Før vil jeg vaage mine Øine blinde.

Imogen.

Men hvorfor paatog du dig dette Hverv?
hvi drev du dette fære Spil saalænge?
saamange Mil? til dette Sted? din egen
og min Besværr? og vore Hestes Møie?
en Tid saa fristende? den Larm ved Hoffet,
fordi jeg er forsvunden? hvorfor gik du
saa vidt og spænder nu din Bue ned,
naar du har faaet Vildtet ret paa Skud?

Pisanio.

Kun for at vinde Tid og slippe fra
det onde Hverv; jeg har imens betænkt
en Udvei — hør mig blot taalmodigt, Frue.

Imogen.

Tal kun din Tunge træt; tal; jeg har hørt,
jeg er en Skjøge; og mit Øre rammet,
af denne Løgn, kan ei faae værre Saar,
ei heller grundigt læges; tal.

Digitized by Google

Pisanio.

Jeg troede,
I vilde ikke hjem.

Imogen.

Sandsynligvis.
Da du har bragt mig hid for her at myrdes.

Pisanio.

Nei, Nei! men var jeg klog, som jeg er ærlig,
saa skulde vel mit Forsæt lykkes mig.
Min Herre, det er ganske vist, er ført
bag Lyset; ja en Skurk med sjelden Kunst
har øvet denne Udaad mod Jer begge.

Imogen.

En romersk Skjøge!

Pisanio.

Nei, saasandt jeg lever! —
Jeg melder, I er død, og sender ham
et blodigt Tegn derpaa; saaledes bød han.
Ved Hoffet vil man savne Jer; det vil
bekræfte Sagen.

Imogen.

Ak, hvad skal jeg gjøre
imens? hvor skal jeg hen? hvorledes skal
jeg leve? hvilken Trøst er der i Livet,
naar jeg er død for ham?

Pisanio.

Vil I tilbage
til Hoffet?

Imogen.

Intet Hof og ingen Fader!
jeg vil ei plages meer med denne raa,
fornemme, dumme Uselhed, den Kloten,

Digitized by Google

hvis Veien var mig saa forfærdelig
som en Veiviring!

Pisanio.

Vil I ei til Hoffet,
er der ei Sted for Eder i Britannien.

Imogen.

Hvor da? Dog, har Britannien alene
en Sol? er Dag og Nat kun i Britannien?
Paa Verdenskortet synes jo Britannien
kun som en lille Del, ei som det Hele,
en Svanerede i en vælvig Dam;
der boer dog Folk vel udenfor Britannien?

Pisanio.

Det glæder mig ret meget, at I tænker
paa andre Lande. Lucius fra Rom,
Assendingen, vil komme her imorgen
til Milfordhavn. Kan Eders Tanke være
saa skjult og dunkel nu som Eders Skjæbne
og kun tilsløre det, som kan endnu
ei uden Fare vises, saa gaaer I
en Vei med gunstig Udsigt, ja maaskee
nær Leonatus' Opholdssted, ialtfald
saa nær, at om I end ei seer hans Gjerning,
vil Rygtet dog hver Time bringe Jer
for Øre, hvad han foretager sig.

Imogen.

O, hvis det dog var muligt! Selv med Fare
for min Blufærdighed, — ei med dens Tab, —
jeg vilde vove det.

Pisanio.

Ja, det er Sagen.
I maa forglemme, I er Kvinde; skifte

Digitized by Google

Befaling om til Lydighed, — Frygt, Blyhed, —
den fagre Kvindes Terner, eller heller
den fagre Kvinde selv, — til trodsigt Mod, —
kaadmundet, frækt, paa rede Haand med Svar,
kivagtig som en Væsel; I maa glemme
den dyrebare Skat paa Eders Kind,
udsætte den, — Ak! haarde Hjerte! dog
der er ei Redning, — for den lystne Phoebus,
som kysser Alle; I maa glemme rent
den nydelige Klædedragtens Kunst,
hvormed I ærgred Juno selv.

Imogen.

Vær kort;
jeg seer, hvor du vil hen; jeg er alt halvt
en Mand.

Pisanio.

Bliv først en Mand saa lig som muligt;
jeg har betænkt det forud; i min Badsæk
har jeg alt færdig Trøie, Buxer, Hat
og alt Fornødent. Dersom I, udstyret
paa denne Vis, og mens I efterligner,
som bedst I kan, en Knøs paa Eders Alder,
fremstiller Jer for Lucius, beder ham
om Tjeneste og siger, hvad I mest
har Eders Styrke i, — det vil han mærke,
hvis han har Øre for Musik, — saa vil han
modtage Jer med Glæde; thi han er
en Hædersmand, og hvad der er langt mere,
han frygter Guderne. Hvad I behøver,
skal jeg Jer skaffe; jeg er rig og vil
fra først til sidst ei svigte Jer.

Digitized by Google

Imogen.

Du er
nu al den Trøst, som Guderne mig unde.
O, skynd dig; der er meer at overlægge;
men vi vil handle nu, som Tiden byder.
Til denne Færd er jeg nu hvervet Stridsmand,
og med en Fyrstes Mod vil jeg bestaae den. —
O skynd dig nu, afsted!

Pisanio.

Vel, Eders Naade;
vi sige kort Farvel, for at jeg ikke,
ifald man savner mig, skal blive mistænkt
for Eders Flugt fra Hoffet. — See her er
en Flaske, som jeg fik af Dronningen;
dens Indhold er en kostbar Saft. Ifald
I bliver søsyg eller og tillands
faaer Hjerteondt, saa vil en Slurk af den
fordrive det. Gaa hen bag Busken der
og rust Jer ud til Mand. Gid Guderne
Jer føre til det Bedste!

Imogen.

Amen! — Tak!

(de gaae.)

Femte Scene.

En Sal i Cymbelines Slot.

(Cymbeline, Dronningen, Cloten, Lucius og Følge komme ind.)

Cymbeline.

I har mit Svar. Farvel!

Lucius.

Tak, Herre Konge!
Min Keiser sendte Brev; jeg maa afsted.

Digitized by Google

Det gjør mig ondt, jeg melde skal min Herre,
I er hans Fjende.

Cymbeline.

Vore Britter vil
ei taale meer hans Aag; os selv det vilde
kun klæde lidet kongeligt, om vi
bar mindre Agt end de for Kronens Høihed.

Lucius.

Nu beder jeg om Leide gjennem Landet
til Milfordhavn — Alt Held jeg ønsker Jer
og Jer, min høie Frue.

Cymbeline.

Ædle Herrer,
det Hverv er Eders. Tager Alt iagt
hvad Æren byder. — Ædle Lucius,
Farvel!

Lucius.

Prinds Cloten, Eders Haand.

Cloten.

Modtag den
som Ven; fra denne Stund jeg fører den
som Eders Fjende.

Lucius.

Stridens Udfald, Herre,
skal nævne Seierherrens Navn. Farvel.

Cymbeline.

Ledsag den ædle Lucius, I Herrer,
indtil hinsides Severn. — Held paa Reisen!
(Lucius med Følge gaaer.)

Dronningen.

Han gaaer i Vrede; men det er en Ære
for os, at han fik Grund dertil.

Digitized by Google

Cloten.

Desbedre;
det er, som vore tappre Britter ønske.

Cymbeline.

Hvordan det her staaer til, har Lucius
alt meldt til Keiseren; nu maa vi rask
faae Rytteri og Vogne rustede.
Den Stridsmagt, som alt staaer i Gallien,
vil blive samlet snart; derfra vil Krigen
hjemsøge os.

Dronningen.

Det gjælder ei at sove;
men rask og kraftigt maa der tages fat.

Cymbeline.

Vi vented, hvad der vilde skee; derfor
er vi beredte; men, min ædle Dronning,
hvor er vor Datter? hun har ikke vist sig
for Romeren, ei heller har hun bragt os
idag sin Hilsen. I sit hele Væsen
hun viser mere Trods end Datterpligt;
vi har vel mærket det. Lad hende kalde;
altfor lemfældigt har vi taalt det hidtil.

(en Tjener gaaer.)

Dronningen.

Min Herre Konge, siden Posthumus
blev landsforvist, har hendes Liv jo været
helt ensomt; og kun Tiden, ædle Herre,
kan læge det; jeg beder Eders Høihed,
brug ikke haarde Ord; hun er en Dame,
saa sky for Dadel, at et Ord for hende
er som et Slag, og Slag er Død.

(Tjeneren kommer tilbage.)

Digitized by Google

Cymbeline.

Hvor er hun?
Hvordan undskylder hun sin Trodsighed?

Tjeneren.

Min Herre Konge, hendes Værelser
er alle lukte; Ingen svarer os,
hvor høit vi banke.

Dronningen.

Herre, da jeg sidst
besøgte hende, bad hun, at jeg vilde
undskylde for Jer, at hun holdt sig inde;
af Sygdom tvungen, var hun ei istand til
at vise Jer den Ærefrygt, som hun
hver Dag var pligtig til. Det bad hun mig
at sige Jer; men jeg forglemte det
i Hoffets Tummel.

Cymbeline.

Hendes Døre lukte?
ei seet for nylig? Himmel, gid min Frygt
maa være uden Grund.

(gaaer.)

Dronningen.

Søn, følg med Kongen.

Cloten.

Pisanio, den gamle Tjener, har jeg
ei seet i tvende Dage.

Dronningen.

Søg ham op. —

(Cloten gaaer.)

Pisanio, saa tro mod Posthumus! —
Han har min Gift. Gid blot han var forsvunden,
fordi han havde drukket den; han troer jo,

Digitized by Google

det er en kostbar Drik! — Men hun, hvor er hun?
Maaskee Fortvivlelsen har grebet hende;
maaskee hun fløiet er paa Elskovs Vinger
hen til sin Posthumus. Til Skjændsel eller
til Død er hun da gaaet; begge Dele
kan tjene til mit Øiemed; naar hun
er borte, raader jeg for Kronen kun.

(Cloten kommer tilbage.)

Nu, Søn?

Cloten.

Ja, det er sikkert; hun er flygtet.
Gaa ind, trøst Kongen; thi han raser; Ingen
tør komme til ham.

Dronningen.

Godt; gid ingensinde
ham efter denne Nat en Dag oprinde!

(Dronningen gaaer.)

Cloten.

Jeg elsker og jeg hader hende; hun
er skjøn og kongelig og har et ædelt
og høvist Væsen meer end nogen Kvinde,
end alle Kvinder, hele Kvindekjønnet;
af hver har hun det bedste; sammensat
af Alle, overgaaer hun Alle; derfor
jeg elsker hende; men at hun forsmaaer mig
og ødsler bort sin Gunst til Posthumus,
den Usling, det nedsætter hendes Vid
saa stærkt, at hendes sjeldne Glands fordunkles;
og derfor tager jeg nu den Beslutning
at hade hende, ja jeg har besluttet
at hævne mig paa hende. Thi, naar Daarer —

(Pisanio kommer.)

Digitized by Google

Hvem der? Hvad? er du ved at pakke ind?
kom hid! du Mesterkobler! o du Skurk!
hvor er din Frue? svar mig flux! hvis ikke
gaaer du til Helved strax!

Pisanio.

Ak, Naadigherre!

Cloten.

Hvor er din Frue? Ha, ved Jupiter!
jeg vil ei spørge anden Gang. Din Lønbom
du tause Skurk, skal af dit Hjerte frem;
thi ellers river jeg det ud og søger
den selv. Er hun hos Posthumus, den Usling,
hvis Lavheds Centnervægt ei indeholder
et Gran af Hæder?

Pisanio.

O, min ædle Herre,
hvor kan hun være der? Naar blev hun savnet?
han er i Rom.

Cloten.

Kom nærmere! hvor er hun?
Nu ingen Omsvøb meer! giv ren Besked;
hvor er hun bleven af?

Pisanio.

Høiædle Herre!

Cloten.

Høiædle Slyngel! aabenbar det flux;
hvor er din Frue? sig det med eet Ord! —
Ei meer om „ædle Herre!" — tal! hvis ikke
din Tavshed bliver flux din Dom og Død!

Pisanio.

Vel, dette Brev forklarer, hvad jeg veed
om hendes Flugt.

Digitized by Google

Cloten.

Ha, lad mig see! jeg vil
forfølge hende til Augustus' Throne.

Pisanio (affides.)

Det eller Døden maa jeg vælge; hun
er langt nok borte; hvad han læser her,
kan volde ham Besvær, ei hende Fare.

Cloten.

Hm!

Pisanio. (affides.)

Jeg vil skrive til min Herre nu,
at hun er død. O, Himlen dig ledsage
trygt paa din Vei og trygt igjen tilbage!

Cloten.

Er Brevet ægte?

Pisanio.

Ja, jeg troer det, Herre.

Cloten.

Det er Posthumus' Haandskrift, jeg kjender den. — Hør Karl, hvis du ikke vilde være en Skurk, men tjene mig tro og udrette de Ærinder, jeg kunde faae ifinde at bruge dig til med alvorlig Nidkjærhed, — det vil sige udrette troligt og ærligt enhver Skurkestreg, som jeg maatte befale dig, — saa vilde jeg troe, at du var en brav Karl, og saa skulde du hverken savne min Hjælp til dit Udkomme, eller min Anbefaling til din Forfremmelse.

Pisanio.

Vel, naadige Herre.

Cloten.

Vil du tjene mig? Thi efterfom du saa taalmodigt og stadigt har holdt fast ved den Stodder Posthumus' tynde Lykke,

Digitized by Google

saa kan du ikke andet, ifølge Taknemlighedens Lov, end blive en ivrig Tilhænger af mig. Vil du tjene mig?

Pisanio.

Ja, det vil jeg.

Cloten.

Giv mig din Haand; der har du min Pung. Har du nogen af din forrige Herres Klædninger i din Forvaring?

Pisanio.

Naadige Herre, jeg har hjemme hos mig de samme Klæder, som han havde paa, da han tog Afsked fra min Frue og Herskerinde.

Cloten.

Den første Tjeneste, du gjør for mig, er at hente mig de Klæder; lad det være din første Tjeneste; gaa!

Pisanio.

Straz, Eders Høihed. (gaaer.)

Cloten.

Møde dig ved Milfordhavn? — jeg glemte at spørge ham om en Ting; det skal jeg huske siden; — netop der vil jeg myrde dig, du nederdrægtige Posthumus. Jeg vilde ønske, de Klæder var komne! Hun sagde engang, — det var saa bittert, at jeg faaer Smagen op i Munden igjen, — hun sagde, at hun agtede Posthumus' Klæder mere værd end hele min velbaarne Person, med samt de Egenskaber, hvormed den er prydet. Med disse Klæder paa vil jeg tage hende med Vold; — først dræbe ham og det lige for hendes Øine; der skal hun see min Tapperhed, og det skal være en Pine for hendes Hovmod. Naar han ligger paa Jorden; naar jeg har endt min haanlige Tale over hans Lig og stillet min Lyst med hende, — det vil jeg, som sagt, for at pine hende, gjøre med de Klæder paa, som hun vurderede saa høit; — saa vil jeg prygle hende til Hoffet, sparke hende hjem igjen. Hun

Digitized by Google

har foragtet mig af Hjertens Grund, og jeg vil hævne mig, saa det er en Lyst.

(Pisanio kommer med Klæderne.)

Er det de Klæder?

Pisanio.

Ja, naadige Herre.

Cloten.

Hvor længe er det siden, hun tog til Milfordhavn?

Pisanio.

Hun kan neppe være der endnu.

Cloten.

Bring de Klæder ind paa mit Kammer; det er den anden Befaling, jeg har givet dig; den tredie er, at du skal være frivillig stum med det, som jeg har for. Vær blot lydig, saa skal Forfremmelsen sikkert komme dig imøde. — Min Hævn er i Milfordhavn; gid jeg havde Vinger for at følge den! Kom og vær tro.

(gaaer.)

Pisanio.

Du raader ilde; var jeg tro mod dig,
saa sveg jeg jo, — det være langt fra mig, —
ham, der er selv saa trofast. — Reis du kun
og find ei den, du søger. Himmel, und
din Naade hende. Men hans Fod lad hildes
i Trætheds Lænker og hans Møie spildes.

(gaaer.)

Sjette Scene.

Udenfor Belarius' Hule.

(Imogen kommer ind i Drengeklæder.)

Imogen.

At være Mand er dog besværligt, seer jeg;
jeg er saa træt; to Nætter havde jeg

Digitized by Google

min Seng paa vilden Mark. Syg blev jeg vist,
om ei mit Forsæt gav mig Styrke. Milford,
dengang Pisanio udpeged dig
fra Bjergets Top, da syntes du mig nær.
Jeg troer, at Huse flye den Trængende,
der, hvor han skulde finde Trøst og Hjælp.
To Tiggere fortalte mig, jeg kunde
ei meer gaae feil. Mon Fattigfolk da lyve,
der selv har Byrder og som veed, det er
en Straf, en Prøvelse? Hvad Under er det,
da rige Folk knap tale sandt? At synde
i Overflod er værre end at lyve
af Nød; Bedrag er værre hos en Konge
end hos en Stodder. — Dyrebare Husbond,
du selv er troløs; naar paa dig jeg tænker,
saa glemmer jeg min Sult, endskjønt for nylig
jeg næsten var vansmægtet. — Hvad er det? —
der gaaer en Sti derhen; — en Vildmands Bolig! —
Mon det gaaer an at raabe? Nei, jeg tør ei; —
dog Sulten giver Mod, før den forkuer
Naturen helt. Fredstid og gode Dage
frembringe Krystere; men haarde Kaar
er Haardførhedens Moder. — Hei! hvem der? —
hvis her er gode Mennesker, saa tal!
er det en Vild, sælg eller laan! — der kommer
ei Svar? — saa gaaer jeg ind; — det er dog bedst
at drage Sværdet. — Er min Fjende ræd
for Sværd som jeg, saa tør han neppe see det.
Giv mig en saadan Fjende, gode Guder!

(hun gaaer ind i Hulen.)

(Belarius, Guiderius og Arviragus komme ind.)

Digitized by Google

Belarius.

Du, Polydor, vandt Prisen paa vor Jagt,
og du er Festens Herre; jeg og Cadwal
er Kok og Tjener; saadan var det aftalt;
al Slid og Sved hentørredes og døde,
hvis ei den fik sin Løn. Kom nu; vor Madlyst
skal sætte Smag paa Husmandskosten. Trætheb
kan snorke trygt paa Sten; for døsig Ladheb
er selv Dunpuden haard. — Freb være meb big,
du stakkels Hytte, som big selv bevogter!

Guiderius.

Træt er jeg indtil Marv og Ben.

Arviragus.

Og jeg
er mat af Arbeid, men i Madlyst kraftig.

Guiderius.

Kold Mad er der i Hytten; lad os gnave
paa den, mens Vildtet bliver kogt.

Belarius. (seer ind i Hulen.)

Bliv her!
gaa ei derind! — hvis ei det aad vor Mad,
jeg vilde troe, her var en Alf.

Guiderius.

Hvad er der?

Belarius.

Ved Jupiter, en Engel! eller ogsaa
et jordisk Undervæark! — See der, en Guddom,
ei ældre end en Dreng.

(Imogen kommer ud af Hulen.)

Imogen.

I gode Mænd,
o, gjør mig ei Fortræd! jeg raabte, før

Digitized by Google

jeg gik derind; det var min Agt at tigge
eller at kjøbe, hvad jeg tog. Tilvisse,
jeg har ei stjaalet Noget, heller ikke
jeg vilde gjort det, om jeg havde fundet
Guld strøet paa Gulvet. Her er Penge for
min Mad; jeg vilde lagt dem der paa Bordet,
saasnart jeg havde spist, og ved min Bortgang
velsignet mine Værter.

Guiderius.

Penge, Knøs?

Arviragus.

Før blive Guld og Sølv til Skarn; hvem agter
det mere værd end saa, undtagen de
der dyrke Skarn som Guder?

Imogen.

I er vred!
Hvis I vil dræbe mig for denne Brøde,
vid, jeg var død, hvis ei jeg havde gjort det.

Belarius.

Hvor skal du hen?

Imogen.

Til Milfordhavn.

Belarius.

Dit Navn!

Imogen.

Fidele hedder jeg; jeg har en Frænde,
som reiser til Italien; i Milford
gaaer han ombord; til ham var jeg paa Veien;
halv død af Sult begik jeg denne Brøde.

Belarius.

Min vakkre Svend, tro ikke, vi er Vildmænd,
og døm vort Sind ei efter denne Ork

Digitized by Google

hvori vi boe. Vel mødt! snart er det Kveld;
du skal faae bedre Nadver, før du gaaer,
og Tak dertil, om du vil spise den. —
Byd ham velkommen, Drenge.

Guiderius.

Ungersvend,
var du en Kvinde, beiled jeg saalænge,
indtil jeg blev din Brudgom; ærligt byder
jeg kun den Pris, jeg vilde give.

Arviragus.

Jeg
vil være glad ved, at han er en Mand;
ret som en Broder vil jeg elske ham; —
og som en Broder, der var længe borte,
jeg hilser dig; vær inderligt velkommen!
vær glad; thi du er her blandt Venner.

Imogen.

(afsides.) Venner!
Om det var Brødre! Gid de havde været
min Faders Sønner! da stod jeg i Pris
lidt lavere, og meer i Ligevægt
med dig, min Posthumus.

Belarius.

Han har en Sorg,
der piner ham.

Guiderius.

O, gid jeg kunde hjælpe.

Arviragus.

Ja, eller jeg! hvad end det monne være;
hvad Nød og Fare end det monne koste!
I Guder!

Digitized by Google

Belarius.

Drenge, hør!

(de tale sagte sammen.)

Imogen. (afsides.)

Om det var Fyrster,
der havde denne Hule kun til Hof,
sig selv til Tjenere og deres egen
Samvittighed til Segl paa deres Hæder, —
men uden denne tomme Gunst, der skjænkes
af Mængdens Vægelsind, — de kunde neppe
med disse To sig maale! Tilgiv, Guder!
jeg vilde skifte Kjøn og boe hos dem,
da Posthumus er utro.

Belarius.

Ja, saaledes!
Kom Drenge, vi vil lave Vildtet til. —
Kom ind, min vakre Svend; tungt falder Talen
for sulten Mund; naar vi har spist, vil hoviſt
vi spørge om dit Løbnetsløb, saavidt
du vil fortælle det.

Guiderius.

Kom ind.

Arviragus.

Ei Natten
er Uglen saa velkommen, Morgenen
ei Lærken.

Imogen.

Tak!

Arviragus.

Saa kom dog indenfor.

(de gaae ind i Hulen.)

Digitized by Google

Syvende Scene.

Rom.

(To Senatorer og Tribuner komme ind.)

Første Senator.

Saaledes lyder Cæsars Skrivelse:
at saasom Menigmand er nu i Leding
imod Pannonier og Dalmatier,
og Legionerne i Gallien
helt svage til at føre denne Krig
mod de frafaldne Britter, — skal vi nu
opfordre Adelen til denne Færd.
Til sin Prokonsul gjør han Lucius,
og Jer, Tribuner, overdrager han
en ubegrændset Fuldmagt til at samle
i Hast den Hærmagt. Længe leve Cæsar!

En Tribun.

Er Lucius Hærens Overhøvding?

Første Senator.

Ja.

Tribunen.

Og er i Gallien nu?

Første Senator.

Ja, med den Hær,
som jeg har nævnt, og som I skal forstærke
med Eders Opbud. Eders Fuldmagt melder,
hvor stor en Styrke, samt til hvilken Tid
den skal afsted.

Tribunen.

Vi gjør vor Skyldighed.

(de gaae.)

Digitized by Google

Fjerde Act.

Første Scene.

Skov i Nærheden af Hulen.

(Cloten kommer ind.)

Cloten.

Jeg er nær ved det Sted, hvor de skulde mødes, hvis Pisanios Mærke paa Kortet er rigtigt. Hvor hans Klæder passer mig godt! Hvorfor skulde hans Elskerinde, som er skabt af den samme, der skabte Skræderen, ikke ogsaa passe mig? Saameget mere, som det hedder, med Respect at sige: „Naar det er en Kvinde tilpas, skal man passe paa.“ Og det er det, jeg nu skal vise min Kunst i. Det tør jeg nok sige i mit eget Paahør, — for der er ingen Forfængelighed i det, at en Mand og hans Speil gaaer paa Raad, at sige da i hans eget Kammer, — Linierne af min Krop ere lige saa godt tegnede som hans; jeg er ligesaa ung; jeg er stærkere, ikke ringere end han i Formue, over ham i heldige Omstændigheder, over ham i Byrd, ligesaa forfaren i almindelig Tjeneste og mere udmærket, naar det gjælder Mand imod Mand; og endda elsker det egensindige Kreatur ham tiltrods for mig. — Hvad er dog et Menneske! Posthumus, dit Hoved, som nu groer paa dine Skuldre, skal inden en Time være hugget af, din Elskerinde voldtagen, dine Klæder staarne i Stykker for dine Øine, og naar Alt det er gjort, sparker jeg hende hjem til sin Fader; maaskee vil han blive en Smule stødt paa mig, fordi jeg har gjort det saa grovt; men min Moder, der kan magte hans Egensindighed, skal forvandle det Altsammen til min Bersømmelse. Min Hest er bunden sikkert. Ud, mit Sværd, og det til et blodigt Øiemed! Skjæbne, bring dem i mine

Digitized by Google

Hænder! Dette passer ganske til Beskrivelsen af deres Mødested, og Slyngelen vover ikke at bedrage mig.

(gaaer.)

Anden Scene.

Udenfor Hulen.

(Belarius, Guiderius, Arviragus og Imogen komme ud af Hulen.)

Belarius.

Du har det ikke godt; bliv her i Hulen;
naar vi har jaget, vil vi komme til dig.

Arviragus.

Bliv hjemme Broder; er vi ikke Brødre?

Imogen.

Det skulde Mennesker jo stedse være;
men Støv og Støv er ikke lige godt,
skjøndt af det samme Muld. Jeg er saa syg.

Guiderius.

Gaa I paa Jagt; jeg bliver her hos ham.

Imogen.

Saa syg er jeg dog ei, skjøndt ikke vel;
jeg er ei et forkjælet Kjøbstedbarn,
der troer at døe, før jeg er syg! o gaa dog;
røgt Eders vante Sysfel; Brud paa Vanen
er Brud paa Alt. Vel er jeg syg; men det
kan ikke hjælpe, at I blive her.
Den Uselskabelige finder ei
ved Selskab Trøst; jeg er ei meget syg,
da jeg kan tale om det; lad mig blive;
stol paa, jeg stjæler ei fra Nogen uden
mig selv, og lad mig døe, fordi jeg stjæler
saa lidt.

Digitized by Google

Guiderius.

Jeg elsker dig, det har jeg sagt,
saa stærkt, saa hjerteligt, som selv min Fader.

Belarius.

Hvad? hvad?

Arviragus.

Hvis det er Synd at tale saa,
da deler jeg min gode Broders Feil;
hvorfor jeg elsker Ungersvenden her,
det veed jeg ikke; jeg har hørt Jer sige,
at Kjærlighedens Grund er uden Grund.
Hvis Baaren stod for Døren og man spurgte:
„Hvem skal nu døe?“ saa svared jeg: „Min Fader,
og ikke denne Svend.“

Belarius. (afsides.)

Du ædle Drift!
Naturens Adel! du medfødte Høihed!
Niding er Nidings Fader; Skarn er Søn
af Skarn. Naturens Skjød frembringer baade
godt Korn og Klint, Forkastelse og Naade.
Jeg er ei deres Fader; men hvem er
dog denne, som de meer end mig har kjær. —
(høit.) Kom, Klokken er alt Ni.

Arviragus.

Farvel, min Broder!

Imogen.

God Jagt!

Arviragus.

God Bedring! — Skal vi gaae, min Fader?

Imogen. (afsides.)

Hvor det er gode Mennesker! — I Guder,
saa vore Hofmænd dog har løiet for mig,

Digitized by Google

„at fjernt fra Hoffet ikkun Vilde boe;"
nu vil jeg min Erfaring bedre troe.
Storhavet føder Hvaler; liden Flod
dog giver mangen Fisk til Føde god. —
O, jeg er meget syg. — Pisanio,
nu vil jeg prøve dine Draabers Kraft.

Guiderius.

Jeg fik kun lidt at vide; han har sagt,
han var ulykkelig, men ædelbaaren,
selv ærlig, af Uærlighed forfulgt.

Arviragus.

Mig svared han det samme; men han sagde,
jeg skulde senere faae meer at vide.

Belarius.

Tilfjelds, tilfjelds! — Vi vil forlade dig
for dennesinde; gaa nu ind og hvil dig.

Arviragus.

Vi komme snart igjen.

Belarius.

Bliv ikke syg;
du maa jo være vor Husholderske.

Imogen.

Frisk eller syg, — jeg er Jer høist forbunden.

(gaaer.)

Belarius.

Og skal fremdeles blive det. — Den Knøs,
hvor stor hans Nød end er, han er dog vist
af ædel Slægt.

Arviragus.

Han synger som en Engel.

Guiderius.

Hvor net han lavede Mad! skar vore Rødder

Digitized by Google

ud i Figurer, krydrede vor Suppe,
som om han laved Spgemad til Juno.

Arviragus.

Hvor yndigt han forener Suk og Smil;
det er som Sukket var et Suk, fordi
det er ei sligt et Smil, og som om Smilet
drev Spot med Sukket, for det flygter bort
fra sligt et Guddomstempel for at blandes
med Vindene, som alle Sømænd skjælde.

Guiderius.

Mig synes det, at Sorg og Taalmod har
i begge slaaet Rod og blandet sammen
Rodtrevlerne.

Arviragus.

Vox du, Taalmodighed.
Lad Sorgens stygge Hyld døe bort med Rod
og freidigt trives Taalmods Ranke god.

Belarius.

Det lider langt ad Dagen; kom! — Hvem der?

(Cloten kommer ind.)

Cloten.

Jeg kan ei finde de Landstrygere;
den Skurk har narret mig; nu er jeg træt.

Belarius.

Landstrygere? Mon det er os, han mener?
Jeg skulde kjende ham: — det er jo Cloten,
Dronningens Søn; jeg frygter for en Snare.
Jeg har ei seet ham nu i mange Aar;
dog veed jeg, det er ham. Vi er fredløse;
Afsted!

Guiderius.

Han er kun Een, — I og min Broder

Digitized by Google

maa see, om der er flere; gaa; lad kun mig
om ham.

(Belarius og Arviragus gaae.)

Cloten.

Stop! hvem er I, der flygter for mig?
er det det Røverpak, som her skal findes
blandt Bjergene? hvad for en Træl er du?

Guiderius.

Jeg er ei mere Træl end, at jeg har
et Slag til Svar paa Trællenavn.

Cloten.

En Røver,
en Skurk, en Fredløs er du. Giv dig, Tyv!

Guiderius.

Til hvem? til dig? og hvem er du? er ikke
min Arm saa stærk som din, mit Bryst saa kjækt?
I Ord indrømmer jeg, at du er stærkest;
jeg bærer ei min Dolk i Munden. Hvem
er du? hvi skal jeg overgive mig
til dig?

Cloten.

Du lumpne Skurk, hvad? kan du ikke
paa mine Klæder kjende mig?

Guiderius.

Nei, Slyngel,
og heller ei din Skræder, som maa være
din Bedstefader; han har gjort din Kjortel,
og Kjortelen har nok igjen gjort dig.

Cloten.

Du Erkeskurk! min Skræder har ei gjort
den Kjortel.

Digitized by Google

Guiderius.

Saa gaa hen og tak den Mand,
som gav dig den. Du er en stakkels Tosse;
jeg giver ikke slaae dig.

Cloten.

Frække Tyv,
hør blot mit Navn og skjælv!

Guiderius.

Hvad er dit Navn?

Cloten.

Cloten, du Skurk!

Guiderius.

Cloten, du Skurk! det maa du
to Gange hedde; jeg kan dog ei skjælve;
hvis du hed Ogle, Tudse, Edderkop,
det skræmmed mig vel meer.

Cloten.

For ydermere
at skræmme dig, ja sønderknuse dig,
vid, jeg er Cloten, Søn af Dronningen.

Guiderius.

Det gjør mig ondt; du synes lidet værdig
saa høi en Byrd.

Cloten.

Du bliver ikke bange?

Guiderius.

Kun dem, jeg ærer, frygter jeg, de Vise;
men Narre leer jeg ad og frygter ikke.

Cloten.

Dø Døden! naar jeg med min egen Haand
har fældet dig, vil jeg forfølge dem,
der flygted før, og Eders Hoveder

Digitized by Google

jeg sætter over Portene til Lud,
Giv dig, du Bondelømmel!

(de gaae fægtende ud.)

(Belarius og Arviragus komme ind.)

Belarius.

Der var Ingen.

Arviragus.

Nei, ingen Modersjæl! I har seet feil.

Belarius.

Det var jo muligt; det er længe siden
jeg saae ham. Tiden har dog ei udvisket
hans fordums Træk. Den Stammen i hans Mæle,
den Støden i hans Tale, ganske hans;
jo, jeg er vis paa, det var Cloten selv.

Arviragus.

Her var det, vi forlod dem; jeg vil haabe,
min Broder kan vel blive færdig med ham;
I siger, han er glubsk.

Belarius.

Fra den Tid af
han først blev Mand, han mangled alt Begreb
om Rædsel eller Skræk; thi Frygtens Aarsag
er tidt en Virkning af Forstand. — See der,
din Broder.

(Guiderius kommer med Clotens Hoved.)

Guiderius.

Denne Cloten var en Nar;
tom som en Pung, hvor ingen Penge er.
Selv Hercules ei kunde slaae hans Hjerne
ud af hans Hoved; thi han havde ingen;
men hvis jeg ikke havde gjort den Gjerning,

Digitized by Google

saa bar den Daare jo mit Hoved nu,
som her jeg bærer hans.

Belarius.

Hvad har du gjort?

Guiderius.

Jeg veed det: hugget Hovedet af Cloten,
som kaldte sig en Søn af Dronningen;
han skjældte mig for Røver og Forræder;
svor, at han ene vilde fange os
og flytte vore Hoveder fra Kroppen, —
hvor end de sidde, Guderne skee Tak! —
og sætte dem paa Portene af Lud.

Belarius.

Vi er fortabte!

Guiderius.

Ei, min ædle Fader,
hvad har vi vel at tabe meer end Livet?
det svor han jo at tage. Loven giver
os intet Værn; hvi skulde vi da lade
en overmodig Kjødklump true os
og være baade Dommer selv og Bøddel,
fordi vi frygte Loven? har I seet
hans Følge?

Belarius.

Vi har ei faaet Die paa
en Sjæl; og dog er det helt rimeligt,
han har et Følge. Skjøndt hans Sind bestod
af Flyvegriller, der bestandig skifted
fra Galt til Værre, kunde jo dog Daarskab,
ja selv det rene Vanvid ikke rase
saa vildt at bringe ham herhen alene.
Og dog, det kunde hændes, man har hørt

Digitized by Google

ved Hoffet, at der færdes Folk som vi,
blandt disse Fjelde, jage her, Fredløse,
som kan med Tiden blive meer mandstærke; —
maaskee han hørte det og saa foer op, —
det ligner ham, — og svor at fange os;
men det er ikke troligt, han er kommen
alene, hverken at han voved det,
ei heller at man lod ham gjøre det;
og derfor kan med gyldig Grund vi frygte,
at Kroppen har en Hale, mere farlig
end Hovedet.

Arviragus.

Lad Skjæbnen komme nu,
som Guderne det vil. — Hvordan det gaaer,
min Broder har gjort vel.

Belarius.

Jeg gik med Ulyst
paa Jagt idag; den Dreng Fideles Sygdom —
har gjort mig Gangen tung.

Guiderius.

Hans Hoved hugged
jeg af ham med hans eget Sværd, som han
imod min Strube svang. Jeg kaster det
i Fjorden bag vort Fjeld; saa lad det svømme
til Havet og fortælle Fiskene,
at han er Cloten, Søn af Dronningen.
Alt Andet kommer mig ei ved.

(gaaer.)

Belarius.

Jeg frygter,
at det vil blive hævnet. Polydor,

Digitized by Google

gid ei du havde gjort det, skjøndt dit Mod
dig klæder godt.

Arviragus.

Gid jeg dog havde gjort det,
om Hævnen end forfulgte mig alene!
jeg elsker dig som Broder, Polydor;
men jeg misunder dig, at du bersved
mig denne Daad. Gid al den Hævn, som kun
det muligt er for Tapperhed at møde,
maa søge os og stævne os til Ansvar!

Belarius.

Nu, — skeet er skeet. — Vi vil ei meer paa Jagt
idag. Vi vil ei søge Faren op,
hvor ingen Fordel er. Gaa ind i Hulen;
du og Fidele skal jo være Kokke;
jeg venter paa den raske Polydor,
og bringer ham snart med mig til vort Maaltid.

Arviragus.

Fidele, stakkels syge Barn! ja gjerne
gaaer jeg til dig. For at faae Blod igjen
i dine Kinder, aarelod jeg gjerne
et Kirkesogn helt fuldt af Clotener
og roste af min Mildhed mig endda.

(gaaer.)

Belarius.

Du høie Guddom, himmelske Natur!
hvor du har præget klart dit Skjoldemærke
paa disse tvende Kongebørn! saa milde
som Vestenvinden, naar den vifter under
Violen og ei ryster Blomstens Hoved,
og dog saa gramme, naar der kommer Ild
i Kongeblodet, som den barske Storm,

Digitized by Google

der griber Fjeldets Gran i Toppen fat
og bøier den mod Dalen. Det er sælsomt,
at en usynlig Drift kan danne dem
til Kongehøihed, som de aldrig kjendte,
til Ærens Lov, som de har aldrig lært,
til Høviskhed, som de ei saae hos Andre,
til Tapperhed, der voxer vildt hos dem,
men giver dog en Høst, som var den saaet! —
Det er dog sært, at Cloten kommer her;
hvad mon det os bebuder? og hans Død,
hvad mon den bringer os?

(Guiderius kommer tilbage.)

Guiderius.

Hvor er min Broder?
Nu lod jeg Clotens Oxehoved seile
ad Strømmen ned med Budskab til hans Moder.
Hans Krop er Pant for hans Tilbagekomst.

(Høitidelig Musik fra Hulen.)

Belarius.

Mit Strængespil! hør Polydor, det klinger!
men hvad har givet Cadwal Aarsag til
at lokke frem dets Toner! hør!

Guiderius.

Er Cadwal derinde?

Belarius.

Han er gaaet nys herfra.

Guiderius.

Hvad mener han? det har ei klinget siden
vor kjære Moders Død. — Det Høitidsfulde
bør svare til en høitidsfuld Anledning.
Triumf for Intet, grundløst Klagemaal

Digitized by Google

er kun som Abegrin og Barnestraal.
Er Cadwal gal? hvad er paafærde!

(Arviragus kommer ud af Hulen og bærer Imogen som død paa sine Arme.)

Belarius.

See!
der kommer han, og har i sine Arme
den sørgelige Grund til det, hvorfor
vi dadle ham.

Arviragus.

Vor Fugl er død, som var os
saa hjertenskjær. Jeg havde heller gjort
et Spring fra sexten Aar til tresindstyve
og byttet Springets Tid bort for en Krykke,
end seet det Syn.

Guiderius.

Du søde, fagre Lilie!
min Broder bærer dig ei halv saa smukt,
som selv du bar dig paa din Stængel før.

Belarius.

O, Tungsind, hvem har dog udmaalt dit Dyb
og loddet Grunden, for at see, hvor bedst
dit tunge Fartøi kunde søge Havn? —
O du Velsignede! — Kun Himlen veed,
hvad for en Mand du kunde være bleven;
jeg veed, du var en sjelden Dreng og døde
af Tungsind! — Sig, hvorledes fandt du ham?

Arviragus.

Stiv, som I seer, og smilende, som om
en Flue havde kildret ham isøvne,
ei som han havde leet ad Dødens Pil;
sin høire Kind han hvilede paa en Pude.

Digitized by Google

Guiderius.

Og hvor?

Arviragus.

Paa Gulvet; Armene saaledes
lagt overkors; jeg troede, at han sov,
og tog de sømbeslagne Sko af Foden,
som lød for høit ved mine Trin.

Guiderius.

O nei,
han sover kun; hvis han er død, saa bliver
hans Grav en Seng; af Ellepigerne
omsværves vil hans Grav, og ingen Orm
vil nærme sig til ham.

Arviragus.

Med fagre Blomster,
mens Somren varer og mens her jeg boer,
jeg smykke vil din mørke Grav, Fidele;
de blege Primler skal du ikke savne,
de ligne jo dit Ansigt, heller ikke
Blaaklokken, den er dine Aarer lig,
og Hybenrosens Løv, — det dufter sødt,
men ikke mere lifligt end din Aande.
Alt dette skal Rødhalsen bringe dig
med kjærligt Næb, — o, hvor den gjør tilskamme
de rige Arvinger, hvis Fædre ligge
i Graven uden Mindesten, — dertil
af Mos saa varm en Pels til Tæppe for
dit Lig om Vinteren.

Guiderius.

O, hold dog op;
lad ei paa Kvindevis din Tale lege
med en alvorlig Sag. Nu lad os bringe

Digitized by Google

ham i sin Grav og ikke med Beundring
forsinke det, som er vor Pligt. — Til Graven!

Arviragus.

Hvor skal han ligge?

Guiderius.

Hos Euriphile,
vor Moder.

Arviragus.

Vel, og lad os, Polydor, —
skjøndt vore Stemmer nu har Manddomsklangen, —
hans Gravsang synge, som vi sang vor Moders;
de samme Ord og Toner; Navnet kun
er for Euriphile Fidele.

Guiderius.

Cadwal,
jeg kan ei synge; men vil grædende
fremsige den med dig; en Sørgesang
med falske Toner er en værre Mislyd
end Præster og Orakler, naar de lyve.

Arviragus.

Saa sig den da.

Belarius.

Jeg seer, den større Sorg
er for den mindre Lægedom; thi Cloten
er helt forglemt. Han var en Dronnings Søn,
og skjøndt han kom som Fjende, skal I mindes,
det er betalt. Skjøndt Høi og Lav hensmuldre
til samme Støv, saa gjør dog Ærefrygten,
den Verdens Engel, Forskjel mellem Pladsen
for Høi og Lav. Vor Fjende var en Fyrste,
og skjøndt du tog hans Liv som Fjende, bør du
begrave ham som Fyrste.

Digitized by Google

Guiderius.

Hent ham da;
Therſites' Krop er jo ſaa god ſom Ajax,
naar de er døde.

Arviragus.

Vil I hente ham,
ſaa vil jeg ſige frem vor Sang imens.
Begynd, min Broder.

Guiderius.

Imod Øſten ſtal
hans Hoved ligge, Cadwal; det har Fader
forklaret os.

Arviragus.

Ja, det er ſandt.

Guiderius.

Saa kom
og lad os flytte ham.

Arviragus.

Saa. — Nu begynd!

Sang.

Guiderius.

Frygt ei meer for Solens Glød,
ei for Vinterſtormens Døn;
endt er Jordens Strid og Nød;
du gik hjem og tog din Løn.
Kongebørn og Stodderkuld
ſtal vorde til det ſorte Muld.

Arviragus.

Frygt ei meer de Stores Nag;
dig kan ingen Voldsmand naae; —
ſørg ei meer for Brød og Tag;
Egen er for dig ſom Straa.

Digitized by Google

Lærdoms Skatte, Kronens Guld
skal vorde til det sorte Muld.

Guiderius.

Frygt ei meer for Lynets Slag;

Arviragus.

ei for Tordenskyens Brag;

Guiderius.

frygt ei onde Tungers Braad;

Arviragus.

endt for dig er Smil og Graad.

Begge.

Hver Brudgom ung og elskovsfuld,
skal følge dig og vorde Muld.

Guiderius.

Ingen Trolddom vække dig!

Arviragus.

ingen Hexe skrække dig!

Guiderius.

intet Gjenfærd spøge her!

Arviragus.

intet Ondt dig komme nær!

Begge.

Dit Støv skal smuldre her i Ro,
og paa din Grav skal Rygtet groe.

(Belarius kommer med Clotens Lig.)

Guiderius.

Vor Sørgefest er endt; nu læg ham ned.

Belarius.

Her har jeg nogle Blomster; men ved Midnat
jeg plukker flere; til at strøe paa Graven
bedst passer sig de Urter, som er vaade
af Nattens kolde Dug. — Paa deres Ansigt; —

Digitized by Google

I var som Blomster, visne nu og døde;
saa skal det gaae de Urter, her vi strøede. —
Kom nu, lad hver for sig os knæle ned. —
De kom af Jord; de gik til Jordens Skjød;
forbi er deres Lyst og deres Nød.

(de gaae.)

Imogen. (vaagner.)

Ja vist, til Milfordhavn! sig, hvor er Veien? —
Tak! — hist ved Busken? — sig mig dog, hvor langt
har jeg tilbage? — Gud! sex Mil endnu? —
jeg har jo gaaet hele denne Nat;
nu vil jeg lægge mig og sove her.
Men tys! kun ingen Sovekammerater! —

(hun seer Liget.)

O Guder og Gudinder! — disse Blomster
er Verdens Glæder lig, og denne Mand,
med Blod bestænkt, dens Sorg. — Jeg haaber, dette
er kun en Drøm; nys bares det mig for,
jeg var en Huleboer og var Kok
for gode Mennesker; det var ei saa;
det var en Pil af Intet skudt mod Intet,
af Hjernens Dunster skabt. Vort Øie selv
er stundom blindt som vor Forstand; i Sandhed
jeg skjælver end af Skræk; men hvis i Himlen
der er en Draabe Medynk, ikke større
end Gjærdesmuttens Øie, skjænk mig lidt,
I frygtelige Guder! — Drømmen er her
endnu; skjøndt jeg er vaagen, er den i mig
og udenfor mig; den er ei Indbildning;
jeg føler den; — den hovedløse Mand! —
de Klæder er jo Posthumus'; jeg kjender
jo Formen af hans Ben; det er hans Haand;

Digitized by Google

hans Fod som en Mercurs; hans Lænd som Mars,
hans Arm som Hercules; ak, men hans Hoved, —
det ligned Jupiters, — Ha! — Mord i Himlen? —
det er jo borte! — Ha, Pisanio,
gid alle de Forbandelser dig ramme,
som Hecuba udstødte i sit Vanvid
mod Grækerne, og mine ydermere!
I Ledtog med den vilde Djævel, Cloten,
har du min Husbond dræbt! — Herefter være
det Nidingsværk at skrive og at læse!
Pisanio, den Skurk, — med falske Breve —
Pisanio, den Skurk, — fra dette Fartøi,
det stolteste der var i Verden, har han
Stortoppen kappet! — O, min Posthumus,
hvor er dit Hoved? Ak, hvor er det? hvor?
hvi traf Pisanio dog ei dit Hjerte
og spared dette Hoved? — Men hvorledes
er dette gaaet til? — Pisanio? —
Ja, han og Cloten, Vindelyst og Ondskab
har voldet dette. — Det er klart som Dagen!
Den Drik, han gav mig, som han sagde, var
en kostbar Styrkedrik, har den ei tvovet
mig min Bevidsthed? det bekræfter Sagen;
det er Pisanios og Clotens Gjerning!
O, farv du med dit Blod min blege Kind,
at vi desmere maa forfærde dem,
der finder os! Min Husbond! o, min Husbond!

(Lucius, Høvedsmænd, en Spaamand o. Fl. komme ind.)

En Høvedsmand.

Og nu er Legionerne fra Gallien
ført over Søen, som I bød; de vente

Digitized by Google

Jer her i Milfordhavn med Eders Skibe,
fuldt færdige.

Lucius.

Hvad meldes der fra Rom?

Høvedsmanden.

Senatet har kaldt Grændsefolkene
til Vaaben samt Italiens Ridderskab,
en modig Skare, som vil fægte bravt;
de føres af den vristige Jachimo,
Siennas Broder.

Lucius.

Naar mon de kan ventes?

Høved-smanden.

Ved næste Medbør.

Lucius.

Denne Rasthed giver
os freidigt Haab. Lad hele Styrken mønstre;
lad Høvedsmændene besørge det. —

(til Spaamanden.)

Nu sig, hvad har du drømt om denne Krigsfærd?

Spaamanden.

Jnat har Guderne mig vist et Syn; —
jeg fasted og jeg bad til dem om Kundskab;
da saae jeg Jupiters den stolte Fugl,
Roms Ørn, der fra det vaade Syd sløi hid
til Vesterleden og forsvandt i Solglands.
Det varsler, — hvis min Syndighed ei sløver
min Spaadomsaand, — om Seir for Romerhæren.

Lucius.

Drøm ofte saa, og aldrig falsk. — Men tys!
hvad er det for en Bul hist uden Top? —
Ruinen siger, at det var engang

Digitized by Google

en herlig Bygning. — Men see der! en Page!
død eller sovende paa Liget? — Nei,
Naturen gyser for at sove paa
et Lig, — med Døden selv tilsengs at gaae. —
Lad os hans Ansigt see.

Høvedsmanden.

Han lever, Herre.

Lucius.

Saa kan vi faae Besked om denne Krop. —
Min Knøs, fortæl din Skjæbne; thi det synes,
at den er værd at høre. Hvem er denne,
som du har valgt dig til en blodig Pude?
hvem har forvandlet dette gode Billed
til noget andet end Naturen vilde?
hvad Del har du i dette tunge Skibbrud?
hvorledes gik det til? hvem er han der?
og hvem er du?

Imogen.

Jeg er et Intet; — nei,
at være Intet, det var bedre. — Denne
min Herre var en meget tapper Britte
og meget god; han ligger her nu myrdet
af Bjergfolk. — Ak, der gives ingensteds
en saadan Herre meer. Jeg kunde gaae
fra Øst til Vest og søge Tjeneste
og prøve mange Herrer, alle gode,
og tjene tro, — men aldrig fandt jeg dog
en saadan Herre!

Lucius.

Ak, du gode Dreng,
du rører mig ei mindre ved din Klage,

Digitized by Google

end han, der ligger i sit Blod. Sig, Ven,
hvad var hans Navn?

Imogen.

Richard du Champ.

(affides.)

Saasandt
min Løgn ei skader Nogen, haaber jeg,
at Guderne, om end de høre det,
tilgive mig. — Hvad siger I, min Herre?

Lucius.

Hvad er dit Navn?

Imogen.

Fidele.

Lucius.

Saadan har
du vist dig; Navnet svarer til din Troskab,
din Troskab til dit Navn. Vil du forsøge
at tjene mig? jeg siger ei, du faaer
saa god en Herre; men du skal tilvisse
faae En, der har dig fuldt saa kjær. Et Brev
fra Romas Keiser, sendt mig ved en Consul,
ei kunde tjene dig til Anbefaling
meer end dit eget Værd. Kom, følg med mig.

Imogen.

Ja, Herre, jeg vil følge Jer; men først
vil jeg, hvis Guderne tillade, skjule
min Herres Lig for Fluerne saa dybt,
som disse stakkels Hakker kunne grave;
og naar jeg har bestrøet hans Grav med Løv
og vilde Urter og, saagodt jeg kan,
har læst et hundred Bønner over den
to Gange, tager jeg med Suk og Graad

Digitized by Google

min Afsked af hans Brød og følger Jer,
hvis I vil have mig.

Lucius.

Ja, gode Knøs,
og være meer din Fader end din Herre.
See, Venner, denne Dreng har lært os Alle
vor Pligt som Mænd; lad os opsøge nu
den smukkeste græsklædte Plet, vi kan,
og grave ham en Grav med Spyd og Landser.
Kom, løft ham op. — Dreng, vel har du ført Ordet
for ham hos os, og han skal blive jordet
paa Krigsmænds Vis. Fat Mod; tør dine Øine;
et Fald kan stundom Lykkens Bygning høine.

Tredie Scene.

Cymbelines Palads.

(Cymbeline, Hofmænd og Pisanio komme ind.)

Cymbeline.

Gaa, meld mig, hvor det gaaer med Dronningen. —
I Feber, siden hendes Søn forsvandt,
I Raseri, saa Livet er i Fare! —
Hvor dybt du dog har rammet mig, o Himmel! —
Min Imogen, min største Trøst, er borte,
min Dronning haabløs syg, og paa en Tid,
da farlig Fejde truer, hendes Søn
forsvunden, just som her jeg trængte til ham!
det lammer mig og gjør mit Haab til Intet.
Men du, Forræder, som har vidst Besked
om hendes Flugt, men lader, som du vidste
slet Intet, — dig skal Pinebænken tvinge
til Sanddruhed.

Digitized by Google

Pisanio.

Mit Liv er Eders, Herre;
jeg lægger ydmygt det i Eders Haand;
men om min Frue veed jeg Intet, hverken
hvor nu hun er, hvorfor hun flygted bort,
eiheller naar hun kommer hjem igjen.
Jeg beder Eders Høihed at betragte
mig som en trofast Tjener.

Første Adelsmand.

Eders Høihed,
den Dag, da hun blev savnet, var han her;
jeg staaer Jer inde for, at han er tro
og vil i Alting ærlig tjene Jer.
Om Cloten søges der med største Flid,
og han vil sikkert findes.

Cymbeline.

Fuld af Trængsel
er denne Tid. —

(til Pisanio).

Du slipper denne Gang;
men vid, Mistanken hviler paa dig end.

Første Adelsmand.

Min høie Konge, Legionerne,
som stod i Gallien, har nu gjort Landgang
paa Kysten og har faaet en Forstærkning
af Adelsmænd fra Rom, sendt af Senatet.

Cymbeline.

O, havde jeg min Søns, min Dronnings Raad! —
det overvælder mig.

Første Adelsmand.

Min ædle Herre,
den Styrke, som I har, kan fuldvel møde

den, som jeg melder om, og kom der fler,
saa kan I magte flere. Hvad der fattes,
er kun til Daad at føre denne Hær,
som længes efter Daad.

Cymbeline.

Jeg takker Jer,
Nu lad os gaae; vi møde Tiden, som
den søger os. Vi frygter ei den Fare,
som truer fra Italien, men sørge
kun over det, som her er hændet. — Kom!

(gaaer med Følget.)

Pisanio.

Slet ingen Breve fra min Herre, siden
jeg skrev ham til, at Imogen var dræbt.
Forunderligt! ei heller fra min Frue,
som lovede mig tidt at sende Bud.
Om Clotens Skjæbne veed jeg heller Intet;
Forvirring allevegne! Guderne
maa hjælpe nu. Jeg er en ærlig Mand
i al min Svig; af Troskab er jeg utro.
At jeg mit Land har kjært, skal Krigen vise,
og Kongen see; hvis ikke, vil jeg falde.
De andre Spørgsmaal Tiden klare maa;
Baad uden Roer kan stundom Havnen naae.

(gaaer.)

Fjerde Scene.

Udenfor Hulen.

(Belarius, Guiderius og Arviragus komme ind.)

Guiderius.

Det larmer rundt omkring os.

Belarius.

Lad os flye.

Digitized by Google

Arviragus.

Hvad Glæde er der da i Livet, Herre,
naar det er uden Daad og Eventyr?

Guiderius.

Hvad kan vi haabe, naar vi søge Skjul?
thi Romerne vil dræbe os som Britter,
hvad eller tage mod os som Barbarer
og unaturlige Forrædere,
saalænge de har Brug for os, og siden
slaae os ihjel.

Belarius.

Kom, længer op tilfjelds!
der vil vi søge Ly; det gaaer ei an
at gaae til Kongens Hær; da Cloten er
saa nylig død, og vi er ubekjendte
og uden Plads i Hæren, kan vi nødes
til at bekjende, hvor vi havde Tilhold,
og derved røbe det, som vi har gjort;
da blev vor Løn en langsom, pinlig Død.

Guiderius.

Det er en Frygt, som ikke sømmer sig
for Jer i slig en Tid; vi kan ei nøies
med denne Grund.

Arviragus.

Det er kun lidet troligt,
at, naar de høre Fjendens Heste vrinske
og see hans Vagtblus i de lange Rader,
naar baade Blik og Øre fyldes med
saa svare Ting, — at de vil spilde Tid med
at efterforske, hvor vi komme fra.

Belarius.

Men jeg er kjendt af Mange der i Hæren;

Digitized by Google

huft, mange Aar, — ſkjøndt Cloten da var ung, —
har ei udſlettet ham af min Erindring.
Dertil har Kongen ei fortjent min Biſtand,
ei heller Eders Kjærlighed; kun liden
Opfoſtring fik I hos en fredløs Mand,
men haarde Kaar; bersvede det Haab
om Lykkens Gunſt, ſom ſpaaedes Eders Vugge,
blev I af Sommerſolen kun forbrændte,
og Vinterens forfrosne Trælle.

Guiderius.

Bedre
ſlet intet Liv end dette. Kom, til Hæren!
mig og min Broder kjender Ingen; Jer,
ſaa helt forglemt, og dertil nu ſaa gammel,
vil Ingen ſpørge.

Arviragus.

Ved den Sol, der ſtinner,
jeg vil derhen! Hvad er dog det? jeg har
end aldrig ſeet en Stridsmand døe; ja neppe
ſeet andet Blod end det af feige Harer,
af Gjeder, Vildt, ei ſiddet paa en Heſt,
undtagen en, der bar en ſaadan Ryttер,
ſom mig, der aldrig end har baaret Jern
og Sporehjul paa Hæl. — Jeg blues ved
at ſee paa den guddommelige Sol
og nyde Straalernes Velſignelſe,
mens jeg er ſtedſe kun en navnløs Stakkel.

Guiderius.

Ved Guderne, jeg gaaer; vil I, min Fader,
velſigne mig og give Eders Minde,
ſaa vil jeg bedre vogte mig; hvis ikke,

Digitized by Google

saa lad kun Følgen falde paa mig selv
ved Romerhaand.

Arviragus.

Paa mig deslige. Amen!

Belarius.

Naar Eders Liv er Jer saa lidet værd,
hvi skulde jeg da vogte meer paa mit,
det strøbelige Liv? Saa kom da, Drenge!
Og skal for Eders Land I Døden lide,
saa vil jeg ligge der ved Eders Side. —
Afsted! — (afsides.) De længes; deres Blod vil frem
og vise, der er Kongemarv i dem.

(Alle gaae.)

Femte Act.

Første Scene.

En Slette mellem den brittiske og romerske Leir.

(Posthumus kommer ind med et blodigt Tørklæde.)

Posthumus.

Ja, blodbestænkte Lin, jeg gjemmer dig;
saaledes vilde jeg jo see dig farvet.
I Ægtemænd, bar hver af Jer sig ad
som jeg, da maatte mangen En jo myrde
en Hustru meget bedre end ham selv
kun for et lidet Feiltrin. — O Pisanio!
en ærlig Tjener lyder ei hvert Bud;
hvad Ret er, det kun er hans Pligt at gjøre.

Digitized by Google

O, hvis I havde straffet mine Synder,
I Guder, havde jeg nu ikke levet
og svet denne; men I havde sparet
den ædle Imogen til Bod og Anger,
og ramt mig Usling, Hævnen mere værd.
Men ak! I rive nogle bort for Smaafeil,
af Naade, for at de ei meer skal falde;
og lade Nogle dynge Synd paa Synd,
den sidste stedse værst, og give dem
i deres Gjerning Held til Alles Skræk.
Men Imogen er Eders; gjør da nu,
som helst I vil, og lad mig finde Naade
i Lydighed! — Jeg er jo kommen hid
med Romas Ridderskab og for at kjæmpe
imod min Hustrus Rige. Det er nok,
Britannien, at jeg har dræbt din Dronning;
nu Fred! jeg vil ei slaae dig flere Saar.
Saa hør taalmodigt nu, I gode Guder,
mit Forsæt! jeg aflægger Romerdragten
og klæder mig nu som en brittisk Bonde.
Saaledes vil jeg kjæmpe mod den Hær,
jeg fulgte hid; saaledes vil jeg døe
for dig, min Imogen; for din Skyld er
mit Liv jo Død i hvert et Aandedræt.
Saaledes vil jeg møde Farens Aasyn,
ukjendt, af Ingen hadet eller ynket.
Saaledes viser jeg i mandig Færd,
mit Mod er meer end mine Klæder værd.
Giv Kraft mig, Guder, til mit Navn at hædre.
Og Verden til sin Skam af mig skal lære
den Skik, at synes lidt, men meer at være.

(gaaer.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Sammesteds.

(Fra den ene Side kommer Lucius og den romerske Hær, fra den anden den brittiske Hær, hvormed Posthumus følger som en sultig Krigsmand. De drage forbi og gaae ud. Derpaa høres Baabengny. Posthumus kommer ind kjæmpende med Jachimo; han overvinder og afvæbner ham og gaaer ud.)

Jachimo.

Den Skyld, der tynger paa mit Bryst, har røvet
mig alt mit Mod; jeg løi en Kvinde paa,
Britanniens Fyrstinde; Landets Luft
gjør mig til Straf nu svag; hvor kunde ellers
en Bondeknold, til Trældom født, bevinge
mig i mit Haandværk? Ridderstabets Ære,
som jeg den hævder, vil til Spot kun være.
Britannien, overgaaer din Adel ham,
som vore Riddersmænd for ham maa bøje,
saa er jo vi knap Mænd, I Guders Lige. (gaaer.)

(Slaget vedbliver; Britterne flygte; Cymbeline bliver fangen; Belarius, Guiderius og Arviragus komme ham til Undsætning.)

Belarius.

Staa, staa! her er en gunstig Stilling; Passet
er vel besat; os Intet kan fordrive
undtagen usel Feighed.

Guiderius og Arviragus.

Staa og fægt!

(Posthumus kommer Britterne tilhjælp; de befrie Cymbeline og gaae ud. Lucius, Jachimo og Imogen komme ind.)

Lucius.

Bort, Dreng, fra Kampen; red dig, som du kan.
Ven dræber Ven; Forvirringen er vild,
ret som om Krigen leged Blindebuk.

Digitized by Google

Jachimo.

Der sik de ny Forstærkning.

Lucius.

Dagens Lykke
har vendt sig underligt. Hvis ei vi saae
betimelig Undsætning, maa vi flye.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En anden Del af Valpladsen.

(Posthumus og en brittisk Adelsmand komme ind.)

Adelsmanden.

Kom I derfra, hvor de holdt Stand?

Posthumus.

Ja, Herre,
og I derfra, hvor de tog Flugten?

Adelsmanden.

Ja.

Posthumus.

Jeg kan ei dadle Jer; thi Alt var tabt,
hvis Guderne ei kjæmped med os; Kongen
paa sine Fløie blottet, Hæren sprængt;
kun Rygge saaes af Britter; Alle flyede
gjennem et snævert Pas; men Fjenden, bristig,
med Tungen rakt blodtørstig frem, fandt Arbeid
meer, end han havde Værktøi til, og hug
for Fode ned; Endel sik Ulivssaar,
og Nogle lette Skrammer; Nogle faldt
af lutter Skræk; det snævre Pas blev spærret
af Lig med Rygsaar, og af Krystere,
der leved for at døe af langsom Skam.

Adelsmanden.

Hvor var det Pas?

Digitized by Google

Posthumus.

Tæt ved, hvor Slaget stod,
med Grøfter og med Græstørvvold paa Siden.
Det drog en gammel Krigsmand Fordel af,
forviſt en Hædersmand, ſom vel var værd
ſin lange Livstid og ſit hvide Skjæg
for denne Daad; tversover Paſſet ſtod han
med tvende Gutter, — Børn, der paſſed bedre
til Maidagsleier end til ſligt et Blodbad;
med Kinder, ſom var værd med Slør at værne,
ja ſtjønnere end mange, der tilſlores
mod Veiret eller og af Ærbarhed; —
han værged Veien, ſtreg til dem, der flyede:
„Kun Hjorte døe paa Flugten hertillands,
ei Mænd! til Helved fare hver en Sjæl,
der flyer. Staa! ellers er vi Romere
og give Jer ſom Dyr, hvad nu ſaa dyriſt
I rædded for, og hvad I kunde undgaae,
blot ved at ſee Jer driſtigt om. Staa, ſtaa! —
De tre, tretuſind lig i Mod og Kraft, —
thi tre, der kjæmper, er en Hær, naar Mængden
er raadløs, — med det ene Ord: Staa, ſtaa!“ —
med Stedets Biſtand, meſt dog ved den Trolddom,
ſom deres eget ſtolte Mod udøved,
og ſom vel kunde gjort en Ten til Landſe, —
de gav de blege Miner atter Glands,
halvt var det Blu, halvt var det nyvakt Mod.
Og Nogle, ſom af Andres Feighed kun
var ſmittede, — det er en Synd i Krigen,
ſom den ſtal dømmes for, der førſt begynder, —
de vendte deres Blik nu ſamme Vei
og viſte Tænder ſom forfulgte Løver

Digitized by Google

mod Jægerspydene. Der blev en Standsning
i Jagten, saa Tilbagetog, tilsidst
en tæt, forvirret Flugt. Som Kyllinger
nu flygted de, der før slog ned som Ørne;
som Trælle veg de, hvor i Seiersgang
de før fred frem. Og vore Krystere; —
saa kan paa haarde Reiser jo Brødsmuler
i Nøden skjænke Liv, — saasnart de fandt
en Bagdør til de værgeløse Hjerter,
I Guder, hvor de hugged ned! — de Dræbte
de Døende, ja deres Venner selv,
som Strømmen havde kastet før til Jorden!
De, som lod før sig jage, Ti af En,
af dem blev hver nu Tyves Banemand,
de, som fornylig heller vilde dø
end holde Stand, de blev nu Valens Rædsel.

Adelsmanden.

Det var jo dog en sælsom Hændelse;
et Pas, to Drenge og en gammel Mand!

Posthumus.

Lad det ei undre Jer; I blev nu skabt til
at undres ved den Daad, I hører, heller
end selv at gjøre Noget. Ønsker I
et Rim, I bruge kan til Skjemt? saa hør:
Et Pas, to Drenge og en gammel Mand
har slaaet Rom og reddet Brittens Land.

Adelsmanden.

Bliv ikke vred.

Posthumus.

Paa ingen Maade; den,
der flyer for Fjenden vil jeg kalde Ven;
thi hvis han bliver ved sin Skik og Art,

Digitized by Google

vil han vel ogsaa flye mit Venskab snart. —
I faaer mig til at rime.

Adelsmanden.

I er vred?

Farvel!

(gaaer.)

Posthumus.

Han gaaer? — Det er en Adelsmand! —
hoibaaren Uselhed! skjøndt han var selv
i Slaget med, han spørger mig om Nyt.
Hvormange gav idag ei Æren for
at redde Skindet? fægtede med Hæle
og døde dog! — Mig gjorde Sorgen skudfast;
jeg fandt ei Døden, hvor dens Suk jeg hørte;
jeg følte ei dens Slag. Hvor det er sælsomt,
at han, den stygge Benrad, dølger sig
i muntre Bægere, i bløde Senge,
i søde Ord og har sler Tjenere
end os, der drage Sværd for ham i Krigen.
Vel! jeg skal finde ham; nu er jeg jo
en Romerven og ikke meer en Britte;
nu bærer jeg igjen de samme Farver,
hvori jeg kom. Jeg vil ei kjæmpe meer;
den useligste Træl, der kun tør røre
min Skulder, vil jeg give mig ivold.
Svart Blodbad øved Romerne, svar Gjengjæld
vil Britten gjøre. Vist mig Døden venter;
paa begge Sider jeg den sikkert henter;
jeg vil mit Blod ei spare; lad det flyde;
for Imogen jeg vil det her udgyde.

(To brittiske Høvedsmænd komme ind med Krigsfolk.)

Digitized by Google

Første Høvedsmand.

Tak ske de høie Guder, Lucius
er fangen! Gubben med de tvende Sønner
var Engle, troer man.

Anden Høvedsmand.

Men der var en Fjerde
i ringe Klæder, som holdt Stand med dem.

Første Høvedsmand.

Saa siger man; men Ingen af dem findes. —
Staa! — Hvem er der?

Posthumus.

En Romer, som ei stod
afmægtig her, hvis Andre havde fægtet
som han.

Anden Høvedsmand.

Grib ham, den Hund! der skal ei komme
et Ben til Rom igjen, for at fortælle,
af hvilke Ravne de blev hakket her.
Han praler af sin Daad, som om han var
en Mand af Vigtighed; bring ham til Kongen.

(Cymbeline, Belarius, Guiderius, Arviragus, Pisanio og romerske Fanger. Høvedsmændene føre Posthumus frem for Cymbeline, der overgiver ham til en Fangevogter. Alle gaae.)

Fjerde Scene.

Et Fængsel.

(Posthumus og to Fangevogtere komme ind.)

Første Fangevogter.

Nu stjæler Ingen Jer; her er I tøiret;
græs nu, som I har Foer til.

Anden Fangevogter.

Ja, og Madlyst.

Digitized by Google

Posthumus.

Velkommen, Lænker; thi jeg seer i Jer
en Vei til Frihed; dog, jeg har det bedre
end den Værkbrudne, der vil heller stønne
til evig Tid end finde Helbred hos
den sikkre Læge, Døden, som er Nøglen
til disse Lænker. Min Samvittighed!
du er i Lænker meer end Haand og Fod.
I gode Guder, giv mig Angrens Værktøi,
der dirker op den Laas, saa er jeg fri
for evigt! Er det nok, at jeg er sorgfuld?
dermed forsone Børn en jordisk Fader;
men Guderne har meer Barmhjertighed.
Angre? det gjør jeg bedst i disse Lænker,
som jeg har ønsket meer end faaet paanødt;
skal Brøden sones, og hvis dette er
det første Vilkaar for min Frihed, kræv
ei meer af mig end Alt, hvad der er mit.
Jeg veed, at I er meer barmhjertige
end haarde Mennesker, til hvem Gjældbundne
betale maa den tiende, den sjette,
den tredie Del, for efter saadant Afdrag
igjen at prøve Lykken; det er ikke
min Bøn: for Imogens det dyre Liv
tag mit; er det end ei af samme Værd,
det er et Liv dog; I har præget det;
man veier ikke mellem Mand og Mand
hver enkelt Mønt; om en er lettere,
den tages dog for Prægets Skyld; saa tag
I mig; jeg bærer Eders eget Præg.
Og nu, I høie Magter, vil I nøies
med dette Regnskab, o saa tag mit Liv

Digitized by Google

og slet mit tunge Gjældsbrev ud. Til dig,
min Imogen, vil jeg i Taushed tale.

(han sover ind.)

Høitidelig Musik. I et Drømmesyn fremtræder Sicilius Leonatus, Posthumus' Fader, som en gammel Mand i Krigerdragt; ved Haanden fører han en gammel Frue, hans Hustru, Posthumus's Moder. Derpaa komme de to unge Leonater, Posthumus' Brødre, med deres Saar, saaledes som de faldt i Striden; de stille sig i en Kreds om den sovende Posthumus.

Sicilius.

Slyng, Tordengud, mod Støvets Orm
ei meer din Harme ned;
vær streng mod Mars, paa Juno skjæld,
naar for din Troløshed
hun skinsyg kives.
Hvad har min stakkels Dreng dog gjort,
hvis Aasyn ei jeg saae;
jeg maatte døe, imens endnu
i Moders Liv han laae.
Er Faderløses Fader du
paa Jord, som Ordet gaaer,
du skulde mildt jo skjærmet ham
mod Verdens Sorg og Saar.

Moderen.

Lucina gav mig ingen Hjælp;
jeg døde i min Nød;
Posthumus af mit Liv de skar;
blandt Fjender blev han fød,
den grædende Stakkel.

Sicilius.

Naturen gav ham Ættens Arv
og dannede ham saa skjøn,

Digitized by Google

at Verden maatte prise høit
Sicilius' Helteſøn.

Første Broder.

Og da han kom til Manddoms Aar,
hvem kunde da fremstaae
blandt Britter som hans Ligemand
og Elskovspriſen naae
hos Imogen, der kunde bedst,
hvad han var værd, forstaae?

Moderen.

Hvi blev han Brudgom kun til Spot,
kun for at jages ud
fredløs fra sine Fædres Hjem
og fra sin søde Brud,
fra Imogen den fagre?

Sicilius.

Hvi fremmed du den vælske Snog
Iachimos onde Raad,
der smittede hans ædle Sind
med tom Skinsyges Braad,
og gjorde ham til Haan og Spot
for Andres Nidingsdaad?

Anden Broder.

Med Fader og med Moder kom
vi hid fra Gravens Fred,
vi, som i Kampen for vort Land
med Ære Døden led,
mens for Tenantius' gode Ret,
som gjæve Mænd vi stred.

Første Broder.

For Cymbeline har Posthumus,
udøvet samme Daad;

Digitized by Google

o Jupiter, du Guders Gud,
hvi har dit strænge Raad
forholdt ham sin fortjente Løn
og vendt den om til Graad?

Sicilius.

See gjennem Gluggen af Krystal
og lad en Helteslægt
ei længer bære uforskyldt
din grumme Vredes Vægt.

Moderen.

Vor Søn er from; thi frels ham nu
med naadig Varetægt.

Sicilius.

See ned fra Marmorborgen. Hjælp!
at ei vor Klage maa
op til de høie Magters Raad
imod din Guddom naae.

Anden Broder.

Hjælp; ellers maa vi fra din Dom
til andre Guder gaae!

(Jupiter stiger ned i Torden og Lyn siddende paa en Ørn; han slynger en Tordenkile; Aanderne knæle.)

Jupiter.

I Støvets Aander, Tys! lad Eders Jammer
ei meer mit Øre trætte. Tør I frækt
anklage Tordneren, hvis Straale rammer
fra Skyen med Fordærv hver oprørsk Slægt?
Bort, svage Skygger; nyd, hvad Jer blev givet,
Elysiums Fred i evig Blomstervaar;
grubl ei paa Skjæbnens Gang i Jordelivet;
ei I, men Jupiter for Styret staaer.
Jeg aver den, jeg elsker, at desbedre

Digitized by Google

hans Held maa trives. Frygt ei: Eders Søn,
som dybt var nedtrykt, vil jeg atter hædre;
endt er hans Prøve; moden er hans Løn.
Hans Fødselsstund har seet min Stjerne skinne;
og i mit Tempel blev han viet. — Gaa! —
Sin Hustru, Imogen, skal han gjenvinde;
af Sorgens Nat skal Glædens Sol opstaae.
Læg denne Tavle paa hans Bryst; dens Runer
spaaer ham den Lykke, jeg har ham tilkjendt.
Nu bort! tving Utaalmodighedens Luner;
væk ei min Vrede meer; men ti og vent. —
Stig, Ørn, til Gudernes Krystalpauluner!

(han stiger til Himlen.)

Sicilius.

Han kom i Torden, og hans Guddomsaande
var Svoveldamp. Hans Himmelørn slog ned
som for at knuse os; men Himmelfarten
var mild, som vore Salighedens Lunde.
Hans Kongefugl nu glatter sin Fjer
og stryger Næbet, som naar Guden er
tilfreds.

Alle.

Vi takke dig, o Jupiter!

Sicilius.

Nu lukkes Marmorhvælvet; han er inde
i Straaleborgen. — Bort! Om vi vil nyde
hans Naade, maa hans Bud vi troligt lyde.

(Aanderne forsvinde.)

Posthumus. (vaagner.)

Søvn, du blev Bedstefader; thi du avled
en Fader mig og skabte mig en Moder
og tvende Brødre. Men, o Spot! forsvundne?

Digitized by Google

de gik herfra, saasnart som de var fødte,
og jeg er vaagen. — Stakkelen, som stoler
paa Stormænds Gunst, har ofte drømt som jeg,
og vaagen fandt han Intet. — Ha! — jeg raser! —
Hel Mangen drømmer, at han Intet faaer,
er det ei heller værd, og dog han staaer
til Halsen op i Held. Saa finder jeg
det gyldne Fund, hvorfor, det veed jeg ei.
Mon Alfer søge dette Sted? — en Bog!
hvor kostelig! — Vær ei som Verdens Flitter
en Klædning, mere værd end det, den dækker;
men lad, hel uligt vore Hofmænds Skik,
dit Indre holde, hvad dit Ydre lover.

(læser.)

„Naar en Løveunge, ukjendt for sig selv, finder uden at søge og omfavnes af den bløde Luft, og naar den høie Ceders afhugne Grene, som i mange Aar have ligget døde, atter komme tillive, forenes med den gamle Stamme og groe som friske Stud, da skal Posthumus faae Ende paa sin Nød, og Britannien skal blive lykkeligt og blomstre i Fred og Overflod."

Det er endnu en Drøm; maaskee det er
en Galmands tankeløse Sladder, enten
slet Intet eller begge Dele; hvis
den Tale ei er tankeløs, er det
en Tale dog, som Tanken ei kan løse;
hvad end det er, saa ligner det mit Liv,
og for den Ligheds Skyld jeg gjemmer det.

(Fangevogterne komme ind.)

Fangevogteren.

Naa, Herre, er I moden til at døe!

Posthumus.

Moden for længe siden, ja helt mør.

Digitized by Google

Fangevogteren.

Talen er om at hænges, Herre; hvis I er moden til det, saa er I godt gjennemmør.

Posthumus.

Hvis jeg altsaa er en velsmagende Ret for Tilskuerne, saa bliver det Anretningen, der betaler Gildet.

Fangevogteren.

Det er en svær Regning for Jer; men det er da en Trøst, at I aldrig mere bliver krævet for Betaling; I behøver ikke at være bange for Kromandens Regning, der tidt kommer som den sure Svie efter den søde Kløe. Man kommer ind mat af Mangel paa Mad, og gaaer ud ravende af formegen Drikke; man fortryder, at man har givet formeget ud, og man fortryder, at man har faaet formeget i sig; Pung og Hjerne begge tomme. Hjernen for tung, fordi den er for let, Pungen for let, fordi dens Vægt er taget ud. — Seer I, al den Modsigelse bliver I nu fri for. — O, hvor dog et Firskillingsreb er barmhjertigt; en, to, tre gjør det Regningen op for hele Tusinder; der er ingen Debitor eller Kreditor saa ærlig som det; det kvitterer for det Forbigangne, det Nærværende og det Tilkommende; — Halsen, Herre, er baade Pen, Bog og Disk, og saa kommer Kvitteringen.

Posthumus.

Jeg har ligesaa megen Fornøielse af at døe, som I af at leve.

Fangevogteren.

Det er sandt nok, Herre, at den, der sover, føler ingen Tandpine; men skulde en Mand sove Eders Søvn og have Bøddelen til at hjælpe sig tilsengs, saa tænker jeg, han vilde nok bytte Plads med sin Opvarter; for, seer I, Herre, I veed ikke, hvad Vei I kommer til at gaae.

Digitized by Google

Posthumus.

Jo, det veed jeg nok, min Ven.

Fangevogteren.

Saa maa Eders Død have Øine i Hovedet; saadan har jeg aldrig seet ham afmalet; enten maa I have Nogen til at vise Jer Vei, som tør tage det paa sig, eller ogsaa maa I selv paatage Jer Noget, som jeg veed, I ikke forstaaer; eller I maa springe i Faren paa Eders egen Risiko, og hvad Enden bliver paa Reisen, det kommer I nok ikke tilbage for at fortælle.

Posthumus.

Jeg siger dig, min Ven, Ingen mangler Øine til at vise dem den Vei, som jeg nu skal gaae, undtagen de, der lukke dem i og ikke vil bruge dem.

Fangevogteren.

Nei, det var da urimelige Løier, at man skulde bruge sine Øine bedst til at see Veien til Blindhed! det er da vist nok, at naar man bliver hængt, kommer man til at lukke Øinene.

(Et Bud kommer ind.)

Budet.

Tag Lænkerne af ham; bring din Fange til Kongen.

Posthumus.

Du bringer et godt Budskab; nu kaldes jeg til Frihed.

Fangevogteren.

Saa vil jeg lade mig hænge.

Posthumus.

Saa vil du blive mere fri, end du var som Fangevogter; for de Døde er der ingen Bolt og Lænker.

(gaaer med Budet.)

Fangevogteren.

Aldrig har jeg seet Nogen, der var saa lysten efter det; det skulde da være en Mand, der vilde gifte sig med Galgen og avle

Digitized by Google

smaa Halsjern. Men, saasandt jeg er ærlig, der er være Kjeltringer end han, der gjerne vil leve, om han saa længe nok er en Romer, og af dem er der ogsaa Adskillige, der dse imod deres Villie; det vilde jeg da ogsaa, hvis jeg var i deres Sted. Ja, gid vi Alle havde eet Sind, og det et godt Sind. — Det vilde blive en Ødelæggelse for Fangevogtere og Galger! jeg taler imod min egen timelige Fordel; men mit Ønske indbefatter en Forfremmelse.

(gaaer.)

Femte Scene.

Cymbelines Telt.

(Cymbeline kommer ind med Belarius, Arviragus, Guiderius, Pisanio og Følge.)

Cymbeline.

Staa her hos mig, I som af Guderne
blev sendte til min Thrones Værn. Det smerter
mig inderligt, at han, den ringe Svend,
der stred saa ridderligt, hvis Pjalter gjorde
forgyldte Rustninger tilskamme, han,
hvis nøgne Bryst gik frem for mangt et Staalskjold,
kan ikke findes. Hvem, der finder ham,
har gjort sin Lykke, hvis vor Naade kun
har Magt dertil.

Belarius.

Saa ædel Heltevrede
saae jeg end aldrig hos saa ringe Mand;
saa herlig Daad af En, der bar tilskue
kun Uselhed og Armod.

Cymbeline.

Ingen saae ham?

Digitized by Google

Pisanio.

Blandt Levende og Døde har vi søgt ham;
men intet Spor er fundet.

Cymbeline.

Jeg er Arving
desværre til hans Løn; den skjænker jeg
(til Belarius, Guiderius og Arviragus.)
til Jer, Britanniens Hjerte, Lever, Hjerne;
I har jo frelst dets Liv; nu er det Tid
at spørge, hvor I kom fra; tal.

Belarius.

Min Konge,
vi er fra Cambrien, og Adelsmænd;
at sige meer om os var ei beskedent
ei heller Ret; kun det jeg føier til,
vi er retskafne Folk.

Cymbeline.

Bøi Eders Knæ.
Staa op som mine Riddere fra Valen;
jeg kaarer Jer til mine gode Hofmænd
og giver Jer den Rang, som dertil svarer.
(Cornelius og nogle Hofdamer komme ind.)
Bekymring staaer i disse Miner malet;
hvorfor saa mørk en Hilsen til vor Seir?
I seer jo ud, som I var Romere,
ei vore Hoffolk.

Cornelius.

Hil min høie Konge!
jeg maa forbittre Glæden med det Bud,
at Dronningen er død.

Cymbeline.

Det Budskab sømmer

Digitized by Google

sig mindst for Lægen. Dog om Livet end
forlænges kan ved Kunsten, Døden griber
dog Lægen selv. — Hvorledes døde hun?

Cornelius.

I Vanvid, rædselsfuldt, som hendes Liv,
der, grusomt imod Verden, endte grusomst
mod hende selv. Hvad hun har aabenbaret,
skal jeg berette; disse hendes Damer
kan, hvis jeg feiler, rette mig; de saae
med vaade Kinder hendes Død.

Cymbeline.

O, tal!

Cornelius.

Hun tilstod, at hun aldrig elsked Jer;
hun søgte Høihed ved Jer, ikke Jer,
hun ægted Eders Krone; hun var Hustru
til Eders Magt, men haded Jer.

Cymbeline.

Det vidste
kun hun, og hvis hun ikke havde sagt det
i Døden, selv af hendes egen Mund
jeg aldrig havde troet det. Videre.

Cornelius.

Og Eders Datter, tilstod hun, for hvem
hun bar saa varm en Kjærlighed tilskue,
var som en Skorpion i hendes Øine,
og havde hendes Flugt ei hindret det,
saa vilde hun med Gift endt hendes Liv.

Cymbeline.

O glatte, skjønne Djævel! Hvem kan læse
en Kvindes Hjerte? — Er der meer?

Digitized by Google

Cornelius.

Ja meer
og værre; hun bekjendte, at hun havde
en Gift beredt til Jer, som skulde tære
paa Livet hvert Minut og tommevis,
langsomt fordærve Jer. Imidlertid
var hendes Agt med Vaagen, Pleie, Taarer
og Kjærtegn at forblinde Jer og saa
i rette Tid, naar I var vel besnæret,
at faae sin Søn udnævnt til Rigets Arving.
Det glipped, da han blev saa sælsomt borte;
da raſede hun uden Blu, tilstod
tiltrods for Menneſter og Guder frækt
sit Forsæt, angred, at hun ei fik fremmet
sit onde Raad, og døde saa i Vanvid.

Cymbeline. (til Damerne.)

I, hendes Terner, har I hørt Alt dette?

En Hofdame.

Ja, høie Konge.

Cymbeline.

Mine Øine var
ei Skyld deri, thi hun var skjøn, — ei heller
mit Øre, thi det hørte hendes Smiger, —
mit Hjerte heller ei; det troede jo,
at hun var den, hun syntes. Mistroe hende,
det havde været hæsligt; — men, min Datter!
du kan vel sige, jeg har handlet daarligt;
thi du har følt det. Himlen hjælpe nu!

(Lucius, Jachimo, Spaamanden og flere romerske Fanger bringes ind. Posthumus og Imogen i Baggrunden.)

Du kommer ei som Skattekræver, Cajus;
den har nu Britterne gjort Ende paa,

Digitized by Google

endskjøndt med Tab af mange tappre Mænd,
hvis Frænder kræve nu, at deres Sjæle
forsones maa med Blodet af de Fangne.
Jeg har bevilget det; betænk Jer Skjæbne.

Lucius.

Betænk, o Herre, Krigens Lykkespil.
Tilfældet gav Jer Seiren; var den given
til os, vi havde ei koldblodigt truet
med Sværdet vore Fanger. Men er det
de høie Guders Bud, at kun vort Liv
skal være vore Løsepenge; vel!
en Romer lide kan med Romermod;
Augustus lever og vil mindes det.
Og dermed nok om mig. Der er kun Eet,
jeg beder om; min Smaadreng, britteføbt,
lad ham udløses. Ingen Herre havde
en Svend saa god, saa lydig, ivrig, tro,
saa nidkjær ved den mindste Leilighed,
saa fuld af Omhu som en Kvinde. Lad
min Forbøn støttes af hans Dyd; jeg troer,
at Eders Høihed ei vil nægte den.

Cymbeline.

Ham har jeg seet engang; — hans Ansigtstræk
er mig bekjendte. — Dreng, dit Aasyn har
erhvervet dig min Naade; du er min.
Jeg veed ei, hvad det er, hvorfor jeg siger:
lev, Dreng, — tak ei din Herre for det, — lev
og kræv, hvad Gunst du vil, af Cymbeline;
saavidt det sømmer sig for mig og dig,
jeg skjænker dig det, om du end begjæred
den ypperste blandt mine Fanger.

Digitized by Google

Imogen.

Ydmygt

jeg takker Eders Høihed.

Lucius.

Dreng, jeg kræver
ei, at du beder om mit Liv, og dog
jeg veed, du gjør det.

Imogen.

Nei, ak, nei! det gjælder
om noget Andet nu. Her seer jeg Noget
som Døden bittert. Eders Liv, min Herre,
maa bjerge sig, som bedst det kan.

Lucius.

Den Dreng
forsmaaer, forlader og forhaaner mig.
Nu, den Mands Glæde varer ikke længe,
der sætter Lid til Piger og til Drenge.
Hvi staaer han saa forvirret?

Cymbeline.

Dreng, hvad vil du?
jeg elsker dig alt meer og meer; tænk du
alt meer og meer paa, hvad du helst vil kræve. —
Er du bekjendt med ham, du seer paa? vil du,
at han skal leve? tal! er han din Frænde?
din Ven?

Imogen.

Han er en Romer, ikke meer
i Slægt med mig end jeg med Jer; jeg er
Jer nærmere som Eders fødte Tjener.

Cymbeline.

Og hvorfor fæster du dit Blik paa ham?

Digitized by Google

Imogen.

Det vil jeg sige Jer i Enrum, Herre,
hvis I vil høre mig.

Cymbeline.

Af ganske Hjerte
med al Opmærksomhed. Hvad er dit Navn?

Imogen.

Fidele.

Cymbeline.

Vakkre Knøs; du er min Page,
og jeg din Herre. Kom med mig. Tal frit.
(gaaer tilside med Imogen.)

Belarius.

Er denne Dreng opstanden fra de Døde?

Arviragus.

Et Sandskorn ligner ikke meer det andet;
den vakkre Dreng med Rosenkind, som døde
og hed Fidele, — sig, hvad mener du?

Guiderius.

Den samme, død, nu levende.

Belarius.

Tys, tys!
see bedre til; han seer ei hen til os;
En ligner tidt en Anden. Var det ham,
saa havde han jo sikkert talt til os.

Guiderius.

Vi har jo seet ham død.

Belarius.

Tys; bi og see.

Pisanio. (afsides.)

Det er min Frue! Hun er levende!
saa komme hvad der vil, Godt eller Ondt!

Digitized by Google

Cymbeline.

Staa her hos mig og gjør dit Spørgsmaal høit.
(til Jachimo.)
Træd frem, svar denne Dreng, og aabenhjertigt;
thi ellers, ved vor Høihed og dens Naade,
som er vor Ære, skal vi sigte Sandhed
fra Løgn ved bittre Pinsler. — Spørg ham nu.

Imogen.

Saa beder jeg, at denne Herre maa
fortælle, hvem der gav ham denne Ring.

Posthumus. (affides.)

Hvad angaaer det dog ham?

Cymbeline.

Den Diamant
paa Eders Finger, sig, hvor fik I den?

Jachimo.

Pin du mig heller til at lade usagt
det, som vil pine dig, naar det er sagt.

Cymbeline.

Mig?

Jachimo.

Jeg er glad ved, at jeg twinges til
at røbe, hvad det er en Kval at dølge.
Ved Rænker vandt jeg Ringen. Leonatus
tilhørte den, ham, som du landsforviste,
og, — hvad der endnu meer maa smerte dig
saavelsom mig, — der har end aldrig levet
en bedre Mand imellem Jord og Himmel.
Befaler du at høre meer?

Cymbeline.

Sig Alt,
hvad der kan klare denne Sag.

Digitized by Google

Jachimo.

Din Datter,
den Uforlignelige, — som mit Hjerte
maa grœde Blod for og min falske Sjæl
med bittre Kvaler mindes, — giv mig Orlov,
jeg svimler. —

Cymbeline.

Ha, min Datter! veed du Noget
om hende? kom til Kræfter! heller maa
du leve til din Alderdom end dœ,
før jeg erfarer meer! Vær stærk og tal!

Jachimo.

Engang, — usaligt var det Klokkeslag,
der Timen slog, — i Rom, — forbandet være
det Hus, hvori det skete! — ved en Fest, —
gid Maden havde været Gift, ialtfald
hver Bid, som jeg tog i min Mund, — der sad
den gode Posthumus — hvad siger jeg?
han var for god og ædel til at være
der, hvor de Onde var; han var den bedste
blandt Blomsten af de Gode, — sad alvorlig
og lytted, mens vi priste Landets Skjønne
for deres Skjønhed, der bestjæmmed dybt
Alt, hvad Veltalenheden høiest roste, —
for deres Vœxt, mod hvilken Venus selv
var vanfør og den ranke Pallas lam,
hvis Stikkelser dog overgaaer saa langt
den flygtige Natur, — for deres Vœsen,
en Samling af de Gaver, som en Mand
hos Kvinden elsker, og dertil en Ynde,
der fanger Øiet som en Medekrog
for Ægteskab. —

Digitized by Google

Cymbeline.

Jeg staaer paa Glöder, kom dog
til Sagen.

Jachimo.

Kun for snart jeg kommer til den;
du længes efter Sorgen. — Posthumus,
en Elsker som en Konge, der har fæstet
en kongebaaren Brud, tog nu tilorde,
og uden at han dadled dem, vi priste, —
deri var han som Dyden selv saa rolig, —
gav han et Billed af sin Elskede,
som af hans Tunge skabt og fyldt med Aand
forvandled vor Lovprisning til en Sladder
om Kokketøse, eller og os selv
til stumme Tosser mod hans höie Skildring.

Cymbeline.

Gaa videre!

Jachimo.

Om Eders Datters Kydskhed, —
dermed begynder det. Han skildred hende,
som om Diana havde lyssne Drømme,
og hun var ene kydsk og kold. Jeg Usling
modsagde denne Roes og vædded med ham
en Hoben Guld imod den Ring, som sad paa
hans ædle Finger, at jeg skulde skaffe
mig Adgang til hans Ægteseng og vinde
hans Ring ved at forføre hende. Han,
en ædel Ridder og saa fuldt forvisset
om hendes Dyd, som jeg har sandet det,
han vovede sin Ring og vilde gjort det,
om end det havde været en Karfunkel
af Phoebus' Hjul; han kunde gjort det trygt,

Digitized by Google

om hele Vognens Værd det havde gjældt.
Med dette Formaal drog jeg til Brittannien.
I mindes mig vel, Herre, her ved Hoffet,
hvor Eders kydske Datter lærte mig
den store Forskjel mellem Kjærlighed
og Nidingsværk. Da nu mit Haab var slukt,
men ei min Attraa, gav min vælske Hjerne
sig til at virke blandt de dorske Britter,
paa skjændig Vis, men godt nok for min Hensigt.
Kort sagt, min Svig mig lykkedes saa vel,
at jeg fik med mig Skinbeviser nok
til, at den ædle Leonatus maatte
gaae helt fra Vid og Sands, imens jeg saared
hans Tro paa hendes Dyd med disse Tegn
og disse, med bekræftende Beretning
om Billeder, Tapeter, dette Armbaand, —
hvor listigt dog jeg vandt det, — ja dertil
et lønligt Modermærke, saa han nødtes
jo til at troe, at hendes Kydskheds Pagt
var brudt, og det til Gunst for mig. — Derpaa, —
det er, som om jeg saa ham for mig nu, —

Posthumus. (træder frem.)

Det gjør du og, italienske Djævel! —
Vee mig, jeg blinde Daare, Erkemorder,
Tyv, Alt hvad kun en Skurk kan kaldes for,
nu, forhen og herefter! o lad nu
en ærlig Dommer dømme mig til Strikke,
til Dolk og Gift! Min Konge, lad du hente
udsøgte Bødler; jeg er den, som bedrer
de grueligste Ting paa Jord, fordi
jeg selv er værre. — Jeg har dræbt din Datter,
jeg, Posthumus, — jeg lyver som en Niding, —

Digitized by Google

jeg ægged op dertil en mindre Skurk
end jeg er, en vanhellig Tyv. Hun var
en Dydens Tempelhal, nei, Dyden selv.
Dæng mig med Sten og Spyt og Gadestarn!
slip alle Byens Hunde løs paa mig!
kald hver en Skurk Posthumus Leonatus!
lad hver en anden Udaad Intet gjælde!
O Imogen, mit Liv, min Brud, min Dronning!
O, Imogen, min Imogen!

Imogen.

O ti,
hør, hør min Herre! —

Posthumus.

Skal det gjøres til
et Skuespil? Du frække Kjertedreng,
der ligger nu din Rolle!

(slaaer hende til Jorden.)

Pisanio.

Hjælp, I Herrer! —
Vor Herskerinde! — Ak, min ædle Herre,
nu først har Imogen I dræbt. — Hjælp! Hjælp!
min ædle Frue.

Cymbeline.

Gaaer da Verden rundt?

Posthumus.

Hvor kom den Svimmelhed mig paa?

Pisanio.

Min Frue,
vaagn op!

Cymbeline.

Er dette sandt, vil Guderne
jo dræbe mig med Lykke.

Digitized by Google

Piſanio.

O min Frue,

hvorledes gaaer det?

Imogen.

Bort fra mine Øine!

du gav mig Gift; bort, Morder! drag ei Aande,
hvor Fyrſter er tilſtede.

Cymbeline.

Denne Røſt

er Imogens!

Piſanio.

Min Frue, Guderne

ſlaae mig med Svovelild, hvis ei jeg troede,
at Flaſken, ſom jeg gav Jer, var en Saft
med koſtbar Lægedom; jeg fik den ſelv
af Dronningen.

Cymbeline.

Er der end mere Nyt?

Imogen.

Den har forgiftet mig.

Cornelius.

I Guder! Et

har jeg forglemt, ſom Dronningen bekjendte;
det viſer din Uſkyldighed. Hun ſagde:
„Hvis Imogen har faaet af Piſanio
den Drik, jeg gav ham ſom en Hjerteſtyrkning,
ſaa fik hun en Beværtning, ſom man byder
en Rotte."

Cymbeline.

Hvad er det, Cornelius?

Cornelius.

Hel ofte bad mig Dronningen indſtændigt

Digitized by Google

at lave hende Gift. Hun gav til Paaskud
sin Videlyst; det var kun for at dræbe
Smaadyr af ringe Værd som Hund og Kat;
jeg frygted, at en mere farlig Hensigt
var skjult derunder; derfor laved jeg
en Drik, som, hvis man drak den, vilde standse
for Øieblikket Livets Virksomhed;
dog vilde snart Naturens Kræfter vækkes
igjen til deres vante Tjeneste.
Har I da drukket den?

Imogen.

Sandsynligvis;
thi jeg var død.

Belarius.

See Drenge, deraf kom
Vildfarelsen.

Guiderius.

Ja vist; det er Fidele.

Imogen. (til Pisanio.)

Hvi stødte du din Ægtehustru fra dig?
tænk, at du staaer paa Fjeldets Brink, og stød mig
saa bort igjen.

Pisanio.

Hæng der, mit Liv, som Frugten,
til Træet døer.

Cymbeline.

O, du mit Kjød, mit Barn!
skal jeg da her staae som den stumme Klods?
du taler ei til mig?

Imogen. (knæler.)

Velsign mig, Herre.

Digitized by Google

Belarius. (til Guiderius og Arviragus.)
Jeg kan ei dadle Jer, fordi I elsked
den Ungersvend; I havde Grund dertil.

Cymbeline.
Lad mine Taarer falde ned paa dig
som Vievand. — Ak, Imogen, din Moder
er død.

Imogen.
Det gjør mig ondt, min ædle Herre.

Cymbeline.
O, hun var ond; og det er hendes Skyld,
vi nu saa sælsomt mødes; hendes Søn
er borte; Ingen veed, hvordan og hvor.

Pisanio.
Min Konge, nu da jeg er uden Frygt,
fortæller jeg, hvad Sandhed er. Prinds Cloten
kom til mig, da min Frue var forsvunden;
med draget Sværd, med Skum for Munden svor han,
at flux det var min Død, hvis ei jeg rødde
den Vei, hun havde taget. Ved et Træf
jeg havde just i Lommen fra min Herre
et digtet Brev, der fik ham til at søge
paa Bjergene ved Milford efter hende;
der foer han hen, vild, i min Herres Klæder,
som han aftvang mig, med et ukydsk Forsæt
og med den Ed, at øve Vald imod
min Frues Ære. Hvad der saa blev af ham,
det veed jeg ikke.

Guiderius.
Jeg kan melde Resten;
der slog jeg ham ihjel.

Digitized by Google

Cymbeline.

O, det forbyde
de høie Guder! nødigt maatte dog
din Heltedaad afvinge mine Læber
en umild Dom. Jeg beder, kjække Svend,
tag dog dit Ord tilbage!

Guiderius.

Jeg har sagt det,
og jeg har gjort det.

Cymbeline.

Men han var en Prinds.

Guiderius.

En høist uhøflig Prinds. Hans Haan mod mig
var ikke prindselig; han ægged mig
med Ord, som vilde bragt mig til at trodse
selv Havet, havde det tilbrølt mig stigt.
Jeg hug hans Hoved af, og jeg er glad ved,
at han ei staaer her og fortæller det
om mit.

Cymbeline.

Det gjør mig ondt. Din egen Mund
har dømt dig; du maa lide Lovens Straf;
det er din Død.

Imogen.

Den hovedløse Mand
antog jeg for min Husbond.

Cymbeline.

Bind ham flux,
og bring ham bort herfra.

Belarius.

Tov, Herre Konge!
Han er en bedre Mand end den, han slog;

Digitized by Google

hans Byrd er fuldt saa god som din, og han
har gjort for dig langt meer, end hele Skarer
som Cloten vovede blot en Skramme for. —

(til Bagten.)

Slip kun hans Arme; de blev ikke skabte
til Baand og Lænker.

Cymbeline.

Hvad, du gamle Krigsmand?
forspilder du den Løn, som end ei blev
betalt, imens du prøve vil min Vrede?
hvorledes er hans Byrd saa god som min?

Arviragus.

Det var for meget sagt.

Cymbeline.

Det er hans Død.

Belarius.

Dø vil vi alle Tre; men jeg skal vise,
at To af os er af saa høi en Byrd,
som jeg har sagt om ham. — Nu, kjære Sønner,
jeg nødes til at sige nu et Ord,
som farligt er for mig, men Jer til Held.

Arviragus.

Din Fare være vor.

Guiderius.

Vor Lykke din.

Belarius.

Velan da! — Høie Konge, du har havt
en Underseat, som hed Belarius.

Cymbeline.

Hvad han? — han er en landsforvist Forræder.

Belarius.

Ham er det, som er naaet til denne Alder,

Digitized by Google

og landsforviſt, det er han, men Forræder,
det veed jeg ikke.

Cymbeline.

Før ham bort! Alverden
ſkal ikke redde ham.

Belarius.

Kun ei for hidſig!
betal mig Fosterløn for dine Sønner,
og læg Beſlag derpaa, ſaaſnart den er
betalt mig.

Cymbeline.

Fosterløn for mine Sønner?

Belarius.

Jeg er for djærv og trodſig; — ſee, jeg bøier
mit Knæ, og før jeg reiſer mig, vil jeg
forfremme mine Sønner. Spar ſaa kun
den gamle Fader ei. Min høie Konge,
de tvende unge Herrer her, ſom kalde
mig Fader, og ſom troe, de høre mig til,
er ikke mine. Eders Lænders Afkom
er de, min Herre Konge; det er Blod
af Eders Blod.

Cymbeline.

Hvad ſiger du? mit Afkom?

Belarius.

Saa viſt, ſom I er Eders Faders. Jeg,
den gamle Morgan, er Belarius,
ſom I engang forviſte. Eders Lune
var al min Brøde, og min Straf var alt
mit Høiforræderi; min Livdelſe
var Alt, hvad jeg har gjort; de ædle Prindſer, —
thi Prindſer er de, — har jeg fostret op

Digitized by Google

i tyve Aar; de har den Dygtighed,
som jeg har kunnet lære dem; hvorvidt
min Indsigt gik, det kjender Eders Høihed.
Euriphile, der fostrede dem op,
og som jeg ægtede for dette Ran,
stjal disse Børn, dengang jeg blev forvist;
jeg overtalte hende; thi jeg havde
jo faaet forud Straffen for min Gjerning:
den Straf, min Troskab led, den æggede
mig til Forræderi. Jo meer I følte
det svare Tab, desbedre naaede jeg
Hensigten med mit Ran. Men, høie Konge,
her har I Eders Sønner; jeg maa miste
de kjæreste Ledsagere paa Jorden; —
lad al Velsignelse herovenfra
som Dug paa deres Hoveder nedbryppe!
thi de er værd at smykke Himlens Hvælving
som Stjerner.

Cymbeline.

Kvalt af Taarer er din Røst.
Den Daad, I Tre har gjort, er meer utrolig
end det, du der fortæller; mine Børn
jeg mistede; er det disse her, saa kunde
jeg aldrig ønske mig to bedre Sønner.

Belarius.

Hav kun Taalmodighed. — Den Herre her,
som jeg har kaldet Polydor, min Konge,
er Eders Søn Guiderius, og denne,
min Cadwal, er af Eders ædle Sønner
den yngste, Arviragus; han var dengang
svøbt i en Kappe, kostelig baldyret
af Dronningens, hans Moders, egen Haand;

Digitized by Google

den Kappe kan jeg til Bekræftelse
med Lethed lægge frem.

Cymbeline.

Guiderius havde
et Mærke paa sin Hals, en blodig Stjerne;
det var et sælsomt Tegn.

Belarius.

Ja, det er ham;
det Modermærke bærer han endnu;
det blev ham givet af Naturens Visdom
til Kjendemærke nu.

Cymbeline.

Blev jeg da Moder
til Trillinger? Saa glad var ingen Moder
ved sin Forløsning. — Himlen give Jer,
der kom saa sælsomt ud af Eders Bane,
at herske der fra nu af! — Imogen,
et Kongerige har du tabt derved.

Imogen.

Nei Fader, tvende Verdner har jeg vundet. —
I kjære Brødre, fandt vi saa hverandre?
Nægt ei, at det var mig, der talte sandest:
I kaldte mig jo Broder, mens jeg var
kun Eders Søster; jeg har kaldt Jer Brødre;
det var I.

Cymbeline.

Har I seet hverandre før?

Arviragus.

Ja, Herre.

Guiderius.

Og vi elskede hverandre

Digitized by Google

ved første Møde og blev ved dermed,
indtil vi troede, han var død.

Cornelius.

Det var
af Drikken, som hun fik af Dronningen.

Cymbeline.

Vidunderlige Drift! naar skal jeg høre
den hele Sammenhæng? Den flygtige
Beretning har jo mange Sidegrene,
som skulde mere rigeligt udfoldes. —
Hvor leved du? hvorledes? hvordan kom du
i denne fangne Romers Tjeneste?
hvorledes blev du skilt fra dine Brødre?
hvorledes traf du paa dem først? hvorfor
undveg du her fra Hoffet og hvorhen?
Alt det samt, hvad der drev Jer Tre til Slaget,
og meget meer har jeg at spørge om,
saavelsom alle Biomstændigheder,
i Rækkefølge; men til langt Forhør
er hverken Tid ei heller Sted beleiligt.
See Posthumus er gaaet trygt til Ankers
hos Imogen, og hun udsender mildt
som Kornmod sine Blik paa ham, paa mig,
paa sine Brødre, paa sin fordums Herre,
og træffer Alle med en Glædestraale,
som giver særskilt Gjenskin fra hver Enkelt. —
Nu lad os gaae herfra og fylde Templet
med hellig Offerrøg. —

(til Belarius.)

Du er min Broder;
det skal du altid agtes for.

Digitized by Google

Imogen.

I er
min Fader ogsaa; I har reddet mig
til denne Glædens Stund.

Cymbeline.

Nu glædes Alle
paa disse Fanger nær; lad dem nu dele
vort Held og Glæde med os.

Imogen.

Gode Herre,
nu vil jeg tjene Jer.

Lucius.

Vær lykkelig!

Cymbeline.

Den vældige Berserk, der stred saa tappert,
han havde været her paa rette Sted,
en værdig Gjenstand for en Konges Tak.

Posthumus.

Jeg er den Krigsmand, som i fattig Klædning
holdt Stand med disse Tre; min Dragt var, som
mit Formaal dengang krævede. — I, Iachimo,
kan vidne, det var mig; jeg havde Jer
for mine Fødder, og jeg kunde dræbt Jer.

Iachimo. (knæler.)

Her ligger jeg igjen for Eders Fødder;
men nu er det Samvittighedens Vægt,
der slaaer mig ned, som Eders Styrke før.
O, tag mit Liv, som er saa tidt forbrudt;
men tag først Eders Ring og dette Armbaand,
den ædleste Fyrstindes Eiendom,
der nogensinde Trostab svor.

Digitized by Google

Posthumus.

Knæl ikke
for mig; den Magt, jeg eier over Jer,
er den at skaane Jer; min Hævn skal være
Tilgivelse; lev kun og vis Jer bedre
mod Andre.

Cymbeline.

Ædelt dømt! min Svigerson
skal lære mig Høimodighed. Til Alle
skal Naade strække sig.

Arviragus.

I stod os bi,
som om I troede, at I var vor Broder;
det glæder os, I er det.

Posthumus.

Eders Tjener,
er jeg, I ædle Prindser. — Ædle Romer,
lad Eders Spaamand komme hid. I Drømme
kom det mig for, den høie Jupiter
paa Ørnens Ryg sig aabenbared for mig
blandt flere Aandesyner af min Slægt;
og da jeg vaagned, fandt jeg paa mit Bryst
den Tavle her, hvis Indhold er saa dunkelt,
at jeg kan ikke fatte det. Lad ham
sin Kunst nu vise ved at tyde den.

Lucius.

Philarmonus.

Spaamanden.

Her er jeg ædle Herre.

Lucius.

Læs dette og forklar, hvad det vil sige.

Digitized by Google

Spaamanden. (læser.)

„Naar en Løveunge, ukjendt for sig selv, finder uden at søge og omfavnes af den bløde Luft, og naar den høie Ceders afhugne Grene, som i mange Aar have ligget døde, atter komme tillive, forenes med den gamle Stamme og groe som friske Skud, da skal Posthumus faae Ende paa sin Nød, og Britannien skal blive lykkeligt og blomstre i Fred og Overflod."

Du, Leonatus, er jo Løvens Unge;
af Navnet, som du bærer, Leo-natus,
er det den rigtige og sande Tydning.

(til Cymbeline.)

Din ædle Datter er den bløde Luft,
det hedder mollis aër paa vort Maal,
og mollis aër, det er mulier,

(til Posthumus.)

og denne mulier, det er din egen
trofaste Hustru, som for nylig her,
just efter Spaadomsordets Lydende,
ukjendt af dig, usøgt, omslynged dig
med blødt og luftigt Favntag.

Cymbeline.

Dette synes
hel rimeligt.

Spaamanden.

Det høie Cedertræ,
er Billedet paa dig, Kong Cymbeline;
men dens afhugne Grene pege hen
paa dine tvende Sønner, som var stjaalne
og gjaldt for døde mange Aar, men nu
har faaet Liv paany og har forenet
sig atter med din kongelige Stamme,

Digitized by Google

hvis Skud forjætte Fred og Overflod
for Britters Land.

Cymbeline.

Nu vel; saa vil vi da
med Fred begynde. — Cajus Lucius,
skjøndt Seierherre, vil vi hylde Cæsar
og Romerriget, og vi vil betale
den vante Skat; det var vor onde Dronning,
som raadte os derfra; men nu har Himlen
i sin Retfærdighed lagt tungt sin Haand
paa hende og paa hendes Æt.

Spaamanden.

Nu stemme
de høie Magters Hænder Strængene
til Fredens Harmoni. Det Syn, som jeg
forkyndte Lucius før dette Slag,
som knap endnu er koldt, er opfyldt helt
i denne Stund. Thi Romerørnen fløi
fra Syd til Vest med stærke Vingeslag,
og stedse blev den mindre, til den svandt
i Solens Straaler. Dette varsler om,
at Keiserørnen, Romas høie Cæsar,
skal knytte Venskabspagt med Cymbeline,
hvis Høihedsglands bestraaler Vesterleden.

Cymbeline.

Pris være Guderne! Lad Røgen hæve
sig hvirvlende til deres Næsebor
fra Helligdommens Altre. Freden skal
forkyndes for vort Folk. — Saa fremad nu!
En romersk og en brittisk Fane vaie
i Venskab sammen; saadan vil vi drage

Digitized by Google

igjennem Staden Lud; i Jupiters,
den høies, Tempel skal vor Fred besværges,
og ved en Fest besegles. — Fremad nu! —
End aldrig blev en Krig, før Blod og Sved
var ret aftvættet, endt med slig en Fred.

(Alle gaae.)

Digitized by Google

Anmærkninger.

S. 4. Cassibelan var Konge over Trinobanterne, et Folk i det sydlige Britannien, der modsatte sig Julius Cæsars Landgang; hans Broderson og Efterfølger var Tenantius, Fader til Cymbeline.

— 35. „Som i et romersk Bad". — De romerske Bade vare forbundne med en Mængde Forlystelsesanstalter, deriblandt ogsaa usædelige.

— 39. „Med Eders Hanekam paa Hætten". — Narrenes Huer var forsynet med en Hanekam.

— 43. „som et Marmorbilled i Gravkapellet", — sigter til den sædvanlige Skik, at den Afdøde var afbildet sovende med foldede Hænder.

— 43. „Tereus". — Det græske Sagn er følgende: Kong Tereus' Hustru Procne længtes efter sin Søster Filomele. Tereus lovede at hente hende; men paa Veien opflammedes hans vilde Lidenskab; han tilfredsstillede den ved Vold, og for at skjule Forbrydelsen skar han Tungen af Filomele og indespærrede hende i et Taarn; Procne var først bleven skuffet ved Tereus' falske Beretning, men opdagede ved et Tilfælde Søsterens Opholdssted og sin Mands Brøde, som den stumme Filomele havde indvirket i et Teppe. Søstrene toge en gruelig Hævn ved at dræbe Tereus' og Procnes Børn, og da han rasende forfulgte dem, forvandlede Guderne dem alle, Tereus til en Hærfugl, Procne til en Svale og Filomele til en Nattergal. —

Digitized by Google

S. 57. „Kamrets Loft" o. s. v. — Den hele Skildring svarer til saadanne Pragtværelser, som stundom fandtes i Elisabeths Tid.

— 64. „Staden Lud" (siden London). — Trinobanternes Hovedstad; den havde sit Navn af en ældre Konge, Lud, Cassibelans Broder.

— 66. „Giftblander med sin Tunge som sin Haand". — Italien var i Middelalderen berygtet for Giftblanderi. —

— 70. „Frækt kneisende med Turban paa". — De „Kjæmper", der omtales i Middelalderens Riddereventyr ere for det meste Saracener.

— 76. „Som en Klædning, der er af Moden". — Det hørte til den Tids Skik at gjemme sine brugte Klæder; (undertiden vel ogsaa at sye dem om, naar Stoffet var kostbart). Dronning Elisabeth efterlod 3000 Kjoler.

— 110. „Rødhalsen". — Den engelske Folketro paastaaer, at denne Fugl (**Robin Redbreast**), naar den træffer Liget af et Menneske, bedækker dets Ansigt med Mos.

Digitized by Google

Digitized by Google

Kjøbmanden i Venedig.

Digitized by Google

Personer.

Hertugen af Venedig.
Prindsen af Marokko.
Prindsen af Aragonien.
Antonio, Kjøbmand.
Bassanio, hans Ven.
Salanio, **Salarino**, **Gratiano**, } Venner af Antonio og Bassanio.
Lorenzo, Jessicas Elsker.
Shylock, en Jøde.
Tubal, en Jøde.
Lancelot, Schylocks Tjener.
Gobbo, Lancelots Fader.
Salerio, Et Sendebud fra Venedig.
Leonardo, Bassanios Tjener.
Balthasar, **Stefano**, } Portias Tjenere.
Portia, en rig Dame.
Nerissa, hendes Kammerjomfru.
Jessica, Shylocks Datter.
Senatorer, Retsbetjente, en Fangevogter, Tjenere, Følge.

Handlingen foregaaer dels i Venedig, dels paa Belmont, Portias Gods.

Digitized by Google

Første Act.

Første Scene.

En Gade i Venedig.

(Antonio, Salarino og Salanio komme ind.)

Antonio.

Min Tro, jeg veed ei selv, hvorfor jeg er
saa tung i Sind; det plager mig; I siger,
det plager Jer; men hvor jeg fik det, fandt det,
hvordan det kom, af hvilket Stof det skabtes,
hvad det er født af, det maa jeg først lære.
Den Tungsind gjør mig til en saadan Taabe,
at jeg kan neppe kjende ret mig selv.

Salanio.

Ei, Eders Tanke gynger vel paa Havet,
hvor Eders Gallioners stolte Seil, —
som Bølgens Adel, rige Handelsherrer,
i prægtigt Seiersoptog over Søen, —
see ned paa de smaabitte Kræmmerskuder,
der neie dybt og hilse, mens de flyve
paa deres Seildugsvinger dem forbi.

Salarino.

Ja havde jeg saameget Gods i Bove,
saa var den største Del af mine Tanker
paa Reise med mit Haab; bestandigt vilde
jeg plukke Græs, og see, hvor Vinden kom fra,

Digitized by Google

paa Kortet søge Rhed og Havn og Dæmning;
hver Ting, der gjorde mig bekymret for
min Ladning, vilde sikkert gjøre mig
tungsindig.

Salanio.

Ja, mit eget Aandepust,
der kjølede min Suppe, vilde volde
mig Febergysen, naar jeg tænkte paa
den Skade, som for stærk en Vind kan volde
tilsøes. Jeg kunde ikke see paa Sandet
i Timeglasset uden strax at tænke
paa Revler og paa Grunde og at see
min rige Doria boret ned i Sandet,
med Toppen vendt nedunder Skroget, kysse
sin Grav. Hvor kunde jeg vel gaae til Kirken
og see den hellige Mur af Sten, og ikke
strax mindes om de farefulde Klipper,
som, naar de rørte blot mit ædle Skib,
paa Bølgen vilde strøe dets Kryderier
og klæde Brændingerne med min Silke, —
og med eet Ord: nu nys saameget værd,
og nu slet Intet? har jeg Tanke til
at tænke det, og mangler dog den Tanke,
at hændtes sligt, det gjorde mig tungsindig?
O ti! jeg veed det nok: Antonio er
tungsindig ved at tænke paa sin Handel.

Antonio.

Nei, jeg forsikrer Jer. Tak ske min Lykke,
jeg har ei vovet Alting paa een Planke
ei heller eetstedshen; min hele Velfærd
beroer ei paa mit Held i dette Aar;
derfor min Handel gjør mig ei tungsindig.

Digitized by Google

Salarino.

Saa maa det være Kjærlighed.

Antonio.

Fy, fy!

Salarino.

Ei heller Kjærlighed? Saa er I altsaa
tungsindig kun, for I er ikke glad,
og kunde fuldt saa gjerne lee og dandse
og sige, I var lystig, just fordi
I var ei stemt til Tungsind. Nu, ved Janus
med sine tvende Hoveder, Naturen
kan stundom skabe løierlige Fyre;
den Ene plirer altid skjelmsk og leer
som Poppegøien ad hver Sækkepibe;
En har et Ansigt som en Ediksbrygger
og viser aldrig Tænder til et Smil,
om Nestor svor, den Spøg var værd at lee ad.

(Bassanio, Gratiano og Lorenzo komme ind.)

Salanio.

Der er Bassanio, Eders ædle Frænde,
Lorenzo, Gratiano; nu Farvel;
vi overlade Jer til bedre Selskab.

Salarino.

Jeg vilde blet, til jeg fik Jer munter,
hvis ikke bedre Venner forekom mig.

Antonio.

Jeg sætter megen Pris paa Eders Selskab;
jeg tænker, I har eget Ærinde
og griber Leiligheden til at gaae.

Salanio.

Godmorgen, ædle Herrer.

Digitized by Google

Baſſanio.

Bedſte Herrer;
Naar faae vi os en Lyſtighed? ſig, naar?
I blive nu ſaa ſjeldne. — Skal det være?

Salanio.

Naar det er Jer beleiligt, er det os.

(Salanio og Salarino gaae.)

Lorenzo.

Nu, Herr Baſſanio, da I har truffet
Antonio, vil vi forlade Jer;
men huſk til Middagstid, hvor vi ſkal mødes.

Baſſanio.

Jeg ſvigter ikke.

Gratiano.

Herr Antonio,
I ſeer ſaa daarlig ud; I tager Jer
viſt Verden altfor nær; man taber den,
naar man vil kjøbe den med ſtor Bekymring;
det er et Under, ſaa I er forandret.

Antonio.

Jeg tager Verden kun for Verden, Herre,
en Skueplads, hvor Hvermand har ſin Rolle;
min er tungſindig.

Gratiano.

Lad mig ſpille Narren;
lad Rynkerne med Skjemt og Latter komme,
lad heller Vinen varme op min Lever,
end ſorrigfulde Suk mit Hjerte kjøle.
Hvi ſkal en Mand, hvis Blod er varmt, vel ſidde
ſtiv, ſom hans Bedſtefaders Marmorbilled?
med aabne Øine ſove, liſte ſig
en Gulſot til af Brantenhed? — Hør nu,

Digitized by Google

Antonio, vi er Venner, og jeg taler
af Venskab kun; der gives Folk, hvis Ansigt
er overtrukket som den dorske Pøl,
som holde sig i egensindig Stilhed
kun for at pyntes med den gode Mening
om Visdom, Alvor og Dybsindighed,
som om de sagde: „Jeg er Herr Orakel,
og ingen Hund maa gjøe, naar jeg oplader
min Mund." — O, kjære Ven, jeg kjender Folk,
der gaae for Vise blot, fordi de sige
slet Ingenting; ifald de talte, blev
hvert Ore jo fordømt, som hørte dem,
fordi det sagde „Daare" til sin Broder.
Nu derom kan vi altid tale mere;
men sist ei med den Tungsindsmading efter
den Tosekvabbe, denne gode Mening. —
Kom saa, Lorenzo. — Nu Farvel saalænge;
I Eftermiddag slutter jeg min Præken.

Lorenzo.

Saa vil vi da forlade Jer til Middag;
jeg bliver nok en af de stumme Vise;
Gratiano tager altid Ordet fra mig.

Gratiano.

Hold du mig kun med Selskab to Aar til;
saa skal du ikke kjende Lyden af
din egen Tunge.

Antonio.

Nu Farvel; jeg tænker,
jeg bliver selv en Sladderhank tilsidst.

Gratiano.

Det takker jeg for; thi Taushed er kun et Gode
ved røgede Tunger og Piger, der er af Mode.

(Gratiano og Lorenzo gaae.)

Digitized by Google

Antonio.

Var det nu Noget?

Bassanio.

Gratiano snakker en uendelig Mængde Ingenting, mere end nogen Mand i hele Venedig. Hans fornuftige Tanker er to Hvedekorn, skjulte i to Skjæpper Avner; man kan søge en hel Dag, inden man finder dem, og naar man har faaet fat paa dem, saa er de ikke den Umage værd, man har havt med at søge dem.

Antonio.

Naa, sig mig nu, hvad er det for en Dame,
til hvem I lovet har en lønlig Valfart,
og som I vilde tale om idag?

Bassanio.

Det er Jer velbekjendt, Antonio,
hvormeget jeg har tilsat af min Formu,
fordi jeg leved paa en større Fod,
end mine svage Midler kunde taale.
Jeg klynker ikke nu, fordi jeg standses
i denne stolte Fart; min Sorg er kun,
hvordan jeg reder mig med Ære fra
den Gjæld, hvori et lidt for ødselt Levnet
har hildet mig. Til Jer, Antonio,
min Gjæld er størst i Penge som i Venskab,
og Eders Venskab tør jeg tillidsfuldt
betroe de Planer, jeg har fattet til
at blive kvit og fri for al min Gjæld.

Antonio.

Jeg beder, sig mig det, min Ven Bassanio,
og, hvis det kan, som selv I altid kunde,
bestaae for Ærens Øine, saa vær vis paa,

Digitized by Google

min Pung, jeg selv og Alt, hvad jeg kun evner,
staaer frit til Raadighed for Eders Ønske.

Bassanio.

I mine Drengeaar, saasnart jeg havde
forskudt en Pil, saa skjød jeg Magen til den,
af samme Maal, den samme Vei, men passed
desbedre paa den, for at finde, hvor
den første laa, og ved at vove begge
vandt jeg dem begge tidt; — jeg nævner her
den Børneleg, fordi det, som skal følge,
er ren Uskyldighed. Min Gjæld til Jer
er stor, og, hvad jeg skylder Jer, er tabt
i Ungdomsovermod; men har I Lyst
at skyde end en Pil den samme Vei,
som I har skudt den første, saa er jeg
forvisset om, at, mens jeg giver Agt
paa Sigtet, skal jeg enten finde begge,
eller ialtfald bringe Jer tilbage,
hvad sidst I voved, og taknemlig blive
i Eders Gjæld for, hvad I voved først.

Antonio.

I kjender mig og spilder ikkun Tiden,
naar I med Omsvøb beiler til mit Venskab;
idet I tvivler om, at jeg vil gjøre
mit Yderste, gjør I mig større Uret,
end om I ødsled bort Alt, hvad jeg eier.
Og derfor sig mig blot, hvad jeg skal gjøre,
saavidt som selv I veed, min Evne strækker,
og jeg er strax beredt dertil; nu tal.

Bassanio.

I Belmont er en Dame, rig ved Arv
og skjøn; og, hvad der end er skjønnere,

Digitized by Google

paa høie Dyder rig, og hendes Dine
har stundom sendt mig skjønne, stumme Bud;
hun hedder Portia, ei mindre værd
end Catos Datter, Brutus' Portia.
Og hendes Værd er ikke skjult for Verden;
thi alle fire Vinde blæse did
fra hver en Strand berømte Beilere,
og hendes Solskinslokker hænge ned
om hendes Tinding som det gyldne Skind,
og Belmont, hendes Borg, er Kolchos' Strand,
hvor mangen Jason kommer for at beile;
O, min Antonio, havde jeg kun Midler
til der at tage Plads blandt Beilerne,
saa varsler mig mit Sind et saadant Held,
at uden Tvivl det vilde lykkes mig.

Antonio.

Du veed, at al min Rigdom er paa Søen;
jeg har ei Penge nu, ei heller Varer,
til strax at skaffe rede Mønt; gaa ud;
prøv, hvad mit Navn formaaer her i Venedig;
dets Kraft skal spændes til det Yderste
for at udstyre dig til Belmontsreisen.
Gaa strax og spørg dig for, hvor Penge faaes;
det vil jeg med, og ganske vist jeg troer,
for min Skyld faae vi dem og paa mit Ord.

(de gaae.)

Anden Scene.

Et Værelse i Portias Hus paa Belmont.

(Portia og Nerissa komme ind.)

Portia.

Jeg forsikrer dig, Nerissa, min lille Person er træt af denne store Verden.

Digitized by Google

Nerissa.

Det vilde I blive, bedste Frøken, hvis I havde Medgang i ligesaa overflødigt Maal, som I har Medgang. Ihvorvel, efter hvad jeg kan see, er de Folk, der har ondt af for Meget, ligesaa syge som de, der vansmægte med Ingenting; derfor er det ikke saa ringe en Lykke at være paa Middelveien; Overflod faaer snareſt graa Haar, men tilpas lever længſt.

Portia.

Gode Tankesprog og godt sagte.

Nerissa.

De vilde være endnu bedre, hvis de blev godt overholdte.

Portia.

Hvis det var ligesaa let at gjøre, hvad der er godt, som at vide, hvad der er godt at gjøre, saa blev Kapeller til Kirker og Stodderes Hytter til Fyrstepaladser. Det er en god Præst, som følger sine egne Lærdomme; jeg kan lettere lære en Snes, hvad der er godt at gjøre, end selv være en af Sneſen og følge min egen Lære. Hjernen kan opfinde Love for Blodet; men et hedt Temperament springer over en kold Forskrift; Springfyren Daarskab sætter som en Hare over Krøblingen, det gode Raads Jægergarn. Men disse Betragtninger hjælpe mig ikke til at vælge en Mand. — O, det Ord vælge! Jeg kan jo hverken vælge, hvem jeg vil eller forkaste, hvem jeg ikke kan lide; saaledes er en levende Datters Villie kuet af en død Faders Villie; — er det ikke haardt, Nerissa, at jeg hverken kan vælge Nogen eller forkaste Nogen?

Nerissa.

Eders Fader har altid været dydig, og fromme Folk har gode Indskydelser paa deres Yderste. Derfor er jeg vis paa, at i det Lotterie, han har fundet paa med de tre Skrin af Guld, Sølv og Bly, hvori den, der vælger efter hans

Digitized by Google

Mening, vælger Jer, vil Ingen vælge rigtigt uden den, som I rigtig vil komme til at elske. Men hvor varme er Eders Følelser for nogen af de fyrstelige Bejlere, som allerede ere komne?

Portia.

Vær saa god at regne dem op, og efterhvad du nævner dem, vil jeg beskrive dem; efter min Beskrivelse kan du da slutte dig til mine Følelser.

Nerissa.

Der er nu for det første den Prinds fra Neapel.

Portia.

Det er en Plag; han taler aldrig om andet end om sin Hest, og betragter det som en stor Tilvækst til sine gode Egenskaber, at han kan skoe den selv; jeg er meget bange for, at hans naadige Fru Moder har forseet sig paa en Beslagsmed.

Nerissa.

Saa er der Pfalsgreven.

Portia.

Han gjør ikke andet end surmuler, ligesom han vilde sige: „Vil I ikke have mig, saa kan I lade være!" Han hører paa lystige Historier uden et Smil. Jeg er bange, han bliver til den grædende Filosof, naar han bliver gammel, siden han er saa fuld af kluntet Alvorlighed i sin Ungdom. Jeg vilde heller giftes med et Dødningehoved med en Knokkel i Munden, end med nogen af disse To. Gud fri mig fra begge de To.

Nerissa.

Hvad siger I om den franske Herre, Monsieur Le Bon?

Portia.

Vor Herre har skabt ham; saa saaer han vel gjælde for et Menneske. Jeg veed jo nok, det er synd at spotte; men han! — Han har en Hest, der overgaaer Neapolitanerens;

Digitized by Google

han har en slem Vane til at surmule, der overgaaer Pfalsgrevens; han er Alting og Ingenting; naar en Drossel fløiter, giver han sig strax til at hoppe; han vil fægte med sin egen Skygge; hvis jeg blev gift med ham, fik jeg tyve Mænd. Vilde han forsmaae mig, saa skulde det være ham tilgivet; for om han saa bliver gal af Kjærlighed til mig, saa kan jeg aldrig gjøre ham Gjengjæld.

Nerissa.

Hvad siger I til Faulconbridge, den unge Baron fra England?

Portia.

Ham siger jeg Ingenting til, veed du nok; for han forstaaer ikke mig, og jeg ikke ham. Han kan hverken Latin, Fransk eller Italiensk, og du kan frit gaae til Tinge og gjøre din Ed paa, at jeg kan knap for fire Skilling Engelsk. Han er et net Mandfolkeportræt; men ak! hvem kan tale med en stum Figur? Hvor sært han er klædt! jeg troer, han har kjøbt sin Vams i Italien, sine Pluderhoser i Frankrig, sin Hue i Tydskland og sine Manerer allevegne.

Nerissa.

Hvad mener I om den skotske Herre, hans Nabo?

Portia.

At han er en god og hjærlig Nabo; for han laante et Øresigen af Englænderen og svor paa, at han vilde betale ham, naar han kunde; jeg troer, at Franskmanden gik i Borgen for ham og skrev under som Selvskyldner.

Nerissa.

Hvorledes synes I om den unge Tydsker, Hertugen af Saxens Broderson?

Portia.

Meget ilde om Morgenen, naar han er ædru, og overmaade ilde om Eftermiddagen, naar han er drukken; naar

Digitized by Google

han er bedst, er han lidt værre end et Menneske, og naar han er værst, er han lidt bedre end et Dyr. Om der saa hænder det Værste, der kan hænde, haaber jeg dog, at jeg skal have Held til at slippe for ham.

Nerissa.

Hvis han nu tilbød sig at vælge og saa valgte det rette Skrin, saa maatte I jo vægre Jer ved at opfylde Eders Faders Bestemmelse, hvis I vægrede Jer ved at tage ham.

Portia.

Derfor beder jeg dig, af Frygt for det Værste, sæt et stort Bæger Rhinskvin paa det urette Skrin; for, om Djævelen var indeni og den Fristelse udenpaa, veed jeg, han vilde vælge det. Jeg vil gjøre, hvad det skal være, Nerissa, heller end gifte mig med en Svamp.

Nerissa.

I behøver ikke at være bange, min Frøken, for at faae nogen af disse Herrer. De har meddelt mig deres Beslutning, som virkelig er at reise hjem og ikke mere forulempe Jer med deres Beilen, med mindre I kan vindes paa en anden Maade end den, Eders Fader har forordnet, hvor det kommer an paa disse tre Skrin.

Portia.

Om jeg lever, til jeg bliver saa gammel som Sibylle, vil jeg dø lige saa god Jomfru som Diana, med mindre jeg vindes paa den Maade, min Faders Testament bestemmer. Det glæder mig, at dette Sæt Friere er saa fornuftigt; for der er ikke en iblandt, uden at jeg inderlig ønsker, han var vel borte, og jeg beder Himlen skjænke dem en lykkelig Reise.

Nerissa.

Husker I ikke, Frøken, fra Eders Faders Tid, en Venetianer, som baade var en dannet og tapper Kavaler, der kom hertil ifølge med Markgreven af Montferrat?

Digitized by Google

Portia.

Jo, jo; det var Bassanio; — saaledes, troer jeg, Han hed.

Nerissa.

Rigtig, min Frøken; af alle de Mænd mine enfoldige Øine nogensinde har seet paa, var han den, der snareſt fortjente en smuk Kone.

Portia.

Jeg huſker ham godt, og jeg huſker ogsaa, at han fortjente din Roes. — Naa, hvad er der?

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

De fire Fremmede søge Eders Naade for at tage Afſked, og der er kommen Forbud fra en Femte, Prindſen af Marokko, som melder, at hans Herre, Prindſen, kommer her iaften.

Portia.

Kunde jeg byde den Femte Velkommen lige saa hjerteligt, som jeg byder de andre Fire Farvel, saa vilde jeg være glad ved hans Ankomſt. Har han en Engels Sind og en Djævels Skind, saa vilde han dog være mig kjærere til Skriftemaal end til Giftermaal. Kom, Nerissa. — Gaa du iforveien, min Ven. — Mens vi lukke Porten efter en Beiler, banker en anden paa Døren.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En offentlig Plads i Venedig.

(Bassanio og Shylock komme ind.)

Shylock.

Tretuſinde Dukater, — godt.

Bassanio.

Ja, og paa tre Maaneder.

Digitized by Google

Shylock.

Paa tre Maaneder, — godt.

Bassanio.

Hvorfor, som sagt, Antonio indestaaer.

Shylock.

Antonio indestaaer, — godt.

Bassanio.

Kan I hjælpe mig? vil I vise mig den Billighed? Maa jeg høre Eders Svar?

Shylock.

Tretusinde Dukater, paa tre Maaneder, og Antonio indestaaer.

Bassanio.

Hvad svarer I derpaa?

Shylock.

Antonio er god.

Bassanio.

Har I hørt Nogen sige ham Andet paa?

Shylock.

O, nei, nei, nei, nei! — naar jeg siger, han er god, mener jeg, — forstaaer I, — at han er solid; men hans Formue staaer dog paa Spil; han har en Gallion paa Farten til Tripolis, en anden til Indien; jeg hører desuden paa Rialto, at han har en tredie paa Vei til Mexico, en fjerde til England, — og flere Spekulationer har han igang baade hist og her. Men Skibe er kun Planker, Sømænd er kun Mennesker; der er Landrotter og Vandrotter, Landtyve og Vandtyve, jeg mener Sørøvere, og saa er der Fare fra Vand og fra Vind og fra Klipper. Alligevel er den Mand solid; — tre tusinde Dukater; — jeg troer, jeg kan tage imod hans Borgen.

Digitized by Google

Basſanio.

Det kan I være ſikker paa.

Shylock.

Jeg vil være ſikker paa, at jeg kan, og for at være ſikker, vil jeg betænke mig. Kan jeg faae Antonio itale?

Basſanio.

Hvis I behager at ſpiſe til Middag med os.

Shylock.

Jo vist, for at lugte Fleſk; for at ſpiſe af den Bolig, ſom Eders Prophet fra Nazareth manede Djævelen ind i. — Jeg vil kjøbe med Jer, ſælge med Jer, tale med Jer og gaae med Jer og ſaa videre; men jeg vil ikke ſpiſe med Jer, drikke med Jer og bede med Jer. — Hvem er det, der kommer?

Basſanio.

Det er Herr Antonio.

(Antonio kommer ind.)

Shylock. (afſides.)

See, hvor han ſtaaer og ſmidſker ſom en Tolder!
Jeg hader ham, fordi han er en Chriſten,
men meer fordi i lav Enfoldighed
han laaner Penge gratis ud og ſætter
os Rentefoden ned her i Venedig.
Hvis jeg faaer rigtigt Tag omkring hans Hofte,
ſaa ſkal mit gamle Nag til ham vel mættes.
Han hader os, Jehovas Folk; han ſpotter,
hvor Kjøbmænd meſt forſamle ſig, med mig,
min Handel og min velfortjente Binding,
og kalder den for Aager. Gid min Stamme
maa visne, derſom jeg tilgiver ham!

Basſanio.

Nu, Shylock, hører I?

Digitized by Google

Shylock.

Jeg regner efter,
hvormeget jeg for Tiden har i Kasse,
og efter hvad jeg husker saa omtrent,
kan jeg ei reise strax den hele Sum,
tretusinde Dukater. — Ligemeget;
Tubal, en rig Hebræer af min Stamme,
vil skaffe, — bi! — hvormange Maaneder
var Eders Ønske? — (til Antonio.)

Ei, Fred være med Jer,
velbaarne Herre; det var netop Jer,
vi talte om nu nys.

Antonio.

Shylock, endskjøndt
jeg hverken tager eller giver Laan
paa Renter, vil jeg nu dog for at hjælpe
en Ven i Nøden, bryde denne Vane. —
(til Bassanio.)
Veed han Besked, hvormeget I behøver?

Shylock.

Ja vist, ja vist, tretusinde Dukater.

Antonio.

Og paa tre Maaneder.

Shylock.

Det glemte jeg;
tre Maaneder, ja vist; det har I sagt mig.
Vel, I staaer inde; — lad mig see, — — men hør,
I sagde, tykkes mig, I tager ikke
og giver ikke heller Laan paa Rente?

Antonio.

Det gjør jeg aldrig.

Digitized by Google

Shylock.

Dengang Jacob vogted
sin Morbroer Labans Faar; — den Jacob var
fra Fader Abraham, — saaledes havde
hans vise Moder virket til hans Tarv, —
den tredie Arving; ja han var den tredie.

Antonio.

Hvad har han her at gjøre? tog han Renter?

Shylock.

Nei, ingen Renter, ikke hvad man kalder
rent ud for Renter; mærk, hvad Jacob gjorde.
Da han var kommen overens med Laban,
at alle Lam med Pletter eller Striber
blev Jacobs Løn, og da nu Faarene
i Efterhøsten løb med Vædderne,
imens Forplantningsværket var i Gang
mellem den uldbeklædte Flok, da tog
den snilde Hyrde Kjæppe, strælled dem,
og just som Parringsværket foregik,
opstilled han dem for de lystne Faar;
og da de nu blev drægtige, saa faldt der
i Læmmetiden lutter brogede Lam,
og de var Jacobs. Dette var hans Vinding,
og Gud velsigned ham; thi Vinding er
Velsignelse, naar den er ikke stjaalen.

Antonio.

Det var et Lykkespil, han tjente for;
en Ting, det ikke stod til ham at fremme,
som Himlens Haand har styret selv og ledet.
Mon den Fortælling skal forsvare Renter?
er Eders Guld og Sølv da Faar og Bædre?

Digitized by Google

Shylock.

Det veed jeg ikke; men det yngler godt. —
Men hør, min Herre. —

Antonio.

Hører I, Bassanio,
hvor Djævlen bruger Skriften til sin Fordel.
Den onde Sjæl, der tør beraabe sig
paa helligt Vidnesbyrd, er lig en Skurk
med Smil om Mund, et Æble smukt at see til,
men raadent indeni. Hvor smuk en Skal
dog Løgnen har.

Shylock.

Tretusinde Dukater, —
det er en kjøn, rund Sum. Tre Maaneder
fra tolv, saa lad mig see, hvad Renten bliver.

Antonio.

Naa, Shylock, skal vi blive Jer forbunden?

Shylock.

Min Herr Antonio, tidt og mangen Gang
har paa Rialto I forhaanet mig
for mine Penge og for mine Renter.
Jeg bar det med taalmodigt Skuldertræk;
thi taale, det er jo vor Stammes Mærke.
I kalder mig en Vantro og en Blodhund
og spytter paa min jødiske Talar,
blot for jeg drager Fordel af mit Eget. —
Nu da; nu synes det, I trænger til mig;
velan, I kommer til mig, og I siger:
„Shylock, lad mig faae Penge", siger I,
I, som har spyttet paa mit Skjæg, har sparket
mig, som I sparker bort en fremmed Køter
fra Eders Tærskel. I begjærer Penge. —

Digitized by Google

Hvad skal jeg svare? skal jeg ikke svare:
„Har Hunde Penge? mon en Køter da
kan laane Jer tretusinde Dukater?“ —
Maaskee jeg skulde bukke dybt og sige
i Slavetone, mens jeg neppe vover
at trække Veiret, ydmygt hvislende:
„Høiædle Herre, I har spyttet paa mig
i Onsdags, sparket mig forgangen Dag;
en anden Gang I kaldte mig en Hund;
for disse Høfligheder vil jeg nu
til Gjengjæld laane Jer saa stor en Sum.“

Antonio.

Jeg kunde kalde dig derfor igjen,
og spytte paa dig, sparke dig igjen.
Hvis du vil laane disse Penge ud,
saa laan dem ikke som til dine Venner; —
thi naar tog Venskab nogensinde Høst
fra sine Venner af det golde Malm? —
men laan dem heller ud som til din Fjende,
thi, hvis han ei betaler, kan du dog
med bedre Mine drive Bøden ind.

Shylock.

Nei see dog, hvor I stormer strax! jeg vilde
jo være Venner med Jer, vinde Jer,
forglemme hver en Tort, I gjorde mig,
forsyne Jer med, hvad I trænger til,
og ikke tage Skilling eller Hvid
i Rente; men I vil ei høre mig.
Mit Tilbud er dog godt.

Antonio.

Ja, det var Godhed!

Digitized by Google

Shylock.

Den Godhed vil jeg vise; — gaa med mig
til en Notarius; udsted mig der
et simpelt Gjældsbrev, og for Løiers Skyld,
hvis ikke I betaler mig den Dag,
det Sted, den Sum, de Summer, som er nævnte
i Brevet, saa lad Bøden sættes til
et Skaalpunds Vægt af Eders skjære Kjød,
som jeg kan skjære ud og vælge selv,
af hvilken Del af Eders Krop jeg lyster.

Antonio.

Top! den Forskrivning vil jeg undertegne
og sige, Jøden viser megen Godhed.

Basſanio.

I skal ei undertegne slige Vilkaar
for mig; jeg bliver heller i min Trang.

Antonio.

Vær ikke bange; den forfalder ikke;
om hvist to Maaneder, en Maaned før
den er udløben, venter jeg jo hjem
tre Gange trefold, hvad den lyder paa.

Shylock.

O, Fader Abraham, hvad disse Christne
dog er for Folk, hvis egen haarde Færd
har lært dem Mistillid til Andres Tanker!
Jeg beder, sig mig dog, hvis han forsømte
sin Frist, hvad kunde jeg dog vinde ved
at drive Bøden ind? Et Skaalpund Mandskjød,
udskaaret af en Mand, er mindre værd
og mindre Nytte til end Kjød af Faar,
af Oxer eller Gjeder. — Jeg har sagt,
jeg viser denne Vennetjeneste

Digitized by Google

kun for at faae hans Venskab; hvis han vil
modtage den, — nu godt! hvis ei, — Farvel!
og løn ei med Fornærmelser mit Venskab!

Antonio.

Jo, Shylock, jeg vil give den Forskrivning.

Shylock.

Saa mød mig hos Notarius om lidt;
aftal med ham den lystige Forskrivning;
jeg gaaer og tæller op Dukaterne,
seer til mit Hus, som er betroet til
en Døgenigts usikkre Varetægt,
og jeg er hos Jer om et Øieblik.

(gaaer.)

Antonio.

Ja, skynd dig, brave Jøde! — Den Hebræer
vil christnes snart; han bliver god og mild.

Bassanio.

Jeg frygter sagre Ord og Rænkespil.

Antonio.

Naa, vi har Ingenting at frygte der;
en Maaned før er mine Skibe her.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Act.

Første Scene.

Belmont. Et Værelse i Portias Hus.

(Trompetklang. Prindsen af Marokko med Følge, Portia og Nerissa med Følge komme ind.)

Prindsen.

Forsmaa mig ikke for min Farves Skyld,
den dunkle Dragt, jeg fik af Solens Brand,
som jeg er Nabo til og nær i Slægt.
Stil frem den skjønneste blandt Mænd fra Nord,
hvor Phoebus' Ild knap tør Istappen op;
lad os for Eders Skyld en Aare aabne,
og see, hvis Blod, hans eller mit, er rødest.
Jeg siger Jer, min Frøken, dette Aasyn
har skrømmet tappre Mænd og ved min Elskov
jeg sværger, at min Hjemstavns bedste Piger
har ogsaa elsket det; jeg ønsked ikke
at bytte denne Farve bort, undtagen
for Eders Gunst at vinde, fagre Dronning!

Portia.

Jeg kan ei ledes i mit Valg alene
af Pigesiets lunefulde Lyst;
dertil har Lykkespillet om min Skjæbne
berøvet mig den Ret at vælge frit;
men var jeg ved min Faders Bud ei bunden
og tvungen til at følge den som Hustru,
der vinder mig paa den bestemte Vis,
saa stod I, vidtberømte Prinds, saa høit
i Gunst hos mig, som Nogen af de Gjæster,
jeg end har seet.

Digitized by Google

Prindsen.

Hav Tak endog for dette;
saa beder jeg, før mig til Skrinene,
at prøve der mit Held. Ved denne Sabel, —
der fælded Sofi og en persisk Prinds,
der vandt for Sultan Soliman tre Seire, —
jeg vilde twinge ned til Jord det Blik,
der stirred skarpest, dæmpe Modet i
det dristigste af alle Verdens Hjerter,
ja, rive Bjørnens Unger fra dens Yver
og tirre Løven, naar den hungrig brøler,
for Jer at vinde, Frøken; men, desværre,
naar Herkules og Lichas kaste Tærning,
om hvem der er den stærkeste, kan Lykken
give den svage Haand det bedste Kast;
Alciden kan besejres af sin Smaadreng,
og saa kan jeg, ført af den blinde Lykke,
gaae glip af, hvad en mindre Værdig naaer,
og døe af Sorg.

Portia.

Hvad Lykken skjænker Jer,
det maa I nøies med, slet ikke prøve,
paa Valget, eller sværge, før I vælger,
at, hvis I vælger feil, saa vil I aldrig
om Ægteskab til nogen Kvinde tale.
Derfor betænk Jer vel!

Prindsen.

Det vil jeg ikke.
Nu bring mig da til Valget.

Portia.

Først til Templet;
i Eftermiddag skal I friste Lykken.

Digitized by Google

Prindsen.

Vær gunstig, Skjæbne; Lykkens Overmaal
mig venter, — eller Sorgens bittre Skaal!

(de gaae.)

Anden Scene.

Venedig. En Gade.

(Lancelot, Gobbo kommer ind.)

Lancelot.

Ja sandelig, min Samvittighed vil tillade mig at løbe bort fra denne Jøde, min Husbond. Fristeren er ved min Albu og frister mig og siger til mig: „Gobbo, Lancelot Gobbo, gode Lancelot," eller „gode Gobbo" eller „gode Lancelot Gobbo, brug dine Ben, tag Fart, løb din Vei." — Min Samvittighed siger: „Nei, tag dig ivare, ærlige Lancelot, tag dig ivare, ærlige Gobbo," eller, som jeg sagde før, „ærlige Lancelot Gobbo, løb ikke, hold dig for god til at smøre Hafer." — Naada, den modige Fristeer byder mig pakke ind; „Marsch!" siger Fristeren; „afsted, for Guds Skyld," siger Fristeren; „stød Hjertet op i Livet og løb din Vei." — Naa, min Samvittighed falder mit Hjerte om Halsen og taler meget viselig: „Min ærlige Ven, Lancelot, du er jo en ærlig Mands Søn," rettere sagt en ærlig Kones Søn, for, sandt at sige, min Fader var ikke helt fri; han havde en lille Smag, saadan en lille Tanke; — naada, min Samvittighed siger: „Ikke af Stedet!" —— „Afsted!" siger Fristeren. „Ikke af Stedet!" siger Samvittigheden. — „Samvittighed," siger jeg, „dit Raad er godt." — „Fristeer," siger jeg, „dit Raad er godt." — Lyder jeg nu min Samvittighed, saa bliver jeg hos Jøden min Herre, som, Gud forlade mig, er en Slags Djævel; og løber jeg bort fra Jøden, saa lyder jeg Fristeren, som med Forlov at sige, er Djævelen selv. Vist er det, at Jøden

Digitized by Google

er den livagtige Satan selv, og paa min Samvittighed! min Samvittighed er en Slags ond Samvittighed, at den byder sig til at raade mig at blive hos Jøden. Fristerens Raad er mere venskabeligt; jeg løber min Vei, Fristeren; mine Ben ere til din Tjeneste; jeg løber min Vei.

(Den gamle Gobbo kommer ind med en Kurv.)

Gobbo.

Mosjø, unge Fyr der; vær saa god at sige mig, hvor er Veien til Mosjø Jødens?

Lancelot. (afsides.)

Himmel! det er min egen kjødelige Fader, som er meer end starblind, hel stokblind, og han kjender mig ikke. — Jeg vil anstille en Prøve med ham.

Gobbo.

Mosjø, unge Kavaler der, vær saa god at sige mig, hvor er Veien til Mosjø Jødens?

Lancelot.

Drei af til Høire ved det næste Hjørne; men ved det allernærmeste Hjørne skal I dreie af tilvenstre; men ved det allerførste Hjørne, I kommer til, maa I endelig hverken dreie til høire eller tilvenstre, men drei ligefrem tilsiden af Jødens Hus.

Gobbo.

Herre Gud! det bliver en slem Vei at finde. Kan I sige mig, om En, der hedder Lancelot, der boer hos ham, boer hos ham eller ikke?

Lancelot.

Taler I om den unge Mosjø Lancelot? — (afsides.) Pas paa, nu skal jeg gjøre Blæst! — Taler I om den unge Mosjø Lancelot?

Gobbo.

Ingen Mosjø, Herre, men en fattig Mands Søn.

Digitized by Google

Hans Fader, om jeg selv skal sige det, er en skikkelig, overmaade fattig Mand og, Gud skee Tak, ved god Helsen!

Lancelot.

Ja, lad nu hans Fader være hvem han vil, vi taler om den unge Mosjø Lancelot.

Gobbo.

Jeres Velbaarenheds Ven og Lancelot, Herre.

Lancelot.

Ergo beder jeg Jer, gamle Mand, ergo anmoder jeg Jer, taler I om den unge Mosjø Lancelot?

Gobbo.

Om Lancelot med Eders Velbaarenheds Tilladelse.

Lancelot.

Ergo Mosjø Lancelot; tal ikke om Mosjø Lancelot, Fader; for den unge Herre er ifølge Skjæbnen og Parcerne og deslige løierlig Snak og de tre Søstre, og deslige lærde Sager, virkelig hedengangen eller, som man siger, rent ud sagt, himlet.

Gobbo.

Ih, Gud forbyde det! den Dreng var ret min Alderdoms Stav, ret min Støtte.

Lancelot.

Seer jeg ud som en Knippel eller en Stolpe eller en Stav eller en Støtte? — Kjender I mig, Fader?

Gobbo.

Af, Gud naade mig, jeg kjender Jer ikke, unge Herre! Men jeg beder Jer, sig mig, er min Dreng, — Gud glæde hans Sjæl! — levende eller død?

Lancelot.

Kjender I mig ikke, Fader?

Gobbo.

Af, Herre, jeg er starblind, jeg kjender Jer ikke.

Digitized by Google

Lancelot.

Naa, sandelig, om I ogsaa havde to gode Øine, saa kunde I endda tage feil ad mig; det er en klog Fader, der kjender sit eget Barn. Hør nu, Gamle, jeg skal fortælle Jer Nyt om Eders Søn. Giv mig Eders Velsignelse! Sandhed kommer altid for Dagen; Mord kan ikke bølges længe; et Menneskes Barn kan nok; men tilsidst vil Sandheden frem.

Gobbo.

Jeg beder, staa op, Herre, jeg er vis paa, I er ikke min Dreng, Lancelot.

Lancelot.

Jeg beder, lad os nu ikke narres meer om det, men giv mig Eders Velsignelse. Jeg er Lancelot, før Eders Dreng, nu Eders Søn, altid Eders Barn.

Gobbo.

Jeg kan aldrig troe, at I er min Søn.

Lancelot.

Jeg veed ikke, hvad jeg skal troe derom; men jeg er Lancelot, Jødens Tjener, og jeg er vis paa, at Margrethe, Eders Kone, er min Moder.

Gobbo.

Ja, Margrethe, det er rigtignok hendes Navn, og det vil jeg sværge paa, at er du Lancelot, saa er du mit eget Kjød og Blod. Ih, du store Gud! hvad for et Skjæg du har faaet! du har faaet mere Haar paa din Hage, end Blis, mit Enspænderøg, har i sin Hale.

Lancelot.

Saa skulde jeg troe, det er gaaet tilagters med Blisses Hale; for det veed jeg, at han havde meer Haar i sin Hale, end jeg har paa Hagen, da jeg saae ham sidst.

Gobbo.

Herre Gud! hvor du har forandret dig! hvordan kom-

Digitized by Google

mer du og din Herre ud af det? Jeg har bragt en Foræring med til ham. Hvordan kommer I ud af det?

Lancelot.

Godt, godt; men jeg for min Del, efterſom jeg juſt har ſlaaet mig til Ro med, at jeg vil løbe min Vei, ſaa har jeg ingen Ro, førend jeg faaer løbet et Stykke. Min Herre er en rigtig Jøde. Give ham en Foræring! En Strikke ſkulde I give ham. Jeg er ſultet ihjel i hans Tjeneſte, I kan tælle hver Finger jeg har, med mine Ribben. Fader, jeg er glad ved, at I er kommen. Giv mig Eders Foræring til Baſſanio; han giver rigtig deilige nye Liberier; hvis jeg ikke kommer i Tjeneſte hos ham, ſaa vil jeg løbe ſaa langt, ſom Vorherre har ſtabt Vei. — Nei, det var da et Held! der kommer Manden. Iſærd med ham, Fader! for jeg vil være en Jøde, om jeg tjener Jøden længer.

(Baſſanio kommer med Leonardo og et Par Andre.)

Baſſanio.

Det kan I gjerne gjøre; men ſkynd Jer, ſaa at Aftensmaaltidet kan være færdigt til Klokken fem ſeneſt. Sørg for, at diſſe Breve blive afleverede; lad Liberierne ſætte i Arbeide og bed Gratiano at komme ſtrax hjem til mig.

Lancelot.

Ilag med ham; Fader!

Gobbo.

Gud velſigne Eders Velbaarenhed!

Baſſanio.

Mange Tak! Vil du mig Noget?

Gobbo.

Her er min Søn, Herre, en ſtakkels Dreng, —

Lancelot.

Nei, ingen ſtakkels Dreng, Herre, men den rige Jødes Tjener; jeg vilde, ſom min Fader nærmere ſkal ſpecificere —

Digitized by Google

Gobbo.

Han har, saa at sige, en stor Declination til at tjene —

Lancelot.

Tingen er den, kort og godt, at jeg tjener hos Jøden, og det er mit Ønske, som min Fader vil specificere —

Gobbo.

Hans Herre og han forliges, med Eders Velbaarenheds gunstige Tilladelse, som Hund og Kat.

Lancelot.

Kort sagt, den rene Sandhed er, at formedelst Jøden har gjort mig Uret, saa finder jeg Anledning, som min Fader, der, som jeg haaber, er en gammel Mand, skal nærmere fructificere Jer —

Gobbo.

Her har jeg en Ret Duer, som jeg vilde forære Eders Velbaarenhed, og min Begjæring er —

Lancelot.

Kort og godt, Begjæringen gaaer ud paa at malplacere mig, som Eders Velbaarenhed vil erfare af denne gamle Mand, og naar jeg selv skal sige det, omendskjøndt han er en gammel Mand, saa er han dog min Fader, stakkels Mand.

Bassanio.

Tal En ad Gangen; hvad er din Begjæring?

Lancelot.

At tjene Jer, Herre.

Gobbo.

Det er netop det Graverende ved Sagen, Herre.

Bassanio.

Jeg kjender dig; din Bøn er opfyldt; Shylock,
din Herre, har idag talt med mig om dig;
han har forfremmet dig, hvis det er Fremgang

Digitized by Google

at skifte fra den rige Jødes Brød
til Tjener hos en fattig Adelsmand.

Lancelot.

Det gamle Ordsprog er meget godt delt imellem min Herre, Shylock, og Jer, Herre: I har „Guds Naade", Herre, og han har „nok".

Bassanio.

Du taler vel. — Gaa, Fader, med din Søn;
tag du nu Afsked med din gamle Herre,
søg saa min Bolig op; (til Følget.)
see til, han faaer
et Liberi meer pyntet end de Andres.

Lancelot.

Kom, Fader. — Nei, jeg kan ingen Tjeneste faae, jeg! — jeg har ingen Tunge i Munden! — Naa, (seer i sin Haand) hvis nogen Mand i Italien har en bedre Haandflade til at lægge paa en Evangeliebog for Retten, saa, — Jo, jeg faaer Lykken med mig. — See bare, her er en lille Smule Kvindfolk! O, femten Koner er Ingenting! elleve Enker, og ni Jomfruer er kun en ringe Dosis for een Mand! og at slippe tre Gange fra at drukne; og at være i Livsfare paa Kanten af en Sengedyne; — nei, det er nok ikke Held, det! Naa, hvis Lykken er et Fruentimmer, saa er hun en skikkelig Tøs til den Pris. — Kom, Fader; jeg vil tage Afsked med Jøden i en Haandevending.

(Lancelot og Gobbo gaae.)

Bassanio.

Ja, tænk paa det, min gode Leonardo;
naar det er kjøbt og ordentlig besørget,
kom strax igjen; iaften gjør jeg Gilde
for mine bedste Venner; skynd dig, gaa.

Digitized by Google

Leonardo.

Jeg skal besørge det paa bedste Maade.

(Gratiano kommer ind.)

Gratiano.

Hvor er din Herre?

Leonardo.

Der gaaer han, Herre.

(gaaer.)

Gratiano.

Herr Bassanio!

Bassanio.

Gratiano!

Gratiano.

Jeg har en Bøn til Jer.

Bassanio.

Den er allerede bevilget.

Gratiano.

I maa ikke sige mig Nei; jeg maa tage med Jer til Belmont.

Bassanio.

Saa maa I vel. Men hør nu Gratiano,
I er for vild, for djærv, for rask i Munden;
det klæder Jer godt nok og gjælder ikke
i vore Venners Øine for en Feil;
men, hvor man ikke kjender Jer, der seer det
lidt næsvist ud. Bestræb Jer for at dæmpe
med nogle kolde Draaber Sindighed
Jert altfor raske Væsen, at jeg ikke
for Eders Vildskabs Skyld skal blive miskjendt
der, hvor vi komme hen, og alt mit Haab
forspildes.

Digitized by Google

Gratiano.

Hør mig, Herr Basſanio!
Hvis ei jeg bliver ærbar i mit Væſen,
beſkeden i min Tale, bander kun
en Gang imellem, gaaer med Bønnebogen
i Lommen, ſeer andægtig ud, ja trækker
min Hat ſaaledes over Øinene,
imens tilbords man læſer, ſukker dybt
og ſiger Amen, — ja hvis ei jeg følger
al Artighedens Lov ſaa godt, ſom Nogen,
der har ſin Bedſtemoder til Behag
beſlittet ſig paa Helligheds Skin,
ſaa tro mig aldrig meer.

Basſanio.

Godt, vi ſkal ſee,
hvordan I teer Jer.

Gratiano.

Ja, men for iaften
jeg tager Forbehold. Jeg vil ei ſvare
for, hvad vi gjør iaften.

Basſanio.

Det var Synd!
jeg ønſked heller, at I klædte Jer
i Eders Lunes kjækkeſte Coſtume;
thi vore Venner ville more ſig.
Men nu farvel; jeg har Forretninger.

Gratiano.

Og jeg ſkal til Lorenzo og de Andre;
men vi vil møde Jer ved Spiſetid.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

Shylocks Hus.

(Jessica og Lancelot komme ind.)

Jessica.

Det gjør mig ondt, at du vil bort fra Fader;
vort Hus er Helved; du, en lystig Djævel,
betog det lidt af Kjedsomhedens Smag;
men nu farvel; der har du en Dukat;
og, Lancelot, ved Aftensbordet seer du
Lorenzo, som din nye Herres Gjæst; —
der, giv ham dette Brev, men hemmeligt;
og nu farvel, jeg vilde saare nødigt,
min Fader skulde see mig tale med dig.

Lancelot.

Farvel! — mine Taarer tale istedenfor min Mund. — Allerdeiligste Hedning! — yndigste Jødinde! hvis ikke en Christen bærer sig ad som en Skjelm og løber af med dig, saa tager jeg meget feil. Men farvel! disse tosede Draaber er nærved at drukne mit mandige Mod; farvel!

(gaaer.)

Jessica.

Farvel, du gode Lancelot! — Ak ja!
hvor det dog er en hæslig Synd af mig
at blues ved min Faders Barn at være!
Men skjøndt jeg er en Datter af hans Blod,
er jeg det ikke af hans Sind. — Lorenzo!
hold du blot Ord, saa faaer jeg Fred og Ro;
jeg bliver Christen og din Mage tro.

(gaaer.)

Digitized by Google

Fjerde Scene.

Gaden.

(Gratiano, Lorenzo, Salarino og Salanio komme ind.)

Lorenzo.

Ved Aftengildet liste vi os bort,
forklæde os hos mig og er saa der
igjen paa knap en Time.

Gratiano.

Vi har ikke
gjort vore Tilberedelser.

Salarino.

Vi har
end ikke leiet Fakkelbærere.

Salanio.

Det duer ikke, naar det ikke ordnes
med Smag; saa var det bedre, vi lod være.

Lorenzo.

Klokken er fire nu; to Timer har vi
til vor Udrustning;

(Lancelot kommer ind med et Brev.)

Lancelot, hvad er der?

Lancelot.

Hvis I vil behage at bræke dette her, saa vil det nok give Jer Besked.

Lorenzo.

Den Haandskrift kjender jeg, en deilig Haandskrift,
og mere hvid end det Papir, den skrev paa,
er Haanden selv, den deilige, der skrev.

Gratiano.

Et Elskovsbrev.

Lancelot.

Med Forlov, Herre.

Digitized by Google

Lorenzo.

Hvor ſkal du hen?

Lancelot.

Ei, Herre, jeg ſkal hen at bede min gamle Herre, Jøden, at ſpiſe tilaften hos min nye Herre, den Chriſtne.

Lorenzo.

Bi! — der! (giver ham Penge.) og ſig den ſkjønne Jeſſica, jeg ſkal ei ſvigte; — ſig det hemmeligt; gaa nu. —

(Lancelot gaaer.)

I gode Herrer, vil I ſaa
berede Jer til denne Maſterade?
jeg er forſynet med en Fakkelbærer.

Salarino.

Ja viſt, jeg gjør mig færdig ſtrax.

Salanio.

Jeg med.

Lorenzo.

Saa lad os mødes om en Timestid
i Gratianos Hus.

Salarino.

Det vil vi gjøre.

(Salarino og Salanio gaae.)

Gratiano.

Var Brevet ikke fra ſkjøn Jeſſica?

Lorenzo.

Jeg maa betroe dig Alt; hun ſiger mig,
hvorledes jeg ſkal føre hendе bort
fra hendes Faders Hus, hvormeget Guld
og Ædelſtene hun vil tage med ſig,
og at hun har en Pagedragt beredt.
Hvis hendes Fader, Jøden, bliver ſalig,

Digitized by Google

saa er det for hans søde Datters Skyld,
og aldrig tør vel Vanheld lægge Stød
for hendes Fod, undtagen under Paaskud,
at hun er Datter af en vantro Jøde.
Kom nu og gaa med mig; læs det paa Veien;
min Fakkelbærer er skjøn Jessica.

(de gaae.)

Femte Scene.

Shylocks Hus.

(Shylock og Lancelot komme ind.)

Shylock.

Godt, du skal see, skal skjønne selv Forskjellen
imellem gamle Shylock og Bassanio. —
Hør, Jessica! — Der skal du ikke fraadse,
som du har gjort hos mig. — Hør, Jessica! —
og sove, snorke, slide Klæder af dig. —
Hør, Jessica!

Lancelot.

Hør, Jessica!

Shylock.

Hvem bad
dig kalde? jeg har ikke bedt dig kalde.

Lancelot.

Herren pleiede altid at sige til mig, at jeg kunde ingen Ting gjøre, uden at det blev befalet mig.

(Jessica kommer ind.)

Jessica.

I kaldte paa mig? hvad befaler I?

Shylock.

Jeg skal til Aftengilde, Jessica;
der har du Nøglerne; — dog hvorfor gaaer jeg?

Digitized by Google

Af Venſtab har man ikke budet mig;
de ſmigre mig; men jeg vil gaae af Had
og fraadſe paa den ødsle Chriſtnes Regning. —
pas du paa Huſet, Jeſſica, min Pige; —
jeg gaaer ſaa nødigt; der er noget Ondt,
der brygges ſammen mod min Fred og Ro;
for jeg har drømt inat om Pengeposer.

Lancelot.

Jeg beder Jer, gaa, Herre; min unge Herre venter ſtor Mecontentement af Eders Nærværelſe.

Shylock.

Og jeg af hans.

Lancelot.

Og de har et Complot for, — jeg ſiger ikke, at I faaer en Maſkerade at ſee; men gjør I det, ſaa var det da ikke for Intet min Næſe ſprang op at bløde anden Paaſtedag, ſom traf ind i det Aar paa Aſkeonsdag for fire Aar ſiden om Eftermiddagen.

Shylock.

Hvad? Maſkerade? hør du, Jeſſica,
luk Dørene, og naar du hører Trommen
og den krumhalſede Pibes ſtygge Hvin,
ſaa kryb ei op i Vinduet, ſtik dit Hoved
ei ud til aaben Gade for at ſee
paa chriſtne Narres overſmurte Fjæs;
men luk mit Huſes Øren, mine Vinduer;
lad Lyden af de ſlove Narreſtreger
ei trænge ſig ind i mit ædru Hus. —
Ved Jacobs Stav, jeg har kun liden Lyſt til
at gaae til Gjæſtebud iaften; men
jeg vil dog gaae. — Gaa foran; ſig, jeg kommer.

Digitized by Google

Lancelot.

Jeg skal gaae foran, Herre. — (affides til Jessica.)
Frøken, see kun alligevel ud ad Vinduet.
Snart er der en Christen nær,
som Jødindens Blik er værd. (gaaer.)

Shylock.

Hvad siger han, den Gjæk af Hagars Slægt?

Jessica.

„Farvel, min Frøken," sagde han, ei Andet.

Shylock.

Den Nar kan være god nok, men en Slughals,
sen som en Snegl til Gavn, og han kan sove
om Dagen som et Murmeldyr. Vandbier
er der ei Plads til i min Kube. Derfor
jeg stiller mig ved ham og sender ham
til En, som han skal hjælpe til at øde
sin laante Pung. — Naa Jessica, gaa ind;
maaskee jeg kommer strax igjen; gjør nu,
som jeg har sagt. Luk Døren vel ilaas.
„Den, som kan passe paa, skal mere faae;"
det Ord hver god Husholder gjemme maa.
(gaaer.)

Jessica.

Farvel! og hvis min Lykke svigter ei,
har du en Datter tabt, en Fader jeg.
(gaaer.)

Sjette Scene.

Gade.

(Gratiano og Salanio komme ind maskerede.)

Gratiano.

Her er jo Buegangen, hvor Lorenzo
bad os at vente.

Digitized by Google

Salanio.

Det er over Tiden.

Gratiano.

Besynderligt, at han forsømmer Timen!
en Elster pleier at gaae foran Tiden.

Salanio.

O, Venus' Duer flyve tifold hurtigt
for at besegle nye Elskovspagter,
mod hvad de pleie, naar det gjælder om
at holde svoren Tro.

Gratiano.

Det er med Alting.
Hvem staaer fra Bordet med den samme Madlyst,
hvormed han satte sig? hvor er den Hest,
der traver hvert et mødigt Fjed tilbage
med samme friske Mod og Ild, hvormed
den gik dem første Gang? Alting i Verden
begjæres jo meer ivrigt, end det nydes.
See, Skibet, som en ødsel Ungersvend,
gaaer vimpelsmykket ud fra Hjemmets Bugt,
af Skjøgen, Vinden, kjælet for og favnet,
og vender hjem som den fortabte Søn
med revne Seil og bølgeslagne Planker,
tomt, plyndret, ødelagt af Skjøgen, Vinden.

(Lorenzo kommer ind.)

Salanio.

Nu ikke meer om det; der er Lorenzo.

Lorenzo.

Undskyld min lange Tøven, kjære Venner!
ei jeg, men mine Sysler ere Skyld i,
at I maa vente. Faaer I Lyst engang
at stjæle Jer en Hustru, skal jeg vente

Digitized by Google

paa Jer den samme Tid. — Kom nu, her boer
min Svigerfader, Jøden. — Er her Nogen?

(Jessica kommer til Vinduet i Drengeklæder.)

Jessica.

Hvem der? sig det for Sikkerhedens Skyld,
skjøndt jeg tør sværge paa, jeg kjender Røsten.

Lorenzo.

Lorenzo, og din Elskede.

Jessica.

Lorenzo,
ja sandelig; min Elskede, tilvisse!
hvem elsker jeg saa høit? og hvem kan vide,
undtagen du, at jeg er din, Lorenzo?

Lorenzo.

Din Sjæl og Himlen vidner, at du er det.

Jessica.

Tag dette Skrin; det er Umagen værd;
det glæder mig, at det er Nat, at du
kan ikke see mig; thi jeg skammer mig
ved min Forvandling! o, men Kjærlighed
er blind, og Elskende kan ikke see
de smaa Daarskaber, som de selv begaae;
thi, hvis de kunde, vilde Amor selv
jo rødme ved at see mig omskabt her
til Dreng.

Lorenzo.

Kom med og vær min Fakkelbærer.

Jessica.

Hvad? holde Lyset for min egen Skam?
den er jo selv kun altfor bar og lys;
du giver mig det Hverv at lyse, Ven,
imens jeg skulde være skjult.

Digitized by Google

Lorenzo.

Det er du
juſt i den nydelige Drengedragt;
men kom nu ſnart; thi Nattens tætte Mørke
vil tage Flugten, og man venter os
ved Aftengildet hos Baſſanio.

Jeſſica.

Jeg laaſer Døren og forgylder mig
med ſlet Dukater først; ſaa er jeg hos dig.

(gaaer fra Vinduet.)

Gratiano.

Det søde Barn er intet Jødebarn!

Lorenzo.

Ved Gud, jeg elſker hende ret af Hjerte;
thi hun er klog, hvis jeg kan dømme ret,
og hun er ſkjøn, hvis ei mit Blik bedaares,
og hun er tro, ſom hun har nu beviſt;
og derfor, ſom hun er, klog, ſkjøn og tro,
ſkal hun i mit trofaſte Hjerte boe.

(Jeſſica kommer ind.)

Hvad? er du der? — I Herrer, nu afſted!
paa Maſkeraden maa vi være med.

(gaaer med Jeſſica og Salanio.)

(Antonio kommer ind.)

Antonio.

Hvem der?

Gratiano.

Antonio?

Antonio.

Men, Gratiano,
hvor er dog hele Reſten henne? Klokken
er ni, og vore Venner vente paa Jer. —

Digitized by Google

Jaften ingen Maskerade; Vinden
er sprungen om; Bassanio vil ombord;
vel tyve Bud har jeg sendt efter Jer.

Graziano.

Herligt! jeg ønsker just af Hjertens Grund,
at vi var under Seil i denne Stund.

(de gaae.)

Syvende Scene.

Belmont.

(Portia og Prindsen af Marokko komme ind med Følge.)

Portia.

Træk Teppet fra, og lad den ædle Prinds
nu see de trende Skrin. — Gjør nu Jert Valg.

Prindsen.

Den første er af Guld med denne Indskrift:
„Den som mig vælger, faaer, hvad mangen Mand begjærer."
Den anden Sølv; den giver dette Løfte:
„Den, som mig vælger, faaer Alt det, som han fortjener."
Den tredie dunkelt Bly; den varsler plumpt:
„Den, som mig vælger, Alt maa give hen og vove." —
Hvor skal jeg vide, om jeg traf det Rette?

Portia.

Mit Billed gjemmes i det ene Skrin;
Ifald I vælger det, saa er jeg Eders.

Prindsen.

Saa styre da en Gud mit Valg! — Lad see! —
Indskrifterne vil jeg paa ny betragte.
Hvad har det Skrin af Bly at sige mig?
„Den, som mig vælger, Alt maa give hen og vove."
give? — for hvad? for Bly? — vove for Bly? —
Det Skrin afskrækker. — Den, som vover Alt,

Digitized by Google

han gjør det dog i Haab om herlig Binding.
Et gyldent Sind vil ei nedlade sig
til uselt Muld. Nei jeg vil Intet vove —
og jeg vil Intet give hen for Bly. —
Hvad siger Sølvet med sit Jomfrustjær?
„Den, som mig vælger, faaer Alt det, som han fortjener."
Alt det, som han fortjener? Stands, Marokko,
og vei dit Værd med en retfærdig Haand.
Hvis du vurderes efter egen Dom,
fortjener du jo Nok; men dette Nok
naaer dog maaskee ei op til denne Skjønne.
Og dog, en Tvivl om min Fortjeneste,
det var kun at nedsætte feigt mig selv.
Hvad jeg fortjener! — Ei, det er den Skjønne,
som jeg fortjener ved min Byrd, min Rigdom,
min fine Dannelse, mit ædle Væsen
og fremfor Alt min varme Kjærlighed.
Hvad om jeg standsed her og gik ei længer? —
Lad end engang mig see den Skrift i Guld.
„Den, som mig vælger, faaer, hvad mangen Mand begjærer."
Nei, det er hende! Hvermand attraaer hende!
fra Verdens fire Hjørner komme de
for at tilbede denne Helligdom,
det Helgenbillede af Kjød og Blod.
Hyrkaniens Ørkner og Arabiens
uhyre Heder er som Alfarveie
for Prindser, der vil see skjøn Portia;
Storhavet, som med trodsigt Hoved spytter
mod Himlens Ansigt, sætter ingen Bom for
de Driftige; — som om det var en Bæk,
de komme for at see skjøn Portia. —
Et af de trende gjemmer hendes Billed.

Digitized by Google

Kan Bly da gjemme hende? blot at tænke
saa lav en Tanke hører Helved til;
det er for grovt til blot at indeslutte
i Gravens Mørke hendes Dødninglin.
Skal jeg da troe, hun fattet er i Sølv,
ti Gange mindre værd end prøvet Guld?
En syndig Tanke! Nei, saa dyr en Perle
blev aldrig sat i ringere end Guld.
I England gives der en Mynt, som bærer
et Billed af en Engel, trykt i Guldet; —
dog det er præget udenpaa; her ligger
en Engel indeni den gyldne Seng.
Her er mit Valg. — Nu lad mig Nøglen faae:
Lad saa min Lykke blive, som den maa!

Portia.

Her er den, Prinds, og er mit Billed der,
saa er jeg Eders.

(aabner Guldkrinet.)

Prindsen.

Helved! hvad er her?
Et Dødninghoved, i hvis Mienhule
der er en skreven Seddel. — Lad mig læse.

„Ei Guld er Alt, hvad glimre kan,
det Ord er gammelt i vort Land.
Mit Ydre lokked mangen Mand
for tæt til Undergangens Rand.
Guld værner ei mod Ormetand.
Gik Klogskab med dit Mod i Spand, —
ungt Blod, men gammel i Forstand, —
saa fik du bedre Svar forsand.
Farvel. Din Beilen blev til Vand." —

Digitized by Google

Min Møie vandt kun liden Pris;
Farvel da, Ild, Velkommen, Is. —
Portia, Leddel; for tung er Afskedsstunden
til mange Ord; tavs gaaer en Overvunden.

(gaaer.)

Portia.

Let skuppet! — drag nu Teppet for og gaa; —
Gid hver hans Lige vælge ligesaa!

(de gaae.)

Ottende Scene.

Gade i Venedig.

(Salarino og Salanio komme ind.)

Jeg har jo seet Bassanio seile bort;
med ham er Gratiano reist; Lorenzo
var ganske sikkert ikke med paa Skibet.

Salanio.

Den Jødehund skreg Hertugen af Sovne
og sik ham med for at ransage Skibet.

Salarino.

Han kom for sent; de var alt under Seil;
men Hertugen sik dog at vide der,
man havde seet i en Gondol tilsammen
Lorenzo med sin ømme Jessica;
Antonio forsikkred ham desuden,
at de var ikke paa Bassanios Skib.

Salanio.

Jeg har end aldrig hørt saa vildt et Vanvid,
saa skælsomt, overdrevet og forvirret,
som da den Jødehund skreg høit paa Gaden:
„Min Datter! — O, Dukaterne! — Min Datter!
rømt med en Christen! — mine christne Penge!
Dukater! Lov! Retfærdighed! min Datter! —

Digitized by Google

en Pung Dukater, — to, — forseglede! —
med dobbelte Dukater, som min Datter
har stjaalet fra mig! — og Klenodier!
to Stene, kostelige, dyre Stene!
dem stjal min Datter! Lov og Ret! find Pigen!
hun har dem paa sig, Stene og Dukater!"

Salarino.

Og efter ham streg alle Byens Drenge:
„Hans Stene, hans Dukater og hans Datter!"

Salanio.

Kan vor Antonio blot i rette Tid
betale; ellers maa han bøde for det.

Salarino.

Ha, det var vel, I husked det; en Franskmand,
jeg talte med igaar, fortalte mig,
at i det snævre Farvand, som gjør Skjel
imellem England og de Franskes Land,
er der et Fartøi strandet herfra Staden
med kostbar Ladning; som han sagde det,
jeg tænkte paa Antonio og ønsked
i Stilhed, at det ei var et af hans.

Salanio.

En bedre Ædling træder ei paa Jorden.
Jeg saae Bassanios og Antonios Afsked.
Bassanio loved ham at skynde sig
at komme hjem; han svared: „Gjør det ikke,
forhast Jer ei, Bassanio, for min Skyld;
men vent, til Tiden ret faaer modnet Alt;
Forskrivningen, som jeg har givet Jøden,
lad den ei Eders Elskovsdrøm forstyrre.
Vær glad; vend først og fremmest Eders Tanker
til Beilen og til saadan Elskovshylding,

Digitized by Google

som passer bedst for Eders Stilling der!" —
og da, med Øiet fuldt af Taarer, rakte
med bortvendt Aasyn han sin Haand tilbage
og trykkede, forunderlig bevæget
Bassanios Haand; saaledes skiltes de.

Salanio.

Jeg troer, han elsker Livet kun for hans Skyld.
Kom, lad os søge ham; maaskee vi kunde
adspredе ved lidt munter Skjemt det Mismod,
hvori han svøber sig.

Salarino.

Ja, lad os det.

(de gaae.)

Niende Scene.

Belmont.

(Nerissa kommer ind med en Tjener.)

Nerissa.

Saa, skynd dig, skynd dig nu; træk Teppet fra;
Prindsen af Aragonien har svoret
sin Ed, og kommer strax herhen til Valget.

(Trompetklang. Prindsen af Aragonien og Portia komme ind med Følge.)

Portia.

Min ædle Prinds, der staae de trende Skrin;
ifald I vælger det, der gjemmer mig,
saa skal vor Vielse fuldbyrdes strax;
men hvis I tager feil, min ædle Herre,
maa strax og uden Ord I drage bort.

Prindsen.

Tre Ting er jeg ved Ed forpligtet til:
først, at jeg aldrig røbe tør for Nogen,

Digitized by Google

hvad for et Skrin jeg valgte; dernæst, hvis
jeg tager feil, vil aldrig i mit Liv
jeg beile til en Piges Haand; tilsidst,
hvis Lykken ikke staaer mig bi ved Valget,
forlader jeg Jer strax og drager bort.

Portia.

Paa disse Vilkaar sværger hver, der kommer
til Lykkespillet om mit ringe Jeg.

Prindsen.

Dertil er jeg beredt. Nu Lykke, hjælp
mit Hjertes Haab! — Guld, Sølv og ringe Bly. —
„Den, som mig vælger, Alt maa give hen og vove."
Du maa see bedre ud, før jeg skal give
og vove. — Nu det gyldne Skrin. Lad see!
„Den, som mig vælger, faaer, hvad mangen Mand begjærer."
Hvad mangen Mand begjærer! Dette „Mangen"
kan tydes om den dumme Hob, der vælger
kun efter Skinnet, og som kun begriber,
hvad et forblindet Øie lærer den,
der trænger aldrig ind, men bygger paa
den ydre Mur i Storm og Regn som Svalen.
Jeg vælger ei, hvad mangen Mand begjærer;
jeg vil ei gaae ilag med Hverdagsaander
og vil ei regne mig til Pøbelhoben. —
Nu da til dig, du Sølver Skattegjemme;
sig mig endnu engang, hvad er din Paaskrift?
„Den, som mig vælger, faaer Alt det, som han fortjener."
Vel talt; thi hvem tør give sig iærd med
at daare Lykken og erhverve Hæder,
hvis ei Fortjeneften har stemplet ham?
Lad Ingen tage sig en Ære til,
han ei fortjener! O, blev Gods og Rang

Digitized by Google

og Embed ei ved lumpne Midler vundet!
blev Ærens Glands kun kjøbt ved sin Besidders
Fortjeneste! hvormangen satte da
sin Hat ei paa, som blotter nu sit Hoved?
Hvormangen blev ei tvungen til at lyde,
som byder nu? hvormeget Trællepak
blev ei fra Ærens rene Kjerne sigtet?
Hvormegen Ære blev der ikke sanket
fra Tidens Grus og Avner for at straale
i frisk, fornyet Glands? — Dog til mit Valg.
„Den, som mig vælger, faaer Alt det, som han fortjener."
Fortjenesten jeg vælger. Giv mig Nøglen;
og lad mig lukke strax for Lykken op.

Portia.

For langt et Omsvøb for, hvad der I finder!

Prindsen.

Hvad nu? et Narrefjæs, der plirer ad mig
og rækker mig en Seddel? Jeg vil læse.
Hvor lidet du dog ligner Portia!
hvorlidt mit Haab og min Fortjeneste! —
„Den, som mig vælger, faaer Alt det, som han fortjener."
Fortjener jeg da kun et Narrehoved!
er det mit Værd? har jeg saa lidt fortjent?

Portia.

At dømme og fornærme, det er to Ting,
og helt modsatte Ting.

Prindsen.

Hvad staaer der her?

„Sølv prøves i syvfoldig Ild,
og den skal kaldes syvfold smild,
som aldrig i sit Valg foer vild.
Hvo løber efter Skyggespil

Digitized by Google

kun Skyggebeld ham falder til.
I Verden saae jeg mangen Nar,
der, som jeg selv, Sølvklæder bar.
I hvem du saa til Kone taer
dog mig du med i Sengen har.
Gaa nu din Vei; du fik dit Svar!" —
Jo længer her jeg tøve vil,
des større Nar jeg bliver til.
Jeg kom med Narrehoved paa,
og nu med to jeg hjem skal gaae.
Farvel, min Skjønne; med min Tort
jeg svor at gaae taalmodig bort.

(gaaer.)

Portia.

Den Myg blev brændt i Lyset. — O de Narre;
al deres Overlæg slaaer netop til
af lutter Klogt at tabe deres Spil.

Nerissa.

Det gamle Ord er ingen Kjætterlære:
„Hænges og giftes maa en Skjæbne være."

Portia.

Nerissa, kom, træk Teppet for igjen.

(En Tjener.)

Tjeneren.

Hvor er min Frøken?

Portia.

Her, hvad vil min Herre?

Tjeneren.

En ung Venetianer, Eders Naade,
er stegen af ved Porten; han er sendt
for at bebude Jer sin Herres Ankomst,
fra hvem han bringer ømme Hilsener,

Digitized by Google

foruden fagre Ord og Artigheder
de kosteligste Gaver. Aldrig har
endnu jeg seet saa smukt et Elskovsbud,
og aldrig kom saa liflig en April
med Varsel om den fagre Sommers Komme,
som dette Forbud kommer for sin Herre.

Portia.

Jeg beder, tt; jeg frygter halvveis for,
du snart fortæller, han er af din Slægt;
dit Søndagsvid du øder paa hans Pris.
Nerissa, kom, jeg iler for at see
det Elskovsbud, som kan saa net sig tee.

Nerissa.

Bassanio? — Gud Amor, lad det skee!

(de gaae.)

Tredie Act.

Første Scene.

En Gade i Venedig.

(Salanio og Salarino komme ind.)

Salanio.

Naa, hvad Nyt paa Rialto?

Salarino.

Ja, der bliver ved at gaae det Rygte, at et af Antonios Skibe med rig Ladning er strandet i Strædet, Godwins, troer jeg det kaldes, en meget farlig og ulykkelig Grund, hvor man siger, at Skroget af mangen en stolt Seiler ligger

Digitized by Google

begravet, om ellers Mutter Fama er en retskaffen Kone, hvis Ord staaer til Troende.

Salanio.

Jeg vilde ønske, hun var saa løgnagtig i den Sag som nogen Sladderføster, der tygger Ingefær og vil bilde sine Naboer ind, at hun græder for sin tredie Mands Død. Men sandt er det, — uden Omsvøb og uden at slaae Bugter paa Samtalens jevne Landevei, — at den gode Antonio, den brave Antonio, — o, gid jeg havde et Tillægsord, der var godt nok til gjøre hans Navn Selskab! —

Salarino.

Kom dog til Enden engang!

Salanio.

Ja, hvad mener du? — Enden er, at han har mistet et Skib.

Salarino.

Gid det maatte være Enden paa hans Tab!

Salanio.

Lad mig sige Amen, førend Djævelen slaaer en Streg over din Bøn; for der kommer han i en Jødes Lignelse.

(Shylock kommer ind.)

Naa, Shylock, hvad Nyt iblandt Kjøbmændene?

Shylock.

I veed Bedst, Ingen bedre, Ingen bedre end I, om min Datters Flugt.

Salarino.

Det er sandt nok; jeg for min Del kjender den Skrædder, der gjorde Vingerne, som hun fløi bort med.

Salanio.

Og Shylock, for sin Del, vidste, at Fuglen var flyvefærdig, og saa er det jo altid deres Natur at forlade Reden.

Digitized by Google

Shylock.

Hun bliver fordømt for det.

Salarino.

Ja, hvis Djævelen skal være hendes Dommer.

Shylock.

At mit eget Kjød og Blod skal gjøre sig oprørsk!

Salanio.

Fy, dit gamle Kadaver! oprørsk i den Alder!

Shylock.

Jeg siger, min Datter er mit Kjød og Blod.

Salarino.

Der er større Forskjel paa Eders Kjød og hendes Kjød end imellem Stenkul og Elfenben, større Forskjel paa Eders Blod og hendes Blod end paa Rødvin og Rhinskvin. — Men sig os, har I hørt, om Antonio har lidt noget Tab tilsøes eller ikke?

Shylock.

Der har jeg en slem Historie til; en Bankerotspiller, en Ødeland, der neppe tør lade sit Ansigt see paa Rialto, — en Tigger, der altid kom saa stadselig paa Børsen! — Lad ham tage sig iagt for sin Forskrivning! Han kaldte mig altid en Aagerkarl; — lad ham tage sig iagt for sin Forskrivning! han laante gjerne Penge ud af christelig Artighed; — lad ham tage sig iagt for sin Forskrivning!

Salarino.

Naa, jeg veed da, I tager ikke hans Kjød, om han ogsaa lader Vexelen forfalde. Hvad skulde I bruge det til?

Shylock.

Til Mading for Fisk; kan det ikke være til Føde for Andet, saa kan det være til Føde for min Hævn. Han har gjort mig Tort; han har skilt mig ved en halv Million, har leet over mine Tab, spottet over min Vinding, forhaanet mit

Digitized by Google

Folk, krydset min Handel, kjølet mine Venner, ophidset mine Fjender! Og hvad Grund har han dertil? Jeg er en Jøde. Har en Jøde ikke Øine? har en Jøde ingen Hænder, Lemmer, Ledemod, Sandser, Fornemmelser, Lidenskaber? Næres han ikke af samme Føde, saares han ikke af samme Vaaben, er han ikke udsat for de samme Sygdomme, helbredes han ikke ved de samme Lægemidler, varmes og kjøles han ikke af samme Sommer og Vinter som en Christen? Bløde vi ikke, naar I stikker os? lee vi ikke, naar I kildre os? døe vi ikke, naar I forgifter os? — og naar I gjøre os Fortred, skal vi da ikke hævne os? Er vi Eders Lige i alt Andet, saa vil vi ogsaa ligne Jer i det. — Naar en Jøde fornærmer en Christen, hvad er saa hans Ydmyghed? Hævn. — Naar en Christen gjør en Jøde Fortred, hvad skulde saa hans Taalmodighed være efter de Christnes Exempel? Hævn! — Den Ondskab, som I har lært mig, vil jeg udøve, og det skulde gaae ilde til, om jeg ikke skal overgaae mine Læremestre:

(En Tjener kommer ind.)

Tjeneren.

Ædle Herrer, min Herre Antonio er hjemme og ønsker at tale med Jer begge.

Salarino.

Vi har været omkring allevegne for at lede efter ham.

(Tubal kommer.)

Salanio.

Der kommer en til af Stammen; Trediemand til det Par findes ikke, hvis ikke Fanden selv bliver til Jøde.

(Salanio, Salarino og Tjeneren gaae.)

Shylock.

Hvad nu, Tubal? hvad Nyt fra Genua? har du fundet min Datter?

Digitized by Google

Tubal.

Jeg er kommen tit paa Steder, hvor jeg hørte Tale om hende; men finde hende kan jeg ikke.

Shylock.

Saa, saa, saa, saa! en Diamant gaaet fløiten, som koster mig to tusinde Dukater i Frankfurt! Forbandelsen har aldrig rammet vort Folk før nu! jeg har aldrig følt den, før nu! — Totusinde Dukater for den, og andre kostbare, kostbare Stene! — Jeg vilde ønske, min Datter laa død for mine Fødder, og Ædelstenene var i hendes Øren! jeg vilde ønske, hun laa paa Ligbaaren for mine Fødder og Dukaterne i hendes Kiste! — Intet Spor paa dem? — Ja, saa! — og jeg veed ikke, hvormeget der er givet ud til at søge efter dem. — O, Tab paa Tab! Tyven væk med saameget, og saameget for at faae fat paa Tyven; og ingen Oprejsning, ingen Hævn! — og der er ingen Ulykke paafærde, uden den, der falder paa mit Hoved, ingen Suk uden dem, jeg drager, ingen Taarer uden dem, jeg fælder!

Tubal.

Jo, andre Folk har ogsaa Uheld; Antonio har, efter hvad jeg hørte i Genua, —

Shylock.

Hvad? hvad? hvad? Uheld? Uheld?

Tubal.

Mistet en Gallion, der kom fra Tripolis.

Shylock.

Gud være lovet! Gud være lovet! er det sandt? er det sandt?

Tubal.

Jeg har talt med et Par af Matroserne, der blev reddede fra Skibbrudet.

Digitized by Google

Shylock.

Jeg takker dig, gode Tubal! Gode Nyheder! gode Nyheder! Ha! Ha! — hvor? i Genua?

Tubal.

I Genua, hørte jeg, havde Eders Datter forødt firsindstyve Dukater paa een Aften.

Shylock.

Du stikker en Dolk i mig! — jeg seer aldrig mit Guld mere! Firsindstyve Dukater paa et Bræt! firsindstyve Dukater!

Tubal.

Der kom flere af Antonios Kreditorer ifølge med mig til Venedig, som sværge paa, at han kan ikke andet end spille Bankerot.

Shylock.

Det glæder mig! jeg skal pine ham! jeg skal martre ham! det glæder mig!

Tubal.

En af dem viste mig en Ring, som han havde faaet af Eders Datter for en Abekat.

Shylock.

Saa gid hun da —! Du piner mig, Tubal; det var min Turkis; jeg fik den af Lea, da jeg var Ungkarl; jeg vilde ikke have givet den bort for en hel Urskov fuld af Abekatte!

Tubal.

Men med Antonio er det ganske vist ude.

Shylock.

Ja, det er sandt; det er meget sandt! gaa, Tubal, skaf mig en Retsbetjent, bestil ham fjorten Dage forud. Jeg vil have Hjertet af ham, hvis han lader Forskrivningen forfalde; for, naar han er borte af Venedig, kan jeg drive min Handel, som jeg vil. Gaa, gaa, Tubal, og mød mig ved

Digitized by Google

vor Synagoge. Gaa, min gode Tubal. Ved vor Synagoge, Tubal!

(de gaae.)

Anden Scene.

Belmont. Et Værelse hos Portia.

(Portia, Basſanio, Gratiano, Neriſſa og Følge komme ind; Æskerne ere udſtillede.)

Portia.

Vent lidt; tøv dog en Dag kun eller to,
før I forsøger. Hvis I vælger feil,
saa miſter jeg Jert Selſkab; tøv en Stund;
der er en Røſt, der ſiger mig, — men det er
ei Elſkov, — at jeg nødig miſter Jer,
og Hadet pleier ikke, veed I ſelv,
at give Raad af den Beſtaffenhed;
men, for at I ſkal ikke misforſtaae mig, —
og dog, en Pige har ei altid Ord
for ſine Tanker, — helſt jeg holdt Jer her
en Maaned eller to, før I ſkal prøve
Jert Held for mig. — Jeg kunde lære Jer
at vælge ret; men ſaa brød jeg min Ed;
det vil jeg ei; I kan gaae glip af mig;
men gjør I det, ſaa friſter I mig til
et ſyndigt Ønſke, at jeg var menſvoren.
O, Skam faa Eders Øine! de har tryllet
og tvedelt mig; den ene Halvdel af mig
er Eders og den anden Eders — nei,
jeg vilde ſige min; men er den min,
ſaa er den Eders, og I faaer det Hele.
O, diſſe ſlemme Tider ſætte Skranke
imellem Eiermænd og deres Ret,

Digitized by Google

saa jeg, skjøndt Eders, dog er ikke Eders. —
Men skeer det, saa lad Lykken gaae til Helved
og ikke jeg; — jeg taler altfor længe;
men det er for at tynge Tidens Gang,
forlænge den og trække den i Langdrag,
for Eders Valg at sinke.

Bassanio.

Lad mig vælge;
thi, som jeg er, er jeg paa Pinebænken.

Portia.

Paa Pinebænken? saa bekjend da flux
alt det Forræderi, Jer Elskov dølger.

Bassanio.

Kun Tvivlens slemme Høiforræderi,
der gjør mig ængstlig for min Elskovs Lykke;
saa godt kan Ild og Snee boe venligt sammen,
som Svig kan enes med min Kjærlighed.

Portia.

I taler, frygter jeg, paa Pinebænken,
hvor Folk nødtvungne sige hvadsomhelst.

Bassanio.

Lov mig mit Liv, og jeg bekjender Sandhed.

Portia.

Nu vel, bekjend og lev!

Bassanio.

Bekjend og elsk!
det Summen er af min Bekjendelse;
O, søde Pinebænk, hvor Bødlen selv
vil lære mig det Svar, der frelser mig.
Men nu til Lykken og de trende Skrin.

Portia.

Saa gaa da! jeg er gjemt i eet af dem;

Digitized by Google

hvis I mig elsker, finder I mig vist. —
Nerissa og I Andre, træd tilside. —
Musik skal tone, mens han gjør sit Valg;
hvis han da taber, ender han som Svanen,
der døer i Velklang, og for at fuldende
min Lignelse, mit Øie være Strømmen,
hans vaade Dødssang. — Men han kan jo vinde.
Hvad er Musiken da? da er Musiken
som Jubelklangen, naar et trofast Folk
hylder sin nylig kronede Monark, —
de søde Toner lig, som sig ved Daggry
idrømme snige til en Brudgoms Øre
og kalde ham til Brudefærd. — Nu gaaer han
med ikke mindre Heltehøihed, men
langt større Kjærlighed, end Herkules,
da han befriede det Jomfruoffer,
den Skat, som Troia jamrende betalte
til Havuhyret. Jeg staaer her som Offer;
de Andre hist er de barbanske Kvinder,
der med forgrædte Øine komme frem
at see, hvorledes hans Bedrift vil lykkes. —
Gaa, Herkules. Dit Liv er ogsaa mit.
O langt, langt mere hjerteklemt jeg staaer
og seer din Kamp, end du i Dysten gaaer.

(En Sang, medens Bassanio betænker sig paa Valget.)

Første Stemme.

Sig hvor fødes Elskovs Lyst?
i vort Hoved, i vort Bryst?
hvor er den fostret trygt og tyst?

Anden Stemme.

Elskov er i Øiet født,
med Blikke fostret, og sin Død

Digitized by Google

faaer den paa sin Ammes Skjød. —
Saa jordes den med Klokkeklang;
nu begynd: Ding Dang, Ding Dang.

Chor.

Ding Dang, Ding Dang.

Bassanio.

— Saa er det ydre Væsen mindst sig selv;
Det ydre Smykke daarer altid Verden.
I Rettergang, hvor er en Sag saa smudsig,
som ikke, naar med fagre Ord den smykkes,
tilslører al sin Redrighed? — I Troen
hvor er der saa fordømmelig en Løgn,
som et ærværdigt Aasyn jo kan laane
et Skin af Helligbed og støtte den
med Skriftens Ord og hylle til dens Daarskab
med skjønne Prydelser? — Der gives ei
en Last saa plump, at den jo tager paa sig
et ydre Præg af Dyd. Hvormangen Kryster,
hvis Hjerte er som Trappetrin af Sand
saa troløst, bærer ikke Skjæg paa Hagen
som Herkules og som den vrede Mars,
mens dog hans Lever, naar hans Indre prøves,
er hvid som Mælk, og Tapperhedens Udvæxt
er kun paataget for at kyse med.
See nu paa Skjønhed; du skal finde den
kjøbt efter Vægt; og, — o Naturens Under! —
den, som fik mest deraf at bære, bliver
mest let og flygtig; disse gyldne Lokker,
der kruse sig og bugte sig som Slanger
og overgivent tumle sig med Vinden
paa denne laante Skjønhed, — ofte kjendes

Digitized by Google

de ſom en Arv kun fra et andet Hoved;
i Graven er den Skal, hvorpaa de voxed.
Saaledes er det ydre Smykke kun
en troløs Strandbred ved et farligt Hav,
en prægtig Klædning paa en Negerſkjønhed,
kortſagt et Sandheds Skin, ſom Tidens Liſt
bruger til Snare for de Viſeſte, —
og derfor vil jeg ikke vælge dig,
du blanke Guld, du haarde Midasføde,
ei heller dig, du blege Hvermandstræl,
der løber mellem Mand og Mand, men dig,
du magre Bly, der truer meer end lover;
din Enfold er meer end Veltalenhed;
dig vælger jeg; nu være Lykken med!

Portia.

Hvor hver en anden Følelſe maa ſvinde!
Tvivlraadighed, Fortvivlelſen den blinde,
Angſten, Skinſygen med dens Katteblikke.
Min Elſkov, ſtille! overvæld mig ikke!
lad ſagtelig din Glæde regne ned;
for ſtor og rig er mig din Salighed;
dens Overmaal jeg frygter.

(aabner Blyſkrinet.)

Baſſanio.

Hvad er dette?
Skjøn Portias Billed? hvilken Halvgud kom
ſaa nær Naturen? rører Diet ſig?
hvad eller ſynes det kun levende,
mens det paa mine Øieſtene vugges?
See, diſſe Læber aabne ſig, adſkilte
af hendes ſøde Aande; ved ſaa ſkjøn
en Skranke maa ſaa ſkjønne Venner ſkilles.

Digitized by Google

See, her har Maleren i Haaret vævet
med Edderkoppens Kunst et gyldent Net
at fange Hjerter i saa let som Myg
i Spindevæven. O, men hendes Øine! —
hvor kunde han dog see at male dem?
mig tykkes, naar han havde malt det ene,
det maatte have stjaalet begge hans
og selv berøvet sig sin Mage. — Dog,
saa meget som min Ros forringer karrig
det Skyggebilleds Værd, saameget halter
det Skyggebilled bag sit Væsen. — Her
er Sedlen med min Lykkes Sum og Indhold.

(læser.)

„I, som ei efter Skinnet gaae,
gid samme Held Jer times maa.
Og du, hvem Lykkens Gunst faldt paa,
udstræk ei længer din Attraa.
Har du nu grebet Lykken her,
og er din Lykke nu dig kjær,
saa vend dig til din Hustru der;
og med et Kys din Ret begjær." —
Et venligt Ord! — Tilgiv, paa dette Bud
jeg giver og jeg tager, skjønne Brud! —

(kysser hende.)

Som En, der kjæmped i en Væddestrid
og sætter nu til Folkets Gunst sin Lid, —
naar rundt omkring han hører Jubelraab,
saa staaer han svimmel mellem Frygt og Haab,
om ham den Jubel gjælder eller ei, —
saaledes, Yndigste, staaer ogsaa jeg,
i Tvivl, om det var Sandhed, som jeg saae,
til I har selv sat Visheds Segl derpaa.

Digitized by Google

Portia.

I seer mig, Herr Bassanio, her staaer jeg
som den, jeg er; skjøndt for min egen Skyld
jeg ikke vil ærgjerrigt ønske mig
langt bedre, ønsked jeg for Eders Skyld
mig dog tregange typefold forbedret,
tusindfold smukkere, titusind Gange
saa rig; jeg vilde, for at skattes høit
af Jer, i Dyder, Skjønhed, Rigdom være
helt uden Lige; men min hele Sum
er netop Noget, som, kort sagt, kun er
en ung, ukyndig, uerfaren Pige,
der har det Held, at hun er ei for gammel
til end at lære, og det større Held,
at hun er ei saa dum, hun kan jo lære;
det største Held er dog, at hendes Aand
sig kjærligt giver hen i Eders Magt
som til sin Husbond, Overherre, Konge.
Jeg selv og Alt, hvad mit er, gaaer nu over
i Eders Magt; fornylig var jeg Eier
af dette skjønne Gods, mit Husfolks Frue,
min egen Dronning; nu, i denne Stund
er dette Gods, mit Husfolk og jeg selv
i Eders Haand; jeg giver Jer det Hele
med denne Ring; men hvis I stiller Jer
ved den, bortskjænker eller taber den,
det varsler Eders Elskovs Undergang
og giver mig en Ret til Klage mod Jer.

Bassanio.

Min Frøken, I berøver mig hvert Ord;
kun Blodet taler nu i mine Aarer;

Digitized by Google

der er en Tummel i mit hele Væsen
som, naar en elsket Fyrste nys har talt,
en Summen høres blandt den glade Mængde,
hvor Alting blandes sammen til et Kaos
af Ingenting undtagen lutter Glæde,
snart lydelig, snart tavs. Men naar det skeer,
at denne Ring fra denne Finger stilles,
da stilles ogsaa Livet, og da kan
I sige trygt: Bassanio er død.

Nerissa.

Mit ædle Herskab, nu er Tiden kommen
for os, der stod og saae vort Ønske opfyldt,
at raabe Held! ja Held vort ædle Herskab!

Gratiano.

Min Herr Bassanio, min ædle Frøken,
jeg ønsker Jer alt Held, som I kan ønske, —
jeg veed, I ønsker mit ei bort fra mig, —
og naar det nu behager Eders Naader
at holde Brudefærd, saa beder jeg,
at jeg maa blive viet med det samme.

Bassanio.

Med Glæde, dersom du kan faae en Kone.

Gratiano.

Tak, Herre, det har I alt skaffet mig.
Mit Øie er saa rask som Eders, Herre;
I saae paa Frøkenen, jeg saae paa Ternen;
I elskede, jeg elskede; thi Nølen
er hverken min Sag eller Eders, Herre.
Paa Skrinet der beroede Eders Held;
saa gjorde mit, som det nu træffer sig;
imens jeg beiled i mit Ansigts Sved

Digitized by Google

og svor, indtil min Gane helt var tør
af Elskovseder, naaede jeg tilsidst, —
hvis ellers Noget naaes tilsidst ved Løfter, —
et Løfte om den Skjønnes Kjærlighed,
hvis Eders Lykke vandt Jer hendes Frøken.

Portia.

Er dette sandt, Nerissa?

Nerissa.

Ja, min Frøken,
hvis det har Eders Bifald.

Bassanio.

Gratiano,
er det alvorlig ment?

Gratiano.

Tilvisse, Herre.

Bassanio.

Vor Brudefærd forskjønnes skal med Eders.

Gratiano.

Vi vil vædde med dem om tusinde Dukater, hvem der faaer den første Dreng.

Men, hvem er der? Lorenzo med sin Hedning?
min gamle Ven, Salerio, fra Venedig?

(Lorenzo, Jessica og Salerio komme ind.)

Bassanio.

Lorenzo og Salerio! Velkommen!
ifald min unge Myndighed har Ret til
at byde Jer velkommen her. — Min Portia,
tillad, jeg byder mine kjære Landsmænd
velkommen her.

Digitized by Google

Portia.

Jeg gjør det med, min Husbond,
og de skal være hjertelig velkomne.

Lorenzo.

Jeg takker Eders Naade. — Jeg, min Herre,
var ikke sindet her at søge Jer;
men da jeg traf Salerio paa Veien,
bad han mig om, — han agted ingen Vægring, —
at følge ham herhen.

Salerio.

Det gjorde jeg
og havde Grund dertil, min ædle Herre;
han anbefales Jer af Herr Antonio.

(giver Bassanio et Brev.)

Bassanio.

Fortæl mig, før jeg aabner dette Brev,
hvorvan min kjære Ven befinder sig.

Salerio.

Ei ilde, hvis det ikke er i Sindet,
ei heller vel, undtagen i sit Sind;
hans Brev vil aabenbare Jer hans Tilstand.

Gratiano.

Nerissa, tag dig af den Fremmede,
byd hende dog Velkommen. — Eders Haand,
Salerio! hvor gaaer det i Venedig?
hvor gaaer det med den kongelige Kjøbmand,
med vor Antonio? jeg veed, vort Held
vil glæde ham; som Jason har vi vundet
det gyldne Skind.

Salerio.

O, gid I havde vundet
det Skind, som han har mistet.

Digitized by Google

Portia.

Dette Brev
maa indeholde noget Skrækkeligt;
det stjæler Farven fra Bassanios Kind;
en elsket Ven er død; thi intet Andet
i Verden kunde jo saa voldsomt ryste
et stærkt og mandigt Sind. Hvad? endnu værre? —
Bassanio, jeg er jo din Halvdel nu,
og ærligt skal du dele halvt med mig
Alt, hvad det Brev har bragt dig.

Bassanio.

Søde Portia,
her staaer kun et Par Ord, saa sørgelige,
som nogensinde plettede Papiret.
Min Elskede, da først jeg tilstod dig
min Kjærlighed, fortalte jeg dig ærligt,
at al min Rigdom randt i mine Aarer:
jeg var en Adelsmand; — jeg talte Sandhed;
og dog, endskjøndt jeg regned mig for Intet,
saa skal du see, hvormeget jeg har pralet.
Dengang jeg sagde dig, jeg eied Intet,
da burde jeg jo sagt: jeg eier mindre
end Intet; thi, oprigtig talt, jeg har
mig selv forskrevet til en fuldtro Ven
og har forskrevet, for at hjælpe mig,
ham til hans værste Fjende. See, min Portia,
her er hans Brev; Papiret er hans Legem;
hvert Ord er som et aabent Saar, hvoraf
hans Hjerteblod udstrømmer; — men, Salerio,
er det da sandt? er alle hans Forsøg
mislykkede? har ikke eet bragt Held?
Fra Tripolis, fra Mexico, fra England,

Digitized by Google

fra Barbariet, Indien, Lisfabon?
har intet Skib undgaaet Dødsensstødet
paa Skjæret, Kjøbmænds Rædsel?

Salerio.

Ikke eet.
Desuden, troer jeg næsten, om han kunde
betale Jøden nu med rede Penge,
han tog dem ikke. Jeg har aldrig kjendt
et Væsen, der var skabt som Menneske,
saa grisk paa Næstens Undergang. Hertugen
bestormer han fra Morgen og til Aften;
han kalder det et Brud paa Statens Frihed,
hvis ham hans Ret fornægtes. Type Kjøbmænd,
Hertugen selv, de første Senatorer
har Alle søgt at overtale ham;
men Ingen faaer ham fra hans sidste Paastand
om hans Forskrivning og om Forfaldsbøden.

Jessica.

Imedens jeg var hos ham, hørte jeg
han svor til Tubal og til Chus, hans Landsmænd,
at langt han foretrak Antonios Kjød
for tyvefold Beløbet af den Sum,
han skylder, og det veed jeg, ædle Herre,
hvis Lov og Myndighed ei hindre det,
saa gaaer det ilde med Antonio.

Portia.

Er denne Ven Jer kjær, som er i Nød?

Bassanio.

Min bedste Ven, den Ædleste paa Jorden,
den ømmeste, utrætteligste Sjæl,
hvor han kan hjælpe, og en Mand, som har

Digitized by Google

meer af den gamle Romerœres Glands
end Nogen, som Italiens Luft indaander.

Portia.

Hvor stor er Summen, som han skylder Jøden?

Bassanio.

Tretusinde Dukater for min Regning.

Portia.

Hvad? ikke meer? betal ham strax sextusind
og slet hans Gjældsbrev ud; betal to Gange
sextusind og gjør denne Sum tredobbelt,
før paa en Ven, som den, du har bestrevet,
et Haar skal krummes for Bassanios Skyld.
Før mig til Kirken først og kald mig Hustru,
og saa flux til Venedig, til din Ven;
thi aldrig skal du hvile ved min Side
med en urolig Sjæl. Du skal faae Guld
til tyvefold den usle Gjæld at dække;
naar det er skeet, bring hid din fuldtro Ven;
jeg og Nerissa vil imidlertid
som Jomfruer og Enker leve. Kom;
thi paa din Bryllupsdag skal du afsted.
Vær glad; tag vel mod dine Venner her;
dyrt er du kjøbt, desmer er du mig kjær —
Men lad mig høre Brevet fra din Ven.

Bassanio. (læser.)

„Kjære Bassanio, alle mine Skibe ere forulykkede; mine Kreditorer blive haarde; min Formue er ødelagt; min Forskrivning til Jøden er forfalden, og da jeg umuligt kan beholde Livet, hvis jeg skal betale ham, er alt Mellemværende mellem Jer og mig afgjort, hvis jeg blot kunde see Jer i min Død. Gjør ikke destomindre, som I behager; hvis Eders Venskab

Digitized by Google

ikke overtaler Jer til at komme, saa lad mit Brev ikke gjøre det."

Portia.

O, skynd dig dog, min Ven, reis ufortøvet.

Bassanio.

Jeg iler, da du giver selv dit Minde;
men førend jeg igjen er her hos dig,
skal ingen Seng mig synke nogensinde,
og ingen Hvile stille dig og mig.

(de gaae.)

Tredie Scene.

En Gade i Venedig.

(Shylock, Salanio, Antonio og Fangevogteren komme ind.)

Shylock.

Pas paa ham, Slutter! — ingen Snak om Medynk! —
Det er den Daare, der gav Laan for Intet; —
pas paa ham Slutter!

Antonio.

Hør dog, gode Shylock!

Shylock.

Jeg kræver min Forskrivning; tal kun ikke
et Ord mod min Forskrivning; jeg har svoret
en Ed, at jeg vil staae paa min Forskrivning.
Hund har du kaldt mig, før du havde Grund;
men er jeg Hund, saa vogt dig for min Tand.
Hertugen skal forskaffe mig min Ret.
Jeg undres, du forsømmelige Slutter,
du er saa tosset at gaae ud med ham
paa hans Begjæring.

Antonio.

Hør et Ord, jeg beder!

Digitized by Google

Shylock.

Forskrivningen forlanger jeg; jeg vil
ei høre dine Ord; Forskrivningen
er det, jeg vil, og derfor tal ei mere;
jeg lader mig ei gjøre til en blød,
vaadsiet Nar, der ryster paa sit Hoved
og bliver rørt og sukker og gier efter
for christne Talsmænd. Følg mig ikke; jeg
er kjed af Snak; jeg kræver min Forskrivning.

(gaaer.)

Salanio.

Det er den mest ubøielige Hund,
der nogensinde var blandt Mennesker.

Antonio.

Lad ham kun være; jeg vil ikke længer
forfølge ham med frugtesløse Bønner.
Han staaer mig efter Livet; Grunden veed jeg:
jeg frelste Mange fra hans Forfaldsbøder,
der klaged deres Nød for mig itide,
og derfor hader han mig.

Salanio.

Jeg er vis paa,
Hertugen lader ikke Boden gjælde.

Antonio.

Hertugen kan ei standse Rettens Gang
for alt det Samkvems Skyld, som Fremmede
har med Venedig; thi hvis Retten nægtes,
saa rokkes Troen paa Retfærdigheden;
thi Stadens Handel og dens Rigdom samles
fra alle Folkefærd. Kom, lad os gaae;
min Sorg og mine Tab har svækket mig,
saa jeg har knap et Skaalpund Kjød tilbage

Digitized by Google

til min blodgridske Kreditor imorgen.
Kom, Slutter! — Maatte kun Bassanio komme
og see sin Gjæld betalt, saa er jeg rolig!

(de gaae.)

Fjerde Scene.

Belmont.

(Portia, Nerissa, Lorenzo, Jessica og Balthasar komme ind.)

Lorenzo.

Min Frue, — skjøndt I hører selv derpaa, —
I har en ædel, ægte Følelse
for Venskabs Guddomsmagt; det kjendes klart,
idet I bærer saa taalmodigt Savnet
af Eders Husbond. O, men hvis I kjendte
den Mand, som I har vist en saadan Ære,
hvor gjæv en Adelsmand det er, I hjælper,
hvor tro en Ven af Eders ædle Husbond,
saa blev I mere stolt af Eders Gjerning,
end vanlig Godhed kunde gjøre Jer.

Portia.

At gjøre Godt har aldrig angret mig
og skal ei heller nu; thi mellem Venner,
der omgaaes og henleve Tiden sammen,
hvis Sjæle samme Venskabsbaand forbinder,
maa der nødvendigvis jo være Lighed
i ydre Væsen, Aand og Tænkemaade,
og derfor troer jeg, at Antonio,
der er min Husbonds Hjertensven, maa være
min Husbond lig. Men er det saa, hvorliden
er da ei den Bekostning, jeg har anvendt
for at løskjøbe ham fra djævelsk Grumhed.
Dog dette ligner alt formeget Selvroes;

Digitized by Google

derfor ei mere; nu til noget Andet. —
Lorenzo, jeg betroer i Eders Hænder
Bestyrelsen og Magten her i Huset,
indtil min Husbond kommer hjem; jeg selv
har gjort i Løn til Himmelen det Løfte
at leve kun i Bøn og from Betragtning,
i Selskab med Nerissa her alene,
til hendes Mands og til min Husbonds Hjemkomst.
Der er et Kloster tvende Mil herfra;
der agte vi at boe; jeg beder Jer,
at I vil ikke afslaae dette Hverv,
som nu mit Venskab og Nødvendigheden
paalægger Jer.

Lorenzo.

Af Hjertet gjerne, Frue,
jeg lyder hvert af Eders milde Bud.

Portia.

Enhver af mine Folk veed alt min Villie
og vil betragte Jer og Jessica,
som det var Herr Bassanio og mig selv.
Og nu Levvel, indtil vi sees igjen.

Lorenzo.

Gid Held og Glæde følge Jer, min Frue!

Jessica.

Al Hjertens Glæde ønskes Eders Naade.

Portia.

Jeg takker, og jeg ønsker Jer det samme.
Farvel, min Jessica!

(Lorenzo og Jessica gaae.)

Nu, Balthasar!
du har bestandig vist dig brav og tro,
saa vær det ogsaa nu. Tag dette Brev

Digitized by Google

og il, alt hvad et Menneske formaaer,
til Padua; Doktor Bellario,
min Frænde, skal du give det ihænde;
de Skrivelser og Klæder, han dig giver,
bring dem med al den Hast, der tænkes kan,
til Færgestedet, hvor man sætter over
sædvanlig til Venedig. Spild ei Tiden
med Ord, men gaa; jeg er der førend du.

Balthasar.

Jeg iler, Eders Naade, hvad jeg kan.

(gaaer.)

Portia.

Hør nu Nerissa, jeg har Noget for,
som du kan ikke gjætte; vore Mænd
faae vi at see, før de har tænkt derpaa.

Nerissa.

Og faae de os at see?

Portia.

Ja vist, Nerissa,
men i en saadan Dragt, at de skal troe,
vi har det, som os fattes; jeg tør vædde
hvor høit du vil, at naar vi begge to
er klædt som Ungersvende, bliver jeg
den nydeligste Gut af os, der bærer
min Daggert kjækkest, taler med en Røst,
der er i Overgang fra Dreng til Mand,
og gjør to Smaatrip til eet mandigt Skridt
og snakker som en ung forvoven Fristfyr
om Slagsmaal og fortæller nette Løgne,
hvorledes ædle Damer beiled til
min Kjærlighed, og da jeg gav dem Nei,
saa tæredes de hen og maatte døe; —

Digitized by Google

dem alle kunde jeg dog ikke hjælpe; —
og saa fortryder det mig, og jeg ønsker,
at jeg dog ikke havde voldt dem Døden;
en Snes Smaaløgne laver jeg af den Slags,
saa Folk skal sværge paa, jeg slap fra Skolen
ifjor. Tro mig, jeg har mit Hoved fuldt
af tusind slige kaade Lapsestreger,
som jeg vil øve.

Nerissa.

Skal vi gaae for Mandfolk?

Portia.

Fy; hvad er det for Spørgsmaal dog, du gjør?
tænk, om en kaad Ordkløver hørte dig!
Men kom; jeg skal fortælle dig det Hele,
saasnart vi sidder i min Vogn; den venter
ved Haveporten. Kom og lad os ile;
idag skal vi jo reise tyve Mile.

Femte Scene.

Sammesteds. Have.

(Lancelot og Jessica komme ind.)

Lancelot.

Ja, det er vist nok; for, seer I, Faderens Synder skal hjemsøges paa Børnene; derfor er jeg bange for Jer, det kan I stole paa. Jeg har altid været oprigtig imod Jer, og derfor siger jeg Jer nu mine Conexioner om Tingene; derfor vær I kun rolig for det; for jeg troer ganske vist, at I er fordømt. Der er kun eet Haab, der kan hjælpe Jer, og det er da ogsaa kun saadan et Slags ægte Haab.

Jessica.

Men sig mig dog endelig, hvad er det for et Haab?

Digitized by Google

Lancelot.

Ja, for Pokker! I kan da paa en Maade have det Haab, at Eders Fader ikke er Fader til Jer, at I ikke er Jødens Datter.

Jessica.

Det vilde jo rigtignok være en Slags ægte Haab; saa vil jo min Moders Synder blive hjemsøgte paa mig.

Lancelot.

Ja det er ogsaa sandt; jeg er bange for, at I er fordømt baade for Faders og Moders Skyld, saa naar jeg slipper fra Scylla, Eders Fader, falder jeg i Charybdis, Eders Moder. Ja, saa er I fordømt paa begge Maader.

Jessica.

Jeg vil blive frelst ved min Mand; han har gjort mig til Christen.

Lancelot.

Da var det saamænd ikke noget at rose ham for; vi var Christne nok iforveien, netop saa mange, som der nogenlunde kunde leve sammen. Dette Christenmageri driver Prisen paa Svin iveiret; naar vi Alle blive Flesкeædere, saa kan vi snart ikke faae en Skive stegt Flesk for Penge.

(Lorenzo kommer ind.)

Jessica.

Jeg skal fortælle min Mand, hvad du siger, Lancelot; see der kommer han.

Lorenzo.

Jeg bliver snart stinsyg paa dig, Lancelot, naar du saaledes trækker omkring med min Kone i Krogene.

Jessica.

Nei, du behøver ikke at være bange for os, Lorenzo; Lancelot og jeg er Uvenner; han siger mig rent ud, at der er ingen Naade for mig i Himlen, fordi jeg er en Jødes

Digitized by Google

Datter, og han siger, at du er ikke noget godt Medlem af Samfundet, fordi du driver Fleskepriſen iveiret ved at omvende Jøder til Chriſtendommen.

Lorenzo.

Det kan jeg bedre forſvare for Samfundet, end du kan ſvare for den trinde Negerpige; den Sorte er jo paa gode Veie ved dig, Lancelot.

Lancelot.

Det er underligt, at I vil ſværte den Sorte, Herre; men, hvis hun er af den Sort, ſaa er hun mere ſort, end jeg tog hende an for.

Lorenzo.

Hvor dog enhver Nar kan lege med Ord! Jeg tænker, at den bedſte Sort Vittighed vil ſnart blive den at tie ſtille, og Snakſomhed vil ikke være en Anbefaling for Andre end Papegøierne. — Gaa nu ind, Knøs; bed dem at gjøre ſig færdige til Middag.

Lancelot.

Det er de, Herre; de har alle Maver.

Lorenzo.

Herre Gud! hvad du er for en Vittighedsjæger; bed dem da, at gjøre Middagsmaden færdig.

Lancelot.

Det er den ogſaa, Herre; det gjælder bare, at dække Bordet.

Lorenzo.

Vil du da dække det?

Lancelot.

Jeg, Herre? nei, jeg veed nok, hvad der paaſer ſig; det er Dugen, der ſkal dække det.

Lorenzo.

Endnu mere Ordkløveri! vil du viſe hele din Vittigheds

Digitized by Google

Rigdom i et Øieblik. Forstaa dog en ligefrem Mands ligefremme Mening; lad dem dække Bordet, rette Maden an, og vi vil komme ind at spise.

Lancelot.

Bordet skal blive rettet an, Herre; Maden skal blive dækket, Herre, og om I vil komme ind og spise, det maa beroe paa Eders Luner og Indfald.

(gaaer.)

Lorenzo.

O hellige Fornuft, hvor han dog sladrer!
den Nar har i Hukommelsen indplantet
en Hær af Vittigheder, og jeg kjender
hel mange Narre, mere høit paa Straa,
udrustede som han, der for et Ordspil
opoffre Sagen selv. — Nu, Jessica,
hvorledes har du det? sig mig, du Søde,
hvad synes dig om Herr Bassanios Hustru?

Jessica.

Langt meer end jeg kan sige! Herr Bassanio
bør føre nu et fromt og dydigt Levnet;
thi da han har en saa velsignet Hustru,
har han jo Himlens Glæder her paa Jord,
og hvis det ikke huer ham paa Jorden,
saa bør han aldrig finde Vei til Himlen.
O, hvis i Himmelen to Guder vædded,
om to af Jordens Kvinder, og den ene
var Portia, saa behøvede den anden
en Tilgift; thi vor stakkels Verden har
ei hendes Lige.

Lorenzo.

Og en saadan Husbond
har du netop i mig, som hun er Hustru.

Digitized by Google

Jessica.

Ja, spørg dog, hvad min Mening er om den Ting.

Lorenzo.

En anden Gang; nu vil vi gaae tilbords.

Jessica.

Nei, lad mig rose dig, mens jeg har Madlyst.

Lorenzo.

O, nei, gjem det til Tidsfordriv ved Bordet;
hvad du saa siger, vil jeg med det Andet
fordøie.

Jessica.

Godt. Dit Skudsmaal skal du faae.

(De gaae.)

Fjerde Act.

Første Scene.

Senatet i Venedig.

(Hertugen, Senatorerne, Antonio, Bassanio, Gratiano, Salanio, Salarino o. fl.)

Hertugen.

Nu, er Antonio her?

Antonio.

Ja, Eders Naade.

Hertugen.

Det gjør mig ondt for Jer; I har at møde
en Vederpart, der er saa haard som Sten,
et ubarmhjertigt, raat Umenneske,
hvis Hjerte rummer ei et Gran af Medynk.

Digitized by Google

Antonio.

Jeg veed, at Eders Høihed har bestræbt Jer
for at formilde Jødens haarde Fremfærd;
men da han er forhærdet, og der gives
ei noget lovligt Middel til at frelse
mig fra hans Had, saa sætter jeg min Taalmod
imod hans Raseri, og jeg er rustet
til at udholde med et roligt Sind
hans værste Hævn og Ondskab.

Dogen.

Send et Bud;
kald Jøden ind for Retten.

Salanio.

Eders Høihed,
han staaer ved Døren, og der kommer han.

(Shylock kommer ind.)

Hertugen.

Gjør Plads, og lad ham komme for vort Aasyn. —
Shylock, Alverden troer, jeg troer det selv,
at du kun driver dette Grumheds Spil,
indtil den sidste Handlingsstund; da troer man,
at du vil med Barmhjertighed og Anger
forbavse os langt meer, end Alle nu
forbavses over din forstilte Grumhed;
og mens du kræver nu din Forfaldsbøde, —
et Pund af denne stakkels Kjøbmands Kjød, —
vil du ei blot frafalde denne Bøde,
men rørt af menneskelig Ynk og Mildhed
Halvdelen skjænke ham af Hovedsummen,
idet du seer medynksomt paa de Tab,
som nylig vælted paa hans Skuldre ned,
og som vel kunde trykke ned til Jorden

Digitized by Google

den kongelige Kjøbmand og opvække
Medlidenhed selv i et Bryst af Malm,
i Hjerter af den haarde Flint, hos Tyrker
og hos Tartarer, som var aldrig vante
til at udøve kjærlig Mildhed. — Jøde,
vi Alle vente nu et venligt Svar.

Shylock.

Min Hensigt har jeg meddelt Eders Høihed,
og jeg har svoret ved vor hellige Sabbath,
at jeg vil have den forfaldne Bøde;
ifald I nægter det, lad Følgen komme
over Venedigs Ret og Lov og Frihed.
I spørger mig, hvorfor jeg heller vælger
et Stykke Kjød end at faae udbetalt
tretusinde Dukater. Derpaa giver
jeg intet Svar. — Det er nu saa min Lyst;
er dette Svar ei nok? — Om nu mit Hus
er plaget af en Rotte, og jeg lyster
at give ud titusinde Dukater
for at faae dræbt den? — Er det Svar ei nok?
Der findes Folk, der ikke kan fordrage
en Gris, der gaber; Nogle gaae fra Sandsen,
saasnart de seer en Kat, og der er Andre,
som, naar de høre Sækkepiben snøvle,
kan ikke holde tæt. Thi Sindets Drift
behersker Lidenskaben og bestemmer
dens Retning efter egen Lyst og Ulyst.
Begjærer I et Svar? Det er umuligt,
at give nogen stjellig Grund, hvorfor
den ei fordrage kan en Gris, der gaber,
og den ei en uskyldig, nyttig Kat,
og den ei Sækkepiben uden strax

Digitized by Google

nødvendigvis at gjøre sig tilstamme
og selv besværet at besvære Andre.
Saaledes kan jeg ikke give Grund, —
og vil ei heller, — til at jeg forfølger,
mig selv til Tab, min Sag imod Antonio,
undtagen den: jeg har et indgroet Had,
en særlig Afsky for ham. Fik I Svar?

Bassanio.

Du Følesløse! det er intet Svar,
der kan undskylde denne Grumheds Strøm.

Shylock.

Mit Svar behøver ei at tækkes dig.

Bassanio.

Og dræber da Enhver, hvad han ei elsker?

Shylock.

Hvem hader, hvad han ikke gjerne dræbte?

Bassanio.

Hver Krænkelse er dog ei straz et Had.

Shylock.

Vil du to Gange stikkes af en Snog?

Antonio.

Husk dog, at den, I trættes med, er Jøden.
I kan saa gjerne staae paa Havets Bred
og byde før sin Tid Høivandet synke;
saa godt kan I med Ulven gaae i Rette,
for den lod Faaret bræge for sit Lam;
saa godt kan I forbyde Bjergets Graner
at ryste deres høie Top og suse,
naar Himlens Stormvind ruster deres Grene,
saa let kan I det Haardeste forsøge,
som mildne det, der haardest er i Verden,
hans Jødehjerte. Derfor beder jeg,

Digitized by Google

gjør ingen flere Tilbud, ingen flere
Forsøg; men lad saa kort og godt som muligt
mig faae min Dom og Jøden faae sin Villie.

Bassanio.

Jeg byder dig sextusinde Dukater
istedenfor de tre.

Shylock.

Om hver Dukat
af de sextusinde var delt i sex,
og hvert et Stykke var en hel Dukat,
jeg tog den ei; jeg tog kun min Forskrivning.

Hertugen.

Hvor kan du haabe Naade, naar Du selv
slet ingen viser?

Shylock.

Hvilken Dom har jeg
at frygte, naar jeg ingen Uret gjør?
I har iblandt Jer mange kjøbte Trælle;
dem bruger I, som Æsler, Hunde, Muldyr,
til usel Trælledont, for I har kjøbt dem;
skal jeg nu sige til Jer: „Giv dem fri;
gift dem med Eders Døttre? hvorfor sveder
de under Byrder? lad dem faae et Leie
saa blødt som Eders, og lad deres Gane
af samme Retter kildres?“ — I vil svare:
„Det er vor Eiendom.“ — Jeg svarer Jer
det samme: det Pund Kjød, jeg kræver af ham,
er dyrekjøbt, er mit, jeg fordrer det.
Ifald I nægter det, tvi Eders Love!
saa har Venedigs Ret jo tabt sin Kraft;
en Dom forlanger jeg. Svar! faaer jeg den?

Digitized by Google

Hertugen.

Min Myndighed kan hæve Rettergangen,
hvis ei Bellario kommer her idag,
den lærde Doktor, som jeg har kaldt hid
til Voldgift.

Salanio.

Eders Høihed, udenfor
staaer der et Bud, der kom fra Padua
med Brev fra Doktoren.

Hertugen.

Bring os det Brev;
lad Budet komme ind.

Bassanio.

Antonio,
vær uforsagt! tab ikke Modet, Ven!
Jøden skal faae mit Kjød, Blod, Ben og Alt,
før du en Draabe Blod for mig skal miste.

Antonio.

Jeg er en smittet Væder mellem Hjorden,
bedst skikket til at døe. Den svage Frugt
maa falde først til Jorden; lad mig falde!
Du kan ei gjøre bedre nu, Bassanio,
end leve selv og skrive mig min Gravskrift.

(Nerissa kommer ind, klædt som Skriver.)

Hertugen.

Er I fra Padua, fra Bellario?

Nerissa.

Bellario hilser ydmygst Eders Høihed.

(leverer et Brev.)

Bassanio.

Hvad skal den Kniv, du hvæsser der saa grundigt?

Digitized by Google

Shylock.

Udskjære Bøden af min Skyldner der.

Gratiano.

Din Sjæl og ei din Saal, du onde Jøde,
kan gjøre Kniven skarp; thi intet Staal,
ei Bødlens Øxe selv er halv saa hvas
som Hadet i din Sjæl. Kan ingen Bøn
da trænge til dit Hjertes Dyb?

Shylock.

Nei ingen,
som du er klogtig nok til at fremføre.

Gratiano.

Saa vær fordømt, du følesløse Hund!
Skam faa Retfærdigheden, at du lever!
du faaer mig til at vakle i min Tro,
og dele Mening med Pythagoras,
at stundom i en menneskelig Krop
en Dyresjæl foer ind. Din Kjøteraand
var Bolig for en Ulv; da den blev hængt
for Manddrab, fløi dens sule Sjæl fra Galgen
og foer i dig, imens du hviled i
din vantro Moders Liv; thi al din Attraa
er Ulvens lig, forsulten, gridsk og blodig.

Shylock.

Kan du ei skjælde Seglet fra mit Gjældsbrev,
saa gjør dit Raab kun dine Lunger Skade.
Din Klogt maa slikkes, Knøs; hvis ei, forfalder
den uden Redning. — Loven kræver jeg.

Hertugen.

Bellario anbefaler i sit Brev
til Retten her en ung, men høilærd Doktor;
hvor er han?

Digitized by Google

Nerissa.

Han er tæt herved og venter
paa Eders Svar, om Adgang ham tilstedes.

Hertugen.

Af ganske Hjerte. — Gaa, et Par af Jer,
og før ham ind med skyldig Høflighed.
Imidlertid skal Retten høre Brevet.

(En Skriver læser.)

„Eders Høihed skal vide, at jeg ved Modtagelsen af Eders Brev var meget syg; men i det Øieblik da Eders Bud kom, havde jeg et venskabeligt Besøg af en ung Doktor fra Rom, ved Navn Balthasar; jeg gjorde ham bekjendt med den Sag, der er for Retten mellem Jøden og Kjøbmanden Antonio; vi gjennemgik mange Bøger sammen; han er underrettet om min Mening, som han efter min indstændige Anmodning overbringer, forbedret ved hans egen Lærdom, der er saa stor, at jeg ikke nokſom kan rose den, og vil derved adlyde Eders Høihеds Begjæring i mit Sted. Jeg beder Jer, lad ikke, hvad han savner i Alder, være ham tilhinder, saa at han derfor skulde savne en hædrende Opmærksomhed; thi jeg har aldrig kjendt saa ungt et Legeme med saa gammelt et Hoved. Jeg overlader ham til Eders naadige Modtagelse; den Dygtighed, han godtgjør, vil bedre tjene til hans Anbefaling."

(Portia kommer ind, klædt som Doktor i Lovkyndighed.)

Hertugen.

I høre, hvad Bellario har skrevet,
og der er Doktoren, formoder jeg, —
Ræk mig Jer Haand! I kommer fra Bellario?

Portia.

Ja, Eders Høihed.

Hertugen.

Vær velkommen; sæt Jer.

Digitized by Google

Er I bekjendt med denne Tvistighed,
som Retten her i denne Stund skal prøve?

Portia.

Jeg er tilstrækkelig bekjendt med Sagen.
Hvem er Kjøbmanden her, og hvem er Jøden?

Hertugen.

Træd frem, Antonio og gamle Shylock.

Portia.

Er Shylock Eders Navn?

Shylock.

Mit Navn er Shylock.

Portia.

Det er en sælsom Sag, I forebringer,
men i lovmæssig Form; Venedigs Lov
kan ikke nægte Jer at fremme Sagen.

(Til Antonio.)

I er hjemfalden til ham, ikke sandt?

Antonio.

Det siger han.

Portia.

Bedgaaer I Gjældsbeviset?

Antonio.

Ja!

Portia.

Saa maa Jøden vise sig barmhjertig.

Shylock.

Og hvorfor maa jeg? hvad skal tvinge mig?

Portia.

Barmhjertighedens Væsen er ei Tvang;
den dryppер som den milde Regn fra Himlen
paa Jorden ned; tofold er den velsignet,
velsigner den, der faaer, og den, der giver.

Digitized by Google

Hos Magten er den mægtigst, og den smykker
Monarken paa hans Throne meer end Kronen.
Hans Kongespir betyder jordisk Magt,
et Høihedens og Ærefrygtens Mærke,
hvor Frygt og Bæven boer for Kongens Vælde;
men Naaden, den er over Sceptrets Magt;
i Kongers Hjerte sidder den paa Thronen;
den er Guds eget Kjendetegn og Mærke,
og jordisk Vælde ligner mest Guds egen,
naar Naaden mildner Retten. Derfor, Jøde,
endskjøndt du kræver Ret, kom det ihu:
hvis Retten fik sin Gang, blev Ingen frelst
af os. Barmhjertighed begjære vi;
og denne Bøn kan lære os at øve
Barmhjertighedens Værk. Jeg siger dette
for at formilde Rettens strænge Fordring;
staaer du paa den, maa denne strænge Domstol
nødvendigt dømme mod den Kjøbmand der.

Shylock.

Min Gjerning falde paa mit eget Hoved;
jeg kræver Lov og Ret, min Forfaldsbøde.

Portia.

Har han ei Raad til at betale Summen?

Bassanio.

Jeg vil betale for ham her i Retten,
ja dobbelt denne Sum; er det ei nok,
tilbyder jeg tifold den samme Sum
og sætter Hoved, Hjerte, Haand i Pant.
Er det ei heller nok, saa sees det klart,
at Ondskab vinder Seier mod det Gode.
O, bøi kun engang Loven under Magten!

Digitized by Google

gjør ved en liden Uret megen Ret
og tving den grumme Djævels onde Villie!

Portia.

Det tør ei skee; der er ei i Venedig
en Magt, som ændre kan en fastsat Lov;
det vilde drage Følger efter sig,
og mangen en Forvirring vilde trænge
sig ind i dennes Spor; det kan ei skee.

Shylock.

En Daniel tildoms! en Daniel! —
jeg ærer dig, o, vise, unge Dommer!

Portia.

Jeg beder, lad mig see Forskrivningen.

Shylock.

Her, høiærværdige Herr Doktor, her!

Portia.

Shylock, tredobbelt byder man dig Summen.

Shylock.

En Ed, en Ed! jeg har en Ed i Himlen;
skal jeg da læsse Meneд paa min Sjæl?
ei for Venedig!

Portia.

Gjælden er forfalden,
og efter det har Jøden lovligt Krav
paa et Pund Kjød af denne Kjøbmands Legem
at skjære næst ved Hjertet ud. — Forbarm dig!
tag Summen trefold; sønderriv Beviset.

Shylock.

Naar først det er betalt, som Ordet lyder. —
I viser, at I er en værdig Dommer;
I kjender Loven; I fortolker den
med Grundighed. Nu kræver jeg ved Loven,

Digitized by Google

hvis Støtte I fortjener vel at kaldes,
fæld Dommen; thi jeg sværger ved min Sjæl,
der findes ingen Mand, hvis Ord har Kraft til
at rokke mig; jeg fordrer min Forskrivning.

Antonio.

Jeg beder nu af Hjertens Grund, at Retten
vil fælde Dommen.

Portia.

Vel; den lyder saa:
dit Bryst maa du berede for hans Kniv.

Shylock.

O ædle Dommer! vakre unge Mand!

Portia.

Thi efter Lovens Aand og rette Mening
er Pantet nu hjemfaldet og forbrudt,
som dette Gjældsbrev tydeligt udviser.

Shylock.

Ja, det er sandt! — En viis, retfærdig Dommer!
hvor langt i Aar forud for, hvad du synes!

Portia. (til Antonio.)

Saa blot dit Bryst.

Shylock.

Ja vist, hans Bryst! saa lyder
Beviset; — ikke sandt, høiædle Dommer?
„næstved hans Hjerte", det er netop Ordet.

Portia.

Ja! er her Vægtskaal til at veie Kjødet?

Shylock.

Den har jeg her.

Portia.

Sørg for en Feltskjær, Shylock,

Digitized by Google

for Eders Regning, at hans Saar kan blive
forbundet; ellers bløder han tildøde.

Shylock.

Er det saaledes nævnet i Beviset?

Portia.

Det staaer der ikke just; men hvad gjør det?
det var dog godt at gjøre det af Medynk.

Shylock.

Jeg seer det ikke; det staaer ikke strevet.

Portia.

Nu, Kjøbmand, har du Noget end at sige?

Antonio.

Kun lidet; jeg er vel beredt og rustet.
Bassanio, Eders Haand. Farvel! sørg ikke
for det, der rammer mig for Eders Skyld;
thi Skjæbnen viser sig jo mere mild
i denne Sag end ellers; det er gjerne
dens Skik at lade den Ulykkelige
sin Rigdom overleve for at see
med hule Øine og med furet Pande
en Alderdom i Trang; fra denne Jammers
langsomme Bod bortrykker den mig nu. —
Bring Eders ædle Hustru nu min Hilsen;
fortæl hende, hvordan Antonio døde,
hvor høit jeg elsked Jer; tal godt om mig
i Graven; og naar hun har hørt det Hele,
lad hende dømme selv, om ei Bassanio
engang har været elsket. Sørg ei over,
at I skal miste Eders Ven; han sørger
ei over, at han nu betaler Gjælden
for Jer; — thi hvis kun Jøden skjærer dybt nok,
betaler jeg den strax af ganske Hjerte.

Digitized by Google

Basſanio.

Antonio, jeg er viet til en Huſtru,
der er mig fuldt ſaa kjær ſom Livet ſelv;
men Livet ſelv, min Huſtru, hele Verden,
Alting jeg vilde miſte, Alting offre
til denne Djævel for at frelſe dig.

Portia.

Kun liden Tak fik I af Eders Huſtru,
hvis hun ſtod her og hørte dette Tilbud.

Gratiano.

Jeg har en Huſtru, ſom jeg elſker høit;
men gid hun var i Himlen, hvis hun kunde
bevæge nogen Magt til at formilde
den Jødehund!

Nerisſa.

Godt, at I gjør det Tilbud
bag hendes Ryg; thi ellers kunde let
det Ønſke bringe Huſets Fred i Fare.

Shylock. (afſides.)

Det er de chriſtne Ægtemænd! jeg har
en Datter; gid hun heller havde ægtet
en Søn af Barrabas end ſlig en Chriſten!
(høit.)
vi ſpilde Tid; jeg beder, fæld nu Dommen.

Portia.

Et Pund af denne Kjøbmands Kjød er dit;
det kjender Retten, og det tilſtaaer Loven.

Shylock.

Retviſe Dommer!

Portia.

Det tilſtedes dig

Digitized by Google

at skjære dette Kjød ud af hans Bryst;
det tilstaaer Loven, og det kjender Retten.

Shylock.

Høilærde Dommer! — Hør en Dom! — Kom nu!

Portia.

Tøv lidt; — der er en Ting endnu: Gjældsbrevet
tilstaaer dig ei den mindste Draabe Blod;
her staaer udtrykkeligt: „et Skaalpund Kjød";
saa tag da Pantet; tag dit Skaalpund Kjød; —
men dersom du, idet du skjærer det,
udgyder blot een Draabe Christenblod,
saa er din Jord og alt dit Gods hjemfaldet
ifølge Loven til Venedigs Stat.

Gratiano.

En retvis Dom! — Mærk, Jøde! — lærde Dommer!

Shylock.

Er dette Loven?

Portia.

Du skal see den selv;
du kræver jo din Ret, og stol kun paa,
at du skal faae din Ret, meer end du kræver.

Shylock.

Saa giv mig, hvad I bød; betal mig Summen
trefold, og lad den Christne gaae.

Bassanio.

See her,
her har jeg Pengene.

Portia.

Saa sagte! Jøden
skal faae, hvad Ret er; — sagte! — intet Hastværk! —
han faaer ei Andet end sin Forfaldsbøde.

Digitized by Google

Gratiano.

O Jøde! hvilken retvis, høilærd Dommer!

Portia.

Bered dig til at skjære Kjødet ud;
spild intet Blod og skjær ei meer, ei mindre
end netop eet Pund Kjød; thi om du tager
meer eller mindre end et Pund, om end
det tynger eller letter kun i Vægten
Tyvendedelen af et ringe Gran,
ja dersom Vægten vipper kun et Haarsbred, —
saa er du Dødsens, og dit Gods forbrudt.

Gratiano.

En anden Daniel! en Daniel, Jøde!
Nu, Hedning, fik jeg Tag i dig engang!

Portia.

Hvi tøver Jøden? tag din Forfaldsbøde.

Shylock.

Giv mig min Kapital og lad mig gaae.

Bassanio.

Jeg har den færdig til dig; see her er den.

Portia.

Han afslog den her offentligt for Retten;
nu faaer han kun sin Ret og sin Forskrivning.

Shylock.

Faaer jeg da heller ikke Hovedsummen?

Portia.

Du faaer slet Intet uden Forfaldsbøden,
som du kan tage paa dit Ansvar, Jøde.

Shylock.

Gid Djævlen give ham godt Held dertil!
jeg vil ei gaae i Rette meer.

Digitized by Google

Portia.

Tøv, Jøde;
vor Lov har end et andet Hold paa dig.
Det er forordnet i Venedigs Love,
at hvis en Fremmed findes skyldig i
ad krumme Veie eller ligefrem
at tragte nogen Borger efter Livet,
da kan den Mand, han efterstræbte, kræve
Halvdelen af hans Gods; den anden Halvdel
tilfalder Rigets Skat; om Livet skjænkes
den Skyldige, beroer alene paa
Hertugens Naade selv mod alle Stemmer.
Du rammes, paastaaer jeg, af denne Lov;
thi det er klart af hele Sagens Gang,
at baade middelbart og ligefrem
du har lagt Raad mod den Sagsøgtes Liv
og er hjemfalden til den Dom, jeg nævnte.
Derfor paa Knæ! bed Hertugen om Naade.

Gratiano.

Bed om Forlov til selv at hænge dig;
og dog, dit Gods er jo forbrudt til Staten;
du eier ikke, hvad en Strikke koster;
saa faaer du blive hængt for Statens Regning.

Hertugen.

For at du ret kan see Forskjellen paa
vor Aand, saa vil jeg skjænke dig dit Liv,
før du begjærer det; din halve Formu
gaaer til Antonio, den anden Halvdel
tilfalder Staten; dog kan du maaskee
ved ydmyg Anger slippe med en Bøde.

Portia.

For Statens Del, ei for Antonios.

Digitized by Google

Shylock.

Nei, tag kun Liv og Alt, skjænk ikke det;
I tager Huset, naar I tager Støtten,
der holder paa mit Hus; I tager Livet,
idet I tager det, hvoraf jeg lever.

Portia.

Hvad Naade kan I vise ham, Antonio?

Gratiano.

En Strikke gratis; ikke meer for Guds Skyld!

Antonio.

Behager Eders Høihed og Senatet
at skjænke ham hans halve Gods for Bøden,
er jeg tilfreds med, at han overlader
den anden halve Del til Brug for mig
imod, at den tilfalder ved hans Død
den Adelsmand, der har bortført hans Datter.
To Vilkaar end: det første, at til Gjengjæld
for denne Naade strax han bliver Christen,
det andet, at han skjænker her i Retten
ved Gavebrev Alt, hvad han efterlader,
sin Svigerson Lorenzo og sin Datter.

Hertugen.

Det skal han; eller jeg tilbagekalder
den Naade, som jeg nylig her forkyndte.

Portia.

Shylock, er du tilfreds? hvad siger du?

Shylock.

Jeg er tilfreds.

Portia.

Skriv Gavebrevet, Skriver.

Shylock.

Jeg beder Jer, lad mig nu gaae min Vei;

Digitized by Google

jeg er ei vel; send Gavebrevet til mig;
saa vil jeg underskrive.

Hertugen.

Gaa, men gjør det.

Gratiano.

Du faaer to Faddere, naar du skal døbes;
hvis jeg var Dommer, fik du ti dertil,
der fulgte dig til Galgen, ei til Daaben.

(Shylock gaaer.)

Hertugen.

Jeg beder, Herre, spis til Middag hos mig.

Portia.

Jeg beder underdanigst, hav mig undskyldt.
Jeg skal iaften bort til Padua,
og jeg maa give mig paa Veien strax.

Hertugen.

Det gjør mig ondt, at Tiden hindrer Jer.
Antonio, sig denne Herre Tak;
det tykkes mig, I er ham høist forbunden.

(gaaer med sit Følge.)

Basſanio.

Min ædle Herre, mig og denne Ven
har I ved Eders Visdom frelst idag
fra bitter Nød; til Tak vil vi med Glæde
betale Jer den Sum, der skyldtes Jøden,
tretusinde Dukater, for den Umag,
I godhedsfuldt har havt.

Antonio.

Og ydermere
vil vi fremdeles være Jer forbundne
til Venskab og til Tjeneste bestandig.

Digitized by Google

Portia.

Den, som er veltilfreds, er vel betalt;
jeg er tilfreds med, at jeg frelste Jer,
og dermed agter jeg mig velbetalt;
mit Sind har aldrig været mere nærigt.
Jeg beder, kjend mig, naar vi atter mødes;
jeg ønsker Jer alt Godt, og nu Farvel.

Bassanio.

Min kjære Herre, jeg maa nøde Jer;
tag en Erindring af os blot som Skat,
og ei som Løn. To Ting maa I tilstaae mig:
tilgive mig og ikke sige Nei.

Portia.

I nøder stærkt; jeg maa vel føie Jer.
Saa giv mig Eders Handsker til Erindring,
og denne Ring modtager jeg af Venskab; —
træk ikke Haanden bort; jeg tager ikke
mod noget Andet; Eders Venskab vil
ei nægte mig den Gave.

Bassanio.

Denne Ring, —
min bedste Herre, — ak det er en Smaating;
jeg maatte blues ved at give den.

Portia.

Men jeg vil ikke tage noget Andet;
nu synes mig, at jeg har Lyst til den.

Bassanio.

Det gjælder her om meer end dens Værdi;
den kosteligste Ring, Venedig eier,
den vil jeg lyse efter offentligt
og give Jer; men denne her, — jeg beder,
undskyld mig.

Digitized by Google

Portia.

Nu, jeg seer, at I er gavmild
med Tilbud; I har lært mig først at tigge;
nu, troer jeg, I vil lære mig, hvorledes
man svarer Tiggere.

Bassanio.

Min kjære Herre,
min Hustru gav mig denne Ring; jeg svor,
dengang hun stak den paa min Finger, aldrig
at sælge den, bortskjænke, tabe den.

Portia.

Det Paaskud sparer mangen Mand en Gave;
er Eders Hustru ei en daarlig Kvinde,
og veed, hvor vel jeg har fortjent den Ring,
saa vil hun vist ei være vred for evigt,
fordi jeg fik den. Vel; Fred være med Jer!

(gaaer med Nerissa.)

Antonio.

Min Ven, Bassanio, lad ham faae den Ring;
lad hans Fortjenester og lad mit Venskab
opveie dette Bud af Eders Hustru.

Bassanio.

Gaa, Gratiano, skynd dig, faa ham fat
og giv ham Ringen; bring ham, hvis du kan,
hjem til Antonio; nu skynd dig, gaa! —

(Gratiano gaaer.)

Kom, I og jeg vil strax gaae hjem til Jer;
imorgentidlig vil vi flyve begge
afsted til Belmont. Kom, Antonio.

(de gaae.)

Digitized by Google

Anden Scene.

(Portia og Nerissa komme ind.)

Portia.

Spørg Jøden op og giv ham Gavebrevet
til Underskrift; vi vil afsted iaften
og komme hjem en Dag før vore Mænd;
velkomment bliver dette vist Lorenzo.

(Gratiano kommer ind.)

Gratiano.

Min kjære Herre, det var vel, jeg traf Jer;
Bassanio har betænkt sig nu; han sender
Jer denne Ring og ønsker Eders Selskab
til Middag.

Portia.

Det er ikke muligt. Ringen
modtager jeg med Tak; det beder jeg,
at I vil sige ham, og hav den Godhed
at føre Skriveren til Shylocks Hus.

Gratiano.

Det skal jeg gjøre.

Nerissa.

Herre, hør et Ord.

(afsides til Portia.)

Jeg prøver at faae Ringen fra min Mand,
som han har svoret evigt at bevare.

Portia.

Det kan du vist. Saa bliver der en Sværgen,
at de har givet Ringene til Mandfolk;
men vi kan dristigt oversværge dem.
Nu skynd dig, gaa; du veed jo, hvor jeg venter.

Nerissa.

Kom, Herre, vil I vise Vei til Huset? (de gaae.)

Digitized by Google

Femte Act.

Første Scene.

Belmont. Have ved Portias Hus.

(Lorenzo og Jessica komme ind.)

Lorenzo.

Klart skinner Maanen; i en Nat som denne,
mens Luftningen saa sagte kysted Træet,
at knap det suste, — i en saadan Nat
steg Troilus vist op paa Trojas Mur
og sukked ud sin Sjæl mod Grækerleiren,
der gjemte Cressida.

Jessica.

En saadan Nat
gik Thisbe bange trippende paa Duggen
og vined Løvens Skygge før den selv
og løb forfærdet bort.

Lorenzo.

En saadan Nat
stod Dido med en Vidiekvist i Haanden
paa vilden Strand og vinkede sin Elsker
tilbage til Carthagos Kyst.

Jessica.

Det var
en saadan Nat, da sankede Medea
de Trolddomsurter, der foryngede
den gamle Aeson.

Lorenzo.

I en saadan Nat
sneg Jessica sig fra den rige Jøde

Digitized by Google

og løb med en Landstryger fra Venedig
herhid til Belmont.

Jessica.

Og en saadan Nat
svor ung Lorenzo hende Kjærlighed
og stjal med Troskabseder hendes Hjerte,
og aldrig een var sand.

Lorenzo.

En saadan Nat
bagtalte just skjøn Jessica sin Elsker
ret som en lille Trold, og han tilgav det.

Jessica.

Jeg skulde sagtens „overnatte" dig,
hvis Ingen kom; men tys, jeg hører der
Trin af en Mand.

(Stefano kommer ind.)

Lorenzo.

Hvem kommer dog saa ilsomt
i Nattens Stilhed der?

Stefano.

En Ven.

Lorenzo.

En Ven?
hvad for en Ven? sig Eders Navn, min Ven.

Stefano.

Stefano er mit Navn; jeg bringer Bud,
at hendes Naade kommer hid til Belmont,
før Dagen gryer; hun drager nu omkring
ved hellige Kors, og knæler der med Bøn
om Held i Ægteskab.

Lorenzo.

Hvem følger hende?

Digitized by Google

Stefano.

En hellig Eremit og hendes Pige.
Men sig mig, er min Herre kommen hjem?

Lorenzo.

Nei; og vi har slet intet hørt fra ham. —
Men kom, min Jessica, lad os gaae ind
og gjøre festlig Tilberedelse
til sømmeligt at hilse Husets Frue.

(Lancelot kommer ind.)

Lancelot.

Holla, Holla, Heida, hei, Holla, Holla!

Lorenzo.

Hvem raaber?

Lancelot.

Holla! har I seet Herr Lorenzo og Fru Lorenzo? Holla, Holla!

Lorenzo.

Hold dog op med dit Holla, Menneske; her.

Lancelot.

Holla! hvor? hvor?

Lorenzo.

Her.

Lancelot.

Sig ham, at der er kommen en Postillon fra min Herre med Hornet fuldt af gode Nyheder; min Herre vil være her, før det bliver Morgen.

(gaaer.)

Lorenzo.

Kom Barn, lad os gaae ind og vente dem.
Dog, hvorfor det? — hvorfor skal vi gaae ind?
min Ven, Stefano, gjør bekjendt i Huset,
at hendes Naade strax vil være her,

Digitized by Google

og send Musiken ud her i det Frie.

(Stefano gaaer.)

Hvor sødt Maanskinnet slumrer hist paa Banken;
her vil vi sidde, mens Musikens Toner
sig sniger i vort Øre. Nat og Stilhed
samstemmer godt med søde Toners Klang.
Jessica, sæt dig; see, hvor Himlens Tillie
er tæt besat med blanke, gyldne Skiver!
du seer ei der den allermindste Klode,
den synger i sin Flugt jo som en Engel
i Kor med unge smilende Keruber.
I de udødelige Sjæle boer
den samme Harmoni; dog mens den hylles
plumpt ind i den forkrænkelige Støvdragt,
kan vi ei høre den. — Saa kom da nu
og væk Diana med en Hymne; fyld
med søde Toner Eders Frues Øre;
lok hende hjem med Velklang.

(Musik.)

Jessica.

Jeg er aldrig
ret munter, naar jeg hører smuk Musik.

Lorenzo.

Det kommer af, at Sjælen lytter til.
See kun en vild og overgiven Hjord,
en Flok af unge, utilrådne Plage,
der springer kaad og vrinsker høit med Gny,
som det er deres hede Blods Natur;
men høre de Trompetens Skrald, hvad eller
Musikens Toner naaer til deres Øren,
saa skal du see, hvor alle brat de standse,
de vilde Blikke blive bly og fromme

Digitized by Google

ved søde Toners Magt. Derfor har Skjalden
fortalt, at Orpheus lokked Stene, Træer
og Floder efter sig; thi der er Intet
saa trevent, haardt og vildt, at jo Musiken
kan for en Stund forvandle dets Natur.
Den Mand, som ikke har Musik i Sjælen,
som røres ei af skjønne Toners Samklang,
er stemt til Svig, Forræderi og Ran;
som Natten er hans Aand saa tung og dorsk,
og al hans Attraa er som Afgrundssvælget;
tro aldrig slig en Mand. — Hør nu Musiken.

(Portia og Nerissa komme ind i Afstand.)

Portia.

Det Lys, vi stimte, brænder i min Sal.
Hvor langt det lille Lys sin Straale kaster!
saaledes skinner i en syndig Verden
den gode Gjerning.

Nerissa.

Medens Maanen skinned,
var Lyset ikke til at see.

Portia.

Saaledes
forduukler jo den større Glands den mindre.
En Vicekonge straaler klart som Kongen,
til Kongen kommer selv; da taber sig
hans Herlighed, ret som en lille Bæk
i Verdenshavet. — Hør! der er Musik! (Musik.)

Nerissa.

Det er jo Eders egne Spillemænd.

Portia.

Jeg seer, Alt er kun godt paa rette Sted;
det lyder mere lifligt end om Dagen.

Digitized by Google

Nerissa.

Stilheden, Frue, giver denne Velklang.

Portia.

Ja, Kragen synger jo saa godt som Lærken,
naar ingen af dem begge høres agtsomt;
jeg troer, hvis Nattergalen sang om Dagen,
naar hver en Gaas høirøstet kækker, gjaldt den
vel knap for bedre Sanger end en Graaspurv.
O, hvor dog Meget faaer sit rette Værd
og rette Pris kun af den rette Tid! —
Tys! Maanen slumrer hos Endymion
og vil ei vækkes.

(Musiken tier.)

Lorenzo.

Det er Portias Røst,
hvis ei jeg feiler.

Portia.

Han har kjendt mig, som
den Blinde Gjøgen, paa den stygge Røst.

Lorenzo.

Velkommen hjem igjen, min ædle Frue.

Portia.

Vi har holdt Bøn for vore Mænd og haabe,
at deres Vel derved skal mægtigt fremmes.
Er de alt vendte hjem?

Lorenzo.

End ikke, Frue;
men der er kommet Bud forud, der melder,
at de vil komme snart.

Portia.

Nerissa, gaa;
sig Tjenerne Besked, at Ingen lader

Digitized by Google

ſig mærke med, at vi har været borte. —
Lorenzo, Jeſſica, I heller ikke.

(Trompetklang.)

Lorenzo.

Der kommer Eders Husbond; hør Trompeten;
vi er ei Sladderhanke, Eders Naade;
vær uden Frygt.

Portia.

Det forekommer mig,
at denne Nat er kun det syge Dagslys;
den er lidt mere bleg; det er en Dag,
som Dagen er, naar Solen staaer bag Skyer.

(Baſſanio, Antonio, Gratiano og Følge kommer ind.)

Baſſanio.

Nu har vi Dag med Antipoderne,
naar du gaaer ud, mens Solen fjerner ſig.

Portia.

Der ſik du mig let færdig til en Sol;
men du maa ikke gjøre mig letfærdig;
letfærdig Kvinde gjør tungſindig Mand;
gid ei Baſſanio blive det for min Skyld.
Gud give det! — Velkommen hjem, min Husbond!

Baſſanio.

Tak, kjære Huſtru; — byd min Ven Velkommen; —
det er Antonio; det er den Mand,
ſom jeg er ſaa uendelig forbunden.

Portia.

I alle Maader er du ham forbunden,
da han ſaa haardt for dig har været bunden.

Antonio.

Dog ikke meer, end at jeg ſlap derfra.

Digitized by Google

Portia.

I er velkommen, Herre, her i Huset;
men det maa vise sig i meer end Ord,
og derfor sparer jeg paa høfligt Mundsveir.

(Gratiano og Nerissa tale affides sammen.)

Gratiano.

Ved Maanens klare Lys, du gjør mig Uret!
jeg gav den visselig til Skriveren;
og gid han maatte times Skam og Tort,
naar du vil tage dig den Sag saa nær!

Portia.

En Tvist? saa tidligt? og hvad gjælder den?

Gratiano.

Ak, kun en Strimmel Guld, en stakkels Ring,
som hun har givet mig. Dens Indskrift var
et Knivsmedrim, som de, der staaer at læse
paa hvert et Knivsblad: „Gjem mig, glem mig ikke."

Nerissa.

Hvad snakker du om Rim og om Værdi?
du svor mig til, dengang jeg gav dig den,
du vilde bære den indtil din Dødsstund;
den skulde ligge hos dig i din Grav;
du burde agtet, om end ikke mig,
saa dog din dyre Ed og vogted den. —
En Skriver! — jo, den Skriver, som du gav den,
faaer aldrig Haar paa Hagen, veed jeg nok.

Gratiano.

Jo, hvis han lever, til han bliver Mand.

Nerissa.

Ja, hvis en Pige bliver til en Mand.

Gratiano.

Ved denne Haand, jeg gav den til en Knøs,

Digitized by Google

et Drengebarn, en lille, stumpet Pog,
paa Høide som du selv, en Skriverdreng,
en Sladderhank, der kræved den som Løn;
jeg nænned ei at sige nei dertil.

Portia.

Oprigtig talt, det var ei Ret at stilles
saa let ved Eders Hustrus første Gave,
som med en Ed blev sat paa Eders Finger
og nittet fast til Eders Kjød med Troskab.
Jeg gav min Mand en Ring og lod ham sværge,
han aldrig vilde slippe den; — her staaer han;
det tør jeg sværge paa for ham, han vilde
ei slippe den, ei tage den af Fingren
for al den Rigdom, som Alverden eier.
Nei, sandelig, Gratiano, Eders Hustru
har faaet altfor bitter Grund til Sorg;
hvis det var mig, jeg gik fra Vid og Sands.

Bassanio. (affides.)

See saa! nu var det bedst, jeg hugged af
min venstre Haand og svor, jeg misted Ringen,
idet jeg værged for den.

Gratiano.

Herr Bassanio
gav Dommeren sin Ring, som bad derom
og vel fortjente den; hans Skriverdreng,
som havde nogen Umag med at strive,
bad mig om min, og hverken Herren eller
hans Tjener vilde tage noget Andet
end Ringene.

Portia.

Min Husbond, hvilken Ring
gav du? dog ikke den, du fik af mig?

Digitized by Google

Bassanio.

Hvis til en Feil jeg kunde føie Løgn,
saa nægted jeg det; men, du seer, min Finger
har ikke Ringen paa sig; den er borte.

Portia.

Saa tomt for Troskab er dit falske Hjerte;
ved Himmelen, jeg deler ei dit Leie,
før end jeg seer min Ring!

Nerissa.

Og jeg ei dit,
før jeg seer min igjen!

Bassanio.

Min Portia,
ifald du vidste, hvem jeg gav din Ring,
og vidste, for hvis Skyld jeg gav din Ring,
og fatted du, for hvad jeg gav din Ring,
og hvor jeg nødig skiltes ved din Ring,
da man kun vilde tage denne Ring, —
saa blev din strænge Vrede vist formildet.

Portia.

Og kjendte du den Kraft, der boer i Ringen,
og halvt kun hendes Værd, som gav dig Ringen,
og Ærens Bud, som bød dig vogte Ringen,
da havde du vist aldrig sluppet Ringen.
Hvem kunde være saa urimelig,
ifald det havde kun behaget dig
med nogen Iver at forsvare den,
at uden Blu han vilde gjøre Fordring
paa det, der gjaldt dig som en Helligdom?
Nerissa lærer mig, hvad jeg skal troe:
en Kvinde fik min Ring; det vil jeg døe paa.

Digitized by Google

Bassanio.

Nei, ved min Sjæl, min Hustru! ved min Ære,
nei ingen Kvinde, men en retslærd Doktor;
tretusinde Dukater afslog han,
men bad om Ringen, som jeg nægted ham
og lod ham gaae sin Vei hel misfornøiet,
og det var ham, der frelste Livet for
min bedste Ven. Hvad skulde jeg da sige?
jeg maatte sende Ringen efter ham;
Undseelsen og Høflighеden tvang mig;
min Ære taalte ikke slig en Plet
af Utaknemlighed. Tilgiv mig, Kjære!
thi see, ved disse hellige Nattens Lys,
jeg troer, at hvis du havde været der,
du havde selv jo bedet mig om Ringen
og givet den til denne gode Doktor.

Portia.

Lad ei den Doktor komme nær mit Hus;
thi da han fik det Smykke, som jeg elsked,
og som du svor at vogte paa for min Skyld,
saa vil jeg være gavmild som du selv,
og Intet nægte ham af Alt, hvad mit er,
mit Legem ei og ei min Ægteseng;
og jeg skal sikkert gjøre hans Bekjendtskab;
sov aldrig ude; vogt mig som en Argus!
gjør du ei det, og bliver jeg alene,
saa, ved min Ære, som endnu er min,
skal denne Doktor hvile paa mit Leie.

Nerissa.

Og Skriveren paa mit; derfor pas paa,
naar du mig overlader til mig selv.

Digitized by Google

Gratiano.

Godt, godt! men træffer jeg den gode Ven,
saa kapper jeg den unge Skrivers Pen.

Antonio.

Til denne Strid er jeg desværre Aarsag.

Portia.

Vær rolig: I er ligefuldt velkommen.

Basſanio.

Tilgiv mig, Portia, min tvungne Feil,
og her i alle disse Venners Paasyn
jeg sværger, — ja, ved dine skjønne Øine,
hvori jeg seer mig selv — —

Portia.

O, hør dog blot!
Han seer sig selv i mine Øine dobbelt
eengang i hvert. — Sværg ved den Dobbelthed;
den Ed kan man dog troe.

Basſanio.

Nei, hør mig dog!
Tilgiv mig, og jeg sværger ved min Sjæl,
jeg bryder aldrig meer en Ed til dig.

Antonio.

Mit Legem satte jeg i Pant for ham,
og uden den, som fik hans Fæstensring,
det havde været tabt; nu tør jeg sætte
igjen min Sjæl til Pant, at Eders Husbond
vil aldrig bryde vitterligt sin Tro.

Portia.

Saa vær da Borgen for ham. Giv ham denne,
som han maa gjemme bedre end den anden.

Antonio.

Basſanio, sværg at gjemme denne Ring.

Digitized by Google

S. 226. „Min Turkis". — Denne Sten tilskrev man flere vidunderlige Egenskaber; f. Ex. at dens Farve blev blegere, naar dens Eier var syg, at den forebyggede Kiv i Ægteskab o. s. v.

— 229. „Det Jomfruoffer". — For at befrie Troja fra Ødelæggelserne af det Havuhyre, den vrede Neptun havde sendt, maatte Laomedon hengive sin Datter Hesione som dets Offer. Da hun stod lænket til Klippen og ventede sin Død, kom Herakles til, dræbte Uhyret og befriede hende.

— 231. „Du haarde Midasføde". — Midas havde bedet Bacchus om den Gave at forvandle Alt, hvad han rørte ved, til Guld; Opfyldelsen af hans Bøn havde nær kostet ham Livet, da ogsaa hans Føde blev til Guld.

– 251. „En Gris, der gaber". — Her tænkes paa en helstegt Gris med Æble i Munden, saaledes som de pleiede at sættes paa Bordet.

– 267. „To Faddere — hvis jeg var Dommer, fik du ti dertil" o. s. v. Her tænkes enten paa de tolv Nævninger, der skulde dømme ham til Døden, eller maaskee paa de tolv Lictorer, der skal have været brugte i Venedig, (ligesom fordum i Rom) som Retsbetjente ved offentlige Henrettelser.

– 271. „Æson". — Da Jason havde ført Medea hjem fra Kolchis, gav hun paa hans Bøn hans gamle Fader Æson sin Ungdom tilbage ved sin Trolddomskunst.

— 278. „Et Knivsmedrim, som de, der staaer at læse paa hvert et Knivsblad". — Knivsmedene pleiede at ætse Indskrifter i Vers paa deres Knivsblade.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

This book should be returned to the Library on or before the last date stamped below.

A fine of five cents a day is incurred by retaining it beyond the specified time.

Please return promptly.

Digitized by Google